

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

EPC-8 ICT અને એડવાન્સ પેડાગોજી

યુનિટ-1 ICT અને કોમ્પ્યુટરનો પરિચય

- 1.1 ICT અને કોમ્પ્યુટરનો ખ્યાલ, ઉપયોગો અને મર્યાદાઓ
- 1.2 MS વર્ડ (પરિચય, ઉપયોગ) પ્રવૃત્તિ - મૂળભૂત કાર્યો જેમ કે ટાઇપિંગ, ફોર્મેટિંગ, ફોન્ટ સેટિંગ, ફક્રો, ન્યૂનતમ સંસ્કરણ 2007, અને Google ડૉક્સનો પરિચય
- 1.3 MS એક્સેલ (પરિચય, ઉપયોગ) પ્રવૃત્તિ - સૂત્રો સાથે પરિણામો બનાવવા, સમયપત્રક બનાવવું, મૂળભૂત કાર્યો જેમ કે સેલ ફોર્મેટિંગ, ન્યૂનતમ સંસ્કરણ 2007, અને Google શીટનો પરિચય
- 1.4 MS પાવરપોઇન્ટ (પરિચય અને ઉપયોગ) - શબ્દો, ચિત્રો, ઑડિઓ અને વિડિયો, ન્યૂનતમ સંસ્કરણ 2007 અને Google સ્લાઇડ્સનો પરિચય દાખલ કરીને સ્લાઇડ્સ બનાવવી, ડિઝાઇન કરવી અને એનિમેટ કરવું

યુનિટ-2 ઇન્ટરનેટ અને ટીચિંગ-લર્નિંગ ટૂલ્સનો પરિચય

- 2.1 ઇન્ટરનેટ, ઇમેલ અને બ્લોગ્સનો અર્થ, પરિચય, ઉપયોગિતા
- 2.2 ઓનલાઇન ટીચર સપોર્ટ ટૂલ્સનો પરિચય: Google Classroom, Microsoft Teams, Google Meet, Chat GPT
- 2.3 ઓનલાઇન લર્નિંગ પ્લેટફોર્મ્સનો પરિચય. સ્વયમ, દીક્ષા, એનઆરઓઇઆર
- 2.4 Google શોધ, હેકિંગ, કૉપિરાઇટ ઉલ્લંઘન અને સાહિત્યચોરીની વિવિધ પદ્ધતિઓનો પરિચય

એકમ-3 અદ્યતન શિક્ષણ શાસ્ત્રનો પરિચય

- 3.1 ઉન્નત - શિક્ષણશાસ્ત્રનો અર્થ. સિદ્ધાંતો, જરૂરિયાત
- 3.2 સંકલિત શિક્ષણશાસ્ત્ર અને સ્ટીમ શિક્ષણ. ખ્યાલ અને પરિચય
- 3.3 5E મોડલ: પગલાં અને શિક્ષકની ભૂમિકા
- 3.4 પ્રતિબિંબિત શિક્ષણ ખ્યાલ, ગિબ્સની ચક્ર અને શિક્ષકની ભૂમિકા

એકમ-4 અદ્યતન શિક્ષણ શાસ્ત્રના વલણો

- 4.1 મિશ્રિત શિક્ષણ ખ્યાલ, સ્વરૂપો, શિક્ષકની ભૂમિકા
- 4.2 આકારણીની આધુનિક તકનીકો: ખ્યાલ અને પરિચય: [ક્રિવેઝ (ગૂગલ ફોર્મ), ગેમ્સ (કાહૂત), સ્ટુડન્ટ

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

રિસ્પોન્સ સિસ્ટમ (મેન્ટીમીટર), પીઅર રિવ્યૂ

4.3 ડિજિટલ પોર્ટફોલિયો: ખ્યાલ, પ્રકારો, લાભો, મર્યાદાઓ

4.4 કન્સેપ્ટ મેપ: શિક્ષણનો ખ્યાલ, પ્રકાર અને મહત્વ

એકમ: 1 ICT અને કમ્પ્યુટર્સનો પરિચય

1.1. કોમ્પ્યુટર મૂળભૂત

વ પરિચય:

- કમ્પ્યુટર એક ઇલેક્ટ્રોનિક ઉપકરણ છે.
- તે કગણિતની ગણતરી ઝડપથી કરી શકે છે.
- સામાન્ય માણસ માટે કોમ્પ્યુટર એક કેલ્ક્યુલેટર છે, જે ઓટોમેટિક અને એકદમ ઝડપી કામ કરે છે.
- જે વ્યક્તિ તેના વિશે ઘડું જાણે છે, તેના માટે કમ્પ્યુટર એ એક મશીન છે જે સમસ્યાઓ હલ કરવામાં અને ડેટાની હેરફેર કરવામાં સક્ષમ છે.
- તે ડેટા સ્વીકારે છે, કેટલીક ગાણિતિક અને તાર્કિક ક્રિયાઓ કરીને ડેટા પર પ્રક્રિયા કરે છે અને અમને ઇચ્છિત આઉટપુટ આપે છે.
- તેથી, અમે કમ્પ્યુટરને એક ઉપકરણ તરીકે વ્યાખ્યાયિત કરી શકીએ છીએ જે ડેટાને પરિવર્તિત કરે છે.
- ડેટા વિવિધ વિષયોમાં તમારા દ્વારા મેળવેલા ગુણ જેવો કંઈપણ હોઈ શકે છે.
- તે તમારા વર્ગના તમામ વિદ્યાર્થીઓનું નામ, ઉંમર, લિંગ, વજન, ઊંચાઈ વગેરે અથવા

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

દેશની આવક, બચત, રોકાણ વગેરે પણ હોઈ શકે છે.

- કમ્પ્યુટરને તેના કાર્યોના સંદર્ભમાં વ્યાખ્યાયિત કરી શકાય છે. તે કરી શકે છે
 - ડેટા સ્વીકારો
 - ડેટા સ્ટોર કરો
 - ડેટાની ઈચ્છા મુજબ પ્રક્રિયા કરો
 - જ્યારે જરૂર પડે ત્યારે સંગ્રહિત ડેટા પુનઃપ્રાપ્ત કરો
 - પરિણામને ઇચ્છિત ફોર્મેટમાં છાપો
- આપણે કમ્પ્યુટરને આ રીતે વ્યાખ્યાયિત કરી શકીએ છીએ, "કોમ્પ્યુટર એ એક મશીન અથવા ઉપકરણ છે જે સોફ્ટવેર અથવા હાર્ડવેર પ્રોગ્રામ દ્વારા આપવામાં આવેલી સૂચનાઓના આધારે પ્રક્રિયાઓની ગણતરી અને કામગીરી કરે છે."

▼ કમ્પ્યુટરની લાક્ષણિકતાઓ:

- ઝડપ
- ચોકસાઈ
- ખર્ચ
- વર્સેટિલિટી
- યાદ રાખવાની શક્તિ
- સંગ્રહ

▼ કમ્પ્યુટરનો ઉપયોગ:

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

વાણિજ્ય અને ઉદ્યોગ	તબીબી ક્ષેત્રે અને સારવાર
શિક્ષણ ક્ષેત્રે	પરિવહન ક્ષેત્રે અને ટ્રાફિક
ઓનલાઇન ગેમ્સ	ઓનલાઇન શોપિંગ
ચેટિંગ અને સોશિયલ મીડિયા	ઓનલાઇન પરીક્ષા
પરિવહન	બેંકિંગ
વિજ્ઞાન ક્ષેત્રે અને ટેકનોલોજી	ઈન્ટરનેટ ઓનલાઇન સુવિધાઓ
મનોરંજન	માર્કેટિંગ

1.1.ICT નો ખ્યાલ

- ICT નો અર્થ "માહિતી અને સંચાર તકનીકો" છે.
- ચાલો ICT પાછળના ત્રણ શબ્દો પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરીએ:

ü માહિતી

ü કોમ્યુનિકેશન

ü ટેકનોલોજી

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

માહિતી

માહિતી વાંચન, તપાસ, અભ્યાસ અથવા સંશોધનમાંથી મેળવેલા જ્ઞાનનો સંદર્ભ આપે છે. માહિતી પ્રસારિત કરવાના સાધનો ટેલિફોન, ટેલિવિઝન છે , કોમ્પ્યુટર, મોબાઈલ અને રેડિયો. જ્ઞાનમાં

કોમ્યુનિકેશન

સંદેશાવ્યવહાર એ ટ્રાન્સમિટ કરવાની ક્રિયા છે a પ્રક્રિયા જેના દ્વારા સંદેશાઓ તે છે વિનિમય વ્યક્તિઓ ઉપયોગ મોબાઈલ ક્રિયાપ્રતિક્રિયાઓ. કોમ્યુનિકેશન છે જ્ઞાન મેળવવાનો ક્રમ મહત્વપૂર્ણ છે.

ટેકનોલોજી

ટેકનોલોજી એ માનવ જરૂરિયાતોને પરિપૂર્ણ કરતી પ્રક્રિયા ઉત્પાદનો બનાવવા માટે વૈજ્ઞાનિક જ્ઞાન, અનુભવ અને સંસાધનોનો ઉપયોગ છે. ટેકનોલોજી

- ICT એ ટેકનોલોજીનો સંદર્ભ આપે છે જે ટેલિકોમ્યુનિકેશન દ્વારા માહિતીની એક્સેસ પ્રદાન કરે છે.
- તે ઇન્ફોર્મેશન ટેકનોલોજી (IT) જેવું જ છે, પરંતુ મુખ્યત્વે સંચાર તકનીકો પર ધ્યાન

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

કેન્દ્રિત કરે છે.

- આમાં ઇન્ટરનેટ, વાયરલેસ નેટવર્ક, સેલ ફોન અને અન્ય સંચાર માધ્યમોનો સમાવેશ થાય છે.
- છેલ્લા કેટલાક દાયકાઓમાં, માહિતી અને સંચાર તકનીકોએ સમાજને નવી સંચાર ક્ષમતાઓની વિશાળ શ્રેણી પ્રદાન કરી છે.
- ઉદાહરણ તરીકે, લોકો ઇન્સ્ટન્ટ મેસેજિંગ, વોઇસ ઓવર IP (VoIP) અને વિડિયો-કોન્ફરન્સિંગ જેવી તકનીકોનો ઉપયોગ કરીને વિવિધ દેશોમાં અન્ય લોકો સાથે વાસ્તવિક સમયમાં વાતચીત કરી શકે છે.
- ફેસબુક જેવી સોશિયલ નેટવર્કિંગ વેબસાઇટ્સ વિશ્વભરના વપરાશકર્તાઓને સંપર્કમાં રહેવા અને નિયમિત ધોરણે વાતચીત કરવાની મંજૂરી આપે છે.
- આધુનિક માહિતી અને સંચાર તકનીકોએ એક "ગ્લોબલ વિલેજ" બનાવ્યું છે, જેમાં લોકો વિશ્વભરના અન્ય લોકો સાથે એવી રીતે વાતચીત કરી શકે છે કે જાણે તેઓ નજીકમાં રહેતા હોય.
- આ કારણોસર, આધુનિક સંદેશાવ્યવહાર તકનીકો સમાજને કેવી રીતે અસર કરે છે તેના સંદર્ભમાં ઘણીવાર ICTનો અભ્યાસ કરવામાં આવે છે.
- ઇન્ફોર્મેશન એન્ડ કોમ્યુનિકેશન ટેકનોલોજી (ICT) એ અન્ય, સંબંધિત તકનીકો, ખાસ કરીને સંચાર તકનીક સાથે ઇન્ફોર્મેટિક્સ તકનીકના સંયોજન તરીકે વ્યાખ્યાયિત કરવામાં આવે છે.
- ICT ની વ્યાખ્યા સૂચવે છે કે ICT નો ઉપયોગ, અમલીકરણ અને કાર્યકારી અને શીખવાની પ્રવૃત્તિઓમાં ઇન્ફોર્મેટિક્સની વૈચારિક સમજ અને પદ્ધતિઓના આધારે સંકલિત કરવામાં આવશે.

▼ ઓનલાઇન શિક્ષણ અને શિક્ષણમાં ICT:

- જ્ઞાન-આધારિત સમાજના યુગમાં, ટેકનિકલ શિક્ષણે નિર્વિવાદ મહત્વપૂર્ણ ભૂમિકા ભજવી

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

છે.

- ઇન્ફર્મેશન ટેકનોલોજીના નવા વિકાસમાં શીખવવા અને અધ્યયનમાં નવા નવા પરિપ્રેક્ષ્ય છે.
- ICT સક્ષમ પદ્ધતિઓ શિક્ષકોને ગુણવત્તાયુક્ત ઈ-સામગ્રી ઓફર કરવામાં મદદ કરશે; બંને માટે - વર્ગખંડની પરિસ્થિતિમાં અને મોટી સંખ્યામાં વસ્તી માટે સંરચિત, લવચીક, અરસપરસ, મિશ્રિત, ફ્લિપ અને ખુલ્લા માર્ગે શિક્ષણ.
- 'ટીચિંગ એન્ડ લર્નિંગમાં ICT' પરનો આ અભ્યાસક્રમ શિક્ષકોને શિક્ષણમાં નૈતિક રીતે યોગ્ય ICT શિક્ષણશાસ્ત્ર પસંદ કરવા અને સંકલિત કરવા સક્ષમ બનાવશે - શિક્ષક અને શીખનાર નિર્દેશિત શિક્ષણ વાતાવરણમાં શીખવાની પ્રક્રિયાઓ.
- સ્મોલ પ્રાઈવેટ ઓપન લર્નિંગ (SPOCs) અને મેસિવ ઓપન ઓનલાઈન લર્નિંગ કોર્સિસ (MOOCs), મોબાઈલ લર્નિંગના પાસાઓ વિકસાવવા માટે ઓપન એજ્યુકેશનલ રિસોર્સિસ (OER), લર્નિંગ મેનેજમેન્ટ સિસ્ટમ (LMS) પ્લેટફોર્મ્સમાં ઉભરતા વલણોનું અન્વેષણ કરો.
- આ કોર્સનો હેતુ સંસ્થાની શૈક્ષણિક સંસ્કૃતિ અને શિક્ષણ-અધ્યયન પ્રણાલીમાં પરિવર્તન લાવવા માટે, તમારા જેવા મહત્વાકાંક્ષી શિક્ષકો અને સેવામાં રહેલા શિક્ષકોની ક્ષમતાનું નિર્માણ કરવાનો છે.
- જ્ઞાનના અસાધારણ વિસ્ફોટ અને માહિતી-કમ-કોમ્યુનિકેશન ટેકનોલોજી (ICT)ના ઉપયોગથી શીખવાની સામગ્રીની માળખાગત એક્સેસને વધુ વેગ મળ્યો છે.
- ઇન્ફર્મેશન ટેકનોલોજીના નવા વિકાસે શીખવવા અને શીખવાની નવી સંભાવનાઓ ખોલી છે.
- પરંપરાગત વર્ગખંડ પદ્ધતિઓનો ઉપયોગ કરીને કોઈપણ વાજબી સમયમર્યાદામાં બધા માટે શિક્ષણ પ્રાપ્ત થવાથી દૂર છે.
- હવે વ્યાપક માન્યતા છે કે આગળનો રસ્તો આઈસીટીનો વધુને વધુ ઉપયોગ કરવાનો છે, પછી ભલે તે ક્લાસરૂમ ટેકનોલોજી, કોમ્પ્યુટર-આધારિત શિક્ષણ, વેબ-આધારિત શિક્ષણ, વિડિયો નિદર્શન, સિમ્યુલેશન, ઇ-બુક્સ, વેબ-કાસ્ટ લેક્ચર્સ, વર્ચ્યુઅલ લેબ્સ, MOOCs.

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

- આ ICT સક્ષમ પદ્ધતિઓ શિક્ષકોને ગુણવત્તાયુક્ત ઈ-સામગ્રી ઓફર કરવામાં મદદ કરે છે; વર્ગખંડની પરિસ્થિતિમાં અને મોટી સંખ્યામાં વસ્તી માટે સંરચિત, લવચીક, અરસપરસ, મિશ્રિત અને ખુલ્લી રીતે બંને શિક્ષણ.
- શાળાઓ માહિતીનો સંચાર કરવા, બનાવવા, પ્રસારિત કરવા, સંગ્રહ કરવા અને મેનેજ કરવા માટે ICT સાધનોના વિવિધ સમૂહનો ઉપયોગ કરે છે.
- કેટલાક સંદર્ભોમાં, ICT એ અધ્યાપન-શિક્ષણ ક્રિયાપ્રતિક્રિયા માટે અભિન્ન ગ બની ગયું છે, જેમ કે ચોકબોર્ડને ઇન્ટરેક્ટિવ ડિજિટલ વ્હાઇટબોર્ડ સાથે બદલવા, વર્ગના સમય દરમિયાન વિદ્યાર્થીઓના પોતાના સ્માર્ટફોન અથવા અન્ય ઉપકરણોનો ઉપયોગ કરીને, અને "ફ્લિપ ક્લાસરૂમ" મોડેલ જ્યાં વિદ્યાર્થીઓ કમ્પ્યુટર પર ઘરે પ્રવચનો જુઓ અને વધુ ઇન્ટરેક્ટિવ કસરતો માટે વર્ગખંડના સમયનો ઉપયોગ કરો.
- જ્યારે શિક્ષકો ડિજિટલી સાક્ષર હોય છે અને ICT નો ઉપયોગ કરવા માટે પ્રશિક્ષિત હોય છે, ત્યારે આ અભિગમો ઉચ્ચ ક્રમમાં વિચારવાની કુશળતા તરફ દોરી શકે છે, વિદ્યાર્થીઓને તેમની સમજ વ્યક્ત કરવા માટે સર્જનાત્મક અને વ્યક્તિગત વિકલ્પો પ્રદાન કરી શકે છે અને વિદ્યાર્થીઓને સમાજ અને કાર્યસ્થળમાં ચાલી રહેલા તકનીકી પરિવર્તનનો સામનો કરવા માટે વધુ સારી રીતે તૈયાર કરી શકે છે.
- ICT મુદ્દાઓ આયોજકોએ ધ્યાનમાં લેવું જોઈએ જેમાં નીચેનાનો સમાવેશ થાય છે: કુલ ખર્ચ-લાભના સમીકરણને ધ્યાનમાં લેવું, જરૂરી ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર સપ્લાય કરવું અને જાળવવું, અને અસરકારક ICT ઉપયોગને લક્ષ્યમાં રાખીને રોકાણો શિક્ષક સમર્થન અને અન્ય નીતિઓ સાથે મેળ ખાય છે તેની ખાતરી કરવી.

✓ ઇ-લર્નિંગના સંદર્ભમાં શિક્ષક માટે આઇસીટી કુશળતા:

ü એમએસ ઓફિસ શીખો:

- શિક્ષક તરીકે, તમારી પાસે વર્ડ પ્રોસેસિંગ કૌશલ્ય, ડેટા મેનેજમેન્ટ કૌશલ્ય, પ્રેઝન્ટેશન કૌશલ્ય, સ્પ્રેડશીટ કૌશલ્ય

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

વગેરે હોવું જરૂરી છે જેના માટે શિક્ષકે MS ઓફિસ અને તેમાં આપવામાં આવેલી વિવિધ સુવિધાઓ અને સુવિધાઓ શીખવી આવશ્યક છે.

ü વેબ નેવિગેશન કૌશલ્ય:

- એક શિક્ષક તરીકે, તેને બ્રાઉઝર, સર્ચ એન્જિન, હાઇપરલિંક, પોટ્રેટ વગેરે શું છે તે જાણવું જ જોઈએ.
- શિક્ષક ઇન્ટરનેટ પરથી સંબંધિત માહિતી શોધવા માટે સક્ષમ હોવા જોઈએ.
- તેથી, બ્રાઉઝિંગ કૌશલ્ય ખૂબ જ જરૂરી છે.

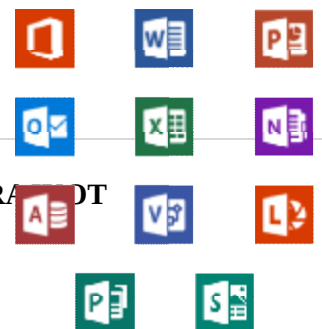
ü હાર્ડવેર જાણો:

- શિક્ષક વિવિધ સાધનોનો ઉપયોગ કરવા સક્ષમ હોવા જોઈએ.
- કોમ્પ્યુટર, માઉસ, સીપીયુ, કીબોર્ડ, પ્રિન્ટર, સ્કેનર વગેરે મૂળભૂત હાર્ડવેર સાધનો છે.
- આ શિક્ષક જોઈએ ખબર કેવી રીતે થી ઉપયોગસ્માર્ટફોન, ટેબ્લેટ, વગેરે.

ü ફાઇલ મેનેજમેન્ટ કુશળતા:

- શિક્ષકને ખબર હોવી જોઈએ કે વિવિધ પ્રકારની ફાઇલો જેમ કે .docx ફાઇલ , .pptx ફાઇલ , .xlsx ફાઇલ , pdf ફાઇલો , jpeg ,

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

jpg , png , gif ફાઇલો વગેરે કેવી રીતે તૈયાર કરવી.

- શિક્ષકે જાણવું જોઈએ કે જ્યારે જરૂર પડે ત્યારે તેમને કેવી રીતે રાખવું અને પુનઃપ્રાપ્ત કરવું.

ü મૂલ્યાંકન કૌશલ્ય:

- મૂલ્યાંકનમાં પ્રશ્ન બેંક, પ્રશ્નપત્ર વગેરેની રચનાનો સમાવેશ થાય છે.
- શિક્ષકે મૂલ્યાંકન માટે ઓનલાઈન અને ઓફલાઈન ઉપલબ્ધ વિવિધ સાધનો જાણતા હોવા જોઈએ.

ü સહયોગ કુશળતા:

- તેને ટીમ વર્ક કહેવાય.
- શિક્ષક ટેકનોલોજીનો અસરકારક ઉપયોગ કરીને તેના સાથી શિક્ષકો સાથે સહયોગ કરવા સક્ષમ હોવા જોઈએ.

ü વર્ચ્યુઅલ રીતે જોડાયેલા રહો:

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

- સત્તાવાળાઓ, વાલીઓ અને વિદ્યાર્થીઓ સાથે ચેટ કરવા માટે WhatsApp, Facebook, ઈમેલ અને ઝૂમ જેવા સાધનોનો ઉપયોગ કરીને ઈ-કનેક્ટ રહો અને દૂરના સાથીદારો સાથે સહયોગ કરવા માટે google ડ્રાઇવ જેવા પ્રોગ્રામનો ઉપયોગ કરો.

ü ઇન્ટરનેટ સુરક્ષા:

- એક શિક્ષક તરીકે, તેણે/તેણીએ તેમના વિદ્યાર્થીઓને ઇન્ટરનેટ પરની દુષિત પ્રવૃત્તિઓથી બચાવવાનું હોય છે.
- શિક્ષકે ઇન્ટરનેટનો ઉપયોગ કરતી વખતે એન્ટીવાયરસ, ફાયરવોલ અને અન્ય સુરક્ષા પગલાંનો ઉપયોગ જાણવો જોઈએ.

1.2., 1.3., 1.4. માઈક્રોસોફ્ટ ઓફિસનો પરિચય

v પરિચય:

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

- માઈક્રોસોફ્ટ ઓફિસ, વધુ સામાન્ય રીતે એમએસ ઓફિસ તરીકે ઓળખાય છે.
- માઈક્રોસોફ્ટ ઓફિસ એ ઓફિસ સંબંધિત એપ્લિકેશનોનો સંગ્રહ છે.
- તેની પ્રથમ જાહેરાત બિલ ગેટ્સ દ્વારા 1 ઓગસ્ટ, 1988ના રોજ લાસ વેગાસમાં COMDEX ખાતે કરવામાં આવી હતી.
- મૂળભૂત રીતે તે વિવિધ એપ્લિકેશન્સ, સર્વિસ અને સેવાઓનો ઓફિસ સ્યુટ છે.
- પ્રારંભિક સંસ્કરણમાં ફક્ત માઈક્રોસોફ્ટ વર્ડ, એક્સેલ અને પાવરપોઇન્ટ હતા.
- બાદમાં તે સામાન્ય જોડણી તપાસનાર, OLE ડેટા એકીકરણ અને એપ્લિકેશન સ્ક્રિપ્ટીંગ ભાષા માટે વિઝ્યુઅલ બેઝિક જેવી ઘણી વહેંચાયેલ સુવિધાઓ સાથે નોંધપાત્ર રીતે વિકસ્યું છે.
- દરેક એપ્લિકેશન એક અનન્ય હેતુ પૂરો પાડે છે અને તેના વપરાશકર્તાઓને ચોક્કસ સેવા પ્રદાન કરે છે.
- ઉદાહરણ તરીકે, માઈક્રોસોફ્ટ વર્ડનો ઉપયોગ દસ્તાવેજો બનાવવા માટે થાય છે.
- માઈક્રોસોફ્ટ પાવરપોઇન્ટનો ઉપયોગ સ્લાઇડ્સનો ઉપયોગ કરીને પ્રસ્તુતિઓ બનાવવા માટે થાય છે.
- માઈક્રોસોફ્ટ આઉટલુકનો ઉપયોગ ઈમેલ અને કેલેન્ડર્સનું સંચાલન કરવા માટે થાય છે.
- પસંદ કરવા માટે ઘણી બધી એપ્લિકેશનો હોવાને કારણે, અને દરેક વપરાશકર્તાને તે બધાની જરૂર હોતી નથી, માઈક્રોસોફ્ટ એપ્લિકેશનને સ્યુટ તરીકે ઓળખાતા સંગ્રહોમાં એકસાથે જૂથબદ્ધ કરે છે.
- વિદ્યાર્થીઓ માટે એપ્લિકેશનોનો એક સ્યૂટ છે, ઘર અને નાના વેપારી વપરાશકર્તાઓ માટે એક સ્યૂટ છે અને મોટા કોર્પોરેશનો માટે એક સ્યૂટ છે.
- શાળાઓ માટે એક સ્યુટ પણ છે. આમાંના દરેક સ્યુટની કિંમત તેમાં શામેલ છે તેના આધારે નક્કી કરવામાં આવે છે.
- તે બિઝનેસ સોફ્ટવેરની લાઇન માટે વિકાસ પ્લેટફોર્મ તરીકે પણ કાર્ય કરે છે.

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)

(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

- MS Office મૂળભૂત ઓફિસ કાર્યોને સરળ બનાવવામાં અને કાર્ય ઉત્પાદકતામાં સુધારો કરવામાં મદદ કરે છે.
- દરેક એપ્લિકેશન ચોક્કસ કાર્યોને સંબોધવા માટે ડિઝાઇન કરવામાં આવી છે, જેમ કે વર્ડ પ્રોસેસિંગ, ડેટા મેનેજમેન્ટ, પ્રેઝન્ટેશન્સ બનાવવા અને ઇમેઇલ્સ ગોઠવવા.
- માઇક્રોસોફ્ટ ઓફિસના વિવિધ વર્ઝન વિવિધ વપરાશકર્તાઓ અને કાર્યકારી વાતાવરણને ધ્યાનમાં રાખીને રજૂ કરવામાં આવ્યા છે.
- તેમાંથી સૌથી વધુ લોકપ્રિય અને વ્યાપકપણે ઉપયોગમાં લેવાતું ડેસ્કટોપ વર્ઝન છે.
- તે Windows અને Mac OS ઓપરેટિંગ સિસ્ટમ પર ચાલતા કમ્પ્યુટર્સ માટે ઉપલબ્ધ છે.
- આ સિવાય માઇક્રોસોફ્ટ પાસે મોબાઇલ ઓફિસ, મોબાઇલ ફોન માટે ઓફિસ એપ્લિકેશન્સના ફ્રી-ટુ-ચુઝ વર્ઝન અને ઓફિસ ઓનલાઇન ઓફિસ એપ્સનું વેબ આધારિત વર્ઝન છે.
- Microsoft Office 2019 એ Microsoft Office નું વર્તમાન સંસ્કરણ છે, એક ઉત્પાદકતા સ્યુટ, જે Office 2016 પછીનું છે.
- તે 24 સપ્ટેમ્બર, 2018 ના રોજ Windows 10 અને Mac OS માટે સામાન્ય ઉપલબ્ધતા માટે રિલીઝ કરવામાં આવ્યું હતું

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

✓ એમએસ ઓફિસની અરજીઓ:

અરજીનું નામ	લોગો	ફાઇલ એક્સટેન્શન
માઇક્રોસોફ્ટ વર્ડ		.docx
માઇક્રોસોફ્ટ પાવરપોઇન્ટ		.pptx
માઇક્રોસોફ્ટ એક્સેલ		.xlsx
Microsoft OneNote		.એક
માઇક્રોસોફ્ટ આઉટલુક		.msg (ઇમેઇલ ફોર્મેટ) .ics (icalender ફોર્મેટ)
માઇક્રોસોફ્ટ પબ્લિશર		.પબ
માઇક્રોસોફ્ટ એક્સેસ		.mdb .accdb
વ્યવસાય માટે સ્કાયપે		~

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

માઈક્રોસોફ્ટ ઓફિસની દરેક એપ્લિકેશન ચોક્કસ જ્ઞાન અથવા ઓફિસ ડોમેન તરીકે સેવા આપે છે જેમ કે:

- માઈક્રોસોફ્ટ વર્ડ:વપરાશકર્તાઓને ટેક્સ્ટ દસ્તાવેજો બનાવવામાં મદદ કરે છે.
- માઈક્રોસોફ્ટ એક્સેલ:સરળ થી જટિલ ડેટા/સંખ્યાત્મક સ્પ્રેડશીટ્સ બનાવે છે.
- માઈક્રોસોફ્ટ પાવરપોઈન્ટ:વ્યાવસાયિક મલ્ટીમીડિયા પ્રસ્તુતિઓ બનાવવા માટે એકલા એપ્લિકેશન.
- માઈક્રોસોફ્ટ એક્સેસ:ડેટાબેઝ મેનેજમેન્ટ એપ્લિકેશન.
- માઈક્રોસોફ્ટ પબ્લિશર:માર્કેટિંગ સામગ્રી બનાવવા અને પ્રકાશિત કરવા માટે પ્રારંભિક એપ્લિકેશન.
- Microsoft OneNote:પેપર નોટબુકના વૈકલ્પિક, તે વપરાશકર્તાને તેમની નોંધોને સરસ રીતે ગોઠવવામાં સક્ષમ બનાવે છે.

V એમએસ વર્ડનો પરિચય:

- એમએસ વર્ડ એ આજે ઉપયોગમાં લેવાતું સૌથી લોકપ્રિય વર્ડ પ્રોસેસિંગ સોફ્ટવેર છે.
- વર્ડ પ્રોસેસર એ સ્ટાન્ડર્ડ ટાઇપરાઈટરનું કોમ્પ્યુટરાઈઝ્ડ વર્ઝન છે.
- જો કે, કોમ્પ્યુટર એવા ફીચર્સ ઉમેરે છે જે ટાઇપરાઈટરોએ ક્યારેય સપનામાં પણ નહોતું વિચાર્યું હોય કે સ્પેલ ચેક, દસ્તાવેજોને સાચવવાની અને સ્ટોર કરવાની ક્ષમતા, કોપી અને ભૂતકાળના કાર્યો, દસ્તાવેજોમાં છબીઓ અને આકાર ઉમેરવાની ક્ષમતા અને ઘણું બધું.
- જ્યારે ઈમેલ સાથે જોડવામાં આવે છે, ત્યારે MS Word દ્વારા બનાવવામાં આવેલ ઈલેક્ટ્રોનિક દસ્તાવેજો સેકન્ડોમાં વિતરિત કરી શકાય છે. બીજો ફાયદો એ છે કે તે

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

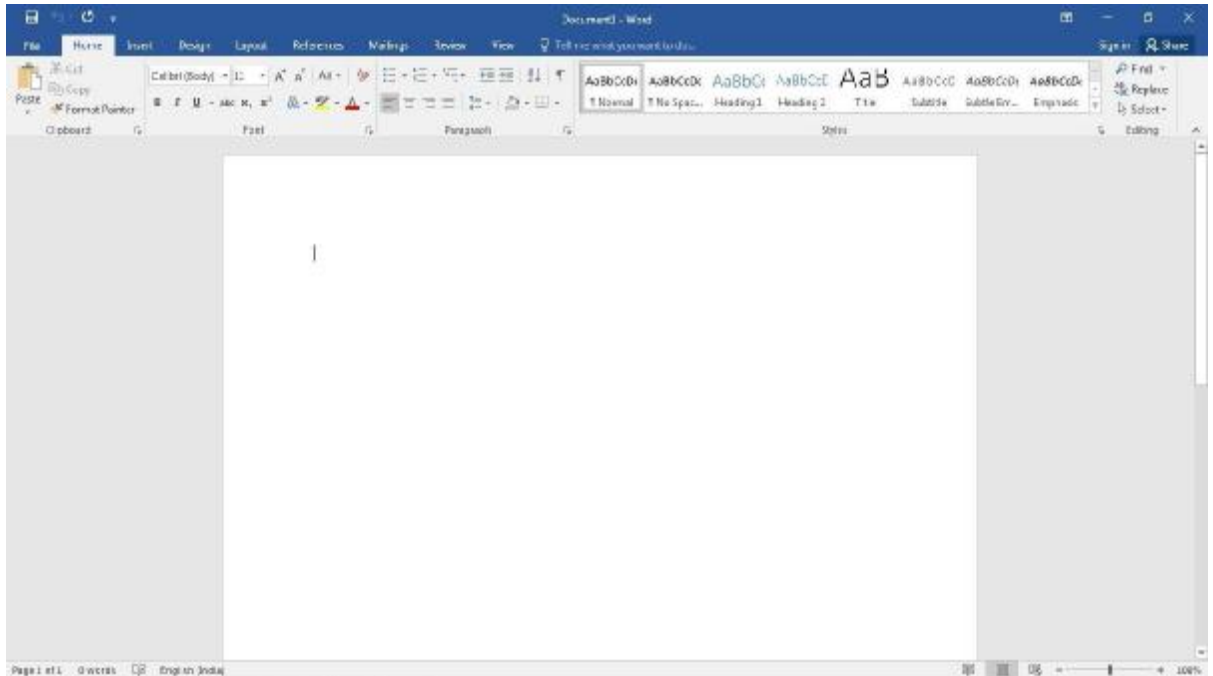
(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

વપરાશકર્તાને ઝડપથી અને વધુ સચોટ ટાઇપ કરવામાં મદદ કરે છે.

- આ સૉફ્ટવેરનો ઉપયોગ કાર્યસ્થળ, શાળામાં અને ઘરે લેખિત દસ્તાવેજો બનાવવા, સંપાદિત કરવા અને ફોર્મેટ કરવા માટે થાય છે.
- ઉદાહરણોમાં વ્યક્તિગત અને ઔપચારિક વ્યવસાયિક પત્રો, રિઝ્યુમ, કવરશીટ્સ અને હોમવર્કનો સમાવેશ થાય છે. આ સૉફ્ટવેરનું મધ્યવર્તી અને અદ્યતન સ્તરનું જ્ઞાન નોકરીની તકો તરફ દોરી શકે છે કારણ કે કાર્યસ્થળમાં MS વર્ડનો ઘણો ઉપયોગ થાય છે.

V એમએસ વર્ડ વિશે:

- અહીં, ચાલો MS વર્ડની હોમ સ્કીન વિશે સમજીએ.
- હોમ સ્કીન

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

- શીર્ષક બારજેમાં ફાઇલનું નામ છે

- મેનુ બારજેમાં ફાઇલ કરવા માટે વિવિધ લેઆઉટ માટે અલગ અલગ મેનુઓ છે

- ✓ ફોર્મેટિંગ બારફાઇલમાં લખેલા ટેક્સ્ટને ફોર્મેટ કરવા માટે જેમ કે ફોન્ટસ, સાઈઝ, કલર, એલાઈનમેન્ટ્સ વગેરે.

✓ MS શબ્દની વિશેષતાઓ:

- MS શબ્દનો ઉપયોગ કરીને વિવિધ પ્રકારના દસ્તાવેજો બનાવી શકાય છે જેમ કે રેઝ્યૂમે, રાજીનામું પત્ર, વિદ્યાર્થીની સામગ્રી, પ્રશ્નપત્ર, બાયો-ડેટા વગેરે.
- અમે MS વર્ડમાં લખેલા ટેક્સ્ટમાં ફેરફાર કરી શકીએ છીએ.
- અમે ટેક્સ્ટને વિવિધ શૈલી, વિવિધ રંગો, વિવિધ કદ અને ઘણી બધી અસરો આપી શકીએ છીએ.
- બુલેટ્સ અને સંખ્યાઓનો ઉપયોગ કરીને ક્રમિક ફોર્મેટ લખી શકાય છે.
- જો ટેબ્યુલર સ્વરૂપમાં માહિતી હોય, તો વ્યક્તિ પોતાની પસંદગીનું ટેબલ બનાવી શકે છે.
- MS વર્ડમાં વિવિધ ચિત્રો પણ ઉમેરી શકાય છે.
- પૃષ્ઠને બોર્ડર્સ, વોટર માર્ક, હેડર, ફૂટર, પેજ સાઈઝ, ઓરિએન્ટેશન વગેરે આપવા માટે અમારી પસંદગી પ્રમાણે ડિઝાઇન કરી શકાય છે.

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

- વિવિધ સરનામાં પર સમાન પ્રકારના પત્રની માહિતી છાપવા માટે મેઇલ મર્જ સુવિધા પણ પ્રદાન કરવામાં આવે છે.
- જે લખાણ મેગેઝીનમાં બે કોલમમાં લખાય છે તે લખાણ સ્વરૂપે લખી શકાય છે.
- તૈયારી કરવા માટે ઈન્ટરનેટ દ્વારા સીધા જ ફેક્સ અને ઈ-મેલ મેસેજ મોકલી શકાય છે.
- જો એક જ પ્રકારની જોડણી ખોટી રીતે લખવામાં આવી હોય, તો તમે રિપ્લેસ ફંક્શનનો ઉપયોગ કરીને તેને મૂળ જોડણી સાથે બદલી શકો છો.
- માર્જિનનું કદ બદલવાથી સંપૂર્ણ દસ્તાવેજ અથવા ટેક્સ્ટના ભાગને ફરીથી ફોર્મેટ કરી શકાય છે.
- આપણે અખબારમાં જોઈએ છીએ તેમ ટેક્સ્ટને સ્તંભાકાર શૈલીમાં ફોર્મેટ કરી શકાય છે. ટેક્સ્ટ બોક્સ બનાવી શકાય છે.
- કોષ્ટકો બનાવી શકાય છે અને ટેક્સ્ટમાં શામેલ કરી શકાય છે.
- વર્ડ વપરાશકર્તાને ગ્રાફિકલ ચિત્રોને ટેક્સ્ટ સાથે મિશ્રિત કરવાની પણ મંજૂરી આપે છે. ગ્રાફિકલ ચિત્રો કાં તો શબ્દમાં જ બનાવી શકાય છે અથવા ક્લિપ આર્ટ ગેલેરીની જેમ બહારથી આયાત કરી શકાય છે.
- વર્ડમાં મેક્રોની પણ સુવિધા છે. મેક્રોને કાં તો અમુક ફંક્શન/સ્પેશિયલ કી સાથે અથવા ટૂલ બાર સાથે અથવા મેનુ સાથે જોડી શકાય છે.
- તે કોઈપણ વિકલ્પની ઓનલાઈન મદદ પણ પૂરી પાડે છે

✓ એમએસ એક્સેલનો પરિચય:

- માઈક્રોસોફ્ટ એક્સેલ એક સ્પ્રેડશીટ પ્રોગ્રામ છે જેનો ઉપયોગ આંકડાકીય માહિતીને રેકૉર્ડ કરવા અને તેનું વિશ્લેષણ કરવા માટે થાય છે.
- અમે સંખ્યાબંધ વ્યવસાયિક કાર્યોમાં MS એક્સેલનો ઉપયોગ કરી શકીએ છીએ, જેમાં આંકડા, ફાઇનાન્સ, ડેટા મેનેજમેન્ટ, શિક્ષણમાં માર્ક્સ એન્ટ્રી, હાજરી, આગાહી, વિશ્લેષણ,

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

ઇન્વેન્ટરી, બિલિંગ અને બિઝનેસ ઇન્ટેલિજન્સનો સમાવેશ થાય છે.

- ઉપરાંત, તમે તમામ પ્રકારના ડેટા દાખલ કરવા અને નાણાકીય, ગાણિતિક અથવા આંકડાકીય ગણતરીઓ કરવા માટે એક્સેલનો ઉપયોગ કરી શકો છો.
- નીચે કેટલીક બાબતો છે જે તે તમારા માટે કરી શકે છે:

ü નંબર કંચિંગ

ü ચાર્ટ અને ગ્રાફ

ü ડેટા સ્ટોર કરો અને આયાત કરો

ü ટેક્સ્ટની હેરફેર

ü નમૂનાઓ/ડેશબોર્ડ્સ

ü કાર્યોનું ઓટોમેશન

V એમએસ એક્સેલનો ઇતિહાસ:

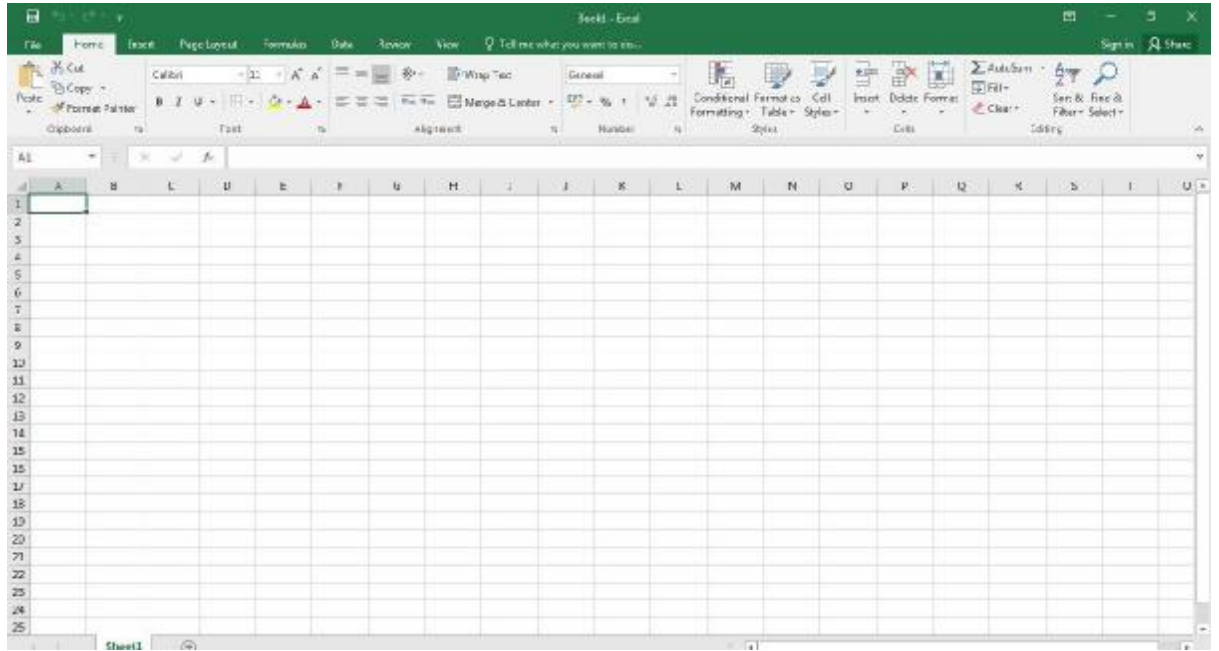
- માઇક્રોસોફ્ટ એક્સેલ લગભગ 1982 થી છે, જે સૌપ્રથમ મલ્ટિપ્લાન તરીકે રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું, જે ખૂબ જ લોકપ્રિય CP/M (માઇક્રોકોમ્પ્યુટર્સ માટે કંટ્રોલ પ્રોગ્રામ), પરંતુ MS-DOS સિસ્ટમ્સ પર લોટસ 1-2-3 થી લોકપ્રિયતા ગુમાવી દીધી હતી.
- 1987 માં, માઇક્રોસોફ્ટે Windows માટે એક્સેલ v2.0 રજૂ કર્યું અને 1988 સુધીમાં લોટસ 1-2-3 અને ઉભરતા ક્વોટ્રોપ્રોને આઉટસેલ કરવાનું શરૂ કર્યું.
- 1993 માં, માઇક્રોસોફ્ટે વિન્ડોઝ માટે એક્સેલ v5.0 બહાર પાડ્યું જેમાં VBA (એપ્લિકેશન માટે વિઝ્યુઅલ બેઝિક), ઉર્ફે મેક્રોનો સમાવેશ થાય છે.
- આનાથી કંચિંગ નંબર્સ, પ્રોસેસ ઓટોમેશન અને વ્યવસાયો માટે ડેટા પ્રસ્તુત કરવા માટે પુનરાવર્તિત કાર્યોના ઓટોમેશનમાં લગભગ અમર્યાદિત શક્યતાઓ ખુલી ગઈ.

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

▼ એમએસ એક્સેલ વિશે:

- અહીં, ચાલો MS વર્ડની હોમ સ્કીન વિશે સમજીએ.
- હોમ સ્કીન

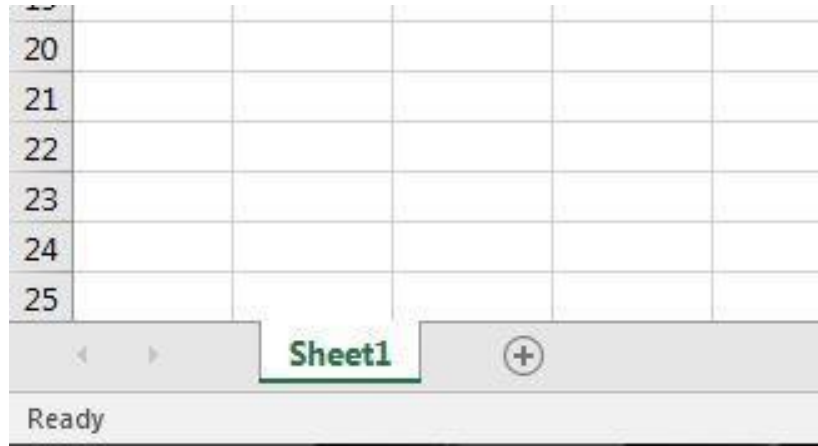

- MS એક્સેલની હોમ સ્કીન પરની પહેલી લાઇન MS શબ્દ જેવી જ છે જેને ટાઇટલ બાર કહેવાય છે.
- MS એક્સેલની હોમ સ્કીન પરની બીજી લાઇન MS વર્ડ જેવી જ છે જેમાં વિવિધ લેઆઉટ વિકલ્પો અને ફાઇલ માટે ફોર્મેટિંગ વિકલ્પો માટે વિવિધ મેનુઓ છે, જેને મેનુ બાર કહેવાય છે.
- MS એક્સેલની હોમ સ્કીન પરની ત્રીજી લાઇન MS વર્ડ જેવી જ છે જેમાં એક્સેલ ફાઇલમાં લખેલા ટેક્સ્ટને ફોર્મેટિંગ અને એડિટ કરવા માટે વિવિધ વિકલ્પો અને ટૂલ્સ છે, જેને ફોર્મેટિંગ બાર કહેવાય છે.

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

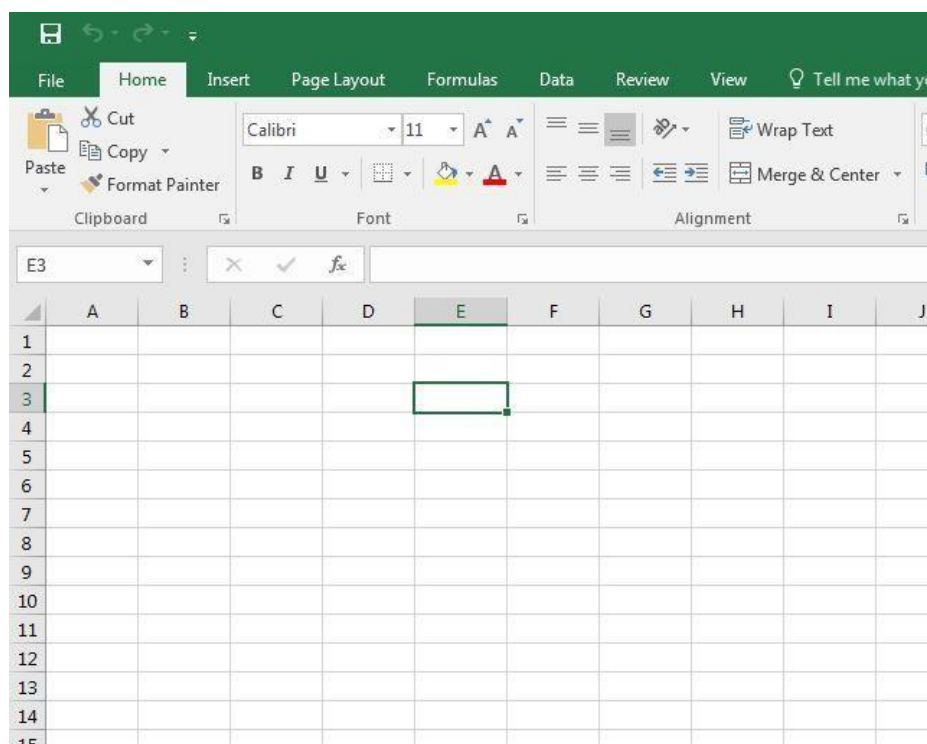
- કસેલ હોમ સ્કીનના છેલ્લા ભાગમાં, તમે જોશો કે તમે માત્ર એક જ ફાઇલમાં ઘણી જુદી જુદી એક્સેલ શીટ્સનું સંચાલન કરી શકો છો.
- અહીં આપેલું પ્લસ બટન એક્સેલ ફાઇલમાં નવી શીટ ઉમેરવાનું છે. અને તમે પસંદ કરેલ શીટ પર જમ ડાઉન ક્લિક કરીને અને કાઢી નાંખો વિકલ્પ પસંદ કરીને તેને કાઢી શકો છો.

- હોમ સ્કીન પર, તમે બોક્સ જોશો જેને સેલ કહેવામાં આવે છે. અને જે બોક્સની આજુબાજુ ધારું છે તેને સક્રિય કોષ કહેવાય છે.

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

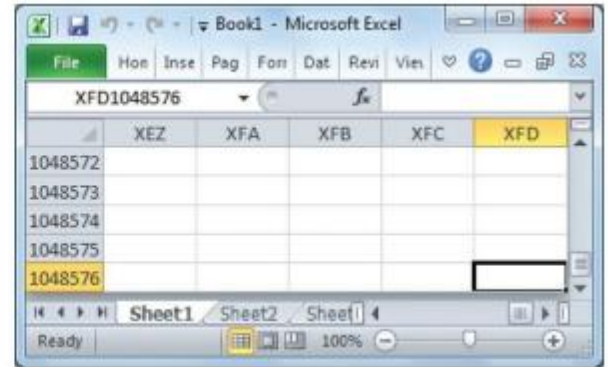
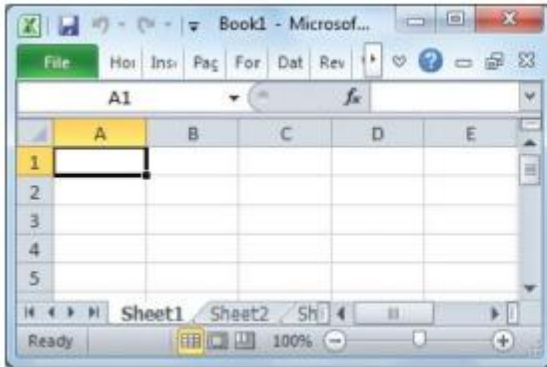

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

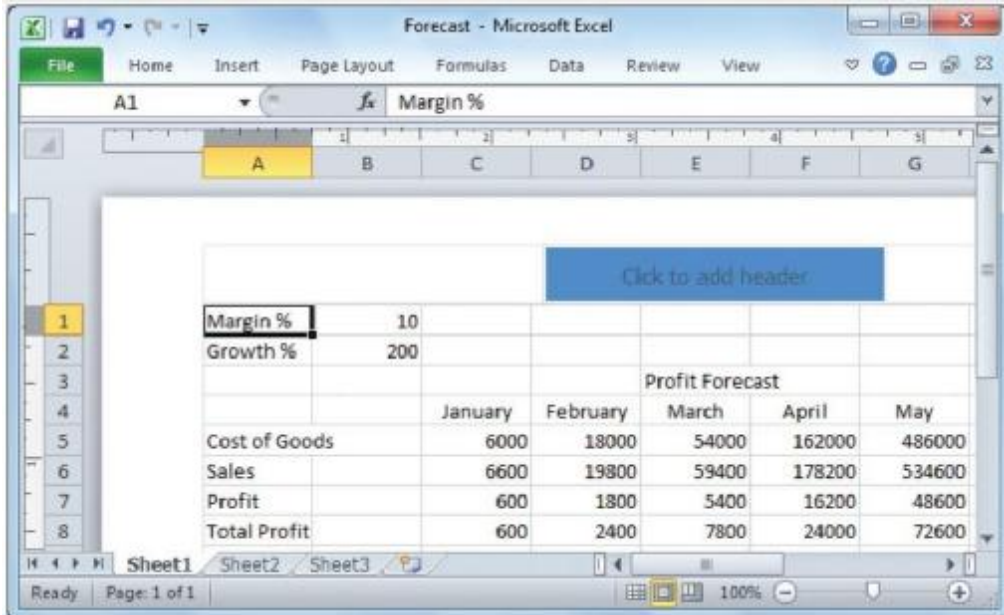
(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

વ એમએસ એક્સેલની વિશેષતાઓ:

- વર્કશીટ્સમાં 1,048,576 પંક્તિઓ અને 16,384 કોલમ હોઈ શકે છે, 65,536 બાય 256 ની અગાઉની મર્યાદાને બદલે.

- કલર સ્કેલ, આઇકન સેટ્સ અને ડેટાબાર્સ જૂથમાં કોષોના મૂલ્યોના આધારે શરતી ફોર્મેટિંગ લાગુ કરે છે.
- પૃષ્ઠ લેઆઉટ દૃશ્ય તમને સ્પ્રેડશીટ્સ બનાવવા અને અપડેટ કરવાની મંજૂરી આપે છે કારણ કે જ્યારે તે છાપવામાં આવશે ત્યારે દેખાશે.

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

- ચાર્ટિંગ એન્જિનમાં 3D રેન્ડરિંગ, પારદર્શિતા અને પડછાયાઓનો સમાવેશ થાય છે અને ડેટામાં વલણોને પ્રકાશિત કરશે.

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

- એમએસ એક્સેલ અમને અમારા સ્પ્રેડશીટ દસ્તાવેજમાં હેડર અને ફૂટર રાખવાની મંજૂરી આપે છે.
- એમએસ એક્સેલ અમને વર્કબુકમાં જરૂરી ડેટા (ટેક્સ્ટ અને નંબર્સ) શોધવા અને હાલના ડેટાને નવા સાથે બદલવાની મંજૂરી આપે છે.
- તે વપરાશકર્તાને તેમની માહિતીની અનધિકૃત એક્સેસથી પાસવર્ડનો ઉપયોગ કરીને તેમની વર્કબુકને સુરક્ષિત કરવાની મંજૂરી આપે છે.
- ફિલ્ટરિંગ એ શ્રેણીમાં ડેટાના સબસેટને શોધવા અને તેની સાથે કામ કરવાની ઝડપી અને સરળ રીત છે. ફિલ્ટર કરેલ શ્રેણી ફક્ત તે જ પંક્તિઓ દર્શાવે છે જે તમે કોલમ માટે નિર્દિષ્ટ કરેલ માપદંડોને પૂર્ણ કરે છે.
- એમએસ એક્સેલ ફિલ્ટરિંગ રેન્જ માટે બે આદેશો પ્રદાન કરે છે:

ü ઓટોફિલ્ટર; જેમાં સરળ માપદંડ માટે પસંદગી દ્વારા ફિલ્ટરનો સમાવેશ થાય છે

ü અદ્યતન ફિલ્ટર; વધુ જટિલ માપદંડો માટે

- ડેટા સોર્ટિંગ એ અમુક તાર્કિક ક્રમમાં માહિતીને ગોઠવવાની પ્રક્રિયા છે. એમએસ એક્સેલ અમને ડેટાને ચડતા અથવા ઉતરતા ક્રમમાં સોર્ટ કરવાની મંજૂરી આપે છે.
- એમએસ એક્સેલમાં સરવાળો, સરેરાશ, લઘુત્તમ વગેરે માટે ઘણા બિલ્ટ-ઇન ફોર્મ્યુલા છે. અમે તે ફોર્મ્યુલાનો ઉપયોગ અમારી જરૂરિયાત મુજબ કરી શકીએ છીએ.
- એમએસ એક્સેલ અમને બાર ગ્રાફ, પાઈ-ચાર્ટ, લાઇન ગ્રાફ વગેરે જેવા વિવિધ ચાર્ટ બનાવવાની મંજૂરી આપે છે. આ અમને ડેટાનું વિશ્લેષણ અને તુલના કરવામાં ખૂબ જ સરળતાથી મદદ કરે છે.
- જો કોઈપણ કોષમાં કોઈ ફેરફાર કરવામાં આવે તો MS Excel આપમેળે પરિણામને સંપાદિત કરે છે.
- ઉપયોગ કરીને સૂત્ર ઓડિટ અમે કરી શકીએ છીએ ગ્રાફિકલી પ્રદર્શન અથવા ટ્રેસ આવાદળી તીર સાથે કોષો અને સૂત્રો વચ્ચેના સંબંધો.

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)

(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

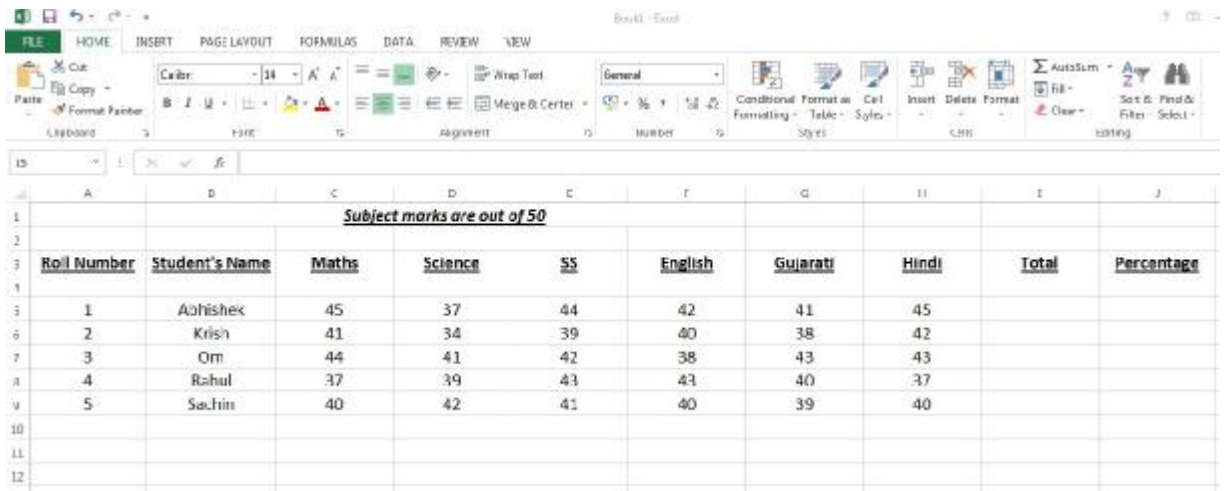
- અમે પૂર્વવર્તીઓ (કોષો કે જે ચોક્કસ કોષને ડેટા પ્રદાન કરે છે) અથવા આશ્રિતો (કોષો કે જે ચોક્કસ કોષમાં મૂલ્ય પર આધાર રાખે છે) શોધી શકીએ છીએ.

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

V એક્સેલનો ઉપયોગ કરીને માર્ક્શીટ બનાવવા માટે:

- સૌ પ્રથમ, વિદ્યાર્થીઓનો ડેટા દાખલ કરો જેમ કે રોલ નંબર, વિદ્યાર્થીનું નામ .નીચે દર્શાવેલ આકૃતિમાં દર્શાવ્યા મુજબ વિષય અને ગુણ.

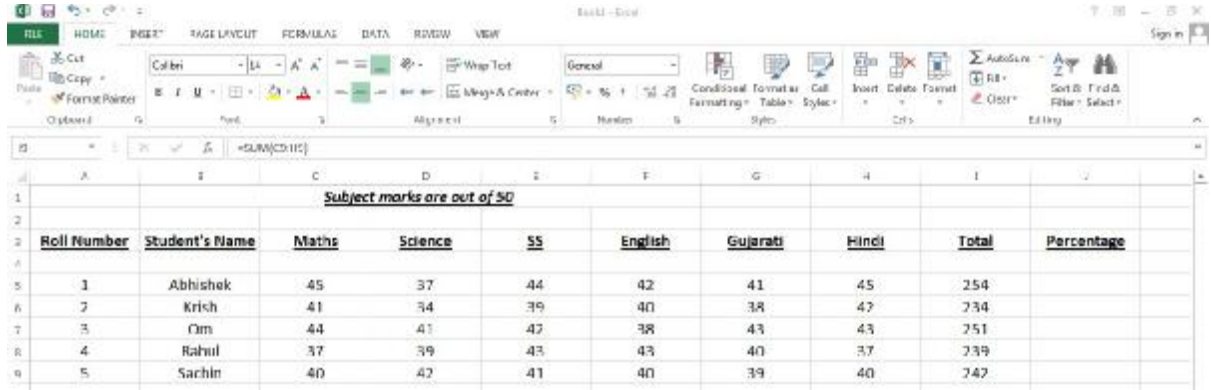

Roll Number	Student's Name	Maths	Science	SS	English	Gujarati	Hindi	Total	Percentage
1	Ashishek	45	37	44	42	41	45		
2	Krish	41	34	39	40	38	42		
3	Om	44	41	42	38	43	43		
4	Rahul	37	39	43	43	40	37		
5	Sachin	40	42	41	40	39	40		

- કોષો પસંદ કરવા માટે, નીચેની કામગીરી કરો:
= (C5:H5).
એટલે કે તમે C5 થી H5 સુધીના અભિષેકના કોષો પસંદ કર્યા છે.
- હવે કુલ (રકમ) કરવા માટે, સૂત્રનો ઉપયોગ કરો, =સમ(સેલ શ્રેણી)
એટલે કે , = sum(C5:H5)
એ જ રીતે, દરેક વિદ્યાર્થીઓ માટે રકમની ગણતરી કરો.

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

The screenshot shows an Excel spreadsheet with the following data:

Roll Number	Student's Name	Maths	Science	SS	English	Gujarati	Hindi	Total	Percentage
1	Abhishek	45	37	44	42	41	45	254	
2	Krish	41	34	39	40	38	42	234	
3	Om	44	41	42	38	43	43	251	
4	Rahul	37	39	43	43	40	37	239	
5	Sachin	40	42	41	40	39	40	242	

- હવે ટકાવારીની ગણતરી કરવા માટે, સૂત્રનો ઉપયોગ કરો:

$$= (\text{કુલ મેળવેલ ગુણ} * 100 / 300)$$

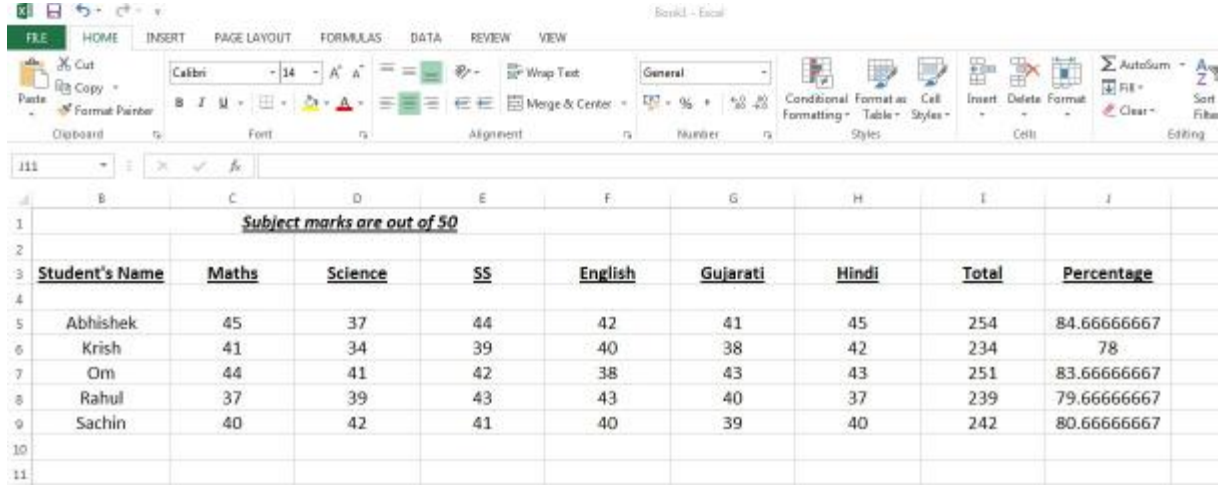
- એટલે કે, અભિષેકની ટકાવારીની ગણતરી કરવા માટે, સૂત્રનો ઉપયોગ કરો:

$$= (\text{કુલ મેળવેલ ગુણ} * 100 / 300) \text{ એટલે કે , } = (254 * 100 / 300)$$

- એ જ રીતે, બધા વિદ્યાર્થીઓની ટકાવારીની ગણતરી કરો.

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

The screenshot shows an Excel spreadsheet with the following data:

Student's Name	Maths	Science	SS	English	Gujarati	Hindi	Total	Percentage
Abhishek	45	37	44	42	41	45	254	84.66666667
Krish	41	34	39	40	38	42	234	78
Om	44	41	42	38	43	43	251	83.66666667
Rahul	37	39	43	43	40	37	239	79.66666667
Sachin	40	42	41	40	39	40	242	80.66666667

વ એમએસ પાવરપોઈન્ટનો પરિચય:

- માઈક્રોસોફ્ટ પાવરપોઈન્ટ એ માઈક્રોસોફ્ટ દ્વારા વિકસિત એક શક્તિશાળી પ્રસ્તુતિ સોફ્ટવેર છે.
- પ્રોગ્રામ મલ્ટીમીડિયાથી સમૃદ્ધ માહિતી પહોંચાડવા માટે સ્લાઈડ્સનો ઉપયોગ કરે છે. "સ્લાઈડ" શબ્દ સ્લાઈડ પ્રોજેક્ટરનો સંદર્ભ આપે છે, જેને આ સોફ્ટવેર અસરકારક રીતે બદલી નાખે છે.
- માઈક્રોસોફ્ટ પાવરપોઈન્ટ એ એક પ્રોફેશનલ પ્રેઝન્ટેશન પ્રોગ્રામ છે જે વપરાશકર્તાને "પ્રેઝન્ટેશન સ્લાઈડ્સ" બનાવવાની મંજૂરી આપે છે જે કમ્પ્યુટર સ્ક્રીન પર અથવા કમ્પ્યુટરમાં પ્લગ કરેલા પ્રોજેક્ટર દ્વારા પ્રદર્શિત કરી શકાય છે.
- પાવરપોઈન્ટ પ્રેઝન્ટેશન એ માહિતીના ટુકડાઓ, સામાન્ય રીતે રૂપરેખાના રૂપમાં, મોટા પ્રેક્ષકો સુધી પહોંચાડવાની સારી રીત છે.
- સામાન્ય રીતે, પાવરપોઈન્ટ પ્રેઝન્ટેશન વપરાશકર્તાઓને આકર્ષિત કરે છે કારણ કે તે બનાવવા અને સંપાદિત કરવા માટે સરળ છે અને સામાન્ય રીતે સીડી અથવા યુએસબી

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

જમ્પ ડ્રાઇવ પર ફિટ થઈ શકે તેટલા નાના છે.

- તેથી, વપરાશકર્તાએ કોઈપણ સ્લાઇડ્સ અથવા સ્લાઇડ પ્રોજેક્ટરની આસપાસ રાખવાની જરૂર નથી,અને, જો જરૂરી હોય તો, પ્રસ્તુતિમાં કોઈપણ છેલ્લી ઘડીના ફેરફારો કરી શકે છે.
- ત્યાં વિવિધ સંજોગો છે જેમાં રજૂઆત કરવામાં આવે છે: વર્ગને શીખવવું, વેચવા માટે ઉત્પાદન રજૂ કરવું, સંસ્થાકીય માળખું સમજાવવું વગેરે.

▼ એમએસ પાવરપોઇન્ટનો ઇતિહાસ:

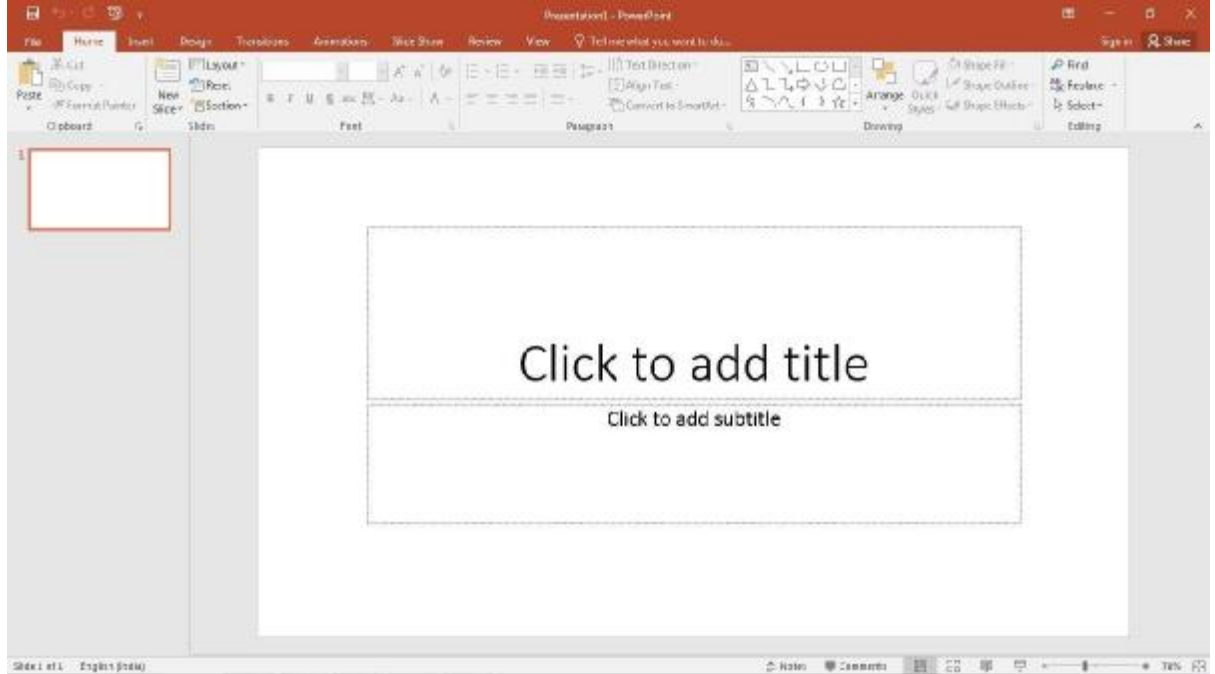
- પાવરપોઇન્ટ ડેનિસ ઓસ્ટિન અને થોમસ રુડકિન દ્વારા ફોરથોટ ઇન્કમાં વિકસાવવામાં આવ્યું હતું.
- તેનું નામ પ્રેઝેન્ટર રાખવાનું હતું, પરંતુ ટ્રેડમાર્કની સમસ્યાઓને કારણે નામ સ્વીકારવામાં આવ્યું ન હતું.
- 1987માં રોબર્ટ ગાસ્કિન્સના સૂચન મુજબ તેનું નામ બદલીને પાવરપોઇન્ટ રાખવામાં આવ્યું.
- ઓગસ્ટ 1987માં, માઇક્રોસોફ્ટે ફોરથોટ \$14 મિલિયનમાં ખરીદ્યું અને તેને તેના ગ્રાફિક્સ બિઝનેસ યુનિટમાં ફેરવ્યું, જ્યાં કંપનીએ સોફ્ટવેર વિકસાવવાનું ચાલુ રાખ્યું.
- પ્રથમ પુનરાવર્તન 1990 માં વિન્ડોઝ 3.0 સાથે મળીને લોન્ચ કરવામાં આવ્યું હતું.
- તે માત્ર એક દિશામાં સ્લાઇડ પ્રગતિને મંજૂરી આપે છે - આગળ - અને કસ્ટમાઇઝેશનની માત્રા એકદમ મર્યાદિત હતી.

▼ MS PowerPoint વિશે:

- અહીં MS પાવરપોઇન્ટની હોમ સ્ક્રીન છે જે તમે પાવરપોઇન્ટ શરૂ કરો ત્યારે તમે જોશો.

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

- MS PowerPoint ની હોમ સ્ક્રીન પરની પહેલી લાઇન MS વર્ડ અને MS એક્સેલ જેવી જ છે જેને ટાઇટલ બાર કહેવાય છે, જ્યાં તમારી ફાઇલનું નામ લખેલું છે.
- MS પાવરપોઇન્ટની હોમ સ્ક્રીન પરની બીજી લાઇન MS વર્ડ અને MS એક્સેલ જેવી જ છે જેમાં વિવિધ લેઆઉટ વિકલ્પો અને ફાઇલ માટે ફોર્મેટિંગ વિકલ્પો માટે અલગ-અલગ મેનુઓ છે, જેને મેનુ બાર કહેવાય છે.
- એમએસ પાવરપોઇન્ટની હોમ સ્ક્રીન પરની ત્રીજી લાઇન એમએસ વર્ડ અને એમએસ એક્સેલ જેવી જ છે જેમાં એક્સેલ ફાઇલમાં લખેલા ટેક્સ્ટને ફોર્મેટિંગ અને એડિટ કરવા માટે વિવિધ વિકલ્પો અને ટૂલ્સ છે, જેને ફોર્મેટિંગ બાર કહેવાય છે.

▼ એમએસ પાવરપોઇન્ટની વિશેષતાઓ:

- MS PowerPoint તમને સ્ક્રીન પર સ્લાઇડ્સ બનાવવા, ડિઝાઇન કરવા અને પ્રસ્તુત

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

કરવાની ઓફર કરે છે.

- તમે પૃષ્ઠભૂમિ બનાવીને સ્લાઇડ્સ ડિઝાઇન કરી શકો છો, ચિત્રો અથવા વિડિઓઝ જેવા વિઝ્યુઅલ ઉમેરી શકો છો અને તમારી સામગ્રી ઉમેરી શકો છો.
- પાવરપોઇન્ટ એ સંપૂર્ણ પ્રસ્તુતિ ગ્રાફિક્સ પેકેજ છે. તે પ્રોફેશનલ દેખાતી પ્રેઝન્ટેશન બનાવવા માટે જરૂરી છે તે બધું આપે છે.
- પાવરપોઇન્ટ પ્રેઝન્ટેશનનો ઉપયોગ વિવિધ હેતુઓ જેમ કે શિક્ષણ, વ્યવસાય, માર્કેટિંગ વગેરેમાં થાય છે.
- સ્લાઇડ શો એ MS પાવરપોઇન્ટનું મુખ્ય લક્ષણ છે.
- પાવરપોઇન્ટ ફાઇલની સામગ્રીને વિવિધ એનિમેશન આપી શકાય છે.
- તેમજ જો ડેટા આંકડાકીય છે, તો MS PowerPoint માં ગ્રાફ પણ રજૂ કરી શકાય છે.
- તમે તમારા સ્લાઇડશો માટે વિવિધ સ્લાઇડ નમૂનાઓનો ઉપયોગ કરી શકો છો.

▼ શિક્ષણમાં એમએસ ઓફિસનો ઉપયોગ:

- એમએસ ઓફિસના ઘટકો શિક્ષણને અસરકારક અને વાસ્તવિક બનાવે છે.
- માત્ર, એક કુશળ શિક્ષક તેમના કાર્યને સંપૂર્ણ અને આકર્ષક બનાવી શકે છે.
- MS શબ્દનો ઉપયોગ શાળાની સામગ્રી, CV, કોઈપણ એપ્લિકેશન વગેરે બનાવવા માટે થાય છે.
- MS એક્સેલનો ઉપયોગ હાજરીપત્રક, માર્કશીટ વગેરે બનાવવા માટે થાય છે.
- MS PowerPoint, શિક્ષક માટે તેમના વિષયને પ્રસ્તુતિ દ્વારા અસરકારક બનાવવા માટેનું સૌથી શક્તિશાળી સાધન.
- જ્યારે તમે માઇક્રોસોફ્ટ વર્ડ પર ખોટી જોડણી લખો છો ત્યારે તે તમારી ભૂલને રીઅલ ટાઇમમાં લાલ લીટીમાં હાઇલાઇટ કરે છે. પછી તમે જમ ડાઉન ક્લિક કરો અને તેને ઠીક

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

કરો.

- તેવી જ રીતે, વિદ્યાર્થીઓ વાસ્તવિક સમયમાં જોડણીની ભૂલનું અવલોકન કરે છે. તેનો અર્થ એ છે કે તેઓ અન્ડરલાઇન લાલ શબ્દ પર ક્લિક કર્યા પછી સૂચનના આધારે નિર્ણય લેવાનો પ્રયાસ કરશે.
- તે સ્વ-શિક્ષણ પ્રથાઓ અને નિર્ણય લેવાની સ્વતંત્રતા (નેતૃત્વ) તરફ જાય છે.
- તેનાથી તેમની મગજની શક્તિ, વિચારવાની પદ્ધતિમાં સુધારો થશે. અને જો વિદ્યાર્થીઓ તે નાનું કામ કરવા સક્ષમ હોય, તો શિક્ષકો તેમના વિષયને વિસ્તૃત રીતે મહત્તમ કરી શકે છે.
- વિદ્યાર્થીઓ અને શિક્ષકો આકૃતિઓ, ટેબલ, ચાર્ટ અને સ્માર્ટ આર્ટ વગેરે વિઝ્યુઅલ સમજૂતી સાધનો દાખલ કરી શકે છે અને તેનો ઉપયોગ કરી શકે છે.
- તેઓ તેનો ઉપયોગ સરળ પદ્ધતિઓમાં જટિલ પાઠ શીખવવા, વ્યાખ્યાયિત કરવા અને સમજાવવા માટે કરી શકે છે.
- ચાર્ટ, ટેબલ, સ્માર્ટ આર્ટ અને આકારો અને અન્ય વિવિધ વિઝ્યુઅલ ઓબ્જેક્ટ વિદ્યાર્થીઓને આ વિષય વિશે વ્યવહારીક રીતે વધુ સમજવા માટે લાભ આપી શકે છે.

1.2, 1.3, 1.4. Google દ્વારા Google Office Utility ટૂલ્સનો પરિચય

V Google ડૉક્સ :

- Google ડૉક્સ એ એક મફત વેબ-આધારિત

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

એપ્લિકેશન છે જેમાં દસ્તાવેજો અને સ્પ્રેડશીટ્સ ઓનલાઇન બનાવી, સંપાદિત અને સંગ્રહિત કરી શકાય છે.

- ઇન્ટરનેટ કનેક્શન અને સંપૂર્ણ સુવિધાયુક્ત વેબ બ્રાઉઝર સાથે કોઈપણ કમ્પ્યુટરથી ફાઇલોને ઍક્સેસ કરી શકાય છે.
- Google ડૉક્સ એનો એક ભાગ છે

Google દ્વારા ઓફર કરવામાં આવતી અને તેની સાથે સંકળાયેલ ઓનલાઇન એપ્લિકેશન્સનું વ્યાપક પેકેજ.

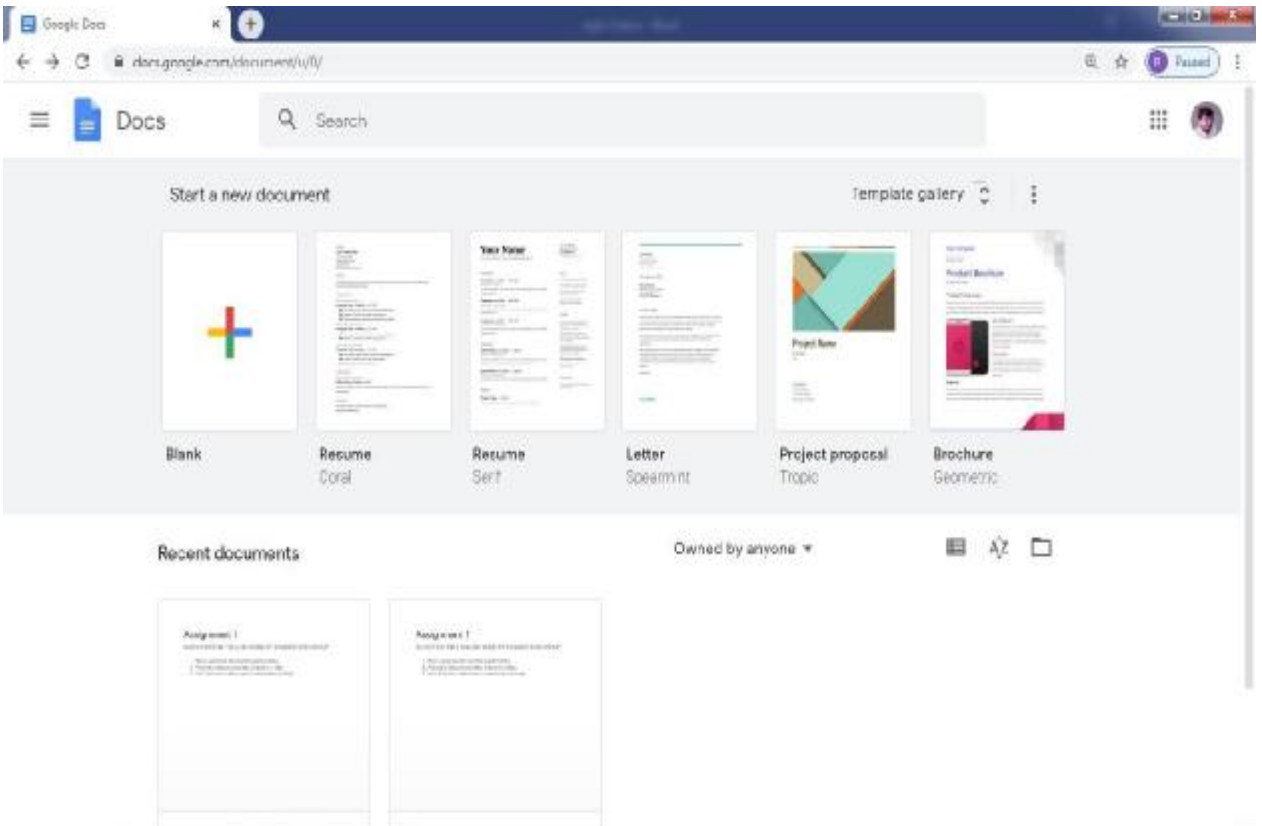
- Google ડૉક્સના વપરાશકર્તાઓ વિવિધ ફોન્ટ્સ અને ફાઇલ ફોર્મેટ્સમાં દસ્તાવેજો અને સ્પ્રેડશીટ્સને આયાત કરી શકે છે, બનાવી શકે છે, સંપાદિત કરી શકે છે અને અપડેટ કરી શકે છે, ફોર્મ્યુલા, સૂચિઓ, કોષ્ટકો અને છબીઓ સાથે ટેક્સ્ટને જોડીને.
- Google ડૉક્સ મોટાભાગના પ્રસ્તુતિ સૉફ્ટવેર અને વર્ડ પ્રોસેસર એપ્લિકેશનો સાથે સુસંગત છે. કાર્ય વેબ પૃષ્ઠ તરીકે અથવા પ્રિન્ટ-રેડી હસ્તપ્રત તરીકે પ્રકાશિત કરી શકાય છે.
- વપરાશકર્તાઓ તેમના કાર્યને કોણ જુએ છે તે નિયંત્રિત કરી શકે છે.
- Google ડૉક્સ એ એન્ટરપ્રાઇઝમાં પ્રકાશિત કરવા, બ્લોક્સ જાળવવા અથવા સામાન્ય લોકો દ્વારા જોવા માટે કામ કંપોઝ કરવા માટે આદર્શ છે.
- Google ડૉક્સ પોતાને સહયોગી પ્રોજેક્ટ્સ માટે ધિરાણ આપે છે જેમાં બહુવિધ લેખકો હોય છે ભૌગોલિક રીતે વૈવિધ્યસભર સ્થળોએથી વાસ્તવિક સમયમાં સાથે મળીને કામ કરો.
- બધા સહભાગીઓ જોઈ શકે છે કે કોણે ચોક્કસ દસ્તાવેજમાં ફેરફારો કર્યા અને તે ફેરફારો ક્યારે કરવામાં આવ્યા.
- કારણ કે દસ્તાવેજો ઓનલાઇન સંગ્રહિત થાય છે અને વપરાશકર્તાઓના કમ્પ્યુટર પર પણ સંગ્રહિત કરી શકાય છે, સ્થાનિક આપત્તિના પરિણામે કુલ ડેટા ગુમાવવાનું કોઈ

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

જોખમ નથી.

- જો કે, Google ડોક્સની ઈન્ટરનેટ-આધારિત પ્રકૃતિએ કેટલાક લેખકોમાં ચિંતાને જન્મ આપ્યો છે કે તેમનું કાર્ય ખાનગી અથવા સુરક્ષિત ન હોઈ શકે.
- અહીં google ડોક્સની હોમ સ્ક્રીન છે જ્યાં તમે દસ્તાવેજનો પ્રકાર પસંદ કરી શકો છો જે તમે બનાવવા માંગો છો અને તેના પર કામ કરી શકો છો.

V Google સ્લાઇડ્સ :

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

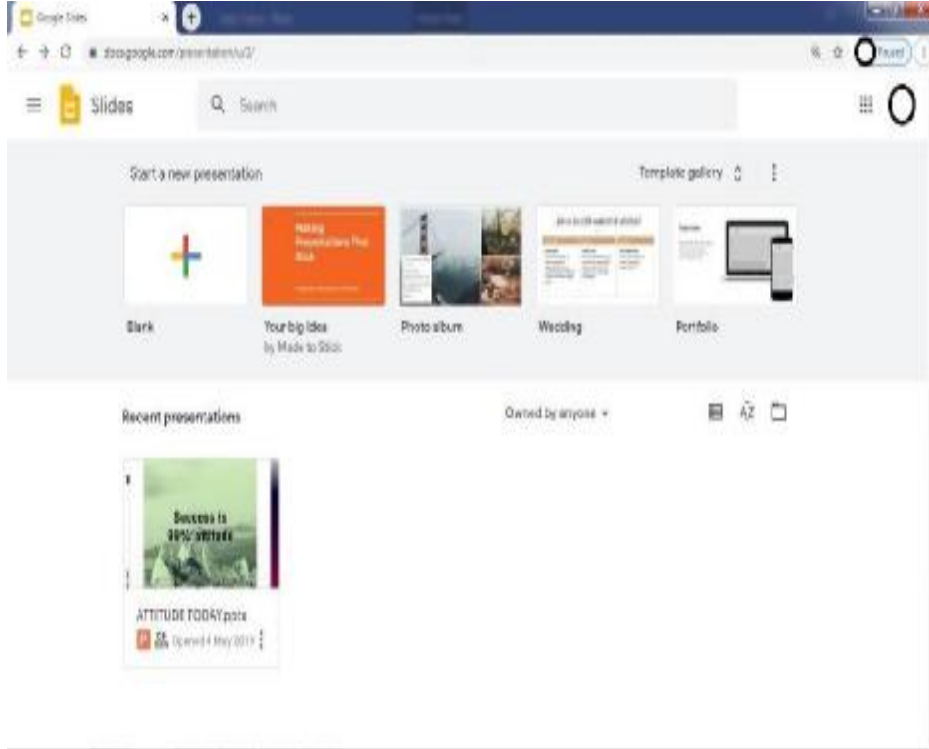
- Google સ્લાઇડ્સ એ Google ડોક્સ અને ડ્રાઇવ ઉત્પાદકતા સ્યુટમાં પ્રસ્તુતિ સંપાદક છે.
- Google સ્લાઇડ્સ રેખીય ફેશનમાં રજૂ કરવામાં આવે છે, જ્યાં સ્લાઇડ્સ ક્રમમાં દેખાય છે (જ્યાં સુધી લિંક્સ અથવા અન્ય સંક્રમણો ઉમેરવામાં ન આવે ત્યાં સુધી)
- Google સ્લાઇડ્સ વિવિધ પ્રસ્તુતિ થીમ્સ, સેંકડો ફોન્ટ્સ, એમ્બેડેડ વિડિઓ, એનિમેશન અને વધુ સાથે તમારા વિચારોને ચમકદાર બનાવે છે.
- તે સંપાદકો વચ્ચે વાસ્તવિક સમયનો સહયોગ તેમજ પ્રસ્તુતિઓ શેર કરવા માટેના વિવિધ વિકલ્પો પ્રદાન કરે છે.
- કારણ કે પ્રસ્તુતિઓ ક્લાઉડમાં છે અને Google એકાઉન્ટ સાથે સંકળાયેલ છે, વપરાશકર્તાઓ અને Google સ્લાઇડ્સના માલિકો ફ્લેશ ડ્રાઇવની આસપાસ રાખ્યા વિના કોઈપણ કમ્પ્યુટર પર તેમને ઍક્સેસ કરી શકે છે.
- સ્લાઇડ્સ .ppt, .pptx, .odp, .jpg, .svg અને સહિત અનેક ફાઇલ પ્રકારોને સપોર્ટ કરે છે .pdf. આનાથી માઈક્રોસોફ્ટ ઓફિસ ફાઇલોને સીધી Google ડ્રાઇવમાંથી જોવાનું અથવા કન્વર્ટ કરવાનું સરળ બને છે અથવા ઇમેજને સીધી સ્લાઇડમાં શામેલ કરવામાં આવે છે.
- વધુમાં, એક પુનરાવર્તન ઇતિહાસ રાખવામાં આવે છે, જે સંપાદકોને ભૂતકાળમાં પ્રસ્તુતિના કોઈપણ સંસ્કરણને ઍક્સેસ કરવાની મંજૂરી આપે છે અને કોણે કયા સંપાદનો કર્યા છે તેનો લોગ પણ રાખે છે.
- છેલ્લે, Google સ્લાઇડ્સને વિવિધ ફોર્મેટમાં રૂપાંતરિત કરી શકાય છે (જેમ કે પાવરપોઈન્ટ અથવા પીડીએફ) અને પાવરપોઈન્ટ પ્રસ્તુતિઓને સંપાદિત કરવામાં પણ સક્ષમ છે.
- Google સ્લાઇડ્સ તમામ ઉપકરણો અને પ્લેટફોર્મ્સ પર ઉપલબ્ધ છે; તમારે ફક્ત ઇન્ટરનેટ કનેક્શન અને વેબ બ્રાઉઝરની જરૂર છે (અથવા, મોબાઇલના કિસ્સામાં,

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

Android અને iOS એપ્સ).

- અહીં ગૂગલ સ્લાઇડ્સની હોમ સ્ક્રીન છે જ્યાં તમે દસ્તાવેજનો પ્રકાર પસંદ કરી શકો છો જે તમે બનાવવા માંગો છો અને તેના પર કામ કરી શકો છો.

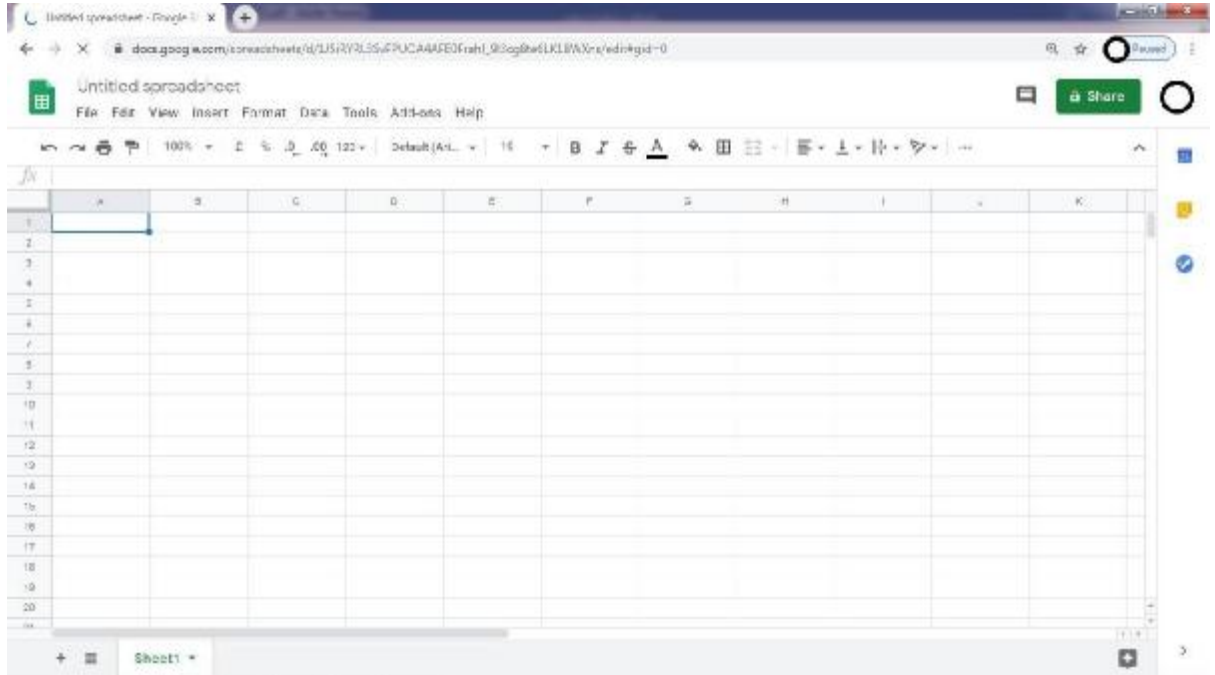

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

V Google શી સ:

- Google શીટ્સ એ ડિજિટલ માર્કેટિંગથી લઈને ફાઇનાન્સ મોડેલિંગ, પ્રોજેક્ટ મેનેજમેન્ટથી લઈને આંકડાકીય વિશ્લેષણ સુધીની દરેક વસ્તુ માટે, એક અત્યંત શક્તિશાળી સાધન છે, હકીકતમાં, લગભગ કોઈપણ ડેટાના રેકોર્ડિંગ અને વિશ્લેષણને સંડોવતા પ્રવૃત્તિ.
- Google શીટ્સ તમને સ્પ્રેડશીટ્સનો ઉપયોગ કરીને વિવિધ પ્રકારની માહિતીને ગોઠવવા, સંપાદિત કરવા અને તેનું વિશ્લેષણ કરવાની મંજૂરી આપે છે.
- અહીં ગૂગલ શીટ્સનું હોમ પેજ છે જે એમએસ એક્સેલ જેવું જ છે.

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

એકમ: 2ઈન્ટરનેટનો પરિચય અને શીખવવાના સાધનો

2.1ઈન્ટરનેટનો પરિચય અને શિક્ષણમાં તેના ઉપયોગો

V ઈન્ટરનેટ:

- ઈન્ટરનેટ એ સમગ્ર વિશ્વમાં ફેલાયેલા અસંખ્ય કમ્પ્યુટર્સનું જોડાણ છે.
- કમ્પ્યુટર નેટવર્કનું નેટવર્ક એટલે ઈન્ટરનેટ.
- ઈન્ટરનેટનું પૂર્ણ સ્વરૂપ વિશ્વભરમાં વેબ સર્વિસનું ઈન્ટરકનેક્ટેડ નેટવર્ક છે.
- ઈન્ટરનેટ એ વિશ્વનું સૌથી મોટું કમ્પ્યુટર નેટવર્ક છે. ગ્લોબલ નેટવર્ક પણ કહેવાય છે.
- ઈન્ટરનેટ એ કમ્પ્યુટર્સનું વૈશ્વિક નેટવર્ક છે જે વિશ્વભરના લાખો કમ્પ્યુટર્સને જોડે છે.
- ઈન્ટરનેટ લિંક્સ એ સમગ્ર વિશ્વમાં કમ્પ્યુટર નેટવર્ક્સ છે જેથી વપરાશકર્તાઓ સંસાધનો શેર કરી શકે અને એકબીજા સાથે વાતચીત કરી શકે.
- કોઈપણ માહિતી અથવા સંદેશ ઈન્ટરનેટ દ્વારા વિશ્વમાં ગમે ત્યાંથી મોકલી અથવા પ્રાપ્ત કરી શકાય છે.

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

- ઈન્ટરનેટ કોઈની માલિકીનું નથી. પરંતુ ત્યાં વિવિધ સંસ્થાઓ છે જે નેટવર્કના વિવિધ ભાગોનું સંચાલન કરે છે.
- 15 ઓગસ્ટ, 1995થી ભારતમાં ઈન્ટરનેટ એક્સેસ ઉપલબ્ધ થઈ.
- ભારતમાં ઈન્ટરનેટનો ઉપયોગ વ્યાપારી હેતુઓ માટે થાય છે.
- VSNL (વિદેશ સંચાર નિગમ લિમિટેડ) એ ઈન્ટરનેટ ઉપયોગ માટે GIAS (ગેટવે ઈન્ટરનેટ એક્સેસ સર્વિસ) સેવા શરૂ કરી.
- આજે ઈન્ટરનેટ વિશ્વની મોટી વસ્તીને 500 મિલિયનથી વધુની દાજિત વસ્તી સાથે જોડે છે.

▼ ઈન્ટરનેટનો ઇતિહાસ:

- અમે ઈ-મેઈલ મોકલીએ છીએ, ઈન્ટરનેટ પર કોલ કરીએ છીએ અને અમને રસ હોય તેવા વિષયોની ચર્ચા કરીએ છીએ.
- આપણી બેંકિંગ પણ વર્ચ્યુઅલ થઈ રહી છે.
- પરંતુ આજે આપણે જેને માની લઈએ છીએ તે પચાસ વર્ષ પહેલા માત્ર એક અસ્પષ્ટ વિચાર હતો.
- 1957 પહેલા, કમ્પ્યુટર્સ એક સમયે માત્ર એક જ કાર્ય પર કામ કરતા હતા. તેને બેચ પ્રોસેસિંગ કહેવામાં આવે છે.
- આ તદ્દન બિનઅસરકારક હતું.
- કોમ્પ્યુટરો મોટા અને મોટા થતા જતા, તેમને ખાસ ફૂલ રૂમમાં સંગ્રહિત કરવા પડ્યા.
- પરંતુ તે પછી વિકાસકર્તાઓ હવે કમ્પ્યુટર્સ પર સીધા કામ કરી શક્યા નહીં અને તેમને કનેક્ટ કરવા માટે નિષ્ણાતોને બોલાવવા પડ્યા.
- તે સમયે પ્રોગ્રામિંગનો અર્થ ઘણો મેન્યુઅલ વર્ક હતો અને કમ્પ્યુટર્સ સાથેના પરોક્ષ જોડાણને કારણે ઘણી બધી ભૂલો થઈ, સમયનો બગાડ થયો અને વિકાસકર્તાના

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

જ્ઞાનતંતુઓ ભડક્યા.

- વર્ષ 1957 એ એક મોટું પરિવર્તન ચિહ્નિત કર્યું.
- રિમોટ કનેક્શન ઇન્સ્ટોલ કરવું જરૂરી હતું, જેથી વિકાસકર્તાઓ સીધા જ કમ્પ્યુટર્સ પર કામ કરી શકે.
- તે જ સમયે, સમય - વહેંચણીનો વિચાર આવ્યો.
- એક કોમ્પ્યુટરની પ્રોસેસિંગ પાવરને બહુવિધ વપરાશકર્તાઓ સાથે શેર કરવા માટે કોમ્પ્યુટર ટેકનોલોજીમાં આ પ્રથમ ખ્યાલ છે.
- 4 ઓક્ટોબર, 1957 ના રોજ, શીત યુદ્ધ દરમિયાન, પ્રથમ અનામી ઉપગ્રહ સ્પુટનિક - 1 સોવિયેત સંઘ દ્વારા ભ્રમણકક્ષામાં મોકલવામાં આવ્યો હતો.
- "મિસાઇલ ગેપ" નો ભય ઉભો થયો.
- ટેકનોલોજીમાં અમેરિકાની આગેવાની સુરક્ષિત કરવા માટે, યુએસએ ફેબ્રુઆરી 1958માં "ડિફેન્સ એડવાન્સ રિસર્ચ પ્રોજેક્ટ એજન્સી" (DARPA)ની સ્થાપના કરી.
- તે સમયે, જ્ઞાન ફક્ત લોકો દ્વારા સ્થાનાંતરિત
- DARPA એ નોલેજ ટ્રાન્સફરને વેગ આપવા અને પહેલાથી જ અસ્તિત્વમાં રહેલા સંશોધનને બમણું કરવાનું ટાળવા માટે મોટા પાયે કમ્પ્યુટર નેટવર્કનું આયોજન કર્યું છે.
- આ નેટવર્ક અર્પાનેટ બનશે.
- વધુમાં, ત્રણ અન્ય ખ્યાલો વિકસાવવાના હતા જે ઇન્ટરનેટના ઇતિહાસ માટે મૂળભૂત છે.
 - ü અમેરિકામાં સંશોધન અને વિકાસ (RAND) કોર્પોરેશન દ્વારા લશ્કરી નેટવર્કનો ખ્યાલ.
 - ü ઈંગ્લેન્ડમાં નેશનલ ફિઝિકલ લેબોરેટરી (NPL)નું વ્યાપારી નેટવર્ક.
 - ü ફ્રાન્સમાં વૈજ્ઞાનિક નેટવર્ક, સાયકલેડ્સ.

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

- આ ખ્યાલોના વૈજ્ઞાનિક, લશ્કરી અને વ્યાપારી અભિગમો એ આપણા આધુનિક ઇન્ટરનેટનો પાયો છે.
- 1962 માં, અમેરિકન ફેરેટ એરક્રાફ્ટ ડુબામાં મધ્યમ અને લાંબા તરની મિસાઇલો શોધી કાઢી હતી, જે યુનાઇટેડ સ્ટેટ્સ સુધી પહોંચવામાં સક્ષમ હતી.
- તે સમયે, માહિતી પ્રણાલીઓ પાસે કેન્દ્રિય નેટવર્ક આર્કિટેક્ચર હતું જે હુમલા દરમિયાન ભંગાણને ટાળવા માટે વિકસાવવામાં આવ્યું હતું, જે નોડ ગુમાવવાના કિસ્સામાં હજુ પણ કાર્યરત રહેશે.
- સંદેશાવ્યવહાર હજુ પણ રેડિયો તરંગો દ્વારા કામ કરતું હતું જે અ હુમલાના કિસ્સામાં સમસ્યાઓનું કારણ બને છે.
- આયનોસ્ફિયર પ્રભાવિત થશે અને લાંબા તરંગ રેડિયો તરંગો હવે કામ કરશે નહીં. તેથી, તેઓએ સીધા તરંગોનો ઉપયોગ કરવો પડતો હતો, જે જો કે, લાંબી રેન્જ ધરાવતી નથી.
- વધુ સારો ઉકેલ એ વિતરિત નેટવર્કનું મોડેલ હતું.
- આમ, લાંબા તરને ન્યૂનતમ હસ્તક્ષેપ સાથે આવરી શકાય છે.
- ફ્રેન્ચ નેટવર્ક "સાયક્લેડ્સ" ના વિકાસ સાથે અનુસરવામાં આવેલો બીજો માઇલસ્ટોન.
- સાયક્લેડ્સનું બજેટ અર્પાનેટ કરતાં ઘ નાનું હોવાથી અને તેથી ઓછા ગાંઠો હોવાથી, અન્ય નેટવર્કના સંચાર પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરવામાં આવ્યું હતું.
- આ રીતે, "ઇન્ટર-નેટ" શબ્દનો જન્મ થયો.
- વધુમાં, સાયક્લેડ્સનો ખ્યાલ એઆરપીએ અને એનપીએલ કરતાં વધુ આગળ વધ્યો.
- પ્રેષક અને પ્રાપ્તકર્તા વચ્ચેના સંદેશાવ્યવહાર દરમિયાન, કમ્પ્યુટર્સ હવે હસ્તક્ષેપ કરવાના ન હતા, પરંતુ ફક્ત ટ્રાન્સફર નોડ તરીકે સેવા આપે છે.

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

- સાયક્લેડ્સ પ્રોટોકોલ ભૌતિક સ્તરનો ઉપયોગ કરીને તમામ મશીનોમાંથી પસાર થતો હતો જે હાર્ડવેરમાં લાગુ કરવામાં આવ્યો હતો, જે રીસીવર સાથે સીધો જોડાણ પૂરો પાડે છે - એક એન્ડ-ટુ-એન્ડ માળખું.
- DARPA નો ટ્રાન્સમિશન કંટ્રોલ પ્રોટોકોલ ગેટવે દ્વારા કોમ્પ્યુટરને જોડવાનો હતો અને માનકીકરણ માટેની આંતરરાષ્ટ્રીય સંસ્થાએ OSI (ઓપન સિસ્ટમ ઇન્ટરકનેક્શન) સંદર્ભ મોડેલની રચના કરી હતી.
- OSI ની નવીનતા નેટવર્કને તેના છેડાથી પ્રમાણિત કરવાનો પ્રયાસ કરવાનો હતો અને ચેનલના વિભાજનને અલગ-અલગ સ્તરોમાં કરવાનો હતો.
- તે, TCP એ OSI સંદર્ભ મોડેલની પસંદગીને આત્મસાત કરી અને TCP/IP પ્રોટોકોલને માર્ગ આપ્યો, એક માનક જે નેટવર્ક્સ વચ્ચે સુસંગતતાની બાંધધરી આપે છે અને તે તેમને મર્જ કરી, INTERNET બનાવે છે.
- ARPANET એ જાન્યુઆરી 1, 1983 ના રોજ TCP/IP અપનાવ્યું અને ત્યાંથી સંશોધકોએ "નેટવર્કનું નેટવર્ક" એસેમ્બલ કરવાનું શરૂ કર્યું જે આધુનિક ઇન્ટરનેટ બન્યું.

✓ શિક્ષણમાં ઇન્ટરનેટનો ઉપયોગ:

- શૈક્ષણિક હેતુઓ માટે, તેનો વ્યાપક ઉપયોગ માહિતી એકત્ર કરવા અને સંશોધન કરવા અથવા વિવિધ વિષયોના જ્ઞાનમાં ઉમેરો કરવા માટે થાય છે.
- વિદ્યાર્થીઓને પરીક્ષાઓ, અભ્યાસક્રમ, પરિણામો વગેરે સંબંધિત માહિતી શોધવા માટે ઇન્ટરનેટની જરૂર પડે છે.
- શિક્ષણમાં સૌથી મોટી અવરોધો પૈકીની એક ઊંચી કિંમત છે. ઇન્ટરનેટ શિક્ષણની ગુણવત્તામાં સુધારો કરે છે, જે રાષ્ટ્રના ટકાઉ વિકાસના આધારસ્તંભોમાંનો એક છે.
- તે વિડિયોઝ (જેમ કે YouTube ટ્યુટોરીયલ વિડીયો) અને વેબ ટ્યુટોરીયલ દ્વારા શિક્ષણ પ્રદાન કરે છે જે દરેકને પોસાય અને ખર્ચ-અસરકારક છે.
- ઇન્ટરનેટે વિદ્યાર્થીઓને સોશિયલ

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)

(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

મીડિયા, મેસેજિંગ એપ્સ અને ચેટ ફોરમની મદદથી તેમના શિક્ષકો અથવા અન્ય સાથી સહપાઠીઓ સાથે સતત સંપર્કમાં રહેવાની મંજૂરી આપી છે.

- માતાપિતા શાળામાં તેમના બાળકના પ્રદર્શન વિશે શિક્ષકો અને શાળા સત્તાવાળાઓ સાથે વાર્તાલાપ તેમજ વાતચીત કરી શકે છે.
- ઈન્ટરનેટ અસરકારક શિક્ષણ તેમજ શીખવાનું એક મુખ્ય સાધન બની ગયું છે.

શિક્ષકો તેમની શિક્ષણ સામગ્રી (નોંધો અને વિડિયો) શાળાની વેબસાઇટ અથવા ફોરમ પર પોસ્ટ કરીને શિક્ષણ સાધન તરીકે તેનો ઉપયોગ કરી શકે છે.

- ટુટોરીયલ વિડીયો અને નોંધોના ઉપયોગથી શીખવાની પ્રક્રિયા રસપ્રદ અને વૈવિધ્યસભર બને છે.
- વિદ્યાર્થીઓનું ધ્યાન ખેંચવા માટે શિક્ષકો એનિમેશન, પાવરપોઇન્ટ સ્લાઈડ્સ અને ઈમેજોના ઉપયોગથી શીખવી શકે છે.
- વિદ્યાર્થીઓ અને વાલીઓ ઇન્ટરનેટ દ્વારા અભ્યાસ, સંદર્ભ, પુસ્તકો, નિષ્ણાતો વગેરેનો લાભ મેળવી શકે છે.
- વિદ્યાર્થીઓ કેટલીકવાર તેમની પરીક્ષાઓનું પરિણામ ઇન્ટરનેટ દ્વારા પણ મેળવી શકે છે.
- શિક્ષકો તેમના પ્રવચનો રેકૉર્ડ કરી શકે છે અને વિદ્યાર્થીઓને પુનરાવર્તનો માટે પ્રદાન કરી શકે છે જે નોંધોમાંથી વાંચવા કરતાં વધુ સારું છે.
- તમે ઇન્ટરનેટ દ્વારા વિશ્વની ઘણી પુસ્તકાલયોને ઍક્સેસ કરી શકો છો.
- તમે વિશ્વની મોટાભાગની યુનિવર્સિટીઓ વિશે માહિતી મેળવી શકો છો.
- આ ઉપરાંત, તમે ડિસ્ટન્સ એજ્યુકેશન ચલાવતી યુનિવર્સિટીના વિદ્યાર્થી બની શકો છો.

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

- સંશોધકો ઇન્ટરનેટ દ્વારા માહિતી મેળવી શકે છે.
- તે વિદ્યાર્થીઓને શીખવાની પ્રક્રિયામાં મદદ કરે છે કારણ કે તે જ્ઞાનને સરળ બનાવવામાં મદદ કરે છે. ઉપરાંત, તે શાળામાં શિક્ષકો દ્વારા શું શીખવવામાં આવે છે તેની કલ્પના કરવામાં મદદ કરે છે.
- જો તમે તિમ પરીક્ષાની તૈયારી કરવા માંગતા હો, તો તમે ઇન્ટરનેટ દ્વારા વિડિયો ટુટોરિયલ્સ અને અન્ય સંસાધનો ઓનલાઇન ઍક્સેસ કરી શકો છો.
- આ વર્તમાન સમયમાં (COVID-19 રોગચાળો), ઇન્ટરનેટ ઓનલાઇન શિક્ષણમાં મુખ્ય ભૂમિકા ભજવે છે.

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES (

Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

▼ શિક્ષણ સિવાય ઇન્ટરનેટનો ઉપયોગ:

- ઇન્ટરનેટ તમને તમારા ઘરેથી વિશ્વમાં ગમે ત્યાંથી ઓછા સમયમાં અને ઝડપથી ઘણા વિષયો એક્સેસ કરવાની મંજૂરી આપે છે. જો તમે ઈચ્છો તો પ્રિન્ટ પણ કાઢી શકો છો.
- ઇન્ટરનેટ દ્વારા તમે CHAT દ્વારા વિશ્વના કોઈપણ ખૂણામાં બેઠેલા કોઈપણ સાથે ચેટ અને લખી શકો છો. જો બંને પાસે વેબ કેમેરા હોય, તો તમે વાત કરતી વખતે પણ એકબીજાને જોઈ શકો છો.
- ઇન્ટરનેટ દ્વારા તમે કોઈપણ પ્રકારના અવાજ, ચિત્રો, ગ્રાફિક્સ અને માહિતીની આપ-લે કરી શકો છો.
- ઘણી સંસ્થાઓ ઇન્ટરનેટ પર નોકરીઓની જાહેરાત કરે છે. આ રીતે કેટલીય સંસ્થાઓ નોકરીઓ ઓફર કરે છે, જેનો કોઈ પણ લાભ લઈ શકે છે. ઘણીવાર સંસ્થાઓ ઇન્ટરનેટ પર તેમના ઇન્ટરવ્યુનું આયોજન પણ કરે છે.
- વ્યાપારી કંપનીઓ અથવા અન્ય સંસ્થાઓ તેમની માહિતી ઇન્ટરનેટ પર ક્યાં તો જાહેરાતમાં અથવા સાઇટ ખોલીને પ્રદર્શિત કરે છે.
- વિશ્વના અગ્રણી અખબારો તેમજ ન્યૂઝ ચેનલોની પોતાની વેબ સાઇટ છે. આ વેબસાઇટ દ્વારા અમે જ્યારે પણ ઈચ્છીએ ત્યારે નવીનતમ સમાચાર મેળવીએ છીએ.
- ઇન્ટરનેટ તમને તમારા કમ્પ્યુટર પર નવી રમતો, નવા ગીતો ડાઉનલોડ કરવાની મંજૂરી આપે છે.
- ઇન્ટરનેટ દ્વારા તમે ઓછા ખર્ચે અને માત્ર પાંચથી સાત સેકન્ડમાં દુનિયામાં કોઈપણ વ્યક્તિને ઈ-મેઈલ કરી શકો છો. તમે ફેક્સ પણ કરી શકો છો.
- ગૃહિણીઓ - મહિલાઓ રસોઇ, ઘરની સજાવટ, કુટુંબની સંભાળ, કચરામાંથી શ્રેષ્ઠ બનાવવાની રીતો વિશેની માહિતી ઇન્ટરનેટ પરથી મેળવી શકે છે.

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES (

Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

- નવો ધંધો કરવાની માહિતી ઇન્ટરનેટ પર મળી શકે છે. આ ઉપરાંત, આયાત-નિકાસ ગે નિર્ણય લેવા માટે ઉદ્યોગપતિઓએ પોતાના ઘરની બહાર જવાની જરૂર નથી
- ઇન્ટરનેટ પર આપણે સમૂહ ચર્ચાઓમાં ભાગ લઈને વધુ માહિતી મેળવી શકીએ છીએ અથવા આપી શકીએ છીએ.
- ઇન્ટરનેટનો ઉપયોગ કરીને ઓનલાઇન શોપિંગ, બેંકિંગ, સર્ફિંગ, ડાઉનલોડિંગ વગેરે પણ કરી શકાય છે.

V ઇન્ટરનેટની મર્યાદાઓ:

- માહિતી સંસાધનોની ગુણવત્તા હંમેશા વિશ્વસનીય અને સચોટ ન હોઈ શકે.
- પોર્નોગ્રાફી જે નાના બાળકોના હાથમાં પણ સરળતાથી આવી શકે છે.
- હેકર્સ એવા વાઈરસ બનાવી શકે છે જે તમારા પર્સનલ કોમ્પ્યુટરમાં પ્રવેશી શકે છે અને મૂલ્યવાન ડેટાનો નાશ કરી શકે છે.
- હેકર્સ ઓળખની ચોરી માટે ઇન્ટરનેટનો ઉપયોગ કરી શકે છે. ઇન્ટરનેટ ચોક્કસપણે 100% સુરક્ષિત નથી.
- મોટાભાગના વિદ્યાર્થીઓ ઇન્ટરનેટ દ્વારા ઘણો સમય પસાર કરે છે. વિદ્યાર્થીઓ તેમના અભ્યાસમાં બેદરકારી દાખવે તેવી શક્યતા છે.
- વિદ્યાર્થીઓ તેમના અભ્યાસ પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરી શકે છે કારણ કે તેઓ ચેટિંગ, સોશિયલ મીડિયા, મૂવી જોવા વગેરેમાં ઇન્ટરનેટ પર ઘણો સમય વિતાવે છે.
- ઇન્ટરનેટ પર મુક્તપણે ઉપલબ્ધ માહિતીનો મોટો જથ્થો ચોરી અને આ માહિતીનો દુરુપયોગ સંભવ છે.
- બાળકો આજકાલ અન્ય લોકો સાથે વાતચીત કરવાની ક્ષમતા ગુમાવી દે છે. તેઓનો

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES (

Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

ઉપયોગ ઇન્ટરનેટ દ્વારા અન્ય લોકો સાથે વાતચીત કરવા માટે થાય છે પરંતુ તેઓ ચહેરા દ્વારા અન્ય લોકો સાથે વાતચીત કરી શકતા નથી.

- તે એક વિચિત્ર દૃશ્ય હતું કે ઇન્ટરનેટને કારણે લોકો તેમની વાતચીત કરવાની ક્ષમતા ગુમાવી દે છે. તેનું કારણ એ છે કે લોકો હવે ઇન્ટરનેટ પર નિર્ભર થઈ ગયા છે.

2.1 ઇ-મેલ

ઈ-મેલનો અર્થ છે ઇલેક્ટ્રોનિક મેઈલ અથવા ઇલેક્ટ્રોનિક મેઈલર. કોમ્યુનિકેશનના ક્ષેત્રમાં નેટવર્કની સૌથી વધુ ઉપયોગમાં લેવાતી વિશેષતા ઈ-મેલ છે. તે એક કમ્પ્યુટરથી બીજા કમ્પ્યુટરમાં સંદેશોનું પ્રસારણ છે. સંચાર બે થી ઘણા વપરાશકર્તાઓ વચ્ચે થઈ શકે છે. તે માત્ર ટેક્સ્ટ ફોર્મેટમાં જ સંદેશ મોકલતું નથી, પણ અમે PDF, વીડિયો અથવા અન્ય જોડાણોના રૂપમાં છબીઓ અને દસ્તાવેજો પણ ઉમેરી શકીએ છીએ.

જે વ્યક્તિએ ચોક્કસ સંદેશ મોકલવાનો હોય તેને પ્રેષક કહેવામાં આવે છે અને તેને પ્રાપ્ત કરનારને પ્રાપ્તકર્તા કહેવામાં આવે છે. સફળ સંદેશાવ્યવહાર કરવા માટે, દરેક વપરાશકર્તા પાસે અનન્ય ઇમેઇલ સરનામું હોવું જોઈએ (તે પોસ્ટ્સની જેમ જ છે, જ્યાં દરેક પોસ્ટ અનન્ય ધરના સરનામાંવાળા લોકોને મોકલવામાં આવે છે). ઈ-મેલ સરનામું કંઈક આના જેવું દેખાઈ શકે છે

12345@gmail.com

ઈમેઇલનો ઇતિહાસ

ઇન્ટરનેટની સરખામણીમાં ઈ-મેલ ઘડું જૂનું છે. મેલબોક્સ તરીકે ઓળખાતા MIT પ્રોગ્રામનો ઉપયોગ કરીને 1965માં કોમ્પ્યુટર પર સૌપ્રથમ ઈ-મેલ મોકલવામાં આવ્યો હતો. આ પ્રોગ્રામનો ઉપયોગ કરીને યુઝર મેસેજ ટાઈપ કરીને મોકલી શકે છે. જ્યારે રીસીવર કોમ્પ્યુટરમાં લોગઈન કર્યા પછી જ મેસેજ જોઈ શકે છે.

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES (

Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

જ્યારે 1969 માં ARPANET નો ઉપયોગ કરીને પ્રથમ સંદેશ યુએસ ડિપાર્ટમેન્ટ ઓફ ડિફેન્સ દ્વારા કમ્પ્યુટરથી કમ્પ્યુટર પર મોકલવામાં આવ્યો હતો.

અર્પાનેટ:એડવાન્સ્ડ રિસર્ચ પ્રોજેક્ટ્સ એજન્સી નેટવર્ક

તે એક પ્રકારનું નેટવર્ક છે જે તે વિભાગમાં હાજર તમામ કોમ્પ્યુટરોને જોડે છે.

પહેલો સંદેશ ARPANET નો ઉપયોગ કરીને મોકલવામાં આવ્યો હતો

પાછળથી 1972માં, રે ટોમલિન્સને ARPANET ને ARPANET ની નેટવર્ક ઈ-મેલ સિસ્ટમમાં વિકસાવી અને ઇલેક્ટ્રોનિક મેઇલની શોધ કરી. તે તે છે જેનો આપણે આજે ઉપયોગ કરીએ છીએ. અહીં તેમનું યોગદાન “@” હતું જે મોકલવામાં આવનાર સંદેશનું ગંતવ્ય સરનામું દર્શાવે છે. તેને જબરદસ્ત લોકપ્રિયતા મળી કારણ કે લોકો વિચારતા હતા કે એક જ જગ્યાએ સંપૂર્ણપણે હાજર ન હોય તેવા અન્ય લોકોને ઇલેક્ટ્રોનિક મેઇલ કેવી રીતે મોકલી શકાય.

1993માં, ઇન્ટરનેટનો ઉપયોગ વધ્યો અને ઇલેક્ટ્રોનિક મેઇલનું સ્થાન “ઈ-મેલ” દ્વારા લેવામાં આવ્યું. પછી Yahoo, Hotmail, AOL (અમેરિકા ઓનલાઇન), અને Echomail પ્લેટફોર્મ લોન્ચ થયા. જ્યારે વર્ષ 2004 એ Gmail (ઈમેલ મોકલવા માટેનું પ્લેટફોર્મ) ની શરૂઆત સાથે ઈ-મેલનો ઇતિહાસ સંપૂર્ણપણે બદલી નાખ્યો.

મેઇલિંગ ફોર્મેટ

ઈ-મેલને ત્રણ મુખ્ય ઘટકોમાં વિભાજિત કરી શકાય છે:

- સંદેશ પરબિડીયું
- સંદેશ હેડર

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES (

Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

- સંદેશનો મુખ્ય ભાગ

ઈ-મેલ ફોર્મેટ

From: Sender's Email ID	Vedantu LIVE ONLINE TUTORING
To: Recipient's Email ID	
Cc: Other individual receiving the same mail with visible ids	
Bcc: Other individual receiving the same mail with invisible ids	
Subject: Title or the reason of writing mail	
Salutation: Words like Dear, Respected, Hi etc.	
Main body: The main content of the mail	
	1. Introduction
	2. Matter in detail
	3. Conclusion
Closing: Ending statement	
Attachments: Attached files with emails	
Signature line: Sender's name, signature, and other details of contact	

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES (

Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

ઈમેલનું માળું :

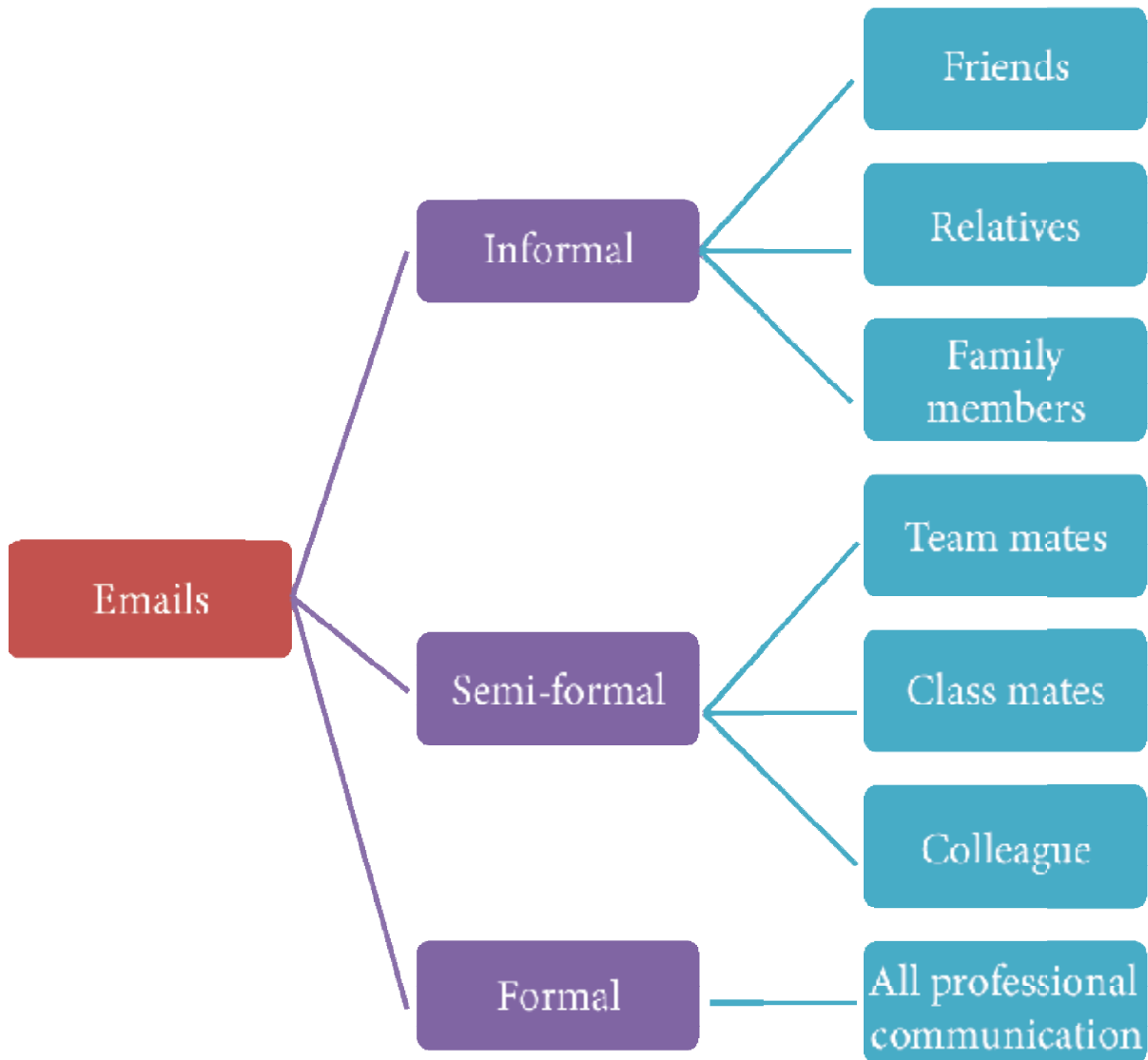
ઈમેલના પ્રકાર

ઈમેલને વ્યાપક રીતે ત્રણ શ્રેણીઓમાં વર્ગીકૃત કરવામાં આવે છે:

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES (

Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

Vedantu
LIVE TUTORING

ઈમેલના પ્રકાર

- અનૌપચારિક:તે મિત્રો અને પરિવારને મોકલવામાં આવે છે. આ પ્રકારનો ઈમેલ લખવા માટે કોઈ નિયમો નથી અને કોઈ પણ ભાષાનો ઉપયોગ કરી શકે છે.

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES (

Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

પ્રતિ: ABC

CC/BCC:

વિષય: જન્મદિવસની પાર્ટી માટે આમંત્રણ

હેલો એબીસી!

આશા છે કે તમે સારું કરી રહ્યા છો. આવતીકાલે XYZ હોટેલમાં સાંજે 6:00 થી 9:00 વાગ્યા સુધી મારા ભાઈના જન્મદિવસની પાર્ટીમાં તમને આમંત્રિત કરવા માટે હું ખૂબ જ ઉત્સાહિત છું. પાર્ટીની થીમ “સ્પાઈડરમેન” છે.

પાર્ટીમાં અમારી સાથે જોડાઓ અને અમને સાથે મળીને સારો સમય પસાર કરવા દો!

સી યુ સૂન
ABC

- અર્ધ-ઔપચારિક:તે સાથીદારો અને સાથી ખેલાડીઓને મોકલવામાં આવે છે. અમે અહીં સરળ ભાષાનો ઉપયોગ કરી શકીએ છીએ, અને સંદેશાઓ પ્રાસંગિક અથવા મૈત્રીપૂર્ણ હોઈ શકે છે.

પ્રતિ: ABC

CC/BCC:

વિષય: આંતર-કોલેજ ચિત્ર સ્પર્ધા.

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES (

Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

બધાને હેલો!

આપ સૌ મિત્રોને આ જણાવવા માટે છે કે અમારી કોલેજ કેમ્પસમાં 27 ડિસેમ્બરના રોજ સવારે 11:00 કલાકથી રૂમ નંબર 2 માં આંતર-કોલેજ ચિત્ર સ્પર્ધાનું આયોજન કરવામાં આવ્યું છે. જેને રસ હોય તેને સ્પર્ધામાં ભાગ લેવા જણાવવામાં આવે છે.

કોઈપણ વધુ માહિતી માટે મને સંપર્ક કરવા માટે મફત લાગે.

આભાર,

ABC

(ક્લાસ મોનિટર)

- ઔપચારિક:તેનો ઉપયોગ સરકારી વિભાગ, શાળાઓ, વ્યવસાયો અથવા કોઈપણ અધિકારીઓ સાથે વાતચીત કરવા માટે થાય છે. અહીં અમુક નિયમોનું પાલન કરવું જોઈએ જેમ કે લખાણ આદરણીય ભાષામાં હોવું જોઈએ. તમારે જોક્સ, રમુજી લખાણ વગેરે જેવી અનિચ્છનીય વસ્તુઓ ઉમેરવી જોઈએ નહીં. વિષય લખવો હંમેશા ફરજિયાત છે.

પ્રતિ: ABC

CC/BCC:

વિષય: પ્રોજેક્ટ માટે સમયમર્યાદા વધારવાની વિનંતી

પ્રિય સાહેબ,

અમે પ્રોજેક્ટ 123 માટે પ્લેટફોર્મમાં ભૂલનો સામનો કરી રહ્યા હોવાથી હું તમને પ્રોજેક્ટની

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES (

Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

પૂર્ણતાની તારીખ આ સપ્તાહના ત સુધી લંબાવવા વિનંતી કરું છું.
કૃપયા આ બાબતે તપાસ કરો.

આભાર અને સાદર,
એલએમએન
(પ્રોજેક્ટ હેડ)

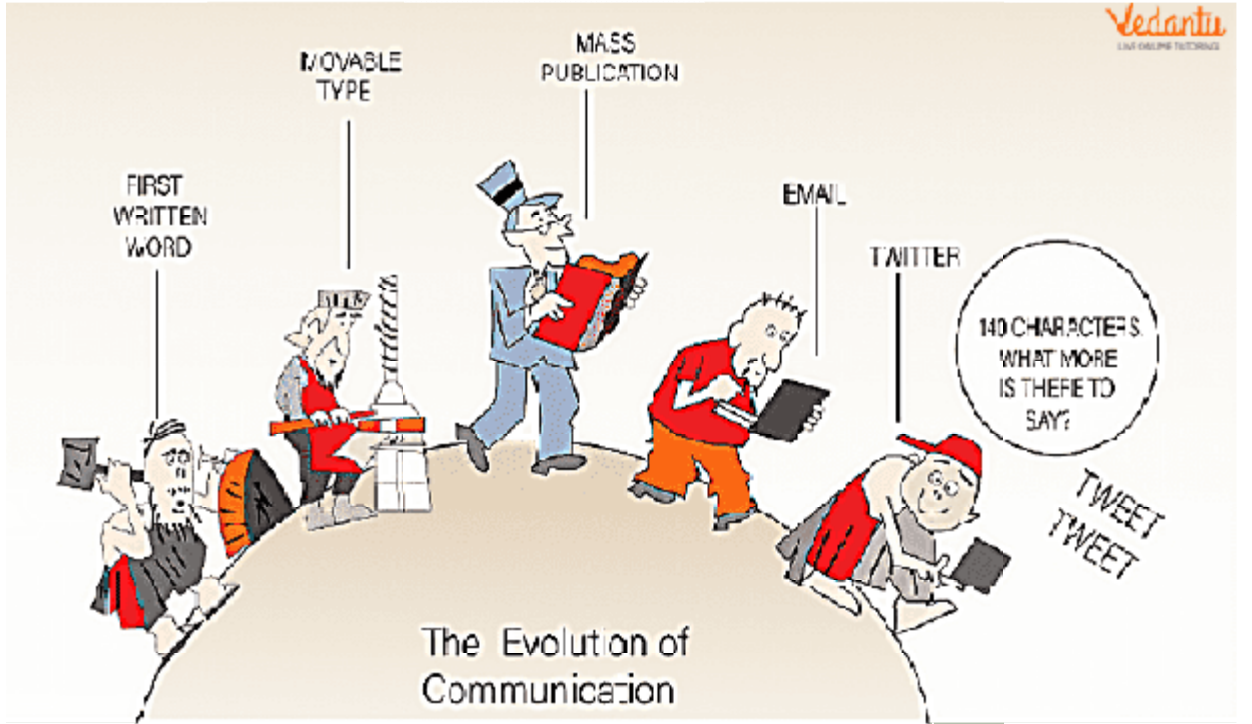
આજે ઉપયોગમાં લેવાતા અન્ય પ્રકારના ઇમેઇલ્સ છે:

- પ્રમોશનલ ઇમેઇલ: આ એક બિઝનેસ ટુ બિઝનેસ ઇમેઇલ છે જે કંપનીના ઉત્પાદનો અથવા સેવાઓનો ઉલ્લેખ કરે છે.
- ટ્રાન્ઝેક્શનલ ઇમેઇલ: તે વ્યવસાયિક સોદા અથવા વ્યવહારો સાથે સંબંધિત છે.
- સાઇ-ટેક્સ્ટ ઇમેઇલ: આ પ્રકારના ઇમેઇલમાં માત્ર ટેક્સ્ટ મેસેજ મોકલવામાં આવે છે.

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES (

Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

- ન્યૂઝલેટર્સ: તે અહેવાલ છે જે કંપનીઓ અથવા સંસ્થાઓ દ્વારા તેમના કર્મચારીઓ અથવા ગ્રાહકોને કંપનીની વૃદ્ધિ અથવા સિદ્ધિઓ વિશે મોકલવામાં આવે છે.

કોમ્યુનિકેશનની ઉત્ક્રાંતિ

ઈ-મેલનો ઉપયોગ

તમે નીચેના હેતુઓ માટે ઇમેઇલનો ઉપયોગ કરી શકો છો:

- તે વાપરવા માટે સરળ છે અને સરળતાથી ઍક્સેસ કરી શકાય છે.
- માહિતી સરળતાથી શેર કરી શકે છે.
- અમે કોઈપણ સમયે સંદેશા મોકલી શકીએ છીએ.
- તમારા ઘરે બેસીને દુનિયાભરના લોકો સાથે કનેક્ટ થઈ શકે છે.
- અન્ય લોકો સાથે કામ કરી શકે છે.

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES (

Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

- એક જ સમયે ઘણા લોકો સાથે વાતચીત કરી શકાય છે.

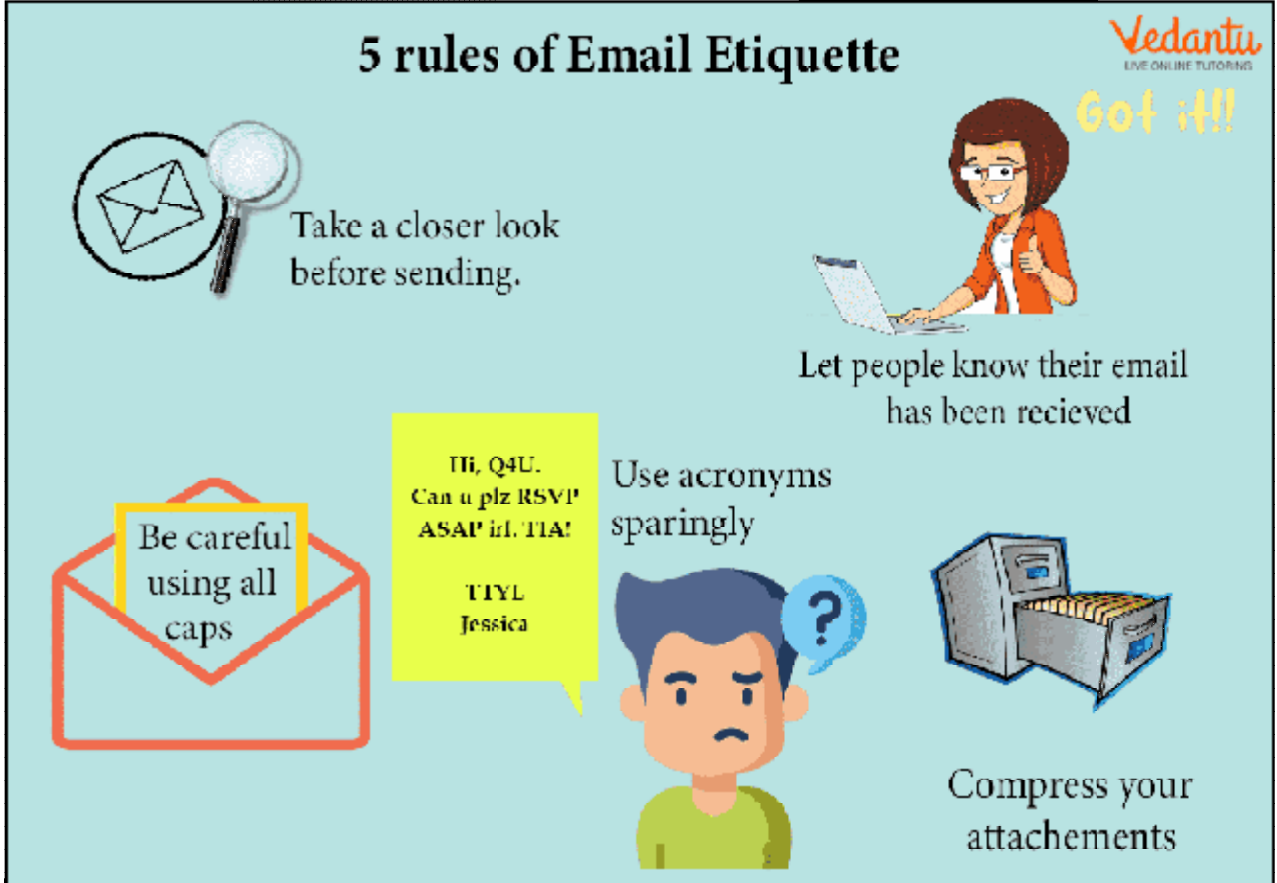
ઈ-મેલના ફાયદા અને ગેરફાયદા

ફાયદા	ગેરફાયદા
તે મફત છે.	લાંબા સંદેશાઓ પહોંચાડવાના કિસ્સામાં, તે ઘણો સમય લે છે.
કોમ્યુનિકેશન વૈશ્વિક સ્તરે કરી શકાય છે.	કટોકટીના કેસોમાં અવગણના થવાની અથવા કોઈ પ્રતિસાદ મળવાની શક્યતાઓ છે.
સરળ એક્સેસ કારણ કે તે અમારી આંગળીના વેઢે ઉપલબ્ધ છે.	અનિચ્છનીય સંદેશાઓ સાથે વ્યવહાર કરવો પડશે.
સંચાર ઝડપથી થાય છે.	ઈમેલ એડ્રેસમાં ફેરફારને કારણે મેસેજ ખોટા વ્યક્તિને પહોંચાડવાની શક્યતાઓ છે.

ઇમેઇલ શિષ્ટાચાર

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES (

Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

2.1. બ્લોગ

બ્લોગની વ્યાખ્યા

બ્લોગ્સ એનિયમિતપણે અપડેટ કરેલી વેબસાઇટ્સના પ્રકારજે ચોક્કસ વિષયની સમજ આપે છે. બ્લોગ શબ્દ એ “વેબ” અને “લોગ” શબ્દોનું સંયુક્ત સંસ્કરણ છે. તેમની શરૂઆત સમયે, બ્લોગ્સ ફક્ત એક ઓનલાઇન ડાયરી હતા જ્યાં લોકો વેબ પર તેમના દૈનિક જીવન વિશે લોગ રાખી શકતા હતા. ત્યારથી તેઓ વ્યક્તિઓ અને વ્યવસાયો માટે માહિતી અને અપડેટ્સ શેર કરવા માટે એક

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES (

Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

આવશ્યક ફોરમમાં રૂપાંતરિત થયા છે. હકીકતમાં, ઘણા લોકો પણ પૈસા કમાવો બ્લોગિંગ વ્યાવસાયિક પૂર્ણ-સમય બ્લોગર્સ તરીકે.

જેમ જેમ પ્રકાશન વિશ્વ વિકસ્યું છે, અને તેમાંથી વધુ ઓનલાઈન ખસેડવામાં આવ્યું છે, બ્લોગ્સ આ ડિજિટલ સામગ્રી વિશ્વમાં કેન્દ્રિય સ્થાન પર કબજો કરવા માટે આવ્યા છે. બ્લોગ્સ જ્ઞાન, અભિપ્રાય અને નક્કર સલાહનો સ્ત્રોત છે. જ્યારે હજુ સુધી પત્રકારત્વને કલાના સ્વરૂપ તરીકે બદલવાની તૈયારી નથી, લોકો તેમના પ્રશ્નોના જવાબો શોધવા અથવા કંઈક કેવી રીતે કરવું તે શીખવા માટે વધુને વધુ વિશ્વસનીય બ્લોગ્સ તરફ જુએ છે.

બ્લોગ્સ હંમેશા તે કેવી રીતે બનાવવામાં આવે છે અને તેનો ઉપયોગ શેના માટે થાય છે તે બંને દ્રષ્ટિએ વિકાસ થતો રહે છે. તેઓ સર્જનાત્મકતા અને માર્કેટિંગ માટેનું વાહન બની શકે છે. તેઓ વધુને વધુ બનાવેલ અને મોબાઇલ એપ્લિકેશન્સ પર વાંચવામાં આવે છે, કારણ કે મોબાઇલ બ્લોગિંગ પણ તેના પોતાનામાં આવે છે.

તેમાંથી એક તત્કાલીન સ્વાર્થમોર-કોલેજના ડરગ્રેડેડ, જસ્ટિન હોલ હતા, જેમણે જાન્યુઆરી 1994માં links.net નામની સાઇટ બનાવી હતી. તે આવશ્યકપણે વિવિધ ઓનલાઈન લિંક્સમાંથી મળેલા HTML ઉદાહરણોની સમીક્ષા હતી, પરંતુ તે ન્યૂયોર્ક માટે પૂરતું હતું. ટાઇમ્સ મેગેઝિન તેમને "વ્યક્તિગત બ્લોગર્સના સ્થાપક પિતા" તરીકે ઓળખાવે છે.

પરિચય :-

બ્લોગ પરિચય એ તમારી બ્લોગ પોસ્ટનો પ્રથમ ફકરો છે. તે સામાન્ય રીતે શીર્ષકની નીચે દેખાય છે અને તે પ્રથમ વિભાગ છે જે વાચકો જ્યારે બ્લોગની મુલાકાત લે છે ત્યારે જુએ છે (નીચે સ્ક્રોલ કરવાની જરૂર વગર).

બ્લોગ પોસ્ટ પરિચય એ તમારી પ્રથમ તક છેવાચકોને પ્રભાવિત કરો અને ટોન સેટ કરોજે આવવાનું છે તેના માટે. સારો બ્લોગ પરિચય તેમની રુચિને ઉત્તેજિત કરી શકે છે તેથી કંઈક આકર્ષક લખવું મહત્વપૂર્ણ છે જે તરત જ તેમનું ધ્યાન ખેંચે.

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES (

Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

પરિચય વાચકોની સંલગ્નતા અને શોધ એન્જિન પરિણામ પૃષ્ઠો (SERPs) પર પોસ્ટની રેન્કિંગ સુધારવા બંને માટે જરૂરી છે.

તમારા સમગ્ર પરિચયમાં સંબંધિત કીવર્ડ્સનો સમાવેશ કરીને-તેમજ તમારી પોસ્ટના અન્ય વિભાગો-તમે SERPsમાં તેના ઉચ્ચ દેખાવાની શક્યતાઓ વધારશો. આ તમને ઓનલાઈન વધુ વિઝિબિલિટી આપશે અને આખરે સોશિયલ મીડિયા પ્લેટફોર્મ અને વેબસાઈટ જ્યાં પોસ્ટ કરવામાં આવે છે ત્યાં ટ્રાફિકમાં વધારો થશે.

બ્લોગ પરિચયનું મહત્વ વધારે પડતું દર્શાવી શકાય નહીં. તે વાચકોની પ્રથમ છાપ છે અને તે નક્કી કરી શકે છે કે તેઓ વાંચવાનું ચાલુ રાખે છે કે નહીં. તેથી, સામગ્રી માર્કેટિંગમાં સફળતા માટે અસરકારક બ્લોગ પ્રસ્તાવના કેવી રીતે બનાવવી તે સમજવું આવશ્યક છે.

એક મહાન બ્લોગ પોસ્ટ પરિચય કેવી રીતે લખવો:

વાચકના મનમાં એક પ્રશ્ન રોપવો.

ત સુધી તેનો જવાબ આપશો નહીં.

અસરકારક બ્લોગ પરિચયના તત્વો

જ્યારે તમે બ્લોગ પરિચય લખો છો, ત્યારે તમારું મુખ્ય ધ્યેય વાચકોને આકર્ષવાનું અને તેમને વ્યસ્ત રાખવાનું છે. અહીં કેટલાક ઘટકો છે જે તમને આકર્ષક પ્રસ્તાવના બનાવવામાં મદદ કરી શકે છે.

1. રહસ્ય અથવા ષડયંત્ર સાથે અપેક્ષા બનાવો

એક રસપ્રદ શરૂઆતની લાઇન તરત જ તમારા વાચકનું ધ્યાન આકર્ષિત કરશે. તમે રહસ્ય અથવા રહસ્યનો ઉપયોગ કરી શકો છો કે કોઈ વસ્તુ પર સંકેત આપ્યા વિના અથવા કોઈ વિચાર-પ્રેરક પ્રશ્ન રજૂ કર્યા વિના કે જે લોકોને જવાબ શોધવા માટે વાંચવાનું ચાલુ રાખવા માટે પ્રોત્સાહિત કરે છે.

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES (

Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

2. પેઈન પોઈન્ટ સને હાઈલાઈટ કરો

વાચકો સાથે કનેક્ટ થવાની એક સરસ રીત એ છે કે તેઓ પહેલાં આવી હોય તેવી સમસ્યાને હાઈલાઈટ કરીને અને તમારી પોસ્ટ દ્વારા તમે તેને કેવી રીતે હલ કરવાની યોજના બનાવો છો તે દર્શાવવું. આ તમારા પ્રેક્ષકો માટે સહાનુભૂતિ દર્શાવે છે તેમજ વિષય ક્ષેત્રમાં તમારી કુશળતા દર્શાવે છે - જે બંને સગાઈના સ્તરમાં વધારો કરે છે.

3. આંકડા ઉમેરો

સંખ્યાઓ શબ્દો કરતાં વધુ મોટેથી બોલે છે, તેથી જ્યારે લોકોને દર લાવવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવે ત્યારે તમારા પરિચયમાં આંકડાઓનો ઉપયોગ અતિશય શક્તિશાળી બની શકે છે. તેઓ સંદર્ભ આપે છે અને સાબિતી આપે છે કે તમે જે કહી રહ્યાં છો તે સાચું છે. ઉલ્લેખ ન કરવો, તેઓ એવા વાચકો માટે વસ્તુઓને સરળ બનાવે છે જેઓ ટેક્સ્ટના લાંબા ફકરાઓ વાંચવા માંગતા નથી.

4. તમારા પ્રેક્ષકો સાથે સહાનુભૂતિ દર્શાવો

તમારા વાચક સાથે ભાવનાત્મક સ્તરે કનેક્ટ થવાથી સગાઈના દરમાં નોંધપાત્ર વધારો થઈ શકે છે. શા માટે? કારણ કે તે તેમને તેમના સંઘર્ષો અથવા અનુભવોને સમજનાર કોઈ વ્યક્તિ દ્વારા જોવામાં અને સાંભળવામાં આવેલો અનુભવ કરાવે છે. વાર્તા કહેવાની યુક્તિઓ જેમ કે ટુચકાઓ અથવા રૂપકો દ્વારા સહાનુભૂતિ દર્શાવવાથી તમારી બ્રાન્ડ અને તમારા સંભવિત ગ્રાહકો વચ્ચે વિશ્વાસ બનાવવામાં મદદ મળે છે - એકંદરે રૂપાંતરણ દરમાં વધારો.

5. મૂલ્ય પ્રદાન કરો

તમારા શરૂઆતના ફકરામાં કંઈક મૂલ્યવાન હોવું જોઈએ જે વાચકોને બીજે ક્યાંય નહીં મળે. આ સલાહ, ટીપ્સ અને યુક્તિઓ અથવા કેસ સ્ટડી હોઈ શકે છે - જે તમારા લક્ષ્ય પ્રેક્ષકો સાથે સૌથી વધુ

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES (

Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

પડઘો પાડે છે. આ અપફ્રન્ટનું વચન વાચકોને તમારા બાકીના લેખને વાંચવામાં સમય ફાળવવાનું કારણ આપે છે.

અસરકારક બ્લોગ પરિચય વાચકને સંલગ્ન કરે છે, સામગ્રીને અનુસરવા માટે સંદર્ભ અને દિશા પ્રદાન કરે છે અને સફળતા માટે મજબૂત પાયો સ્થાપિત કરે છે.

તો બ્લોગ પરિચય કેટલો લાંબો હોવો જોઈએ?

બ્લોગ પરિચય માટે આદર્શ લંબાઈ

જ્યારે અસરકારક બ્લોગ પરિચય બનાવવાની વાત આવે છે, ત્યારે લંબાઈ એ સૌથી મહત્વપૂર્ણ પરિબલોમાંનું એક છે.

આદર્શ શબ્દોની ગણતરી વિષયના પ્રકાર અને લક્ષ્ય પ્રેક્ષકોની પસંદગીઓ પર આધારિત રહેશે.

ઉદાહરણ તરીકે, ટેક્નિકલ પોસ્ટ માટે જીવનશૈલીના વિષયો વિશે હળવાશથી કરતાં વધુ શબ્દોની જરૂર પડી શકે છે. વધુમાં, ઈન્ટ્રો કેટલો સમય હોવો જોઈએ તે નક્કી કરતી વખતે મોબાઈલ ઓપ્ટિમાઈઝેશનને ધ્યાનમાં લો, કારણ કે વપરાશકર્તાઓ વારંવાર તેમના ફોન અથવા ટેબ્લેટમાંથી સામગ્રીને ઍક્સેસ કરતા હોય છે.

સામાન્ય હેતુની બ્લોગ પોસ્ટ્સ માટે, સામાન્ય રીતે 100-200 શબ્દો પરિચય માટે પૂરતા હોય છે. સમીક્ષાઓ અથવા અભિપ્રાયના ટુકડાઓમાં ટૂંકા પ્રસ્તાવનાઓ પણ હોઈ શકે છે જે વિગતોમાં ખૂબ ઊંડાણપૂર્વક શોધ્યા વિના મુખ્યત્વે પૃષ્ઠભૂમિ માહિતી પ્રદાન કરવા પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરે છે.

બીજી બાજુ, ટેકનિકલ વિષયો જેમ કે કોડિંગ ટુટોરિયલ્સ અથવા નાણાકીય સલાહ માટે ખ્યાલોને યોગ્ય રીતે રજૂ કરવા અને તેમનાથી અજાણ્યા વાચકો માટે સંદર્ભ પ્રદાન કરવા માટે લાંબા ફકરાઓની જરૂર પડી શકે છે.

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES (

Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

બ્લોગ ઇન્ટ્રોસ માટે શબ્દની ગણતરી નક્કી કરતી વખતે, વપરાશકર્તાની વર્ત પૂક પણ જોડાણ દરોમાં ભૂમિકા ભજવે છે. લોકો આ બધું વાંચવા માટે પ્રતિબદ્ધતા પહેલાં સામગ્રીને સ્ક્રિમ કરવાનું વલણ ધરાવે છે તેથી ટૂંકા ફકરા અને બુલેટ પોઇન્ટ્સ વાચકોને વ્યસ્ત રાખવા માટે ટેક્સ્ટ બ્લોક્સને તોડી નાખવામાં મદદ કરી શકે છે.

હવે ચાલો આકર્ષક ઇન્ટ્રોઝ બનાવવા માટે કેટલીક લેખન તકનીકોનું અન્વેષણ કરીએ.

અમારા કાફ્ટ ફેમવર્કમાં સામેલ દરેક પગલું શીખવા માંગો છો? તમે યોગ્ય સ્થાને છો. AIO અને CRAFT વિશે વધુ જાણવા માટે, અમારી વ્યક્તિગત માર્ગદર્શિકાઓ વાંચો:

- સી -ફ્લુક્ષ કાપવા પર સંપૂર્ણ માર્ગદર્શિકા
- આર -SEO માટે તમારી સામગ્રીને ઓપ્ટિમાઇઝ કરવા પર સંપૂર્ણ માર્ગદર્શિકા
- એ -બ્લોગ છબીઓ અને વિઝ્યુઅલ ઉમેરવા પર સંપૂર્ણ માર્ગદર્શિકા
- F -હકીકતની તપાસ કેવી રીતે કરવી તેની સંપૂર્ણ માર્ગદર્શિકા
- ટી -તમારી સામગ્રીમાં વિશ્વાસ કેવી રીતે બનાવવો તેની સંપૂર્ણ માર્ગદર્શિકા

વધુમાં, અમારા પર સબસ્ક્રાઇબ કરો**બ્લોગ**અમારા પર અમારા CRAFT અને AIO ટુટોરિયલ્સ જુઓ**યુટ્યુબ ચેનલ**,અને**AIO મોડલ સમજવા માટે આ બ્લોગ વાંચો.**

આકર્ષક બ્લોગ પ્રસ્તાવના લખવા માટેની તકનીકો

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES (

Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

કોઈપણ લેખનનો પ્રારંભિક ફકરો લોકોને આકર્ષવા અને ત સુધી તેમને વ્યસ્ત રાખવા માટે પૂરતો રસપ્રદ હોવો જોઈએ. આ કરવાની અસરકારક રીત એ છે કે શરૂઆતમાં વિવાદાસ્પદ વિષય, અભિપ્રાય અથવા વાર્તા રજૂ કરવી જે વાચકોની જિજ્ઞાસાને પકડી રાખે છે અને તેમને વાંચવા માટે પ્રોત્સાહિત કરે છે.

- આકર્ષક શબ્દસમૂહો અથવા વિનોદી વન-લાઇનસતમારી શરૂઆતની લાઇન માટે ઉત્તમ છે કારણ કે આ શરૂઆતથી જ લોકોનું ધ્યાન ખેંચી શકે છે.
- રમૂજ અને લોકપ્રિય સંસ્કૃતિના સંકેતોપરિચયમાં વિવિધતા ઉમેરી શકે છે, તેમજ વાચકોને સંબંધિત સંદર્ભ પ્રદાન કરી શકે છે.
- જોક્સ બનાવવી અથવા લોકપ્રિય મૂવી, ટીવી શો અથવા પુસ્તકોનો સંદર્ભ આપવોલોકોને આકર્ષવામાં અને તેમને રસ રાખવા માટે પણ મદદ કરે છે.
- ટુચકાઓ અથવા રૂપકો જેવી વાર્તા કહેવાની યુક્તિઓવાચકનું ધ્યાન પણ ખેંચે છે કારણ કે તેઓ પોસ્ટ માટે ટોન સેટ કરે છે.
 - o ટુચકાઓ તમને તમારા પોતાના જીવનના અનુભવો શેર કરીને વ્યક્તિગત સ્તરે તમારા પ્રેક્ષકો સાથે જોડાવા દે છે.
 - o રૂપકો તમે પોસ્ટમાં જેની ચર્ચા કરી રહ્યાં છો તેની આબેહૂબ છબી દોરે છે.

રાજકારણ અથવા ધર્મ જેવા વિષયોની રજૂઆત કરતી વખતે વિવાદાસ્પદ પ્રારંભિક નિવેદનોનો ઉપયોગ પણ અસરકારક હોઈ શકે છે. આ યુક્તિ તરત જ લોકોનું ધ્યાન ખેંચે છે અને મુખ્ય મુદ્દાઓમાં ડૂબકી મારતા પહેલા તેમને જુદા જુદા પરિપ્રેક્ષ્યો વિશે વિચારે છે. આ ટેકનિકનો ઉપયોગ માત્ર થોડીક અને સાવધાનીપૂર્વક થવો જોઈએ કારણ કે તે સંભવિત રીતે કેટલાક વાચકોને દૂર કરી શકે છે.

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES (

Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

આકર્ષક પ્રસ્તાવનાઓ બનાવતી વખતે તમારી લેખન શૈલી પણ મહત્વપૂર્ણ છે. ટૂંકાક્ષર KISS યાદ રાખો: તેને ટૂંકા અને મધુર રાખો. 25 કરતાં ઓછા શબ્દોવાળા વાક્યો વાંચવા માટે સરળ હોય છે જ્યારે લાંબા વાક્યો લોકોને આગળ છોડી શકે છે અથવા સંપૂર્ણપણે પૃષ્ઠમાંથી બહાર નીકળી શકે છે.

સહિતસંબંધિત કીવર્ડ્સ તમારી પ્રસ્તાવનામાં શોધ એન્જિનને તમારી સામગ્રીને અનુક્રમિત કરવામાં મદદ કરશે જેથી સંબંધિત વાચકો તેને વધુ સરળતાથી શોધી શકે - આ ખાસ કરીને SEO હેતુઓ માટે ઉપયોગી છે.

છેલ્લે, અધિકૃત છતાં વાતચીતની શૈલી સાથે લખવું તમારી સામગ્રીને વધુ સંબંધિત બનાવવા સાથે તમારા અને તમારા વાચકો વચ્ચે વિશ્વાસ સ્થાપિત કરવામાં મદદ કરે છે.

ચાલો આકર્ષક પ્રસ્તાવનાઓ લખવા માટેની કેટલીક શ્રેષ્ઠ પદ્ધતિઓ જોઈએ જે એકવિધતાને તોડવા માટે રમૂજ, વાર્તા કહેવા અને દૃશ્યકાઓનો ઉપયોગ કરે છે. લાંબા સ્વરૂપની સામગ્રી.

બ્લોગના પ્રકાર:-

બ્લોગના ઘણાં વિવિધ પ્રકારો છે, જે ફક્ત સામગ્રીના પ્રકારમાં જ નહીં, પણ સામગ્રી વિતરિત અથવા લખવાની રીતમાં પણ અલગ છે.

વ્યક્તિગત બ્લોગ્સ

ગત બ્લોગ એ કોર્પોરેશન અથવા સંસ્થાને બદલે કોઈ વ્યક્તિ દ્વારા લખાયેલ ચાલુ ઓનલાઇન ડાયરી અથવા કોમેન્ટરી છે. જ્યારે મોટા ભાગના ગત બ્લોગ્સ બહુ ઓછા વાચકોને આકર્ષે છે, બ્લોગરના નજીકના કુટુંબીજનો અને મિત્રો સિવાય, ગત બ્લોગ્સની એક નાની સંખ્યા લોકપ્રિય બની છે, જેથી તેઓ આકર્ષક જાહેરાત સ્પોન્સરશિપને આકર્ષે છે. ઓનલાઇન કોમ્યુનિટી અને વાસ્તવિક દુનિયા બંનેમાં, વ્યક્તિગત બ્લોગર્સની એક નાની સંખ્યા પ્રખ્યાત બની છે.

સહયોગી બ્લોગ્સ અથવા જૂથ બ્લોગ્સ

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES (

Affiliated To Saurashtra University & NCTE)

(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

એક પ્રકારનો વેબલોગ જેમાં એક કરતાં વધુ લેખકો દ્વારા પોસ્ટ લખવામાં અને પ્રકાશિત કરવામાં આવે છે. મોટાભાગના ઉચ્ચ-પ્રોફાઇલ સહયોગી બ્લોગ્સ એક એકીકૃત થીમ, જેમ કે રાજકારણ, ટેકનોલોજી અથવા હિમાયત અનુસાર ગોઠવવામાં આવે છે. તાજેતરના વર્ષોમાં, ધબ્લોગસ્ક્રીયરવધુ સહયોગી પ્રયાસોના ઉદભવ અને વધતી જતી લોકપ્રિયતા જોઈ છે, જે ઘણી વખત પહેલાથી જ સ્થાપિત બ્લોગર્સ દ્વારા સેટ કરવામાં આવે છે, જેઓ લોકપ્રિય વેબસાઈટ જાળવવાના દબાણને ઘટાડવા અને મોટા વાચકોને આકર્ષવા બંને માટે સમય અને સંસાધનો એકત્રિત કરવા ઈચ્છતા હોય છે.

માઇક્રોબ્લોગિંગ

માઇક્રોબ્લોગિંગ એ ડિજિટલ સામગ્રીના નાના ટુકડાઓ પોસ્ટ કરવાની પ્રથા છે - જે ટેક્સ્ટ, ચિત્રો, લિંક્સ, ટૂંકી વિડિઓઝ અથવા અન્ય મીડિયા હોઈ શકે છે - ઇન્ટરનેટ પર.

માઇક્રોબ્લોગિંગ એક પોર્ટેબલ કમ્યુનિકેશન મોડ ઓફર કરે છે જે ઘણા વપરાશકર્તાઓને ઓર્ગેનિક અને સ્વયંસ્ફુરિત લાગે છે. તેણે લોકોની કલ્પનાને કબજે કરી છે, કારણ કે ટૂંકી પોસ્ટ સફરમાં અથવા રાહ જોતી વખતે વાંચવામાં સરળ છે. મિત્રો તેનો ઉપયોગ સંપર્કમાં રહેવા માટે કરે છે, બિઝનેસ એસોસિએટ્સ તેનો ઉપયોગ મીટિંગ્સનું સંકલન કરવા અથવા ઉપયોગી સંસાધનો શેર કરવા માટે કરે છે અને સેલિબ્રિટીઓ અને રાજકારણીઓ (અથવા તેમના પબ્લિસિસ્ટ) કોન્સર્ટની તારીખો, પ્રવચનો, પુસ્તક પ્રકાશન અથવા પ્રવાસના સમયપત્રક વિશે માઇક્રોબ્લોગ કરે છે. એડ-ઓન ટ્રાન્સની વિશાળ અને વધતી જતી શ્રેણી અત્યાધુનિક અપડેટ્સ અને અન્ય એપ્લિકેશનો સાથે ક્રિયાપ્રતિક્રિયાને સક્ષમ કરે છે. કાર્યક્ષમતાના પરિણામી પ્રયંડતા આ પ્રકારના સંચાર માટે નવી શક્યતાઓને વ્યાખ્યાયિત કરવામાં મદદ કરે છે. આના ઉદાહરણોમાં ટ્વિટર, ફેસબુક, ટમ્બલર અને, અત્યાર સુધીમાં સૌથી મોટું, વેઇબો.

કોર્પોરેટ અને સંસ્થાકીય બ્લોગ્સ

બ્લોગ ખાનગી હોઈ શકે છે, જેમ કે મોટાભાગના કિસ્સાઓમાં, અથવા તે વ્યવસાય માટે હોઈ શકે છે અથવા બિન-લાભકારી સંસ્થા અથવા સરકારી હેતુઓ. બ્લોગ્સ આંતરિક રીતે ઉપયોગમાં લેવાય છે અને ફક્ત કર્મચારીઓ માટે ઉપલબ્ધ છે ઇન્ટ્રાનેટકહેવાય છે કોર્પોરેટ બ્લોગ્સ.

કોમ્યુનિકેશન, કલ્ચર અને વધારવા માટે કંપનીઓ આંતરિક કોર્પોરેટ બ્લોગ્સનો ઉપયોગ કરે છે કર્મચારીની સગાઈ કોર્પોરેશનમાં. આંતરિક કોર્પોરેટ બ્લોગ્સનો ઉપયોગ કંપનીની નીતિઓ

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES (

Affiliated To Saurashtra University & NCTE)

(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

અથવા પ્રક્રિયાઓ વિશે સમાચાર સંચાર કરવા, કર્મચારી બનાવવા માટે થઈ શકે છેએસ્પ્રિટ ડી કોર્પ્સઅને સુધારોમનોબળ. કંપનીઓ અને અન્ય સંસ્થાઓ પણ માર્કેટિંગ, બ્રાન્ડિંગ અથવાજાહેર સંબંધોહેતુઓ કેટલીક સંસ્થાઓ પાસે તેમના એકિંગે ડુટિવ દ્વારા લખાયેલ બ્લોગ હોય છે; વ્યવહારમાં, આમાંની ઘણી એકિંગે ડુટિવ બ્લોગ પોસ્ટ્સ એ દ્વારા લખવામાં આવી છેભૂત લેખકજે કેડિટ લેખકની શૈલીમાં પોસ્ટ્સ બનાવે છે. ક્લબ અને સોસાયટીઓ માટે સમાન બ્લોગ્સને ક્લબ બ્લોગ્સ, ગ્રુપ બ્લોગ્સ અથવા સમાન નામોથી કહેવામાં આવે છે; સામાન્ય ઉપયોગ સભ્યો અને અન્ય રસ ધરાવતા પક્ષકારોને ક્લબ અને સભ્ય પ્રવૃત્તિઓની જાણ કરવાનો છે.

એકીકૃત બ્લોગ્સ

વ્યક્તિઓ અથવા સંસ્થા ચોક્કસ વિષય, ઉત્પાદન અથવા સેવા પર પસંદ કરેલ ફીડ્સને એકત્રિત કરી શકે છે અને તેના વાચકો માટે સંયુક્ત દૃશ્ય પ્રદાન કરી શકે છે. આ વાચકોને વિષય પર ગુણવત્તાયુક્ત સામગ્રી શોધવા અને સબ્સ્ક્રિપ્શન્સનું સંચાલન કરવાને બદલે વાંચન પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરવાની મંજૂરી આપે છે. આવા ઘણા એકત્રીકરણને નામથી ગ્રહો કહેવાય છેપ્લેનેટ (સોફ્ટવેર)જે આવા એકત્રીકરણ કરે છે, હોસ્ટિંગ સાઇટ્સમાં સામાન્ય રીતે ગ્રહ હોય છે.સબડોમેનમાંડોમેન નામ(જેમ કે<http://planet.gnome.org/>).

શૈલી દ્વારા

કેટલાક બ્લોગ્સ ચોક્કસ વિષય પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરે છે, જેમ કેરાજકીય બ્લોગ્સ, પત્રકારત્વ બ્લોગ્સ,આરોગ્ય બ્લોગ્સ,મુસાફરી બ્લોગ્સ(ટ્રાવેલોગ્સ તરીકે પણ ઓળખાય છે), ગાર્ડનિંગ બ્લોગ્સ, હાઉસ બ્લોગ્સ,બુક બ્લોગ્સ,ફેશન બ્લોગ્સ, સુંદરતા બ્લોગ્સ, જીવનશૈલી બ્લોગ્સ, પાર્ટી બ્લોગ્સ, લઝ બ્લોગ્સ, ફોટોગ્રાફી બ્લોગ્સ, પ્રોજેક્ટ બ્લોગ્સ, મનોવિજ્ઞાન બ્લોગ્સ, સમાજશાસ્ત્ર બ્લોગ્સ,શિક્ષણ બ્લોગ્સ,વિશિષ્ટ બ્લોગ્સ,શાસ્ત્રીય સંગીત બ્લોગ્સ, ક્વિઝિંગ બ્લોગ્સ,કાનૂની બ્લોગ્સ(ઘણી વખત બ્લોગ્સ તરીકે ઓળખવામાં આવે છે), અથવાફીમલોગ્સ. કેવી રીતે/ટુટોરીયલબ્લોગ્સ લોકપ્રિય બની રહ્યા છે. બે સામાન્ય પ્રકારના જેનર બ્લોગ્સ છેકલા બ્લોગ્સઅનેસંગીત બ્લોગ્સ. ખાસ કરીને વિશે ચર્ચાઓ દર્શાવતો બ્લોગધરઅને કુટુંબને સામાન્ય રીતે એ કહેવામાં આવતું નથીમમ્મીનો બ્લોગ. બ્લોગનો કાયદેસર પ્રકાર ન હોવા છતાં, સ્પામિંગના એકમાત્ર હેતુ માટે વપરાતો એક તરીકે ઓળખાય છેsplog.

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES (

Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

મીડિયા પ્રકાર દ્વારા

વિડિયોનો સમાવેશ કરતો બ્લોગ એ કહેવાય છે vlog, કડીઓ ધરાવતી એકને કહેવાય છે લિંકલોગ, સ્કેચનો પોર્ટફોલિયો ધરાવતી સાઇટને એ કહેવાય છે સ્કેચબ્લોગ અથવા ફોટાવાળા એકને કહેવાય છે ફોટોબ્લોગ. ટૂંકી પોસ્ટ અને મિશ્ર મીડિયા પ્રકારો ધરાવતા બ્લોગ્સ કહેવામાં આવે છે tumblelogs. ટાઇપરાઇટર પર લખેલા અને પછી સ્કેન કરેલા બ્લોગ્સને ટાઇપકાસ્ટ અથવા ટાઇપકાસ્ટ બ્લોગ્સ કહેવામાં આવે છે. પર હોસ્ટ કરેલ એક દુર્લભ પ્રકારનો બ્લોગ ગોફર પ્રોટોકોલ તરીકે ઓળખાય છે phlog.

ઉપકરણ દ્વારા

બ્લોગને કંપોઝ કરવા માટે કયા પ્રકારનાં ઉપકરણનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે તેના દ્વારા પણ વ્યાખ્યાયિત કરી શકાય છે. એ દ્વારા લખાયેલ બ્લોગ મોબાઇલ ઉપકરણ જેમ કે મોબાઇલ ફોન અથવા પીડીએએ કહી શકાય મોબ્લોગ. એક પ્રારંભિક બ્લોગ વેરેબલ વાયરલેસ વેબકેમ હતો, જે વ્યક્તિના ગત જીવનની ઓનલાઇન વહેંચાયેલ ડાયરી હતી જેમાં પહેરવા યોગ્ય કમ્પ્યુટરથી લાઇવ ટ્રાન્સમિટ કરાયેલ ટેક્સ્ટ, વિડિયો અને ચિત્રોનું સંયોજન હતું. આઇ ટેપ વેબ સાઇટ માટે ઉપકરણ. ટેક્સ્ટ સાથે લાઇવ વિડિયો સાથે અર્ધ-સ્વચાલિત બ્લોગિંગની આ પ્રથા તરીકે ઓળખવામાં આવી હતી સોસવેલન્સ. કાયદાકીય બાબતોમાં પુરાવા તરીકે આવા જર્નલ્સનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો છે.

રિવર્સ બ્લોગ

એક રિવર્સ બ્લોગ એક બ્લોગર કરતાં તેના વપરાશકર્તાઓ દ્વારા બનાવવામાં આવે છે. આ સિસ્ટમમાં બ્લોગની લાક્ષણિકતાઓ અને ઘણા લેખકોના લેખન છે. આ વિષય પર ઘણા યોગદાન આપનારા લેખકો દ્વારા લખી શકાય છે અથવા કોઈપણ લખવા માટે ખોલી શકાય છે. સામાન્ય રીતે એન્ટ્રીઓની સંખ્યાની અમુક મર્યાદા હોય છે જેથી તેને વેબ ફોરમ.

2.2. ઓનલાઇન શિક્ષક સહાયક સાધનોનો પરિચય:

1. Google વર્ગખંડ

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES (

Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

V પરિચય:

વર્ગખંડ એ શીખવાની જગ્યા છે, એક રૂમ જેમાં બાળકો અને પુખ્ત વયના લોકો શીખે છે. પૂર્વશાળાઓથી લઈને યુનિવર્સિટીઓ સુધીની તમામ પ્રકારની શૈક્ષણિક સંસ્થાઓમાં વર્ગખંડો જોવા મળે છે અને તે અન્ય સ્થળોએ પણ મળી શકે છે જ્યાં શિક્ષણ અથવા તાલીમ આપવામાં આવે છે, જેમ કે કોર્પોરેશનો અને ધાર્મિક અને માનવતાવાદી સંસ્થાઓ. વર્ગખંડ એવી જગ્યા અવિરતપણે શીખવાનું થઈ શકે.

ટેકનોલોજી ખૂબ જ ઝડપે વિકાસ પામી રહી હોવાથી, વર્ગખંડો પણ હવે ઇન્ટરનેટ પર ઉપલબ્ધ છે જેમાં તમે શીખી શકો છો, ચર્ચા કરી શકો છો, વ્યાખ્યાન ગોઠવી શકો છો. , વગેરે. તેમાંથી , શ્રેષ્ઠ એપ્લિકેશન અથવા ટૂલ ગૂગલ ક્લાસરૂમ છે જેની આપણે આ એકમમાં ચર્ચા કરવા જઈ રહ્યા છીએ.

V Google વર્ગખંડ:

- ગૂગલ ક્લાસરૂમ શિક્ષકો અને વિદ્યાર્થીઓને વાતચીત કરવા અને સહયોગ કરવા, પેપરલેસ રીતે સોંપણીઓનું સંચાલન કરવા અને વ્યવસ્થિત રહેવામાં મદદ કરવા માટે રચાયેલ છે.

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES (

Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

- Google વર્ગખંડ એ Google Apps for Education સ્યુટનો એક ભાગ છે અને તે માત્ર Google Apps for Education એકાઉન્ટ્સ માટે જ ઉપલબ્ધ છે
- વર્ગખંડ એ શાળાઓ, બિન-લાભકારી સંસ્થાઓ અને વ્યક્તિગત Google એકાઉન્ટ ધરાવતા કોઈપણ માટે મફત સેવા છે.
- વર્ગખંડ વિદ્યાર્થીઓ અને શિક્ષકોને સોંપણીઓ ગોઠવવામાં, સહયોગ વધારવા અને વધુ સારા સંચારને પ્રોત્સાહન આપવામાં મદદ કરે છે.
- વર્ગખંડ શીખનારાઓ અને પ્રશિક્ષકો માટે એક બીજા સાથે જોડાવા માટે સરળ બનાવે છે - શાળાઓની દર અને બહાર.
- વર્ગખંડ સમય અને કાગળ બચાવે છે, અને વર્ગો બનાવવા, સોંપણીઓનું વિતરણ, વાતચીત અને વ્યવસ્થિત રહેવાનું સરળ બનાવે છે.

V ગૂગલ ક્લાસરૂમના ફાયદા:

- સુયોજિત કરવા માટે સરળ
- સમય બચાવે છે
- સંગઠન સુધારે છે
- સસ્તું અને સુરક્ષિત
- કામ ક્યારેય નષ્ટ થતું નથી
- ગૂગલ ક્લાસરૂમ તમને વધુ અસરકારક રીતે વાતચીત કરવામાં મદદ કરે છે
- Google વર્ગખંડ સાથે, શાળાની બહાર સહયોગ વધુ સરળ છે
- શિક્ષકનું આયોજન સરળ છે, અને આગળનો સમય તેના માટે યોગ્ય છે
- સુધારાઓ અને સુધારાઓ સતત છે

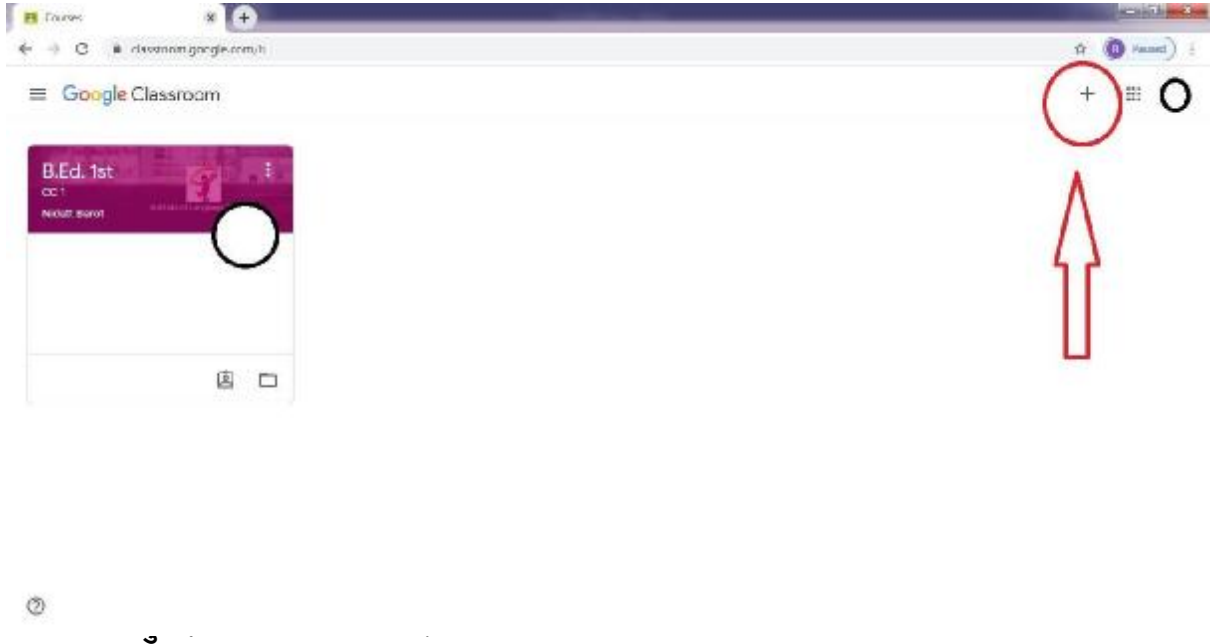
SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES (

Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

- સ્વચ્છ અને વપરાશકર્તા મૈત્રીપૂર્ણ ઈન્ટરફેસ
- અન્ય Google ઉત્પાદનો સાથે સંકલિત થાય છે
- વિદ્યાર્થીઓને અન્ય વિદ્યાર્થીઓ સાથે વાર્તાલાપ કરવાની મંજૂરી આપો
- ઓનલાઇન ક્લાસરૂમ પ્લેટફોર્મનો ઉપયોગ કરવાનું શીખો
- વિડિઓ પાઠ પ્રદાન કરો
- કૌશલ્ય સ્તરો વચ્ચે તફાવત

V વર્ગખંડ બનાવો:

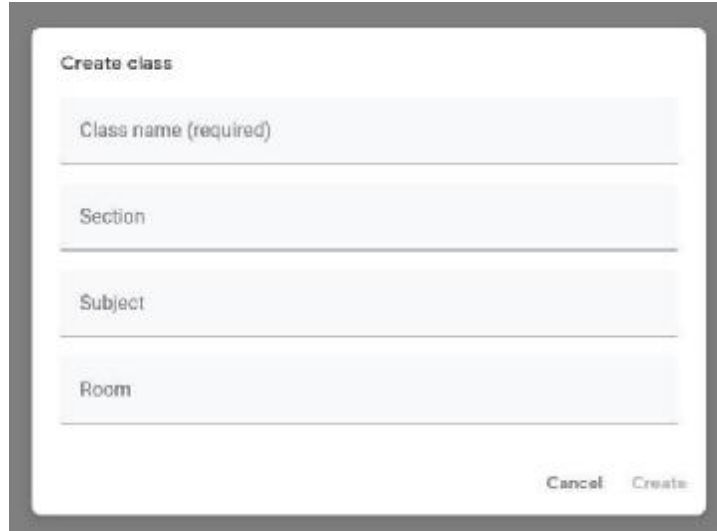
- પગલું 1:વેબ બ્રાઉઝર ખોલો અને classroom.google.com પર જાઓ. તમારે તમારા Google Apps for Education એકાઉન્ટથી સાઇન ઇન કરવું પડશે.
- પગલું 2:સ્વાગત સ્ક્રીન પર, ટોચ પર વત્તા ચિહ્ન પર ક્લિક કરો અને નીચે દર્શાવેલ આકૃતિમાં બતાવ્યા પ્રમાણે વર્ગ બનાવો પસંદ કરો.

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES (

Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

- તમારી જરૂરિયાત મુજબ નીચેની વિગતો ભરો.

Create class

Class name (required)

Section

Subject

Room

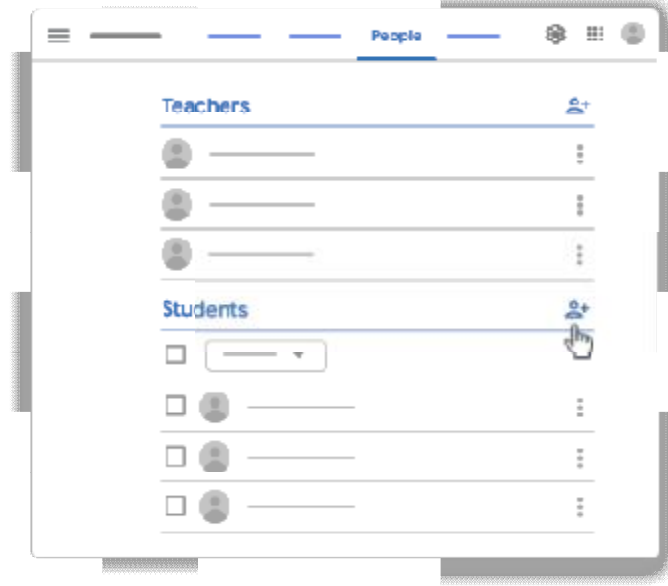
Cancel Create

✓ વિદ્યાર્થીઓને આમંત્રિત કરો:

- પગલું 1: classroom.google.com પર જાઓ.

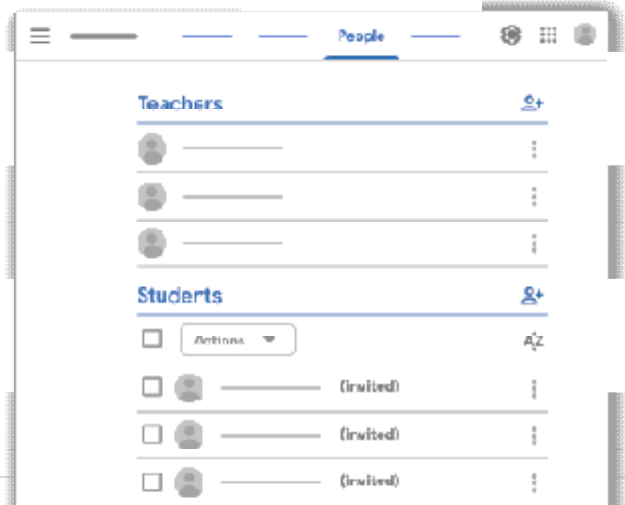
SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES (

Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

- પગલું 2:તમે જે વર્ગમાં વિદ્યાર્થીઓ અથવા વિદ્યાર્થીઓના જૂથને ઉમેરવા માંગો છો તેને ક્લિક કરો.પગલું 3:ટોચ પર, લોકો પર ક્લિક કરો અને પછી વિદ્યાર્થીઓને આમંત્રિત કરો વિદ્યાર્થીઓને આમંત્રિત કરો.
- પગલું 4:વિદ્યાર્થી અથવા જૂથનું ઇમેઇલ સરનામું દાખલ કરો. જેમ તમે ટેક્સ્ટ દાખલ કરો છો, એક સ્વતઃપૂર્ણ સૂચિ દેખાઈ શકે છે.
- પગલું 5:શોધ પરિણામો હેઠળ, વિદ્યાર્થી અથવા જૂથ પર ક્લિક કરો.
- પગલું 6:(વૈકલ્પિક) વધુ વિદ્યાર્થીઓ અથવા જૂથોને આમંત્રિત કરવા માટે, પગલાં 4 અને 5 નું પુનરાવર્તન કરો.
- પગલું 7:આમંત્રણ પર ક્લિક કરો.

તમે આમંત્રણ ઇમેઇલ કરો તે પછી, વર્ગની સૂચિ આમંત્રિત વિદ્યાર્થીઓના નામ બતાવવા માટે અપડેટ થાય છે.

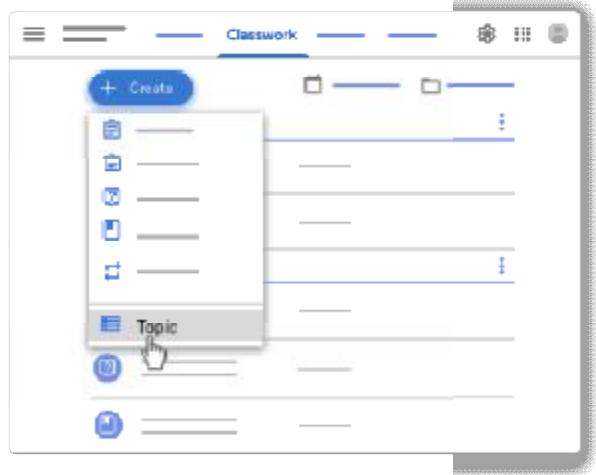

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES (

Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

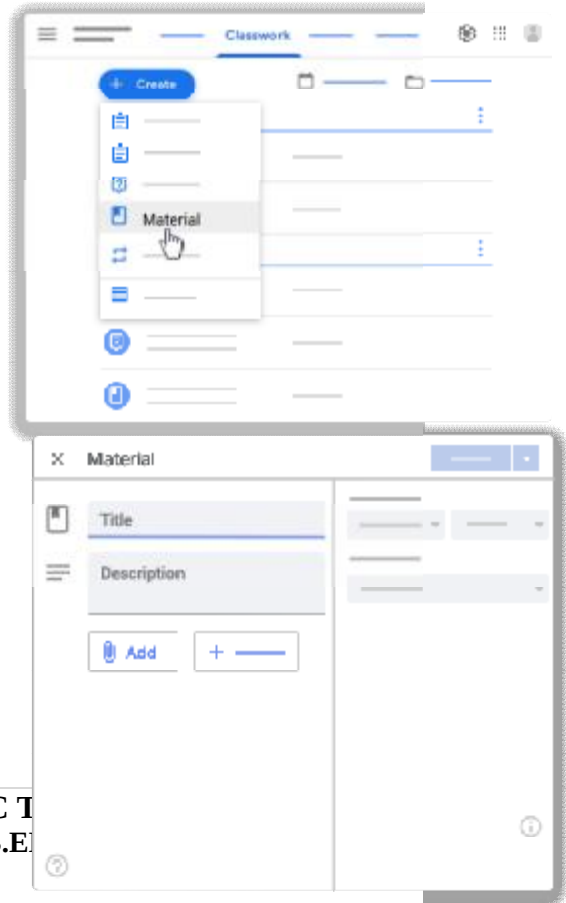
▼ વિષય બનાવો:

- પગલું 1: classroom.google.com પર જાઓ.
- પગલું 2: વર્ગ અને પછી વર્ગકાર્ય પર ક્લિક કરો.
- પગલું 3: ટોચ પર, બનાવો અને પછી વિષય પર ક્લિક કરો
- પગલું 4: વિષયનું નામ દાખલ કરો અને ઉમેરો પર ક્લિક કરો.
- વિદ્યાર્થીઓ માત્ર પ્રકાશિત પોસ્ટવાળા વિષયો જ જુએ છે.

▼ સામગ્રી બનાવો:

- પગલું 1 : જાઓ classroom.google.com પર.
- પગલું 2: વર્ગ અને પછી વર્ગકાર્ય પર ક્લિક કરો.
- પગલું 3: ટોચ પર, બનાવો અને પછી સામગ્રી પર ક્લિક કરો.
- પગલું 4 : દાખલ કરો a શીર્ષક અને એક વર્ણન.

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES (

Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

✓ સામગ્રીના પ્રકાર:

- ગૂગલ ક્લાસરૂમ તમને કંઈપણ છાપ્યા વિના, તમારા વિદ્યાર્થીઓ માટે કાર્ય બનાવવા અને સોંપવાની ક્ષમતા આપે છે.
- પ્રશ્નો, નિબંધો, કાર્યપત્રકો અને વાંચન બધું ઓનલાઈન વિતરિત કરી શકાય છે અને તમારા વર્ગ માટે સરળતાથી ઉપલબ્ધ કરાવી શકાય છે.

✓ ક્વિઝ:

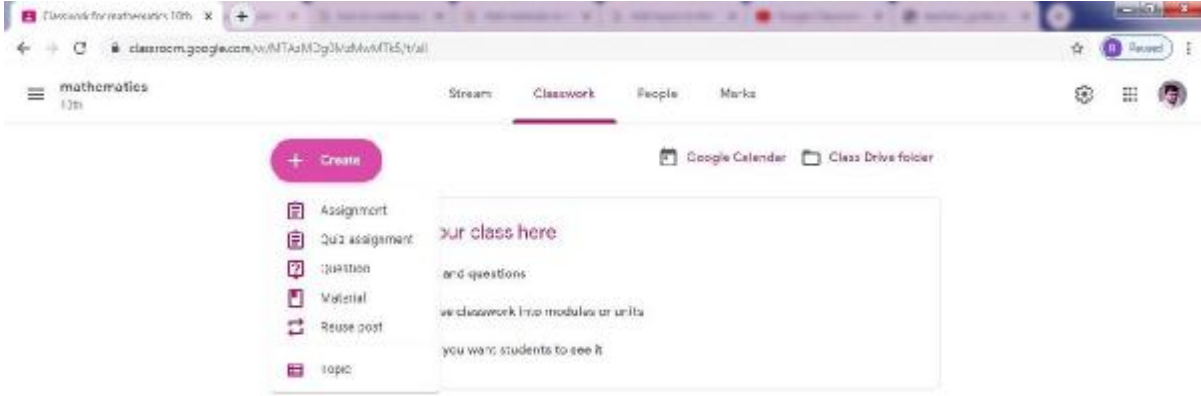
- ગૂગલ ક્લાસરૂમ એ ડિજિટલ હબ છે જ્યાં વિદ્યાર્થીઓ, શિક્ષકો અને સમર્થકો બંને જોડાઈ શકે છે અને સહયોગ કરી શકે છે.
- તમે માત્ર થોડી ક્લિક્સમાં સહાયક સામગ્રીઓ સાથે વપરાશકર્તા-મૈત્રીપૂર્ણ ક્વિઝ અને અસાઇનમેન્ટ બનાવી શકો છો.
- તમારે ફક્ત એક મફત Google એકાઉન્ટની જરૂર છે.

✓ ક્વિઝ બનાવવી:

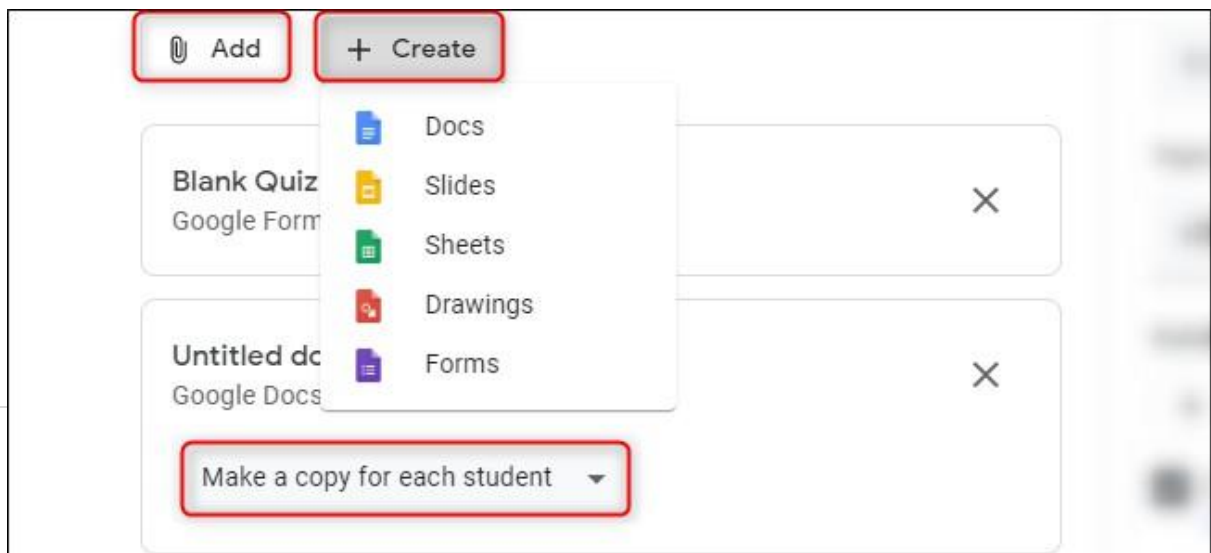
- પ્રારંભ કરવા માટે, તમારું વેબ બ્રાઉઝર ખોલો અને classroom.google.com પર જાઓ.
- તમારા Google એકાઉન્ટમાં સાઇન ઇન કરો અને પછી એક વર્ગ બનાવો અથવા અસ્તિત્વમાં છે તે પર ક્લિક કરો.
- એકવાર તમે વર્ગમાં આવો, પછી "ક્લાસવર્ક" ટેબ પર ક્લિક કરો, "બનાવો" પર ક્લિક કરો અને પછી "ક્વિઝ અસાઇનમેન્ટ" પસંદ કરો.

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES (

Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

- ક્વિઝ અસાઇનમેન્ટ ફોર્મ મૂળભૂત અસાઇનમેન્ટ વિકલ્પ જેવું જ છે, જેમાં ખાલી Google ફોર્મ ઉમેરવાથી તમારી ક્વિઝ તરીકે સેવા આપશે.
- તમે પછીથી ફરીથી અસાઇનમેન્ટ અને ક્વિઝ બંનેનો ઉપયોગ કરી શકો છો.
- ક્વિઝ અસાઇનમેન્ટ મેનૂમાં, તમારી ક્વિઝને શીર્ષક આપો અને પછી જો જરૂરી હોય તો વધારાની સૂચનાઓ આપો.

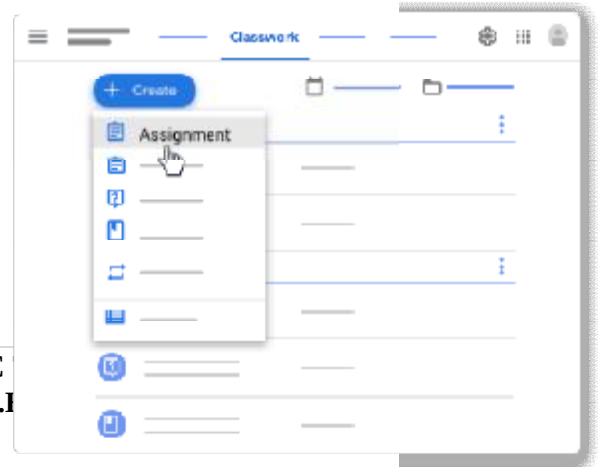
SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

- જો તમે Google ફાઇલ, વેબ લિંક, તમારા કમ્પ્યુટર અથવા YouTube પરથી ફાઇલ જોડવા માંગતા હોવ તો "ઉમેરો" પર ક્લિક કરો.
- તમે Google ડૉક્સ, સ્લાઇડ્સ, શીટ્સ, ડ્રોઇંગ્સ અથવા ફોર્મ્સમાંથી આપમેળે ફાઇલ બનાવવા અને જોડવા માટે "બનાવો" પર ક્લિક કરી શકો છો.
- કોઈપણ વધારાના જોડાણો માટે, વિદ્યાર્થીઓ તે ફાઇલ જોઈ શકે કે સંપાદિત કરી શકે તે પસંદ કરવા માટે દરેક અસાઇનમેન્ટમાં ડ્રોપ-ડાઉન મેનૂ પર ક્લિક કરો.
- તમે દરેક વિદ્યાર્થી માટે ફાઇલની નકલો બનાવવાનું પણ પસંદ કરી શકો છો.
- આને બદલવા માટે, જમણી બાજુના ડ્રોપ-ડાઉન મેનૂ પર ક્લિક કરો.
- પછી તમે તમારા પ્રશ્નોને ટૂંકા જવાબો, ચેકબોક્સ, ડ્રોપ-ડાઉન, ગ્રીડ, તારીખો અથવા સમયમાં બદલી શકો છો.
- તમે પ્રશ્નો, વિભાગો અથવા ફાઇલો ઉમેરવા અથવા આયાત કરવા માટે જમણી બાજુના સાઇડબારનો પણ ઉપયોગ કરી શકો છો.
- જ્યારે તમારી ક્વિઝ તૈયાર હોય, ત્યારે તે તમારા વર્ગના વર્ગકાર્ય ટેબ હેડળની સૂચિમાં દેખાય છે.
- ત્યાં, તમે એ પણ જોઈ શકો છો કે કેટલા વિદ્યાર્થીઓએ તેમાં પ્રવેશ મેળવ્યો છે. વધુ વિગતવાર દૃશ્ય ખોલવા માટે "જુઓ અસાઇનમેન્ટ" પર ક્લિક કરો.
- Google વર્ગખંડમાં ક્વિઝ વિકલ્પ એ વિદ્યાર્થીઓ અને શિક્ષકો માટે સંલગ્ન થવાની સાથે સાથે કોર્સવર્ક સોંપવા અને પૂર્ણ કરવાની એક સરળ રીત છે.
- તમે સર્વેક્ષણો, નિબંધો અને વધુ બનાવવા માટે પણ આ ફોર્મનો ઉપયોગ કરી શકો છો.

વ સોંપણી:

- પગલું 1: classroom.google.com પર જાઓ.
- પગલું 2: વર્ગ અને પછી વર્ગકાર્ય પર

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

ક્લિક કરો.

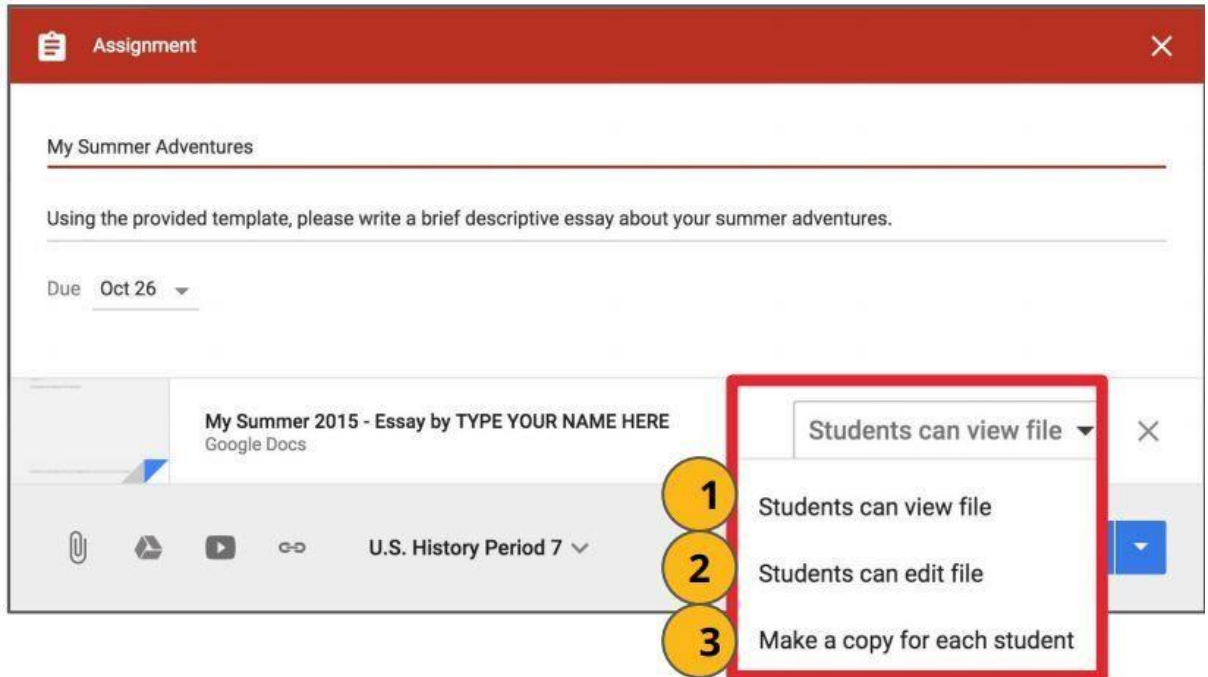
- પગલું 3:ટોચ પર, બનાવો અને પછી અસાઇનમેન્ટ પર ક્લિક કરો.
- પગલું 4:શીર્ષક અને કોઈપણ સૂચનાઓ દાખલ કરો.

- અહીં , તમે કરી શકો છો બનાવો આ

બધા વિદ્યાર્થીઓ માટે અથવા વ્યક્તિગત વિદ્યાર્થીઓ માટે સોંપણી.

ü Google ફાઇલ ફાઇલો સાથેની સોંપણીઓ :

- જ્યારે તમે અસાઇનમેન્ટના ભાગ રૂપે Google ડૉક્સ, Google સ્લાઇડ્સ, Google શીટ્સ અથવા Google ડ્રોઇંગ ફાઇલો ઉમેરો છો, ત્યારે તમને તે સોંપણી માટે વધારાના વિકલ્પો મળશે.

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES (

Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

૪ વિદ્યાર્થી ફાઇલ જોઈ શકે છે:દરેક વિદ્યાર્થીને માત્ર જોવા/વાંચવા માટે એક્સેસ આપવામાં આવે છે

ફાઇલનું સંસ્કરણ.

૪ વિદ્યાર્થી ફાઇલમાં ફેરફાર કરી શકે છે:દરેક વિદ્યાર્થીને સંપાદન કરવાની એક્સેસ આપવામાં આવે છે અને

સમાન ફાઇલ પર સહયોગ કરો.

૪ દરેક વિદ્યાર્થી માટે એક નકલ બનાવો:દરેક વિદ્યાર્થીને વ્યક્તિગત આપવામાં આવે છે, તેમની Google ફાઇલની દર ફાઇલની સંપાદનયોગ્ય નકલ.

v ગ્રેડિંગ:

- વર્ગખંડમાં, તમે આંકડાકીય ગ્રેડ આપી શકો છો, માત્ર ટિપ્પણી-પ્રતિસાદ આપી શકો છો અથવા બંને કરી શકો છો. તમે ગ્રેડ વિના સોંપણીઓ પણ પરત કરી શકો છો.
- તમે આનાથી કામને ગ્રેડ અને પરત કરી શકો છો:

૪ વિદ્યાર્થી કાર્ય પૃષ્ઠ.

૪ વર્ગખંડ ગ્રેડિંગ સાધન.

૪ ગ્રેડ પેજ.

- ગ્રેડ પૃષ્ઠ સૂચનાઓ માટે, તમારી ગ્રેડબુક જુઓ અથવા અપડેટ કરો પર જાઓ.
- તમે એક અસાઇનમેન્ટ માટે અથવા વર્ગમાં તમામ અસાઇનમેન્ટ માટે ગ્રેડ ડાઉનલોડ કરી શકો છો.

v રૂબ્રિક્સ:

- વર્ગખંડમાં, તમે ગ્રેડ આપવા અને પ્રતિસાદ આપવા માટે રૂબ્રિકનો ઉપયોગ કરી શકો છો.

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES (

Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

- તમે સ્ટુડન્ટ વર્ક પેજ અથવા ગ્રેડિંગ ટૂલમાંથી રૂબ્રિક્સને ગ્રેડ કરી શકો છો.
- તમે ગ્રેડિંગ શરૂ કરો તે પછી, તમે અસાઇનમેન્ટના રૂબ્રિકને સંપાદિત અથવા કાઢી શકતા નથી.
- વિદ્યાર્થીઓ તેમના રૂબ્રિક્સ કેવી રીતે ચકાસી શકે છે તેની વિગતો માટે, રૂબ્રિક્સ સાથે તમારું કાર્ય તપાસો પર જાઓ.

• 2. માઇક્રોસોફ્ટ ટીમ્સ

Microsoft ટીમ્સ એ એક સહયોગ એપ્લિકેશન છે, જે Office 365 ક્લાઉડના ભાગ રૂપે 2017 માં બહાર પાડવામાં આવી હતી, જે કાર્ય જૂથોને વાતચીત કરવામાં અને વ્યવસ્થિત રહેવામાં મદદ કરે છે - બધું એક જ જગ્યાએ.

ટીમો એક હબ તરીકે સેવા આપે છે જે જૂથોને ચેટ કરવા, મળવા, ફાઇલો શેર કરવા, કાર્યોનું સંકલન કરવા અને વધુ કરવાની મંજૂરી આપે છે.

માઇક્રોસોફ્ટ ઓફિસ 365 માટે કોર કોમ્યુનિકેશન ક્લાયન્ટ તરીકે સ્કાયપે ફોર બિઝનેસને બદલવા માટે ટીમો વિકસાવી છે, જેમાં કાર્યક્ષમતા ઉમેરી છે.

વેબ બ્રાઉઝર્સ, ડેસ્કટોપ એપ્લિકેશન અને મોબાઇલ એપ્લિકેશન્સ પર એક્સેસિબલ.

• માઇક્રોસોફ્ટ ટીમોનું માળખું

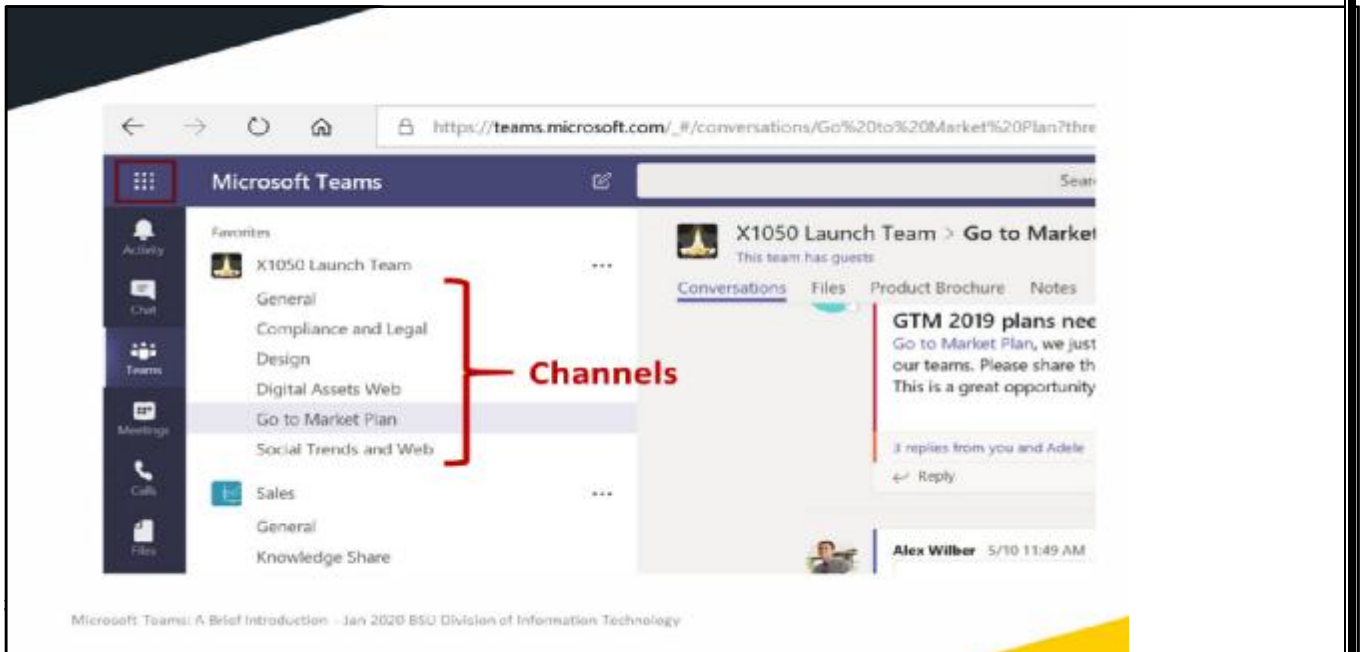

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES (

Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

આ એન્ટરપ્રાઇઝ સ્તર પર માઇક્રોસોફ્ટ ટીમની રચનાનો આકૃતિ છે. સંસ્થામાં અનેક ટીમો હોઈ શકે છે, દરેક સંગઠિત સામગ્રી સાથે.

દરેક ટીમને ઉચ્ચ સ્તરે ચેનલ્સમાં વિભાજિત કરવામાં આવે છે, જે વિભાગો, પ્રોજેક્ટ્સ, પ્રોગ્રામ્સ, વિષયો અથવા અન્ય વિષયોનું પ્રતિનિધિત્વ કરતા સમર્પિત વિભાગો છે.

ચેનલ સદસ્યાઓ (પોસ્ટ/વાર્તાલાપ), ફાઇલો, એપ્લિકેશનો અને અન્ય સામગ્રીનું ટીમમાં ગાઠવે છે. ચેનલની પ્રવૃત્તિની સૂચનાઓ પ્રાપ્ત કરવા માટે ટીમના સભ્યો ઉલ્લેખિત ચેનલોને અનુસરી શકે છે.

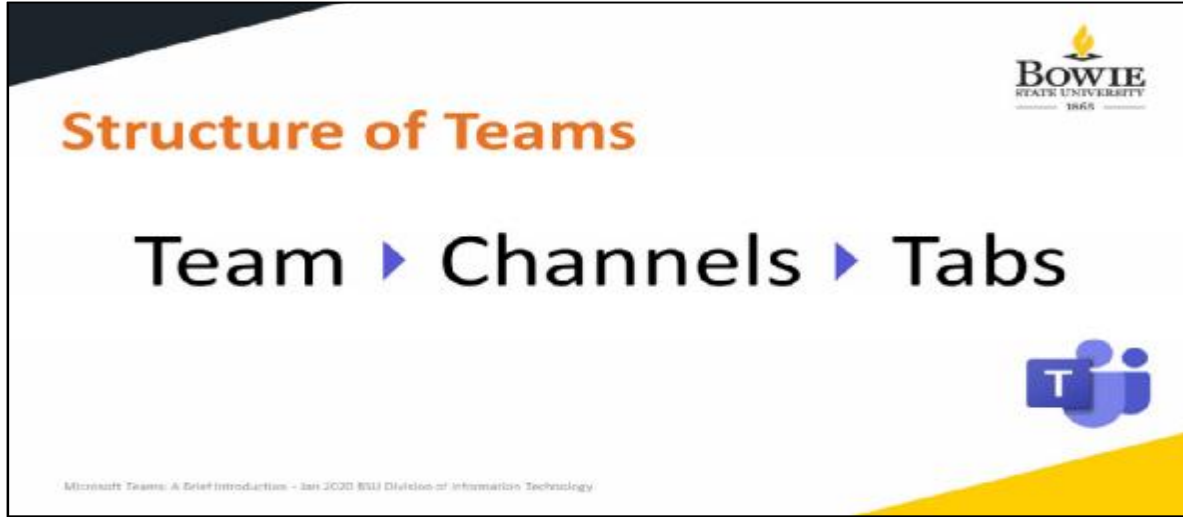
ચેનલોને ટેબ્સમાં વિભાજિત કરવામાં આવે છે, જે ટીમની દર અને બહારના સંદેશાઓ (પોસ્ટ/વાર્તાલાપ), ફાઇલો, એપ્લિકેશન્સ, વેબપૃષ્ઠો વગેરે જેવી વિવિધ સામગ્રીની લિંક્સ છે.

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES (

Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

આ ચેનલના ડિફોલ્ટ ટેબ્સનો સ્ક્રીનશોટ છે (વાતચીત ઉર્ફે પોસ્ટ્સ, ફાઇલ્સ અને નોટ્સ)

માઇક્રોસોફ્ટ ટીમ્સના સ્વયંચાલિત સર્વિસ માટે, ટીમ્સને વ્યક્તિના વ્યક્તિગત સર્વિસમાં આવે છે, અને ચેનલ્સ સામગ્રીને ટેબ્સમાં ગોઠવે છે.

દરેક ચેનલમાં ડિફોલ્ટ રૂપે પ્રદર્શિત થતી પ્રથમ ટેબ પોસ્ટ્સ છે, જે તે ચેનલમાં થ્રેડ્ડ વાતચીતો છે.

વાર્તાલાપ થ્રેડોમાં ગોઠવવામાં આવે છે. વાતચીતોને વ્યવસ્થિત રાખવા અને સરળતાથી ઓળખવા માટે સંદેશાઓને ઈમેલ જેવા વિષય સાથે શીર્ષક આપી શકાય છે.

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES (

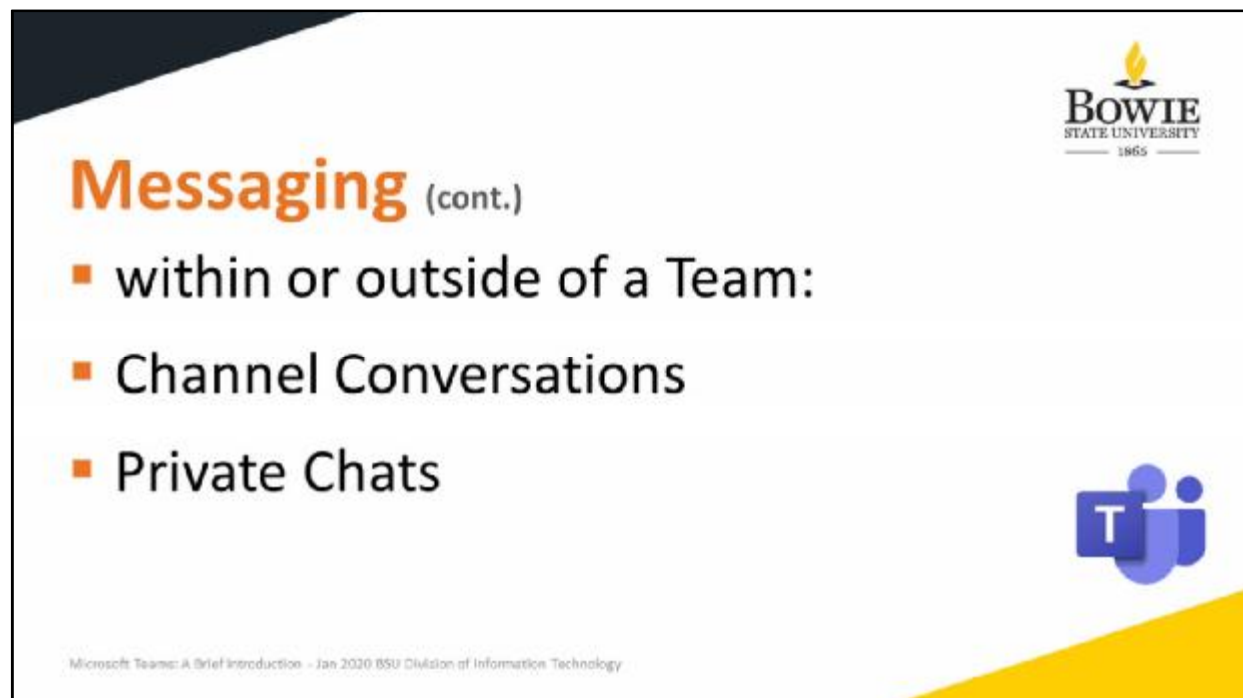
Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

Messaging (cont.)

- Conversation history
- ability to email a Channel

Microsoft Teams: A Brief Introduction - Jan 2020 BSU Division of Information Technology

Messaging (cont.)

- within or outside of a Team:
- Channel Conversations
- Private Chats

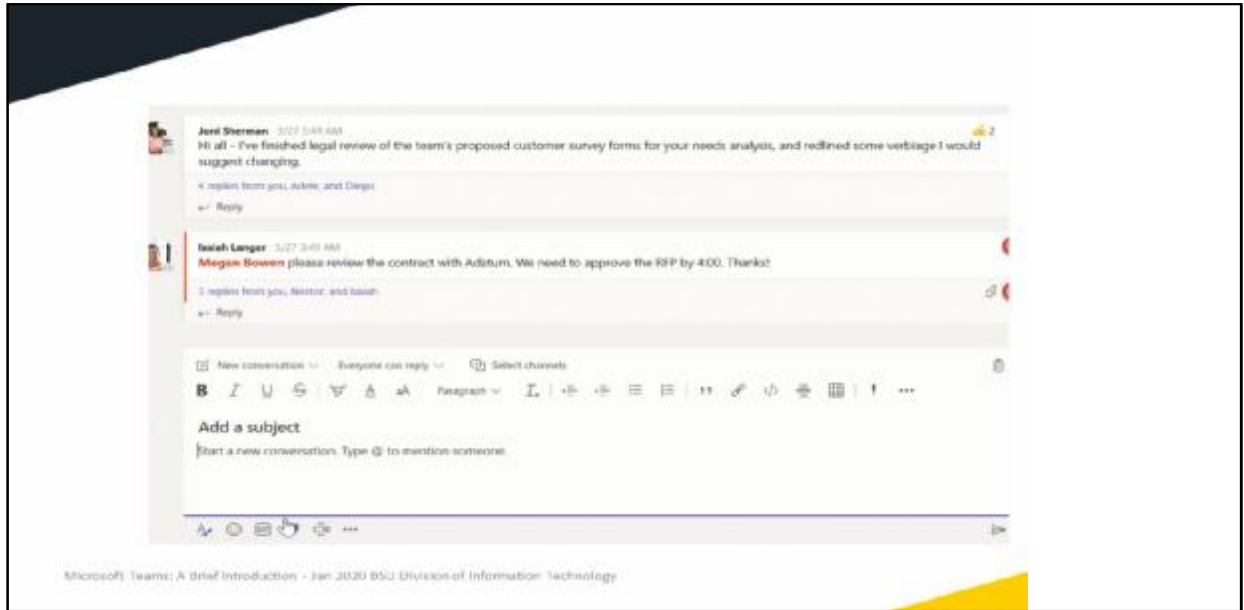
Microsoft Teams: A Brief Introduction - Jan 2020 BSU Division of Information Technology

ચેનલ્સમાં વાતચીત કરી શકાય છે. ટીમની ચેનલમાં શરૂ કરાયેલ ઓપન કોમ્યુનિકેશનને ચેનલ વાર્તાલાપ કહેવામાં આવે છે અને તે ટીમના કોઈપણ સભ્ય દ્વારા જોઈ શકાય છે. Skype for Business ની જેમ જ ચેટનો ઉપયોગ કરીને ટીમની બહાર ખાનગી વન-ઓન-વન અથવા જૂથ વાર્તાલાપ કરી શકાય છે. આ ચેટ્સ BSU ની દર કોઈપણ સાથે આયોજિત કરી શકાય છે અને

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES (

Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

તેને વ્યવસ્થિત રાખવા માટે લેબલ પણ લગાવી શકાય છે.

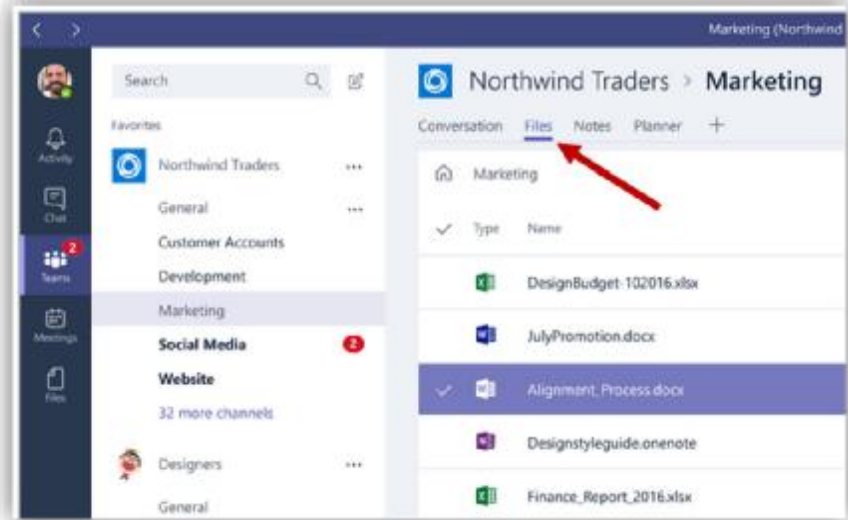
File Sharing

- Team files stored in **Files** tab
- Files can be organized into folders

ટીમ ફાઇલ્સ ફાઇલ્સ ટેબ હેઠળ, ટીમના ફાઇલ્સના સંગ્રહણ થાય છે. ફાઇલ્સ ખાસ કરીને ટીમના તર્ગીત શેરપોઇન્ટ ડો ડુમેન્ટ લાઇબ્રેરીમાં સંગ્રહિત થાય છે. ચેનલ ફાઇલોને ફોલ્ડરમાં ગોઠવી શકાય છે.

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES (

Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

અ

Microsoft Teams: A Brief Introduction - Jan 2020 BSU Division of Information Technology

Document Co-authoring

- **simultaneously** edit files
- Word, Excel, PowerPoint
- **Chat** discussion

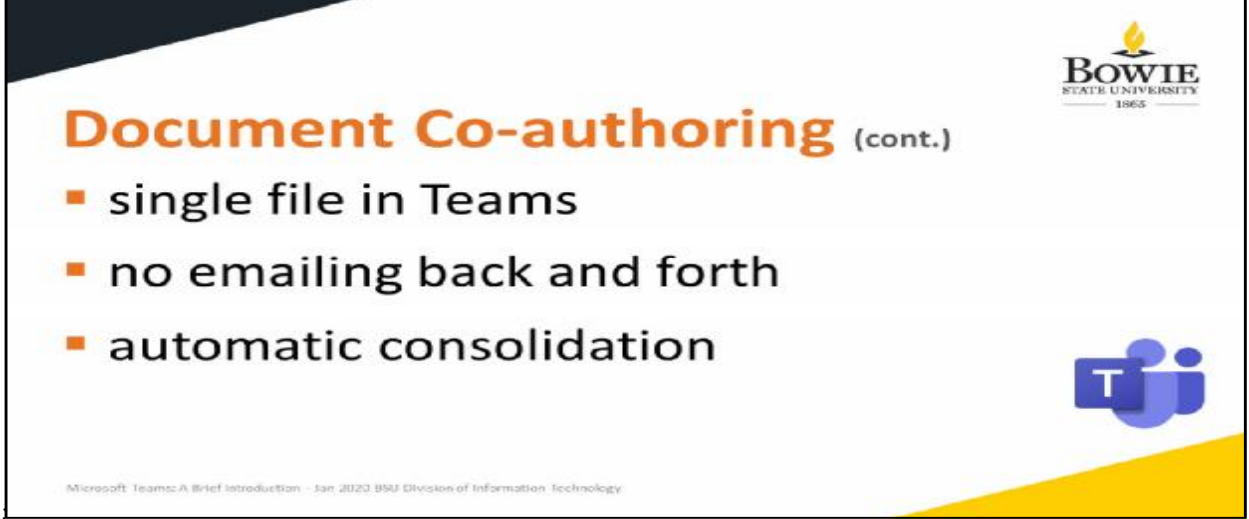
Microsoft Teams: A Brief Introduction - Jan 2020 BSU Division of Information Technology

Google ડ્રાઇવના જમ, ટાબ્લ વડ, ચક્ષત અન પાવરપોઇન્ટના ચક્ષત સપોદત કરવાની ક્ષમતા પ્રદાન કરે છે. આ કાર્યક્ષમતાને "સહ-લેખન" કહેવામાં આવે છે.

ટીમમાં સહ-લેખન પણ ચેટમાં જીવંત ચર્ચા કરવાની ક્ષમતા ઉમેરે છે.

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES (

Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

Document Co-authoring (cont.)

- single file in Teams
- no emailing back and forth
- automatic consolidation

Microsoft Teams: A Brief Introduction - Jan 2020 BSU Division of Information Technology

દસ્તાવેજો બેઝ ટાઈમના ફાઇલમાં સંગ્રહિત કરવા સાથે સરુ વાવે છે, પછી તેના પર સંપાદિત કરવા માટે અન્ય લોકોને આમંત્રિત કરે છે.

ફાઇલને ડાઉનલોડ કરવા, સંપાદિત કરવા અને તેને મૂળકર્તાને પાછા મોકલવાને બદલે, ટીમના તમામ સભ્યો એકસાથે દસ્તાવેજને સંપાદિત કરી શકે છે.

જ્યારે દરેક જણ ફાઇલ પર કામ કરે છે, તે ટીમમાં કેન્દ્રિય રીતે સ્થિત રહે છે, કારણ કે એકત્રીકરણના કામકાજની જરૂર હોય તેવા ઇમેઇલ દ્વારા આગળ અને પાછળ મોકલવામાં આવતી બહુવિધ નકલોના વિરોધમાં.

Future Topics

- many more features
- Microsoft Planner
- Online Meetings

Microsoft Teams: A Brief Introduction - Jan 2020 BSU Division of Information Technology

યુટીલિટી માટે Microsoft

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES (

Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

પ્લાનરનો ઉપયોગ શામેલ હશે.

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

Training

- Online Training Videos Help Button
- Microsoft-led Onsite Training TBD

Microsoft Teams: A Brief Introduction - Jan 2020 BSU Division of Information Technology

3. Google મીટ

Google Meet એ Google દ્વારા વિકસાવવામાં આવેલ વીડિયો કોન્ફરન્સિંગ પ્લેટફોર્મ છે. તે વપરાશકર્તાઓને ઇન્ટરનેટ કનેક્શન સાથે ગમે ત્યાંથી સહકર્મીઓ, મિત્રો અથવા કુટુંબના સભ્યો સાથે વિડિયો મીટિંગ્સ હોસ્ટ કરવા અને તેમાં જોડાવા દે છે. Google Meet સ્ક્રીન શેરિંગ, રીઅલ-ટાઇમ કેપ્શન્સ અને Google કૅલેન્ડરમાંથી સીધા જ મીટિંગ્સ શેડ્યૂલ કરવાની અને તેમાં જોડાવાની ક્ષમતા જેવી સુવિધાઓ પ્રદાન કરે છે. તે કોવિડ-19 રોગચાળા દરમિયાન ખાસ કરીને લોકપ્રિય બન્યું કારણ કે

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

વધુ લોકો રિમોટ વર્ક અને વર્ચ્યુઅલ કોમ્યુનિકેશન તરફ વળ્યા.

Google Meet: Google Meet એ એક શક્તિશાળી વિડિયો કોન્ફરન્સિંગ સાધન છે જે શિક્ષકોને વર્ચ્યુઅલ ક્લાસ હોસ્ટ કરવા, વિદ્યાર્થીઓ અથવા સહકર્મીઓ સાથે મીટિંગ કરવા અને સહયોગી શિક્ષણ અનુભવોની સુવિધા આપવા સક્ષમ બનાવે છે. Google Meet સાથે, શિક્ષકો આ કરી શકે છે:

1. હોસ્ટિંગ મીટિંગ્સ:

શિક્ષકો સરળતાથી નવું સત્ર બનાવીને અથવા હાલના સત્રમાં જોડાઈને મીટિંગ શરૂ કરી શકે છે. તેઓ Google કેલેન્ડર દ્વારા અગાઉથી મીટિંગ્સ શેડ્યૂલ કરી શકે છે અને સહભાગીઓને આમંત્રણ મોકલી શકે છે.

મીટિંગમાં સેંકડો સહભાગીઓને સમાવી શકાય છે, જે તેને નાના વર્ગો અને મોટા પ્રવચનો બંને માટે યોગ્ય બનાવે છે.

2. વિડીયો અને ઓડિયો ગુણવત્તા:

Google Meet હાઇ-ડેફિનેશન વિડિયો અને ક્રિસ્ટલ-ક્લિયર ઓડિયો ઓફર કરે છે, એક સરળ સંચાર અનુભવ સુનિશ્ચિત કરે છે.

તે શ્રેષ્ઠ પ્રદર્શન જાળવવા માટે સહભાગીઓની ઇન્ટરનેટ કનેક્શન ઝડપના આધારે વિડિયો રિઝોલ્યુશનને આપમેળે ગોઠવે છે.

3. સ્ક્રીન શેરિંગ:

શિક્ષકો તેમની આખી સ્ક્રીન શેર કરી શકે છે અથવા સહભાગીઓ સાથે શેર કરવા માટે ચોક્કસ વિન્ડો અથવા એપ્લિકેશન પસંદ કરી શકે છે.

આ સુવિધા સ્લાઇડશો રજૂ કરવા, સોફ્ટવેર અથવા વેબસાઇટ્સનું પ્રદર્શન કરવા અથવા શૈક્ષણિક વિડિઓઝ બતાવવા માટે ઉપયોગી છે.

4. રીઅલ-ટાઇમ કેપ્શન્સ:

Google Meet રીઅલ-ટાઇમમાં સ્વચાલિત કેપ્શન પ્રદાન કરે છે, જેઓ બહેરા અથવા સાંભળવામાં અક્ષમ હોય તેવા સહભાગીઓ માટે એક્સેસિબિલિટી બહેતર બનાવવામાં મદદ કરે છે.

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

કેપ્શન્સ યજમાન અથવા સહભાગીઓ દ્વારા વ્યક્તિગત રીતે સક્ષમ કરી શકાય છે, જે દરેક માટે અનુસરવાનું સરળ બનાવે છે.

5. ચેટ અને પ્રશ્ન અને જવાબ:

પાર્ટિસિપન્ટ્સ ચેટ ફીચરનો ઉપયોગ આખા ગ્રૂપમાં અથવા ચોક્કસ વ્યક્તિઓને ખાનગી રીતે ટેક્સ્ટ મેસેજ મોકલવા માટે કરી શકે છે.

શિક્ષકો ચેટનો ઉપયોગ ઇન્ટરેક્ટિવ ચર્ચાઓ, પ્રશ્ન અને જવાબ સત્રો અથવા વિદ્યાર્થીઓ સાથે લિંક્સ અને સંસાધનો શેર કરવા માટે કરી શકે છે.

6. મતદાન અને સર્વેક્ષણો:

Google Meet હોસ્ટને મીટિંગ દરમિયાન મતદાન અથવા સર્વેક્ષણો બનાવવા અને ચલાવવાની મંજૂરી આપે છે.

આ સુવિધાનો ઉપયોગ વિદ્યાર્થીઓને સંલગ્ન કરવા, પ્રતિસાદ એકત્ર કરવા અથવા રીઅલ-ટાઇમમાં સમજણનું મૂલ્યાંકન કરવા માટે કરી શકાય છે.

7. બ્રેકઆઉટ રૂમ:

શિક્ષકો ચર્ચાઓ, જૂથ પ્રવૃત્તિઓ અથવા સહયોગી પ્રોજેક્ટ માટે બ્રેકઆઉટ રૂમનો ઉપયોગ કરીને સહભાગીઓને નાના જૂથોમાં વિભાજિત કરી શકે છે.

તેઓ દરેક બ્રેકઆઉટ રૂમમાં જોડાઈ શકે છે જેથી તેઓ જરૂરી માર્ગદર્શન અને સહાય પૂરી પાડવા, ટીમવર્ક અને પીઅર લર્નિંગને પ્રોત્સાહન આપી શકે.

8. સુરક્ષા અને ગોપનીયતા:

Google Meet માં બિનઅધિકૃત એક્સેસને રોકવા માટે એન્ટિફિશન, મીટિંગ કોડ્સ અને સહભાગી પ્રવેશ નિયંત્રણો જેવી બિલ્ટ-ઇન સુરક્ષા સુવિધાઓ શામેલ છે.

હોસ્ટ એ નિયંત્રિત કરી શકે છે કે કોણ મીટિંગમાં જોડાઈ શકે છે, સહભાગીઓને મ્યૂટ કરી શકે છે અથવા દૂર કરી શકે છે અને વધારાની સુરક્ષા માટે સ્ક્રીન શેરિંગ પરવાનગીઓનું સંચાલન કરી શકે છે.

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

9. રેકોર્ડિંગ મીટિંગ્સ:

શિક્ષકો પાસે ભવિષ્યના સંદર્ભ માટે અથવા લાઇવ સત્રમાં હાજર ન રહી શકતા વિદ્યાર્થીઓ માટે મીટિંગ્સ રેકોર્ડ કરવાનો વિકલ્પ હોય છે.

રેકોર્ડ કરેલી મીટિંગ્સ આપમેળે Google ડ્રાઇવ પર સાચવવામાં આવે છે, જ્યાં તેને સહભાગીઓ સાથે શેર કરી શકાય છે અથવા વ્યક્તિગત ઉપયોગ માટે રાખી શકાય છે.

10. Google Workspace સાથે એકીકરણ:

Google Meet અન્ય Google Workspace એપ જેમ કે Google Calendar, Gmail અને Google Drive સાથે એકીકૃત રીતે સંકલિત થાય છે.

આ એકીકરણ વર્કફ્લોને સુવ્યવસ્થિત કરે છે, શિક્ષકોને તેમના Google Workspace એકાઉન્ટમાંથી સીધા જ મીટિંગ્સ શેડ્યૂલ કરવા, આમંત્રણ મોકલવા અને સંસાધનો શેર કરવાની મંજૂરી આપે છે.

એકંદરે, Google મીટ ઓનલાઇન શિક્ષણ અને શિક્ષણને સમર્થન આપવા માટે રચાયેલ સુવિધાઓનો એક વ્યાપક સમૂહ પ્રદાન કરે છે, જે તેને સિંક્રનસ અને અસુમેળ શિક્ષણ વાતાવરણ બંનેમાં શિક્ષકો માટે મૂલ્યવાન સાધન બનાવે છે.

4. GPT ચેટ કરો

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

ChatGPT એ પ્રાકૃતિક ભાષા પ્રોસેસિંગ ચેટબોટ દ્વારા સંચાલિત છે જનરેટિવ AI જે તમને વિવિધ કાર્યો પૂર્ણ કરવા માટે માનવ જેવી વાતચીત કરવાની મંજૂરી આપે છે. ઉદાહરણ તરીકે, AI દ્વારા પ્રશ્નોના જવાબ આપી શકે છે અને ઇમેઇલ્સ, નિબંધો અને કોડ લખવા જેવા કાર્યોમાં તમારી સહાય કરી શકે છે.

ChatGPT દાખલ કરો:

તે હાલમાં છેજાહેર જનતા દ્વારા મફતમાં વાપરવા માટે ખુલ્લું છે. પેઇડ સબ્સ્ક્રિપ્શન વર્ઝન કહેવાય છે ChatGPT Plus ફેબ્રુઆરી 2023 ની શરૂઆતમાં લોન્ચ કરવામાં આવ્યું હતું જે વપરાશકર્તાઓને પ્રીમિયમ સુવિધાઓની ઍક્સેસ આપે છે, જેમ કે OpenAI ના નવીનતમ મોડલ્સ.

ChatGPT એ AI સંશોધન કંપની OpenAI દ્વારા બનાવવામાં આવી હતી. કંપનીએ 30 નવેમ્બર, 2022 ના રોજ ChatGPT લોન્ચ કર્યું. OpenAI પણ તેના માટે જવાબદાર છે DALL-E 2 અને DALL-E 3, લોકપ્રિય AI ઇમેજ જનરેટર, અને વ્હીસ્પર, સ્વચાલિત વાણી ઓળખ સિસ્ટમ.

શિક્ષક સહાયક સાધન તરીકે ઉપયોગ થાય છે:

ChatGPT શૈક્ષણિક સેટિંગ્સમાં મૂલ્યવાન સાધન બની શકે છે, જે શિક્ષકો અને વિદ્યાર્થીઓ બંનેને વિવિધ રીતે સમર્થન પૂરું પાડે છે. શિક્ષક સહાયક સાધન તરીકે ChatGPT નો ઉપયોગ કરી શકાય તેવી કેટલીક રીતો અહીં છે:

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)

(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

1. **પાઠ આયોજન સહાય:** ChatGPT શિક્ષકોને પાઠ યોજનાઓ, પ્રવૃત્તિઓ અને સૂચનાત્મક સામગ્રીઓ માટે વિચાર-મંથન અને વિચારો ઉત્પન્ન કરવામાં મદદ કરી શકે છે. પ્રોમ્પ્ટ અથવા ચોક્કસ વિષયો પ્રદાન કરીને, શિક્ષકો તેમની શિક્ષણ સામગ્રીને વધારવા માટે ChatGPT તરફથી સૂચનો અને પ્રેરણા મેળવી શકે છે.
2. **સામગ્રી બનાવટ:** શિક્ષકો ChatGPT નો ઉપયોગ શૈક્ષણિક સામગ્રી જેમ કે ક્વિઝ, અભ્યાસ માર્ગદર્શિકાઓ અને વ્યાખ્યાન નોંધો બનાવવા માટે કરી શકે છે. સંકેતો અથવા પ્રશ્નોને ઇનપુટ કરીને, તેઓ સારી રીતે લખેલા જવાબો પ્રાપ્ત કરી શકે છે જેનો સીધો અથવા વધુ શુદ્ધિકરણ માટેના આધાર તરીકે ઉપયોગ કરી શકાય છે.
3. **ગ્રેડિંગ સપોર્ટ:** ChatGPT અસાઇનમેન્ટ્સ, નિબંધો અને અન્ય લેખિત મૂલ્યાંકનોને ગ્રેડ કરવામાં શિક્ષકોને મદદ કરી શકે છે. જ્યારે તે માનવ ગ્રેડિંગને સંપૂર્ણપણે બદલી શકતું નથી, તે પ્રારંભિક પ્રતિસાદમાં મદદ કરી શકે છે અથવા પૂર્વવ્યાખ્યાયિત માપદંડોના આધારે સુધારણા માટે સૂચનો પ્રદાન કરી શકે છે.
4. **વિદ્યાર્થી આધાર સંસાધનો:** ChatGPT વિદ્યાર્થીઓ માટે સંસાધન તરીકે સેવા આપી શકે છે, સામાન્ય પ્રશ્નોના જવાબો, વિભાવનાઓની સમજૂતી અને વધારાની શીખવાની સામગ્રી આપી શકે છે. શિક્ષકો ChatGPT ને લર્નિંગ પ્લેટફોર્મમાં એકીકૃત કરી શકે છે અથવા વિદ્યાર્થીઓ માટે પૂરક સાધન તરીકે તેની એક્સેસ પ્રદાન કરી શકે છે.
5. **વ્યક્તિગત શિક્ષણ:** ChatGPT વિદ્યાર્થીઓની વ્યક્તિગત જરૂરિયાતો અને પસંદગીઓના આધારે અનુકૂળિત શિક્ષણ સામગ્રી અથવા અનુકૂળનશીલ ક્વિઝ જનરેટ કરીને વ્યક્તિગત શિક્ષણ અનુભવોને સમર્થન આપી શકે છે. શિક્ષકો ChatGPT નો ઉપયોગ કસ્ટમ લર્નિંગ પાથ બનાવવા માટે કરી શકે છે અથવા ચોક્કસ લર્નિંગ ધ્યેયો ધરાવતા વિદ્યાર્થીઓને લક્ષિત સહાય પૂરી પાડી શકે છે.
6. **ભાષા આધાર:** ભાષાના શિક્ષકો અથવા ESL (ગ્રેજુ એઝ અ સેકન્ડ લેંગ્વેજ) પ્રશિક્ષકો માટે, ChatGPT વિદ્યાર્થીઓને વાર્તાલાપ પ્રેક્ટિસ, વ્યાકરણ સુધારણા અને શબ્દભંડોળ વિસ્તરણની કસરતો દ્વારા ભાષા કૌશલ્યનો અભ્યાસ કરવામાં મદદ કરી શકે છે.

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)

(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

7. **વ્યવસાયિક વિકાસ:** ChatGPT શિક્ષકોને શૈક્ષણિક સંસાધનો, સંશોધન લેખો અને શિક્ષણ વ્યૂહરચનાના વિશાળ ભંડારની એક્સેસ પ્રદાન કરી શકે છે. તે પ્રશ્નોના જવાબો આપીને, સૂચનો આપીને અને શિક્ષણશાસ્ત્રના વિષયો પર ચર્ચાની સુવિધા આપીને વ્યાવસાયિક વિકાસમાં મદદ કરી શકે છે.
8. **સુલભતા સાધનો:** ChatGPT નો ઉપયોગ વિકલાંગ વિદ્યાર્થીઓ માટે સુલભ શિક્ષણ સામગ્રી બનાવવા માટે થઈ શકે છે. ઉદાહરણ તરીકે, તે ઓડિયો અથવા બ્રેઇલ જેવા વૈકલ્પિક ફોર્મેટમાં ટેક્સ્ટને કન્વર્ટ કરી શકે છે, જે શૈક્ષણિક સામગ્રીને વધુ સુલભતા પ્રદાન કરે છે.

એકંદરે, ChatGPT શિક્ષકોને તેમના કાર્યના વિવિધ પાસાઓમાં મદદ કરવા માટે એક બહુમુખી સાધન તરીકે સેવા આપી શકે છે, જેમાં સૂચનાત્મક ડિઝાઇન અને સામગ્રીની રચનાથી માંડીને આકારણી અને વિદ્યાર્થી સહાયતા સુધી. AI-સંચાલિત વાતચીત એજન્ટોની ક્ષમતાઓનો લાભ લઈને, શિક્ષકો તેમની શિક્ષણ અસરકારકતામાં વધારો કરી શકે છે અને તેમના વિદ્યાર્થીઓ માટે વધુ વ્યક્તિગત શિક્ષણ અનુભવો પ્રદાન કરી શકે છે.

chatGPT ના કેટલાક મુખ્ય પાસાઓ:

1. **કુદરતી ભાષાની સમજ:** ChatGPT પ્રાકૃતિક ભાષામાં વિષયો અને પ્રશ્નોની વિશાળ શ્રેણીને સમજી શકે છે અને તેનો જવાબ આપી શકે છે. તે અર્થ અને સંદર્ભ મેળવવા માટે ઇનપુટ ટેક્સ્ટની પ્રક્રિયા કરે છે, તેને સંબંધિત અને સુસંગત પ્રતિભાવો જનરેટ કરવામાં સક્ષમ બનાવે છે.
2. **જનરેટિવ મોડલ:** તે એક જનરેટિવ મોડલ છે, જેનો અર્થ છે કે તે મેળવેલા ઇનપુટના આધારે તે માનવ જેવું લખાણ બનાવી શકે છે. તે માત્ર પૂર્વ-પ્રોગ્રામ કરેલા પ્રતિસાદોને પુનઃપ્રાપ્ત કરતું નથી પરંતુ ફ્લાય પર પ્રતિસાદ ઉત્પન્ન કરે છે, તેના તાલીમ ડેટા અને ભાષાની પેટર્નની સમજણમાંથી દોરે છે.

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)

(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

3. **ડીપ લર્નિંગ:** ચેટજીપીટી ડીપ લર્નિંગ ટેક્નિકનો ઉપયોગ કરીને બનાવવામાં આવે છે, ખાસ કરીને ટ્રાન્સફોર્મર્સ. આ મોડેલોએ ટેક્સ્ટમાં લાંબા- તરની અવલંબનને કેપ્ચર કરીને અને અસરકારક રીતે સંદર્ભ મોડેલિંગ કરીને કુદરતી ભાષા પ્રક્રિયાના કાર્યોમાં ક્રાંતિ લાવી છે.
4. **પૂર્વ-તાલીમ અને ફાઇન-ટ્યુનિંગ:** ChatGPT એ ભાષાની ઘોંઘાટ શીખવા માટે ટેક્સ્ટ ડેટાના મોટા કોર્પસ પર પૂર્વ-પ્રશિક્ષિત છે. વધુમાં, તે ચોક્કસ ડોમેન્સ અથવા એપ્લિકેશન્સમાં તેના પ્રદર્શનને સુધારવા માટે ચોક્કસ ડેટાસેટ્સ અથવા કાર્યો પર સારી રીતે ટુન કરી શકાય છે.
5. **માપનીયતા:** ChatGPT નું આર્કિટેક્ચર માપનીયતા માટે પરવાનગી આપે છે, એટલે કે તેને વધુને વધુ મોટા ડેટાસેટ્સ પર પ્રશિક્ષિત કરી શકાય છે અને સમય જતાં માનવ જેવા ટેક્સ્ટને સમજવા અને જનરેટ કરવામાં સંભવિતપણે વધુ નિપુણ બની શકે છે.
6. **અરજીઓ:** ChatGPT પાસે વિવિધ એપ્લિકેશનો છે, જેમાં ગ્રાહક સેવા, ભાષા અનુવાદ, સામગ્રી બનાવટ અને વ્યક્તિગત સહાયનો સમાવેશ થાય છે પરંતુ તેના સુધી મર્યાદિત નથી. તેને ચેટબોટ્સ, વર્ચ્યુઅલ આસિસ્ટન્ટ્સ અને અન્ય ઇન્ટરેક્ટિવ સિસ્ટમ્સમાં યુઝર અનુભવો વધારવા માટે એકીકૃત કરી શકાય છે.
7. **નૈતિક વિચારણાઓ:** OpenAI ChatGPT જેવી AI ટેક્નોલોજીના જવાબદાર અને નૈતિક ઉપયોગ પર ભાર મૂકે છે. આમાં પૂર્વગ્રહ, ગોપનીયતા અને દુરુપયોગને લગતી ચિંતાઓનું નિરાકરણ તેમજ AI સિસ્ટમ્સની ક્ષમતાઓ અને મર્યાદાઓ વિશે પારદર્શિતાને પ્રોત્સાહન આપવાનો સમાવેશ થાય છે.

ChatGPT એ AI-સંચાલિત વાતચીત એજન્ટોમાં નોંધપાત્ર પ્રગતિનું પ્રતિનિધિત્વ કરે છે, જે વપરાશકર્તાઓ સાથે વધુ કુદરતી અને સંદર્ભમાં સંબંધિત ક્રિયાપ્રતિક્રિયાઓમાં જોડાવવાની ક્ષમતા પ્રદાન કરે છે.

2.3 ઓનલાઇન ઈ-લર્નિંગ પ્લેટફોર્મનો પરિચય

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

વ પરિચય:

ઇ-લર્નિંગ ક્ષેત્રે વધુને વધુ લોકપ્રિયતા મેળવી છે, અને યોગ્ય કારણોસર. છેલ્લાં કેટલાંક વર્ષોમાં, સાહજિક લર્નિંગ સોફ્ટવેર એ સંપૂર્ણ શીખવાનો અનુભવ પ્રદાન કરવામાં ફેદકો માર્યો છે જે આનંદકારક, ઇન્ટરેક્ટિવ અને આખરે આકર્ષક છે.

ઓનલાઇન લર્નિંગ પ્લેટફોર્મ એ ઇન્ટર સમૂહ છે જે તાલીમ આપનારાઓ, શીખનારાઓ અને શિક્ષણ સાથે સંકળાયેલા અન્ય લોકોને માહિતી, સાધનો અને સંસાધનો સાથે શિક્ષણ વિતરણ અને વ્યવસ્થાપનને ટેકો આપવા અને વધારવા માટે પ્રદાન કરે છે. ઇ-લર્નિંગ પ્લેટફોર્મનો એક પ્રકાર એ લર્નિંગ મેનેજમેન્ટ સિસ્ટમ (LMS) છે.

ત્યાં ઘણી ઇ-લર્નિંગ કંપનીઓ છે જે લર્નિંગ પ્લેટફોર્મ ઓફર કરે છે. આમાંના કેટલાક પ્લેટફોર્મ તમને ઓનલાઇન અભ્યાસક્રમો હોસ્ટ કરવા અને વેચવાની મંજૂરી આપે છે, જેનાથી તમે તમારો પોતાનો વ્યવસાય ચલાવી શકો છો. અન્ય પ્લેટફોર્મ ફક્ત એક ઇન્ટરફેસ ઓફર કરે છે જેમાં વપરાશકર્તાઓ તમારી સામગ્રી સાથે ક્રિયાપ્રતિક્રિયા કરી શકે છે, પરંતુ તે તમારા પ્રેક્ષકો માટે શ્રેષ્ઠ ફિટ ન હોઈ શકે.

વિવિધ પ્રકારની તકનીકોનો ઉપયોગ કરીને ઇ-લર્નિંગ અભ્યાસક્રમો ઘણા સ્વરૂપોમાં અસ્તિત્વ ધરાવે છે. સામાન્ય રીતે સંસ્થાઓ અને કોર્પોરેશનોમાં ઉપયોગમાં લેવાતા, ઇ-લર્નિંગ પરંપરાગત વર્ગખંડ-આધારિત શિક્ષણની તુલનામાં સરળતા અને સુગમતા સાથે તાલીમ અને શિક્ષણના ઉદ્દેશ્યોને પૂર્ણ કરવામાં મદદ કરી શકે છે.

ઇ-લર્નિંગ અભ્યાસક્રમો ઓડિયો અને વિડિયો લેક્ચર્સ, પ્રેઝન્ટેશન્સ, એસેસમેન્ટ, અસાઇનમેન્ટ્સ, મતદાન, સર્વેક્ષણો, વાંચન સામગ્રી, બહુવિધ પસંદગીના પ્રશ્નોના જવાબો અને વધુ સહિત વિવિધ સામગ્રીનો ઉપયોગ કરી શકે છે.

ભારતમાં ઘણા ઇ-લર્નિંગ પ્લેટફોર્મ ઉપલબ્ધ છે. આ એકમમાં, અમે તેમાંથી કેટલાકની

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

ચર્ચા કરીશું.

V સ્વયમ:

- શિક્ષણ લઈ રહેલા વિદ્યાર્થીઓ માટે ભારત સરકારની પહેલ ધોરણ 9 થી 12 સુધી અને માંગતા ઉમેદવારો માટે પણ એક જ ગંતવ્ય પર સ્વયમ સુવિધાઓ અભ્યાસ સામગ્રી.
- સ્વયમ એ ભારત સરકાર દ્વારા શરૂ કરાયેલ એક કાર્યક્રમ છે અને શિક્ષણ નીતિના ત્રણ મુખ્ય સિદ્ધાંતો જેમ કે એક્સેસ, ઇક્વિટી અને ગુણવત્તા પ્રાપ્ત કરવા માટે રચાયેલ છે.
- આ પ્રયાસનો ઉદ્દેશ્ય સૌથી વધુ વંચિતો સહિત, સર્વશ્રેષ્ઠ શિક્ષણ સંસાધનોને બધા સુધી પહોંચાડવાનો છે.
- સ્વયમ એવા વિદ્યાર્થીઓ માટે ડિજિટલ વિભાજનને દૂર કરવાનો પ્રયાસ કરે છે જેઓ અત્યાર સુધી ડિજિટલ ક્રાંતિથી અસ્પૃશ્ય રહ્યા છે અને જ્ઞાન અર્થતંત્રની મુખ્ય પ્રવાહમાં જોડાઈ શક્યા નથી.
- વિદ્યાર્થીઓ વિડિયો પ્રવચનો, વાંચન સામગ્રી, સ્વ-મૂલ્યાંકન પરીક્ષણો, ઓનલાઈન ચર્ચાઓ અને શંકા સત્રોના સ્વરૂપમાં અભ્યાસ સામગ્રીનો ઉપયોગ કરી શકે છે.
- આ પોર્ટલ એઆઈસીટીઈ, એનસીઈઆરટી, ઈઝુ, યુજીસી, એનપીટીઈએલ, એનઆઈઓએસ, આઈઆઈએમબી, એનઆઈટીટીટીઆર અને સીઈસી જેવા રાષ્ટ્રીય સંયોજકો સાથે જોડાયેલ છે જેથી ઉમેદવારોને અપડેટ્સ અને ઉત્તમ ગુણવત્તાયુક્ત સામગ્રી પહોંચાડવામાં આવે.
- SWAYAM માં અભ્યાસક્રમો માટે નોંધણી કરાવતા વિદ્યાર્થીઓએ કોઈપણ ફી ચૂકવવાની જરૂર નથી કારણ કે અભ્યાસક્રમ મફત છે, જો કે પ્રમાણપત્ર મેળવવા માટે, નોંધણી જરૂરી છે જેના માટે ન્યૂનતમ ફી ચૂકવવી પડશે.

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

❖ દીક્ષા:

- DIKSHA નો અર્થ છે જ્ઞાનની વહેંચણી માટેનું ડિજિટલ ઇન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર જે રાષ્ટ્રીય શિક્ષક પ્લેટફોર્મ છે, જે MHRD ની પહેલ છે, અને તે અહીં ઓનલાઈન સુલભ છે.<https://diksha.gov.in>.
- એચઆરડી મંત્રાલયે પ્રથમ વર્ગથી 12મા વર્ગના શિક્ષકોને ઇ-લર્નિંગની દુનિયામાં સજ્જ કરવા માટે DIKSHA પોર્ટલ નામના શિક્ષકો માટે રાષ્ટ્રીય ડિજિટલ ઇન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર શરૂ કર્યું છે.
- આ પ્લેટફોર્મ શિક્ષકો અને વિદ્યાર્થીઓ બંને માટે ઉપલબ્ધ છે જેને શીખવાની સામગ્રીની જરૂર હોય છે.
- DIKSHA એ એક અનોખી એપ્લિકેશન છે જેમાં વિદ્યાર્થીઓ સામગ્રીને ઍક્સેસ કરવા માટે પુસ્તકમાં ઉપલબ્ધ QR કોડને સ્કેન કરવાની જરૂર છે.
- 80000 થી વધુ ઇ-પુસ્તકો માત્ર ધોરણ 12મા ધોરણના વિદ્યાર્થીઓને તાલીમ આપવા અને તેને વધારવા માટે બનાવવામાં આવ્યા છે, CBSE, NCERT અને રાજ્યો અથવા કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશોનો ઉદ્દેશ્ય એ સુનિશ્ચિત કરવાનો છે કે વિદ્યાર્થીઓ ભણવાનું ચૂકી ન જાય તેવી સ્થિતિમાં તેઓ ભૌતિક રીતે ભણવાનું ચૂકી ન જાય. વર્ગખંડમાં શિક્ષણ.
- વિદ્યાર્થીઓ માટે પોર્ટલ બહુવિધ ભાષાઓમાં ઉપલબ્ધ છે.

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

V NROER:

- NROER (નેશનલ રિપોઝીટરી ઓફ ઓપન એજ્યુકેશનલ રિસોર્સિસ) એક સહયોગી પ્લેટફોર્મ છે, જે શાળા અને શિક્ષક શિક્ષણમાં રસ ધરાવતા દરેકને સાથે લાવે છે.
- માનવ સંસાધન મંત્રાલયના શાળા શિક્ષણ અને સાક્ષરતા વિભાગ દ્વારા શરૂ કરાયેલ ડેવલપમેન્ટ, ભારત સરકાર અને સેન્ટ્રલ ઇન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ ઓપન એજ્યુકેશનલ ટેકનોલોજી, નેશનલ કાઉન્સિલ ઓફ એજ્યુકેશનલ રિસર્ચ એન્ડ ટ્રેઇનિંગ દ્વારા સંચાલિત, રિપોઝીટરી મેટાસ્ટુડિયો પ્લેટફોર્મ પર ચાલે છે, જે જ્ઞાન લેબ્સ, વિજ્ઞાન શિક્ષણ માટે હોમી ભાભા સેન્ટરની પહેલ છે.
- આશરે 16000 નોંધાયેલા વપરાશકર્તાઓ અને 14527 ઈ-લર્નિંગ સંસાધનો સાથે, NROER એ માનવ સંસાધન વિકાસ મંત્રાલય દ્વારા શરૂ કરાયેલ એક ઉત્તમ પહેલ છે.
- NROER પ્લેટફોર્મની મુલાકાત લેનારા વિદ્યાર્થીઓને ઈ-લાઈબ્રેરી, ઈ-બુક, ઈ-કોર્સ, ઓનલાઈન ઈવેન્ટ્સમાં ભાગ લેવાની તક અને થીમ આધારિત શિક્ષણનો સંપર્ક મળશે.
- આ સિવાય વિદ્યાર્થીઓ હિન્દી અને ગ્રેજુ બંને ભાષામાં વેબસાઈટ એક્સેસ કરી શકે છે.
- વાસ્તવમાં, ત્યાં એક વિશેષતા છે જેના દ્વારા વિદ્યાર્થીઓનું શિક્ષણ 'અસાઇનમેન્ટ્સ' દ્વારા પણ પરીક્ષણ માટે બહાર આવી શકે છે.

V ઈ-લર્નિંગના ફાયદા:

- ઈ-લર્નિંગ વિશ્વભરના શીખનારાઓ માટે શિક્ષણને વધુ સુલભ બનાવવામાં મદદ કરે

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)

(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

છે.

- શિક્ષણમાં, તે અગાઉ વંચિત જૂથોને શીખવાની તકો લાવે છે.
- વ્યવસાયમાં, તે વધુને વધુ વૈશ્વિક કાર્યબળને સંગઠિત કરવામાં અને તાલીમ આપવામાં મદદ કરે છે.
- જ્યારે શીખવાની સામગ્રી ઓનલાઈન ઉપલબ્ધ હોય છે, ત્યારે શીખનારા કોઈપણ ઉપકરણનો ઉપયોગ કરીને ગમે ત્યાંથી અને કોઈપણ સમયે તેમની અભ્યાસક્રમ સામગ્રીને ઍક્સેસ કરી શકે છે.
- શીખનારાઓ એક ઉપકરણ પર શીખવાનું સત્ર પણ શરૂ કરી શકે છે (તેઓ મુસાફરી કરતા હોય ત્યારે સ્માર્ટફોન કહો) અને તે જ કોર્સ બીજા ઉપકરણ પર ચાલુ રાખી શકે છે (ઘરે ટેબ્લેટ અથવા લેપટોપ કહો), તેને વ્યસ્ત જીવનમાં શીખવાનું સરળ બનાવે છે.
- ઈ-લર્નિંગ સમય અને નાણાં બચાવે છે.
- તમે વિવિધ સંસાધનોને વિવિધ સ્વરૂપોમાં લિંક કરી શકો છો.
- તેની સગવડતા અને લવચીકતાને લીધે, સંસાધનો ગમે ત્યાંથી અને કોઈપણ સમયે ઉપલબ્ધ છે.
- દરેક વ્યક્તિ, જેઓ પાર્ટ ટાઈમ વિદ્યાર્થીઓ છે અથવા પૂર્ણ સમય કામ કરી રહ્યા છે, વેબ-આધારિત શિક્ષણનો લાભ લઈ શકે છે.
- વેબ-આધારિત શિક્ષણ સક્રિય અને સ્વતંત્ર શિક્ષણને પ્રોત્સાહન આપે છે.
- ચર્ચા બોર્ડ અને ચેટ્સ દ્વારા, તમે દરેક વ્યક્તિ સાથે ઓનલાઈન વાર્તાલાપ કરી શકો છો અને જો કોઈ હોય તો તમારી શંકાઓ પણ દૂર કરી શકો છો.
- ઓડિયો અને વિડિયો લર્નિંગ માટે આપવામાં આવેલી વિડિયો સૂચનાઓ જો તમે આ વિષયને પહેલીવાર ન સમજો તો તેને ફરીથી જોઈ અને ફરીથી સાંભળી શકાય છે.

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

▼ ઈ-લર્નિંગના ગેરફાયદા:

- મુખ્ય એ છે કે તમે માત્ર સૈદ્ધાંતિક ધોરણે જ્ઞાન મેળવો છો અને જ્યારે તમે જે શીખ્યા છો તેનો ઉપયોગ કરવાની વાત આવે છે, તે થોડું અલગ હોઈ શકે છે. સામ-સામે શીખવાનો અનુભવ ખૂટે છે, જે તમારામાંથી કેટલાક માટે વાંધો હોઈ શકે છે.
- મોટા ભાગના ઓનલાઈન મૂલ્યાંકનો માત્ર એવા પ્રશ્નો પૂરતા મર્યાદિત હોય છે જે માત્ર હેતુલક્ષી હોય છે.
- ઓનલાઈન લર્નિંગ પ્રોગ્રામ્સની સુરક્ષાની હદની સમસ્યા પણ છે.
- ચોક્કસ વિદ્યાર્થીના કાર્યની અધિકૃતતા પણ એક સમસ્યા છે કારણ કે વાસ્તવિક વિદ્યાર્થીને બદલે કોઈ પણ વ્યક્તિ પ્રોજેક્ટ કરી શકે છે.
- કમ્પ્યુટર ચિહ્નિત મૂલ્યાંકન સામાન્ય રીતે માત્ર જ્ઞાન-આધારિત હોવાનો વલણ ધરાવે છે અને જરૂરી નથી કે વ્યવહારિકતા આધારિત હોય.
- ઈ-લર્નિંગ સામાજિક અલગતાનું કારણ બની શકે છે.
- ઈ-લર્નિંગ માટે મજબૂત સ્વ-પ્રેરણા અને સમય વ્યવસ્થાપન કુશળતા જરૂરી છે.
- ઓનલાઈન પ્રશિક્ષકો પ્રેક્ટિસને બદલે સિદ્ધાંત પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરે છે.
- ઓનલાઈન શિક્ષણમાં માન્યતા અને ગુણવત્તાની ખાતરીનો અભાવ.
- ઓનલાઈન વિદ્યાર્થીઓમાં સંચાર કૌશલ્ય વિકાસનો અભાવ.
- ઓનલાઈન એસેસમેન્ટ દરમિયાન છેતરપિંડી અટકાવવી જટિલ છે.
- કોમ્પ્યુટર અભણ વસ્તી માટે ઓનલાઈન શિક્ષણ અપ્રાપ્ય છે.
- ઈ-લર્નિંગ અમુક વિદ્યાશાખાઓ સુધી મર્યાદિત છે.
- ઈ-લર્નિંગમાં સામ-સામે વાતચીતનો અભાવ છે.

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)

(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

2.4 વિવિધ પદ્ધતિઓના ઉપયોગનો પરિચય

1.google શોધ

v परिचय

Google શોધ(સરળ રીતે Google અથવા Google.com તરીકે પણ ઓળખાય છે) એ છેશોધ એન્જિનદ્વારા સંચાલિતGoogle. તે વપરાશકર્તાઓને પર માહિતી શોધવા માટે પરવાનગી આપે છેઈન્ટરનેટકીવર્ડ્સ અથવા શબ્દસમૂહો દાખલ કરીને. Google શોધ ઉપયોગ કરે છેગણિતીક નિયમોવિશ્લેષણ અને ક્રમાંકન કરવા માટેવેબસાઇટ્સશોધ ક્વેરી સાથે તેમની સુસંગતતાના આધારે. તે સૌથી લોકપ્રિય સર્ચ એન્જિન છે.

Google દ્વારા પરત કરવામાં આવેલ શોધ પરિણામોનો ક્રમ, આંશિક રીતે, "" નામની પ્રાથમિકતા રેન્ક સિસ્ટમ પર આધારિત છે.પેજરેન્ક". Google શોધ ચોક્કસ શોધ વર્તૂકને સમાવવા, બાકાત કરવા, સ્પષ્ટ કરવા અથવા આવશ્યકતા માટે પ્રતીકોનો ઉપયોગ કરીને, કસ્ટમાઇઝડ શોધો માટે ઘણા વિવિધ વિકલ્પો પણ પ્રદાન કરે છે અને ફ્લાઇટની સ્થિતિ અને પેકેજ ટ્રેકિંગ, હવામાનની આગાહી, ચલણ, એકમ અને સમય જેવા વિશિષ્ટ ઇન્ટરેક્ટિવ અનુભવો પ્રદાન કરે છે. રૂપાંતરણો, શબ્દ વ્યાખ્યાઓ અને વધુ.

ગૂગલ સર્ચનો મુખ્ય હેતુ વેબ સર્વિસ દ્વારા ઓફર કરવામાં આવતા સાર્વજનિક રીતે સુલભ દસ્તાવેજોમાં ટેક્સ્ટ શોધવાનો છે, જેમ કે અન્ય ડેટાની વિરુદ્ધ. છબીઓ અથવા ડેટાબેઝમાં સમાવિષ્ટ ડેટા. તે મૂળ દ્વારા 1996 માં વિકસાવવામાં આવી હતી લેરી પેજ, સેર્ગેઈ બ્રિન, અને સ્કોટ હસન. 2011 માં, ગૂગલે "Google વોઇસ શોધ" બોલાયેલ શોધવા માટે, તેના બદલે ટાઈપ કરેલા શબ્દો કરતાં. 2012 માં, ગૂગલે એસિમેન્ટીક શોધના મની સુવિધાનો લેજ ગ્રાફ.

શોધ શબ્દોની આવર્તનનું વિશ્લેષણ આર્થિક, સામાજિક અને આરોગ્ય વલણો સૂચવી શકે છે. Google પર શોધ શબ્દોના ઉપયોગની આવર્તન વિશેનો ડેટા હોઈ શકે છે ખુલ્લેઆમ મારફતે પૂછપરછ કરી હતી Google Trends અને સહસંબંધ દર્શાવવામાં આવ્યા છે સાથે ફ્લૂફાટી નીકળવો અને બેરોજગારીનું સ્તર, અને પરંપરાગત રિપોર્ટિંગ પદ્ધતિઓ અને સર્વેક્ષણો કરતાં વધુ ઝડપથી માહિતી પ્રદાન કરે છે. 2016ના મધ્યભાગથી, ગૂગલના સર્ચ એન્જિન પર આધાર રાખવાનું શરૂ થયું છે ઊંડા ન્યૂરલ નેટવર્ક્સ વિશ્વભરમાં

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

Google વિવિધ સાધનો અને સુવિધાઓ પ્રદાન કરે છે જે શિક્ષકો માટે તેમની સૂચનાત્મક પદ્ધતિઓ, અભ્યાસક્રમ વિકાસ અને વર્ગખંડ વ્યવસ્થાપનને વધારવા માટે ખાસ કરીને ઉપયોગી થઈ શકે છે. અહીં શિક્ષકો માટે તૈયાર કરાયેલા કેટલાક Google સાધનો અને સુવિધાઓ છે:

1. **Google વર્ગખંડ:** Google Classroom એ એક લર્નિંગ મેનેજમેન્ટ સિસ્ટમ છે જે શિક્ષકોને અસાઇનમેન્ટ, ગ્રેડ અને પ્રતિસાદ બનાવવા, વિતરણ અને મેનેજ કરવા સક્ષમ બનાવે છે. તે શિક્ષકો અને વિદ્યાર્થીઓ વચ્ચે વાતચીત અને સહયોગની પણ સુવિધા આપે છે.
2. **Google ડ્રાઇવ:** Google ડ્રાઇવ દસ્તાવેજો, સ્પ્રેડશીટ્સ, પ્રસ્તુતિઓ અને અન્ય ફાઇલો માટે ક્લાઉડ સ્ટોરેજ પ્રદાન કરે છે. શિક્ષકો સૂચનાત્મક સામગ્રીઓ, પાઠ યોજનાઓ અને વિદ્યાર્થીઓની સૌપણીઓને સુરક્ષિત રીતે સંગ્રહિત કરવા અને શેર કરવા માટે Google ડ્રાઇવનો ઉપયોગ કરી શકે છે.
3. **Google ડોક્સ, શી સ અને સ્લાઇડ્સ:** આ ઉત્પાદકતા સાધનો શિક્ષકોને રીઅલ-ટાઇમમાં દસ્તાવેજો, સ્પ્રેડશીટ્સ અને પ્રસ્તુતિઓ બનાવવા, સંપાદિત કરવા અને સહયોગ કરવાની મંજૂરી આપે છે. તેઓ ખાસ કરીને પાઠ સામગ્રી, અરસપરસ પ્રવૃત્તિઓ અને સહયોગી પ્રોજેક્ટ બનાવવા માટે ઉપયોગી છે.
4. **Google ફોર્મ્સ:** Google Forms શિક્ષકોને ઝડપથી અને સરળતાથી સર્વેક્ષણો, ક્વિઝ અને મૂલ્યાંકનો બનાવવા માટે સક્ષમ કરે છે. શિક્ષકો પ્રતિસાદ એકત્રિત કરવા, વિદ્યાર્થીઓની સમજણનું મૂલ્યાંકન કરવા અને વિશ્લેષણ માટે ડેટા એકત્રિત કરવા માટે ફોર્મનો ઉપયોગ કરી શકે છે.
5. **ગૂગલ મીટ:** Google Meet એ એક વિડિયો કોન્ફરન્સિંગ ટૂલ છે જે શિક્ષકોને વર્ચ્યુઅલ ક્લાસ, મીટિંગ્સ અને ઓફિસના કલાકો હોસ્ટ કરવાની મંજૂરી આપે છે. તે સ્ક્રીન શેરિંગ, ચેટ અને લાઇવ કેપ્શન્સ જેવી સુવિધાઓને સપોર્ટ કરે છે, જે તેને સિંક્રનસ રિમોટ શિક્ષણ માટે યોગ્ય બનાવે છે.

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)

(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

6. ગૂગલ અર્થ અને ગૂગલ મેપ્સ: આ ટૂલ્સ ઇન્ટરેક્ટિવ નકશા અને સેટેલાઇટ ઇમેજરી પ્રદાન કરે છે જેનો ઉપયોગ શિક્ષકો ભૂગોળના પાઠને વધારવા, ઐતિહાસિક સ્થળોનું અન્વેષણ કરવા અને વર્ચ્યુઅલ ફિલ્ડ ટ્રિપ્સની સુવિધા માટે કરી શકે છે.
7. ગૂગલ સ્કોલર: Google સ્કોલર એ શૈક્ષણિક સાહિત્ય માટે વિશિષ્ટ શોધ એજન્ટ છે, જેમાં વિદ્વાતાપૂર્ણ લેખો, થીસીસ અને સંશોધન પેપરનો સમાવેશ થાય છે. શિક્ષકો પાઠ આયોજન, સંશોધન પ્રોજેક્ટ્સ અને વ્યાવસાયિક વિકાસ માટે સંબંધિત સંસાધનો શોધવા માટે Google સ્કોલરનો ઉપયોગ કરી શકે છે.
8. Google આર્ટ્સ એન્ડ કલ્ચર: આ પ્લેટફોર્મ વિશ્વભરના સંગ્રહાલયો અને સાંસ્કૃતિક સંસ્થાઓમાંથી આર્ટવર્ક્, સાંસ્કૃતિક કલાકૃતિઓ અને ઐતિહાસિક પ્રદર્શનોના વિશાળ સંગ્રહની ઍક્સેસ પ્રદાન કરે છે. શિક્ષકો કલા, ઇતિહાસ અને સાંસ્કૃતિક અભ્યાસના અભ્યાસક્રમને સમૃદ્ધ બનાવવા માટે Google Arts & Culture નો ઉપયોગ કરી શકે છે.
9. Google Keep: Google Keep એ નોંધ લેવાની એપ્લિકેશન છે જે શિક્ષકોને નોંધો, સૂચિઓ અને રીમાઇન્ડર્સ બનાવવા અને ગોઠવવાની મંજૂરી આપે છે. શિક્ષકો Keep નો ઉપયોગ વિચારોને લખવા, કાર્યોનો ટ્રેક રાખવા અને વર્ગખંડની પ્રવૃત્તિઓ અને પ્રોજેક્ટ માટે કરવા માટેની સૂચિનું સંચાલન કરવા માટે કરી શકે છે.
10. શિક્ષણ તાલીમ કેન્દ્ર માટે Google: આ ઓનલાઇન પ્લેટફોર્મ શિક્ષકોને તેમની શિક્ષણ પ્રથામાં Google સાધનોને અસરકારક રીતે કેવી રીતે સંકલિત કરવું તે શીખવા માટે મફત તાલીમ અને સંસાધનો પ્રદાન કરે છે. તે ખાસ કરીને શિક્ષકો માટે રચાયેલ અભ્યાસક્રમો, ટુટોરિયલ્સ અને પ્રમાણપત્ર કાર્યક્રમો પ્રદાન કરે છે.

આ Google સાધનો અને સુવિધાઓ શિક્ષકોને તેમના વર્કફ્લોને સુવ્યવસ્થિત કરવામાં, સહયોગ વધારવામાં અને તેમના વિદ્યાર્થીઓ માટે આકર્ષક શિક્ષણ અનુભવો બનાવવામાં મદદ કરી શકે છે.

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

2.હેકિંગ

હેકિંગ એ કમ્પ્યુટર સિસ્ટમ્સ અથવા નેટવર્ક્સમાં નબળાઈઓ શોધવાની અને અનધિકૃત ઍક્સેસ મેળવવા અથવા અનધિકૃત ક્રિયાઓ કરવા માટે તેનો ઉપયોગ કરવાની પ્રક્રિયા છે. એ નોંધવું અગત્યનું છે કે હેકિંગ કાયદેસર અને ગેરકાયદેસર બંને હોઈ શકે છે, જે સંદર્ભ અને વ્યક્તિના ઈરાદા પર આધાર રાખે છે.

અહીં હેકિંગ વિશેના કેટલાક મુખ્ય મુદ્દાઓ છે:

1. હેકર્સના પ્રકાર: હેકર્સના વિવિધ પ્રકારો છે:

- **વ્હાઇટ હેટ હેકર્સ:** એથિકલ હેકર્સ તરીકે પણ ઓળખાય છે, તેઓ સિસ્ટમમાં સુરક્ષાની નબળાઈઓ શોધવા અને સંસ્થાઓને તેમની સુરક્ષા સુધારવામાં મદદ કરવા માટે તેમની કુશળતાનો ઉપયોગ કરે છે.
- **બ્લેક હેટ હેકર્સ:** આ હેકરો દૂષિત હેતુઓ માટે સુરક્ષા નબળાઈઓનો ઉપયોગ કરે છે, જેમ કે સંવેદનશીલ માહિતીની ચોરી કરવી, સેવાઓમાં ખલેલ પહોંચાડવી અથવા નુકસાન પહોંચાડવું.
- **ગ્રે હેટ હેકર્સ:** તેઓ એવી પ્રવૃત્તિઓમાં જોડાઈ શકે છે જે સંપૂર્ણપણે નૈતિક ન હોય પણ દૂષિત પણ ન હોય. તેમની પ્રેરણાઓ અલગ અલગ હોઈ શકે છે.

2. હેકિંગની પદ્ધતિઓ: હેકિંગ તકનીકો સરળથી અત્યંત આધુનિક સુધીની હોઈ શકે છે. કેટલીક સામાન્ય પદ્ધતિઓમાં શામેલ છે:

- **ફિશીંગ:** પાસવર્ડ અથવા નાણાકીય વિગતો જેવી સંવેદનશીલ માહિતી જાહેર કરવા માટે વ્યક્તિઓને છેતરવા માટે ભ્રામક ઇમેઇલ્સ અથવા સંદેશાઓ મોકલવા.
- **બુટ ફોર્સ એટેક્સ:** જ્યાં સુધી સાચો પાસવર્ડ ન મળે ત્યાં સુધી દરેક સંભવિત સંયોજનનો પ્રયાસ કરી રહ્યા છીએ.

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)

(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

- એસક્યુએલ ઇન્જેક્શન: વેબ એપ્લિકેશનમાં નબળાઈઓનો ઉપયોગ કરીને વેબસાઈટના ડેટાબેઝની હેરફેર કરવી.
 - સામાજિક ઇજનેરી: લોકોને ગોપનીય માહિતી જાહેર કરવામાં અથવા સુરક્ષા સાથે ચેડાં કરતી ક્રિયાઓ કરવા માટે છેડછાડ કરવી.
 - માલવેર: કમ્પ્યુટર સિસ્ટમમાં ધૂસણખોરી કરવા અથવા નુકસાન પહોંચાડવા માટે રચાયેલ સૉફ્ટવેર, ઘણીવાર ઇમેઇલ જોડાણો, ચેપગ્રસ્ત વેબસાઇટ્સ અથવા દૂર કરી શકાય તેવા મીડિયા દ્વારા ફેલાય છે.
3. નૈતિક વિચારણાઓ: નૈતિક હેકર્સ દૂષિત હેકર્સ તેમનું શોષણ કરી શકે તે પહેલાં નબળાઈઓને ઓળખીને અને તેને ઠીક કરીને સાયબર સુરક્ષાને સુધારવામાં નિર્ણાયક ભૂમિકા ભજવે છે. જો કે, નૈતિક હેકર્સ માટે પરીક્ષણ સિસ્ટમ્સ પહેલાં યોગ્ય અધિકૃતતા મેળવવી અને કાનૂની અને નૈતિક ધોરણોનું પાલન કરવું મહત્વપૂર્ણ છે.
4. કાનૂની અસર: યોગ્ય અધિકૃતતા વિના હેકિંગ પ્રવૃત્તિઓમાં સામેલ થવું ગેરકાયદેસર છે અને દંડ અને કેદ સહિત ગંભીર પરિણામો તરફ દોરી શકે છે. કોમ્પ્યુટર સિસ્ટમમાં અજાણતા અનધિકૃત પ્રવેશની પણ કાનૂની અસર થઈ શકે છે.
5. રક્ષણાત્મક પગલાં: સંસ્થાઓ અને વ્યક્તિઓ હેકિંગ સામે પોતાને બચાવવા માટે ઘણા પગલાં લઈ શકે છે, જેમ કે મજબૂત, અનન્ય પાસવર્ડ્સનો ઉપયોગ કરવો, સૉફ્ટવેરને અદ્યતન રાખવું, ફાયરવોલ અને એન્ટિવાયરસ સૉફ્ટવેરનો અમલ કરવો, અને વપરાશકર્તાઓને સાયબર સુરક્ષા શ્રેષ્ઠ પ્રયાસો વિશે શિક્ષિત કરવું.

- સકારાત્મક અને નકારાત્મક એમ બંને રીતે, શિક્ષણમાં હેકિંગની ઘણી એપ્લિકેશનો હોઈ શકે છે. અહીં કેટલીક રીતો છે જેમાં હેકિંગનો ઉપયોગ શિક્ષણમાં થઈ શકે છે:

1. એથિકલ હેકિંગ અભ્યાસક્રમો: ઘણી શૈક્ષણિક સંસ્થાઓ એથિકલ હેકિંગ અથવા સાયબર સિસ્ટમ્સ સુરક્ષામાં અભ્યાસક્રમો અને પ્રોગ્રામ ઓફર કરે છે. આ અભ્યાસક્રમો વિદ્યાર્થીઓને કોમ્પ્યુટર સિસ્ટમ અને નેટવર્કમાં નબળાઈઓને કેવી રીતે ઓળખવી તેમજ તેમને કેવી રીતે સુરક્ષિત

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)

(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

કરવી તે શીખવે છે. એથિકલ હેકિંગ એજ્યુકેશન સાયબર સિ ડુરિટી પ્રોફેશનલ્સને તાલીમ આપવામાં મદદ કરી શકે છે જેઓ દૂષિત હેકર્સ સામે રક્ષણ કરવામાં નિર્ણાયક ભૂમિકા ભજવે છે.

2. **સાયબર સુરક્ષા સ્પર્ધાઓ:** શાળાઓ અને યુનિવર્સિટીઓ ઘણીવાર સાયબર સુરક્ષા સ્પર્ધાઓનું આયોજન કરે છે, જેમ કે ફ્લેગ (CTF) ઇવેન્ટ કેપ્ચર કરો, જ્યાં વિદ્યાર્થીઓ નિયંત્રિત અને નૈતિક વાતાવરણમાં તેમના હેકિંગ કૌશલ્યોનો ઉપયોગ કરી શકે છે. આ સ્પર્ધાઓ ટીમ વર્ક, સમસ્યાનું નિરાકરણ અને સાયબર સિ ડુરિટીમાં હાથથી શીખવા માટે પ્રોત્સાહિત કરે છે.
3. **STEM શિક્ષણ:** વિદ્યાર્થીઓને કમ્પ્યુટર વિજ્ઞાન, પ્રોગ્રામિંગ, નેટવર્કિંગ અને સાયબર સુરક્ષા ખ્યાલો વિશે શીખવવા માટે હેકિંગને STEM (વિજ્ઞાન, ટેકનોલોજી, એન્જિનિયરિંગ અને ગણિત) શિક્ષણમાં એકીકૃત કરી શકાય છે. હેન્ડ-ઓન હેકિંગ પ્રવૃત્તિઓ વિદ્યાર્થીઓ માટે શિક્ષણને વધુ આકર્ષક અને વ્યવહારુ બનાવી શકે છે, તેમની ટેકનોલોજી અને સાયબર સુરક્ષા કારકિર્દીમાં રસ વધારી શકે છે.
4. **પેનિટ્રેશન ટેસ્ટિંગ લેબ્સ:** શૈક્ષણિક સંસ્થાઓ પેનિટ્રેશન ટેસ્ટિંગ લેબની સ્થાપના કરી શકે છે જ્યાં વિદ્યાર્થીઓ સલામત અને નિયંત્રિત વાતાવરણમાં નૈતિક હેકિંગ તકનીકોનો અભ્યાસ કરી શકે છે. આ લેબ્સ વાસ્તવિક દુનિયાના નેટવર્ક્સ અને સિસ્ટમ્સનું અનુકરણ કરે છે, જેનાથી વિદ્યાર્થીઓ કમ્પ્યુટર સિસ્ટમ્સનું મૂલ્યાંકન અને સુરક્ષિત કરવામાં વ્યવહારુ અનુભવ મેળવી શકે છે.
5. **જાગૃતિ અને નિવારણ:** સાયબર સુરક્ષાના જોખમો અને શ્રેષ્ઠ પ્રથાઓ વિશે વિદ્યાર્થીઓમાં જાગૃતિ લાવવા માટે શિક્ષકો હેકિંગના ઉદાહરણોનો ઉપયોગ કરી શકે છે. હેકર્સ કેવી રીતે કાર્ય કરે છે અને સુરક્ષા ભંગના સંભવિત પરિણામોને સમજવાથી, વિદ્યાર્થીઓ સાયબર હુમલાઓ સામે પોતાને અને તેમની સંસ્થાઓનું રક્ષણ કરવાનું શીખી શકે છે.
6. **સંશોધન અને નવીનતા:** હેકિંગ તકનીકો અને સિદ્ધાંતો સાયબર સુરક્ષા શિક્ષણમાં સંશોધન અને નવીનતાને પ્રેરણા આપી શકે છે. સંશોધકો સાયબર જોખમોને શોધવા અને અટકાવવા તેમજ સાયબર સુરક્ષા સંરક્ષણને વધારવા માટે સાધનો અને તકનીકો વિકસાવવા માટે નવી પદ્ધતિઓનું અન્વેષણ કરી શકે છે.

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)

(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

જો કે, શૈક્ષણિક સેટિંગ્સમાં હેકિંગના નૈતિક અને કાનૂની પાસાઓ પર ભાર મૂકવો મહત્વપૂર્ણ છે. વિદ્યાર્થીઓને તેમની હેકિંગ કૌશલ્યોનો જવાબદારીપૂર્વક અને નૈતિક રીતે ઉપયોગ કરવાનું મહત્વ શીખવવું જોઈએ અને તેઓએ અનધિકૃત હેકિંગ પ્રવૃત્તિઓના કાયદાકીય અસરોને સમજવી જોઈએ. હેકિંગ શિક્ષણ સુરક્ષિત અને નૈતિક રીતે હાથ ધરવામાં આવે તેની ખાતરી કરવા શૈક્ષણિક સંસ્થાઓએ યોગ્ય દેખરેખ અને માર્ગદર્શન પૂરું પાડવું જોઈએ.

3.કોપીરાઈટ ઉલ્લંઘન

કોપિરાઈટ ઉલ્લંઘન એ કોપિરાઈટ ધારકની પરવાનગી વિના કોપિરાઈટ કરેલી સામગ્રીના અનધિકૃત ઉપયોગ, પ્રજનન, વિતરણ અથવા પ્રદર્શનનો સંદર્ભ આપે છે. કોપિરાઈટ કાયદાનું આ ઉલ્લંઘન ટેક્સ્ટ, છબીઓ, સંગીત, વિડિઓઝ, સૉફ્ટવેર અને અન્ય રચનાત્મક કાર્યોની કોપિ કરવા સહિત વિવિધ સ્વરૂપોમાં થઈ શકે છે.

કોપિરાઈટ ઉલ્લંઘન વિશે અહીં કેટલાક મુખ્ય મુદ્દાઓ છે:

1. **સંરક્ષિત કામો:** કોપિરાઈટ સુરક્ષા અભિવ્યક્તિના મૂર્ત માધ્યમમાં નિર્ધારિત લેખકત્વના મૂળ કાર્યોને લાગુ પડે છે. આમાં સાહિત્યિક કૃતિઓ, સંગીત, મૂવીઝ, ફોટોગ્રાફ્સ, સૉફ્ટવેર કોડ અને અન્ય સર્જનાત્મક કાર્યોનો સમાવેશ થાય છે. કોપિરાઈટ સુરક્ષા કાર્યના સર્જન પછી સ્વચાલિત છે અને સામાન્ય રીતે લેખકના જીવન ઉપરાંત વધારાના સમય સુધી રહે છે.
2. **વિશિષ્ટ અધિકારો:** કોપિરાઈટ ધારકો પાસે તેમની કોપિરાઈટ કરેલી સામગ્રીના આધારે પુનઃઉત્પાદન, વિતરણ, પ્રદર્શન, પ્રદર્શન અને વ્યુત્પન્ન કાર્યો બનાવવાના વિશિષ્ટ અધિકારો છે. કોઈપણ કે જે આ રીતે કોપિરાઈટ કરેલી સામગ્રીનો ઉપયોગ કરવા માંગે છે તેણે કોપિરાઈટ માલિક પાસેથી પરવાનગી મેળવવી આવશ્યક છે, ખાસ કરીને લાયસન્સ કરાર દ્વારા.
3. **વાજબી ઉપયોગ:** વાજબી ઉપયોગ એ એક કાનૂની સિદ્ધાંત છે જે અમુક ચોક્કસ સંજોગોમાં કોપિરાઈટ માલિકની પરવાનગી વિના કોપિરાઈટ કરેલી સામગ્રીનો મર્યાદિત ઉપયોગ કરવાની મંજૂરી આપે છે, જેમ કે ટીકા, ટિપ્પણી, સમાચાર અહેવાલ, શિક્ષણ, શિષ્યવૃત્તિ અથવા સંશોધનના

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)

(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

હેતુઓ માટે. જો કે, વાજબી ઉપયોગનું નિર્ધારણ કેસ-દર-કેસ વિશ્લેષણ પર આધારિત છે, જેમાં ઉપયોગના હેતુ અને પાત્ર, કૉપિરાઇટ કરેલા કાર્યની પ્રકૃતિ, વપરાયેલ ભાગની માત્રા અને નોંધપાત્રતા અને તેની અસર જેવા પરિબળો ધ્યાનમાં લેવામાં આવે છે. કૉપિરાઇટ કરેલા કાર્ય માટે સંભવિત બજાર પર ઉપયોગ.

4. **ડિજિટલ કૉપિરાઇટ ઉલ્લંઘન:** ઇન્ટરનેટ અને ડિજિટલ ટેકનોલોજીના ઉદય સાથે, કૉપિરાઇટ ઉલ્લંઘન વધુ પ્રચલિત બન્યું છે, ખાસ કરીને સંગીત, મૂવીઝ અને સૉફ્ટવેર જેવી ડિજિટલ મીડિયા ફાઇલોના અનધિકૃત શેરિંગ અને વિતરણ દ્વારા. ફાઇલ-શેરિંગ નેટવર્ક્સ, સ્ટ્રીમિંગ વેબસાઇટ્સ અને પીઅર-ટુ-પીઅર નેટવર્ક્સ ડિજિટલ કૉપિરાઇટ ઉલ્લંઘન માટે સામાન્ય પ્લેટફોર્મ છે.
5. **પરિણામો:** કૉપિરાઇટ ઉલ્લંઘનના કાનૂની પરિણામો હોઈ શકે છે, જેમાં મનાઈ ફુકમો, નુકસાની અને કેટલાક કિસ્સાઓમાં ફોજદારી દંડનો સમાવેશ થાય છે. કૉપિરાઇટ ધારકો તેમના અધિકારોને લાગુ કરવા અને તેમની કૉપિરાઇટ કરેલી સામગ્રીના અનધિકૃત ઉપયોગ માટેના ઉપાયો માટે ઉલ્લંઘન કરનારાઓ સામે કાનૂની પગલાં લઈ શકે છે.

કૉપિરાઇટ ઉલ્લંઘનને ટાળવા માટે, વ્યક્તિઓ અને સંસ્થાઓએ કૉપિરાઇટ ધારકોના અધિકારોનો આદર કરવો જોઈએ, જ્યારે જરૂર પડે ત્યારે કૉપિરાઇટ કરેલી સામગ્રીના ઉપયોગ માટે યોગ્ય લાઇસન્સ મેળવવું જોઈએ અને લાગુ પડતા કૉપિરાઇટ કાયદા અને નિયમોનું પાલન કરવું જોઈએ. વધુમાં, સર્જકોએ તેમના કાનૂની રક્ષણ અને અમલીકરણને મજબૂત કરવા માટે તેમના કાર્યોને યોગ્ય કૉપિરાઇટ ઓફિસમાં રજીસ્ટર કરવાનું વિચારવું જોઈએ.

4. સાહિત્યચોરી

સાહિત્યચોરી એ મૂળ લેખક અથવા સર્જકને યોગ્ય શ્રેય આપ્યા વિના અન્ય કોઈના શબ્દો, વિચારો અથવા સર્જનાત્મક કાર્યનો ઉપયોગ કરવાની ક્રિયા છે. તેમાં બીજાના કામને પોતાના તરીકે રજૂ કરવાનો સમાવેશ થાય છે, પછી ભલે તે જાણી જોઈને હોય કે અજાણતાં. સાહિત્યચોરી વિવિધ સ્વરૂપોમાં થઈ શકે છે, જેમાં નીચેનાનો સમાવેશ થાય છે:

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)

(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

1. શબ્દશઃ સાહિત્યચોરી: આમાં અવતરણ ચિત્તો અને યોગ્ય એટ્રિબ્યુશન વિના કોઈ બીજાના શબ્દો અથવા વાક્યોની સીધી નકલ કરવાનો સમાવેશ થાય છે. જો ટેક્સ્ટનો માત્ર એક નાનો ભાગ શબ્દ માટે શબ્દ નકલ કરવામાં આવે તો પણ તે સાહિત્યચોરી બનાવે છે.
2. સાહિત્યચોરીની સમજૂતી: પેરાફ્રેસિંગમાં કોઈ બીજાના વિચારોને ફરીથી લખવા અથવા તમારા પોતાના શબ્દોમાં લખવાનો સમાવેશ થાય છે. જો કે, જો રચના અને શબ્દો યોગ્ય ટાંકણા વિના મૂળ સ્ત્રોત સાથે ખૂબ સમાન રહે છે, તો પણ તેને સાહિત્યચોરી ગણી શકાય.
3. આઈડિયા સાહિત્યચોરી: સાહિત્યચોરી માત્ર ટેક્સ્ટની નકલ કરવા સુધી મર્યાદિત નથી; તે સ્વીકૃતિ વિના કોઈ બીજાના વિચારો અથવા ખ્યાલોની ચોરી કરવા માટે પણ લાગુ પડે છે. જો તમે તમારા પોતાના શબ્દોમાં વિચારો વ્યક્ત કરો છો, તો પણ મૂળ સ્ત્રોતને ક્રેડિટ આપવામાં નિષ્ફળ થવું એ હજુ પણ સાહિત્યચોરી ગણવામાં આવે છે.
4. સ્વ-સાહિત્યચોરી: આ ત્યારે થાય છે જ્યારે કોઈ વ્યક્તિ યોગ્ય અવતરણ અથવા સ્વીકૃતિ વિના તેમના પોતાના અગાઉ પ્રકાશિત કાર્યનો ફરીથી ઉપયોગ કરે છે. જ્યારે કોઈના પોતાના વિચારો પર નિર્માણ કરવું તે અનૈતિક નથી, વાચકોને ગેરમાર્ગે દોરવા અથવા અયોગ્ય ક્રેડિટનો દાવો કરવાથી બચવા માટે મૂળ કાર્યને યોગ્ય રીતે એટ્રિબ્યુટ કરવું આવશ્યક છે.

સાહિત્યચોરીના શૈક્ષણિક, વ્યાવસાયિક અને સર્જનાત્મક સેટિંગ્સમાં ગંભીર પરિણામો આવી શકે છે. તે વિદ્યાર્થીઓના સંશોધનની અખંડિતતાને નબળી પાડે છે, શૈક્ષણિક કાર્યની વિશ્વસનીયતા ઘટાડે છે અને એટ્રિબ્યુશન અને પ્રામાણિકતાના નૈતિક ધોરણોનું ઉલ્લંઘન કરે છે. શૈક્ષણિક સંસ્થાઓમાં, સાહિત્યચોરીને કારણે શૈક્ષણિક દંડ થઈ શકે છે, જેમ કે ગ્રેડમાં નિષ્ફળતા, હકાલપતી અથવા અન્ય શિસ્તબદ્ધ ક્રિયાઓ. વ્યાવસાયિક અને સર્જનાત્મક ક્ષેત્રોમાં, તે પ્રતિષ્ઠાને નુકસાન પહોંચાડી શકે છે, કાનૂની વિવાદો તરફ દોરી શકે છે અને નાણાકીય નુકસાનમાં પરિણમી શકે છે.

સાહિત્યચોરી ટાળવા માટે, તે નિર્ણાયક છે:

- હંમેશા તમારા કાર્યમાં ઉપયોગમાં લેવાતી માહિતી, વિચારો અથવા અવતરણોના સ્ત્રોતો ટાંકો.

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)

(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

- બીજા સ્ત્રોતમાંથી લીધેલા શબ્દશઃ લખાણ માટે અવતરણ ચિહ્નો અથવા ઇન્ડેન્ટેશનનો ઉપયોગ કરો.
- વિચારોને તમારા પોતાના શબ્દોમાં ફરીથી લખીને અને મૂળ સ્ત્રોતને ટાંકીને યોગ્ય રીતે સમજાવો.
- અન્ય લોકોના સહયોગ અથવા યોગદાનને સ્વીકારો.
- તમારી જાતને અવતરણ શૈલીઓથી પરિચિત કરો અને તેમને સતત અનુસરો.
- સબમિશન પહેલાં તમારું કાર્ય તપાસવા માટે સાહિત્યચોરી શોધ સાધનોનો ઉપયોગ કરો.

આખરે, સંશોધન અને લેખનમાં શૈક્ષણિક અને નૈતિક ધોરણોને જાળવી રાખવા માટે પ્રામાણિકતા, અખંડિતતા અને સ્ત્રોતોના જવાબદાર એટ્રિબ્યુશન માટે પ્રતિબદ્ધતાની જરૂર છે. ફોર્મનું ટોચનું

- શિક્ષણમાં સાહિત્યચોરી એ એક નોંધપાત્ર ચિંતા છે જે શૈક્ષણિક સંસ્થાઓની અખંડિતતાને નબળી પાડી શકે છે અને શીખવાની પ્રક્રિયા સાથે સમાધાન કરી શકે છે. શૈક્ષણિક સેટિંગ્સ અને તેની અસરમાં સાહિત્યચોરી કેવી રીતે પ્રગટ થાય છે તે અહીં છે:

1. **વિદ્યાર્થી સોંપણીઓ:** શિક્ષણમાં સાહિત્યચોરીના સૌથી સામાન્ય સ્વરૂપો પૈકીનું એક ત્યારે થાય છે જ્યારે વિદ્યાર્થીઓ અસાઇનમેન્ટ્સ, પેપર્સ, નિબંધો અથવા પ્રોજેક્ટ સબમિટ કરે છે જેમાં યોગ્ય ટાંકણ વિના બાહ્ય સ્ત્રોતોમાંથી કોપી કરેલી સામગ્રી હોય છે. આમાં શાબ્દિક નકલ કરવી, એટ્રિબ્યુશન વિના સમજાવવું અથવા કોઈ બીજાના વિચારોને તેમના પોતાના તરીકે રજૂ કરવાનો સમાવેશ થઈ શકે છે.
2. **પરીક્ષાઓ અને પરીક્ષણો:** કેટલાક કિસ્સાઓમાં, વિદ્યાર્થીઓ પરીક્ષાઓ અથવા પરીક્ષણો દરમિયાન અન્ય વિદ્યાર્થીઓ અથવા અનધિકૃત સ્ત્રોતોમાંથી જવાબોની નકલ કરીને છેતરપિંડી કરી શકે છે. આમાં પરીક્ષા દરમિયાન માહિતી શેર કરવી, ચીટ શીટ્સનો ઉપયોગ કરવો અથવા ઇલેક્ટ્રોનિક ઉપકરણો પર બાહ્ય સંસાધનોનો ઉપયોગ શામેલ હોઈ શકે છે.

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)

(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

3. **ઓનલાઇન લર્નિંગ:** ઓનલાઇન લર્નિંગ પ્લેટફોર્મ અને સંસાધનોના ઉદય સાથે, શિક્ષણમાં સાહિત્યચોરી વધુ પ્રચલિત બની છે. વિદ્યાર્થીઓ મૂળ લેખકોને ઓળખ્યા વિના વેબસાઇટ્સ, ઓનલાઇન લેખો અથવા અન્ય ડિજિટલ પેપર્સમાંથી ટેક્સ્ટ કોપી અને પેસ્ટ કરી શકે છે. વધુમાં, જો વિદ્યાર્થીઓ યોગ્ય એટ્રિબ્યુશન વિના જવાબો અથવા પ્રતિસાદો શેર કરે તો ઓનલાઇન ફોરમ અને ચર્ચા બોર્ડ સાહિત્યચોરી માટે સંવેદનશીલ હોઈ શકે છે.
4. **જૂથ પ્રોજેક્ટ સ:** સામૂહિક પ્રોજેક્ટ્સમાં સાહિત્યચોરી પણ થઈ શકે છે જ્યારે એક અથવા વધુ જૂથના સભ્યો ઓછા અથવા કોઈ મૂળ કાર્યમાં ફાળો આપે છે અને તેના બદલે અન્યના પ્રયત્નો પર આધાર રાખે છે. આ જૂથમાં અયોગ્યતા પેદા કરી શકે છે અને સામેલ તમામ સભ્યો માટે શીખવાના પરિણામો સાથે સમાધાન કરી શકે છે.
5. **પરિણામો:** સાહિત્યચોરી શૈક્ષણિક અખંડિતતા, પ્રામાણિકતા અને બૌદ્ધિક સંપદા અધિકારોના સિદ્ધાંતોને નબળી પાડે છે. શૈક્ષણિક સંસ્થાઓમાં, સાહિત્યચોરીને ઘણીવાર ગંભીર અપરાધ ગણવામાં આવે છે અને તે શિસ્તભંગની કાર્યવાહીમાં પરિણમી શકે છે, જેમ કે નિષ્ફળ ગ્રેડ, શૈક્ષણિક પ્રોબેશન, સસ્પેન્શન અથવા તો હકાલપતી. વધુમાં, તે વિદ્યાર્થીઓ અને સંસ્થાઓની પ્રતિષ્ઠાને નુકસાન પહોંચાડી શકે છે અને વિદ્યાર્થીઓ અને શિક્ષકો વચ્ચેનો વિશ્વાસ ખતમ કરી શકે છે.

શિક્ષણમાં સાહિત્યચોરીને સંબોધવા માટે, સંસ્થાઓ વિવિધ વ્યૂહરચનાઓનો ઉપયોગ કરે છે, જેમાં નીચેનાનો સમાવેશ થાય છે:

- વિદ્યાર્થીઓને શૈક્ષણિક અખંડિતતા, યોગ્ય અવતરણ અને સાહિત્યચોરી ટાળવાના મહત્વ વિશે શિક્ષિત કરવું.
- અવતરણ શૈલીઓ અને સંદર્ભ તકનીકો પર માર્ગદર્શિકા અને સંસાધનો પ્રદાન કરવા.
- અભ્યાસક્રમમાં નૈતિકતા અને સાહિત્યચોરી જાગૃતિ પર ચર્ચાઓ અને પ્રવૃત્તિઓનો સમાવેશ કરવો.
- વિદ્યાર્થી સબમિશનમાં સાહિત્યચોરીના દાખલાઓ ઓળખવા માટે સાહિત્યચોરી શોધ સોફ્ટવેરનો ઉપયોગ કરવો.

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)

(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

- શૈક્ષણિક અપ્રમાણિકતા અને સાહિત્યચોરી માટે સ્પષ્ટ નીતિઓ અને પરિણામોનો અમલ કરવો.

શૈક્ષણિક અખંડિતતા અને નૈતિક શિષ્યવૃત્તિની સંસ્કૃતિને પ્રોત્સાહન આપીને, શૈક્ષણિક સંસ્થાઓ સાહિત્યચોરીના વ્યાપને ઘટાડી શકે છે અને શિક્ષણમાં શ્રેષ્ઠતા અને પ્રમાણિકતાના ધોરણોને જાળવી શકે છે.

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

યુનિટ-૩

અદ્યતન શિક્ષણ શાસ્ત્રનો પરિચય

૩.૧ અદ્યતન - શિક્ષણશાસ્ત્ર

શિક્ષણશાસ્ત્ર શું છે?

શિક્ષણ શાસ્ત્ર, જેને સામાન્ય રીતે અધ્યાપનના અભિગમ તરીકે સમજવામાં આવે છે, તે શીખવાની સિદ્ધાંત અને પ્રેક્ટિસ છે અને આ પ્રક્રિયા કેવી રીતે શીખનારાઓના સામાજિક, રાજકીય અને મનોવૈજ્ઞાનિક વિકાસને પ્રભાવિત કરે છે અને તેનાથી પ્રભાવિત થાય છે. શિક્ષણ શાસ્ત્ર, એક શૈક્ષણિક શિસ્ત તરીકે લેવામાં આવે છે, તે શૈક્ષણિક સંદર્ભમાં જ્ઞાન અને કૌશલ્યો કેવી રીતે આપવામાં આવે છે તેનો અભ્યાસ છે અને તે શિક્ષણ દરમિયાન થતી ક્રિયાપ્રતિક્રિયાઓને ધ્યાનમાં લે છે.

શિક્ષણ શાસ્ત્રને ઘણીવાર શિક્ષણની ક્રિયા તરીકે વર્ણવવામાં આવે છે. શિક્ષકો દ્વારા અપનાવવામાં આવેલ શિક્ષણશાસ્ત્ર, શિક્ષણના સિદ્ધાંતો, વિદ્યાર્થીઓની સમજણ અને તેમની જરૂરિયાતો અને વ્યક્તિગત વિદ્યાર્થીઓની પૃષ્ઠભૂમિ અને રુચિઓને ધ્યાનમાં લઈને તેમની ક્રિયાઓ, નિર્ણયો અને અન્ય શિક્ષણ વ્યૂહરચનાઓને આકાર આપે છે. તેના ઉદ્દેશ્યો ઉદાર શિક્ષણ (માનવ સંભવિતતાના સામાન્ય વિકાસ)ને આગળ વધારવાથી લઈને વ્યવસાયિક શિક્ષણના સંકુચિત વિશિષ્ટતાઓ (વિશિષ્ટ કૌશલ્યોનું પ્રદાન અને સંપાદન) સુધીના હોઈ શકે છે.

પરંપરાગત પશ્ચિમી શિક્ષણશાસ્ત્રો શિક્ષકને જ્ઞાન ધારક તરીકે અને વિદ્યાર્થીને જ્ઞાન પ્રાપ્તકર્તા તરીકે જુએ છે, પરંતુ શિક્ષણશાસ્ત્રના સિદ્ધાંતો વધુને વધુ વિદ્યાર્થીને એજન્ટ તરીકે અને શિક્ષકને સહાયક તરીકે ઓળખે છે.

શિક્ષણશાસ્ત્રની વ્યાખ્યા

- શિક્ષણશાસ્ત્ર: સિદ્ધાંતો અને સૂચના પદ્ધતિઓ
- શિક્ષકનું કાર્ય અથવા કાર્ય, શિક્ષણ.
- શિક્ષણ શાસ્ત્ર: શિક્ષક બનવાની કળા અથવા વિજ્ઞાન,

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

- શિક્ષણશાસ્ત્ર: શિક્ષણ અથવા સૂચના આપવાની પ્રવૃત્તિઓ.
- પ્રારંભિક તાલીમ અથવા સૂચનાઓ.

એડવાન્સ પેડાગોજીનો ખ્યાલ

- શિક્ષણશાસ્ત્રનો અર્થ:

શિક્ષણશાસ્ત્ર અને શિક્ષણશાસ્ત્ર ગ્રીક પેડોસ "છોકરો, બાળક" માંથી આવે છે અને પહેલાનો અર્થ થાય છે "લીડ" તેનો અર્થ છે 'બાળકનું નેતૃત્વ કરવું'

- શબ્દકોશનો અર્થ

1. શિક્ષણની કળા અથવા કાર્ય.
2. શિક્ષણની કળા અથવા વિજ્ઞાન; શિક્ષણ સૂચનાત્મક પદ્ધતિઓ.

અદ્યતન શિક્ષણશાસ્ત્ર

- એડવાન્સ પેડાગોજીનો અર્થ છે, કાર્યકારી પ્રણાલીનું કુશળ આયોજન જેના દ્વારા ઉદ્દેશ્યને અનુકૂળ રીતે પ્રાપ્ત કરી શકાય.
- "અદ્યતન શિક્ષણ શાસ્ત્રનો અર્થ છે શિક્ષણ પ્રવૃત્તિમાં ભાગીદાર તરીકે સહભાગીઓને જોડવા માટે આયોજિત પ્રવૃત્તિઓનો વિકાસ અને અમલીકરણ."
- બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, સામગ્રી રજૂ કરતા પહેલા આયોજન કરીને કેટલીક નીતિ નક્કી કરવી.
- ઉદાહરણ તરીકે, CAI, બ્લેન્ડેડ લર્નિંગ, ફ્લિપ્સ ક્લાસરૂમ વગેરે.

અદ્યતન શિક્ષણ શાસ્ત્રનો અર્થ છે કે શિક્ષકો વિવિધ નવીન શિક્ષણ વ્યૂહરચનાઓ, તકનીકો, ICT સાધનો, નિર્ણય લેવાના સાધનો વગેરેને તેમના શિક્ષણમાં એકીકૃત કરી શકે છે, અભ્યાસક્રમો માટે વૈકલ્પિક વિતરણ પ્રણાલીઓ દ્વારા શીખવાની પ્રક્રિયાઓની વિવિધ પદ્ધતિઓની રચના અને અમલીકરણ પણ કરી શકે છે. ઘણી બધી શિક્ષણ-

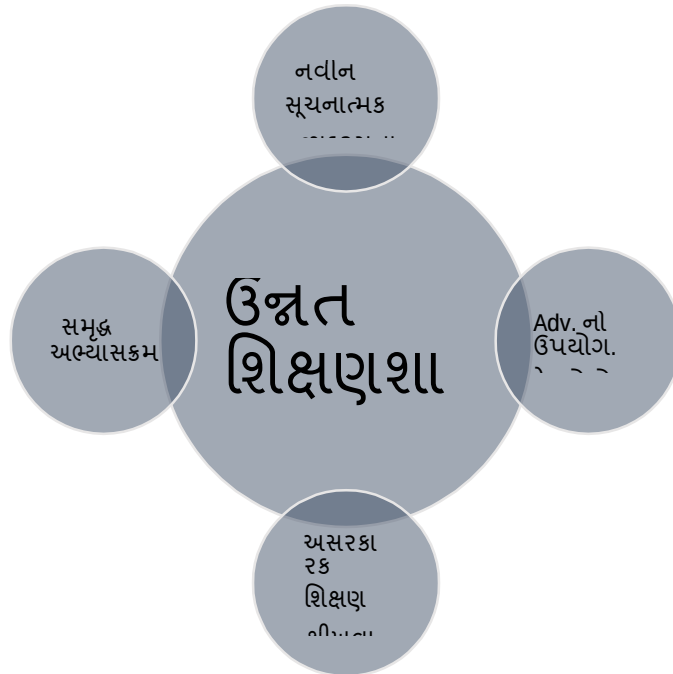
SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)

(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

શીખવાની વ્યૂહરચના છે જેનો ઉપયોગ શિક્ષકો અદ્યતન શિક્ષણ શાસ્ત્રમાં વર્ગખંડની પ્રવૃત્તિઓનું આયોજન કરવા માટે કરી શકે છે.

અદ્યતન શિક્ષણ શાસ્ત્ર એ કાર્યકારી પ્રણાલીનું કુશળ આયોજન છે જેના દ્વારા ઉદ્દેશ્યને અનુકૂળ રીતે પ્રાપ્ત કરી શકાય છે. વ્યૂહરચના ક્યારેય સમાન હોતી નથી. તેઓ શીખવાની પરિસ્થિતિ અનુસાર બદલાય છે. 21મી સદીના શિક્ષકે સંદેશાવ્યવહાર અને માહિતી તકનીકોના ઉપયોગમાં અસ્ખલિત હોવા જોઈએ, તેમને કેવી રીતે સુવિધા, ઉત્તેજિત, નિયંત્રણ, સંયમિત અને સંચાલન કરવું તે જાણવું જોઈએ. તેઓએ ઉભરતી ટેકનોલોજીઓની સંભવિતતાની આગાહી કરવાની જરૂર છે, અભ્યાસક્રમના અન્ય ક્ષેત્રો અને સમગ્ર વિદ્યાશાખાઓમાં તપાસ કરવી, આ જ્ઞાનનો લાભ લેવા અને તેમના શિક્ષણ અને તેમના વિદ્યાર્થીઓના શિક્ષણને મજબૂત કરવા માટે અન્ય ક્ષેત્રોમાં શિક્ષણને વધારવા અને મૂલ્યવાન બનાવે તેવી લિંક્સ બનાવવાની જરૂર છે.

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

અદ્યતન શિક્ષણ શાસ્ત્રની જરૂરિયાત

- તે વિદ્યાર્થીઓની પ્રેરણાને મજબૂત બનાવે છે
- શોધ/સક્રિય શિક્ષણને પ્રોત્સાહન આપવા માટે
- વધુ સારી સમજ માટે.
- ખાસ તેમજ તમામ પ્રકારના શીખનાર માટે.
- ઝડપથી બદલાતા અને અસ્થિર વાતાવરણનો સામનો કરવા માટે
- શિક્ષણ પ્રક્રિયાના વૈજ્ઞાનિક અભ્યાસ માટે.
- શિક્ષણની વિવિધ નવી પદ્ધતિઓ વિશે માહિતગાર કરવા.
- સ્વ-નિર્દેશિત શિક્ષણ માટે

એડવાન્સ પેડાગોજીનું મહત્વ

1. અસરકારક શિક્ષણશાસ્ત્ર તેના વ્યાપક અર્થમાં શીખનારને જીવન માટે સજ્જ કરે છે.

લર્નિંગનો હેતુ વ્યક્તિઓ અને જૂથોને બૌદ્ધિક, વ્યક્તિગત અને સામાજિક સંસાધનો વિકસાવવામાં મદદ કરવાનો હોવો જોઈએ જે તેમને સક્રિય નાગરિક તરીકે ભાગ લેવા, આર્થિક વિકાસમાં ફાળો આપવા અને વૈવિધ્યસભર અને બદલાતા સમાજમાં વ્યક્તિ તરીકે વિકાસ કરવા સક્ષમ બનાવશે. આનો અર્થ એ છે કે યોગ્ય શિક્ષણ પરિણામોની વ્યાપક વિભાવના અપનાવવી અને બધા માટે સમાનતા અને સામાજિક ન્યાયના મુદ્દાઓને ગંભીરતાથી લેવા.

2. અસરકારક શિક્ષણશાસ્ત્ર જ્ઞાનના મૂલ્યવાન સ્વરૂપો સાથે સંકળાયેલું છે.

શિક્ષણ શાસ્ત્રે શીખનારાઓને મોટા વિચારો, મુખ્ય કૌશલ્યો અને પ્રક્રિયાઓ, પ્રવચનની

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)

(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

રીતો, વિચાર અને પ્રેક્ટિસ કરવાની રીતો, વલણો અને સંબંધો સાથે જોડવા જોઈએ, જે ખાસ સંદર્ભોમાં સૌથી મૂલ્યવાન શીખવાની પ્રક્રિયાઓ અને પરિણામો છે. તેઓએ એ સમજવાની જરૂર છે કે વિવિધ સેટિંગ્સમાં ગુણવત્તા, ધોરણો અને કુશળતા શું છે.

3. અસરકારક શિક્ષણશાસ્ત્ર અગાઉના અનુભવ અને શિક્ષણના મહત્વને ઓળખે છે.

શિક્ષણ શાસ્ત્રે તેમના માટે અને જેઓ તેમના શિક્ષણને ટેકો આપે છે, તેમના આગળના પગલાંની યોજના બનાવવા માટે શીખનાર પહેલેથી જ શું જાણે છે તે ધ્યાનમાં લેવું જોઈએ. આમાં અગાઉના શિક્ષણ પર નિર્માણ કરવાનો પણ સમાવેશ થાય છે, પરંતુ શીખનારાઓના વિવિધ જૂથોના વ્યક્તિગત અને સાંસ્કૃતિક અનુભવોને ધ્યાનમાં લેવાનો પણ સમાવેશ થાય છે.

4. અસરકારક શિક્ષણ શાસ્ત્ર માટે સ્કેફોલ્ડ બનવા માટે શીખવાની જરૂર છે.

શિક્ષકો, પ્રશિક્ષકો અને સાથીદારો સહિત તે બધા, જેઓ અન્ય લોકોના શિક્ષણને ટેકો આપે છે, તેઓએ પ્રવૃત્તિઓ, સંસ્કૃતિઓ અને બૌદ્ધિક, સામાજિક અને ભાવનાત્મક ટેકો આપવો જોઈએ જેથી શીખનારાઓને તેમના શિક્ષણમાં આગળ વધવામાં મદદ મળે. જ્યારે આ આધારો દૂર કરવામાં આવે છે ત્યારે શિક્ષણ સુરક્ષિત હોવું જરૂરી છે.

5. અસરકારક શિક્ષણ શાસ્ત્રને શિક્ષણ સાથે સુસંગત થવા માટે મૂલ્યાંકનની જરૂર છે.

મૂલ્યાંકન શીખવાના પરિણામો અને શીખવાની પ્રક્રિયા બંનેના સંદર્ભમાં મહત્તમ માન્યતા પ્રાપ્ત કરવાના ધ્યેય સાથે ડિઝાઇન અને અમલમાં મૂકવું જોઈએ. તે અધ્યયનને આગળ વધારવામાં તેમજ શીખવા મળ્યું છે કે કેમ તે નિર્ધારિત કરવામાં મદદ કરે છે.

6. અસરકારક શિક્ષણ શાસ્ત્ર શીખનારની સક્રિય સંલગ્નતાને પ્રોત્સાહન આપે છે.

શીખવાનું મુખ્ય ધ્યેય શીખનારાઓની સ્વતંત્રતા અને સ્વાયત્તતાને પ્રોત્સાહન આપવું જોઈએ. આમાં શીખવાની વ્યૂહરચના અને પ્રેક્ટિસનો ભંડાર મેળવવો, સકારાત્મક શિક્ષણ સ્વભાવ વિકસાવવો અને પોતાના શિક્ષણમાં એજન્ટ બનવાની ઇચ્છા અને આત્મવિશ્વાસનો સમાવેશ થાય છે.

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)

(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

7. અસરકારક શિક્ષણ શાસ્ત્ર વ્યક્તિગત અને સામાજિક પ્રક્રિયાઓ અને પરિણામો બંનેને પ્રોત્સાહન આપે છે.

શીખનારાઓને જ્ઞાનના પરસ્પર નિર્માણમાં મદદ કરવા અને વ્યક્તિઓ અને જૂથોની સિદ્ધિઓને વધારવા માટે, શીખવાના હેતુઓ માટે અન્ય લોકો સાથે સંબંધો અને સંદેશાવ્યવહાર બનાવવા માટે પ્રોત્સાહિત અને મદદ કરવી જોઈએ. શીખનારાઓને તેમના શિક્ષણ વિશે સલાહ આપવી અને તેમને અવાજ આપવો એ અપેક્ષા અને અધિકાર બંને છે.

8. અસરકારક શિક્ષણ શાસ્ત્ર અનૌપચારિક શિક્ષણના મહત્વને ઓળખે છે.

અનૌપચારિક શિક્ષણ, જેમ કે શાળાની બહાર અથવા કાર્યસ્થળથી દૂર શીખવું, ઓછામાં ઓછું ઔપચારિક શિક્ષણ જેટલું મહત્વપૂર્ણ ગણવું જોઈએ અને તેથી તેનું મૂલ્ય હોવું જોઈએ અને ઔપચારિક પ્રક્રિયાઓમાં યોગ્ય રીતે ઉપયોગ કરવો જોઈએ.

9. અસરકારક શિક્ષણશાસ્ત્ર એ તમામ લોકોના શિક્ષણ પર આધાર રાખે છે જેઓ અન્ય લોકોના શિક્ષણને ટેકો આપે છે.

લેકચરર્સની જરૂરિયાત, શિક્ષકો, પ્રશિક્ષકો અને સહકાર્યકરોને તેમના જ્ઞાન અને કૌશલ્યને વિકસાવવા માટે સતત શીખવા માટે, અને તેમની ભૂમિકાઓને અનુકૂળિત કરવા અને વિકસાવવા માટે, ખાસ કરીને પ્રેક્ટિસ-આધારિત પૂછપરછ દ્વારા, ઓળખવા અને સમર્થન આપવું જોઈએ.

10. અસરકારક શિક્ષણ શાસ્ત્ર તેમના પ્રાથમિક ધ્યાન તરીકે શીખવા માટે સમર્થન સાથે સુસંગત નીતિ માળખાની માંગ કરે છે.

સંસ્થાકીય અને સિસ્ટમ સ્તરની નીતિઓએ નિરંતર શિક્ષણના મૂળભૂત મહત્વને ઓળખવાની જરૂર છે - વ્યક્તિગત, ટીમ, સંસ્થાકીય અને સિસ્ટમની સફળતા માટે - અને તમામ શીખનારાઓ માટે અસરકારક શિક્ષણ વાતાવરણ બનાવવા માટે રચાયેલ હોવી જોઈએ.

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

1.0 અદ્યતન શિક્ષણ શાસ્ત્રના સિદ્ધાંતો

i. શીખવાનું વાતાવરણ સહાયક અને ઉત્પાદક હોવું જોઈએ.

- a) દરેક વિદ્યાર્થીને જાણીને અને તેનું મૂલ્યાંકન કરીને સકારાત્મક સંબંધ બનાવો.
- b) વ્યક્તિ અને તેમના સમુદાયો માટે મૂલ્ય અને આદરની સંસ્કૃતિને પ્રોત્સાહન આપો.
- c) વ્યૂહરચનાઓનો ઉપયોગ કરો જે વિદ્યાર્થીઓના આત્મવિશ્વાસ અને તેમના શિક્ષણ સાથે જોખમ લેવાની ઇચ્છાને પ્રોત્સાહન આપે છે.
- d) સુનિશ્ચિત કરે છે કે દરેક વિદ્યાર્થી તેમના કાર્યના પ્રયત્નોનું મૂલ્યાંકન કરીને માળખાગત સમર્થન દ્વારા સફળતાનો અનુભવ કરે છે.

ii. શીખવાનું વાતાવરણ સ્વતંત્રતા, પરસ્પર નિર્ભરતા અને સ્વ પ્રેરણાને પ્રોત્સાહન આપે છે.

- a) વિદ્યાર્થીઓને તેમના શિક્ષણની જવાબદારી લેવા માટે પ્રોત્સાહિત કરે છે અને સમર્થન આપે છે.
- b) વ્યૂહરચનાઓનો ઉપયોગ કરે છે જે ઉત્પાદક સહયોગની કુશળતા બનાવે છે.

iii. વિદ્યાર્થીઓની જરૂરિયાત, પૃષ્ઠભૂમિ, પરિપ્રેય અને યુવકો શિક્ષણ કાર્યક્રમમાં પ્રતિબંબિત થાય છે.

- a) વ્યક્તિગત વિદ્યાર્થીઓની જરૂરિયાતો અને રુચિઓ પ્રત્યે લવચીક અને પ્રતિભાવશીલ હોય તેવી વ્યૂહરચનાઓનો ઉપયોગ કરો.
- b) વિવિધ પ્રકારની વ્યૂહરચનાઓનો ઉપયોગ કરે છે જે વિચારવાની અને શીખવાની વિવિધ રીતોને સમર્થન આપે છે.
- c) વિદ્યાર્થીઓના અગાઉના અનુભવો, જ્ઞાન અને કૌશલ્યોને આધારે બનાવો.
- d) વિદ્યાર્થીઓને વિચાર અને એપ્લિકેશનના ઊંડા સ્તરો વિકસાવવા માટે પડકારવામાં

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

આવે છે અને તેમને સમર્થન આપવામાં આવે છે.

- e) સતત શિક્ષણને પ્રોત્સાહન આપવા માટે સિકવન્સની યોજના બનાવો.
- f) વિચારોની નોંધપાત્ર ચર્ચાને પ્રોત્સાહન આપે છે
- g) એવી વ્યૂહરચનાઓનો ઉપયોગ કરો કે જે વિદ્યાર્થીઓને પ્રશ્ન અને પ્રતિબિંબિત કરવા માટે પડકાર આપે અને સમર્થન આપે
- h) તપાસ અને સમસ્યા હલ કરવાની કુશળતા વિકસાવવા માટે વ્યૂહરચનાઓનો ઉપયોગ કરે છે.
- i) કલ્પના અને સર્જનાત્મકતાને પ્રોત્સાહન આપવા માટે વ્યૂહરચનાઓનો ઉપયોગ કરે છે.

iv. મૂલ્યાંકન પ્રે ક્ટસ એ શિક્ષણ અને શિક્ષણનો અભ્યાસ ભાગ છે

- a) મૂલ્યાંકન પ્રથાઓનો ઉપયોગ કરે છે જે પ્રતિબિંબ અને સ્વ-મૂલ્યાંકનને પ્રોત્સાહિત કરે છે.
- b) આકારણી માપદંડ સ્પષ્ટ બનાવે છે.
- c) આયોજન અને શિક્ષણની માહિતી આપવા માટે મૂલ્યાંકનના પુરાવાનો ઉપયોગ કરે છે.
- d) ખાતરી કરો કે વિદ્યાર્થીને વારંવાર રચનાત્મક પ્રતિસાદ મળે જે આગળના શિક્ષણને સમર્થન આપે.

v. શિક્ષણ સમુદાયો સાથે મજબૂત રીતે જોડાય છે અને વર્ગખંડની બહાર પ્રે ક્ટસ કરે છે.

- a) વિદ્યાર્થીઓને સમકાલીન જ્ઞાન અને પ્રેક્ટિસ સાથે જોડાવામાં સહાય કરો.
- b) વિદ્યાર્થીઓ માટે સ્થાનિક અને વ્યાપક સમુદાયો સાથે વાર્તાલાપ કરવાની યોજના.
- c) પ્રોફેશનલ અને કોમ્યુનિટી પ્રેક્ટિસને પ્રતિબિંબિત કરતી રીતે તકનીકોનો ઉપયોગ કરે છે.

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

૩. સ્ટીમ (વિજ્ઞાન, ટેકનોલોજી, એન્જિનિયરિંગ, કલા, ગણિત) શીખવું

• સ્ટીમનો ખ્યાલ

સ્ટીમ લર્નિંગ એ શીખવાનો એક અભિગમ છે જે વિદ્યાર્થીઓની પૂછપરછ, સંવાદ અને વિવેચનાત્મક વિચારસરણીને માર્ગદર્શન આપવા માટે વિજ્ઞાન, ટેકનોલોજી, એન્જિનિયરિંગ, કલા અને ગણિતનો ઉપયોગ કરે છે.

સ્ટીમ લર્નિંગ એવા વિદ્યાર્થીઓમાં પરિણમે છે જેઓ વિચારશીલ જોખમો લે છે, પ્રાયોગિક શિક્ષણમાં વ્યસ્ત રહે છે, સમસ્યાનું નિરાકરણ ચાલુ રાખે છે, સહયોગ અપનાવે છે અને સર્જનાત્મક પ્રક્રિયા દ્વારા કાર્ય કરે છે. આ 21મી સદીના સંશોધકો, શિક્ષકો, નેતાઓ અને શીખનારાઓ છે!

સ્ટીમ લર્નિંગે વર્ગખંડના શિક્ષણને વધુ પ્રાયોગિક બનાવ્યું છે અને અહીં અધ્યાપન કરતાં શીખવા પર વધુ ભાર મૂકવામાં આવે છે.

ડુ ઇટ યોરસેલ્ફ એક એવી રીત છે જ્યાં વિદ્યાર્થીઓ ટ્રાયલ અને એરર મેથડ દ્વારા શીખે છે. અહીં વિદ્યાર્થીઓ સમસ્યાના ઉકેલની વૈકલ્પિક રીતોનો ઉપયોગ કરવાનો પ્રયાસ કરે છે, તમામ સંભવિત પદ્ધતિઓ, તકનીકો અને સર્જનાત્મક રીતોનો ઉપયોગ કરીને કાર્ય પૂર્ણ કરવામાં રસ્તાના અવરોધોને દૂર કરે છે અને યુવાન મનમાં સમસ્યા હલ કરવાની માનસિકતાનો વિકાસ કરે છે.

સ્ટીમ એ એક શૈક્ષણિક શિસ્ત છે જેનો ઉદ્દેશ્ય બાળકોમાં નાનપણથી જ કલા અને વિજ્ઞાન પ્રત્યે રુચિ અને આજીવન પ્રેમ પેદા કરવાનો છે. વિજ્ઞાન, ટેકનોલોજી, એન્જિનિયરિંગ, આર્ટસ અને ગણિત અભ્યાસના સમાન ક્ષેત્રો છે જેમાં તે તમામ સર્જનાત્મક પ્રક્રિયાઓનો સમાવેશ કરે છે અને કોઈ પણ પૂછપરછ અને તપાસ માટે માત્ર એક પદ્ધતિનો ઉપયોગ કરતું નથી. વિદ્યાર્થીઓને સતત વિકસતી દુનિયામાં ઇનોવેટર્સ બનવા માટે તૈયાર કરશે તેવી સંબંધિત, માંગમાં રહેલી કૌશલ્યોનું શિક્ષણ આપવું એ માત્ર વિદ્યાર્થીઓના પોતાના ભવિષ્ય માટે જ નહીં પરંતુ દેશના ભવિષ્ય માટે પણ સર્વોપરી છે.

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)

(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

STEAM શિક્ષકોને પ્રોજેક્ટ-આધારિત શિક્ષણને રોજગારી આપવાનું સશક્ત બનાવે છે જે દરેક પાંચ વિદ્યાશાખાઓને પાર કરે છે અને એક સર્વસમાવેશક શિક્ષણ વાતાવરણને પ્રોત્સાહન આપે છે જેમાં તમામ વિદ્યાર્થીઓ જોડાઈ શકે અને યોગદાન આપી શકે. શિક્ષણના પરંપરાગત મોડલથી વિપરીત, STEAM ફેમવર્કનો ઉપયોગ કરતા શિક્ષકો શિસ્તને એકસાથે લાવે છે, મોડેલિંગ પ્રક્રિયા અને ગણિત અને વિજ્ઞાનની સામગ્રી વચ્ચેના તાલમેલનો લાભ ઉઠાવે છે, ઉદાહરણ તરીકે, મોડેલિંગ તકનીકો અને વૈજ્ઞાનિક/ગાણિતિક વિચારસરણી વચ્ચેની સીમાઓને અસ્પષ્ટ કરવા માટે. આ સર્વગ્રાહી અભિગમ દ્વારા, વિદ્યાર્થીઓ તેમના મગજની બંને બાજુઓને એકસાથે વ્યાયામ કરી શકે છે.

સ્ટેમ વિ સ્ટીમ

સ્ટેમ	સ્ટીમ
• વિજ્ઞાન • ટેકનોલોજી • એન્જીનિયરિંગ • MATHS	• વિજ્ઞાન • ટેકનોલોજી • એન્જીનિયરિંગ • <u>ARTS</u>

સ્ટીમ બનાવવા માટે મૂળ STEM શિસ્તમાં 'A' (ધ આર્ટસ) નો ઉમેરો એ ભાગરૂપે મહત્વપૂર્ણ છે કારણ કે મોડેલિંગ, વિકાસની સમજૂતી અને વિવેચન અને મૂલ્યાંકન (દલીલ) માં સામેલ થવા જેવી પ્રથાઓ પર ઘણી વાર ઓછા ભાર મૂકવામાં આવ્યા છે. ગણિત અને વિજ્ઞાન શિક્ષણ.

સ્ટીમ બનાવવા માટે STEM માં "ધ આર્ટસ" ઉમેરવું એ "સર્જનાત્મક વિચારસરણી અને એપ્લાઇડ આર્ટ્સને વાસ્તવિક પરિસ્થિતિઓમાં સામેલ કરવા" વિશે છે.

"કલા એ સમસ્યાનું નિરાકરણ, સિદ્ધાંતોને એકીકૃત કરવા અથવા માહિતી પ્રસ્તુત કરવાની બુદ્ધિશાળી રીતો શોધવા અને બનાવવા વિશે છે.

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)

(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

દા.ત. એક આર્કિટેક્ટનું ચિત્રણ કરો, તેઓ અદભૂત ઇમારતો અને બંધારણો બનાવવા માટે એન્જિનિયરિંગ, ગણિત, ટેકનોલોજી, વિજ્ઞાન અને કલાનો ઉપયોગ કરે છે.

- **STEAM ની જરૂરિયાત**

STEAM વિદ્યાર્થીઓની જટિલ વિચાર કૌશલ્યોને વધારીને અને વિજ્ઞાન, ટેકનોલોજી, એન્જિનિયરિંગ, કળા અને ગણિત વચ્ચેના જોડાણને ઓળખવામાં મદદ કરીને STEM ફાઉન્ડેશનને મજબૂત બનાવે છે. સ્ટીમ એજ્યુકેશન વિદ્યાર્થીઓને સમસ્યાઓ ઉકેલવા, ડેટા પ્રદર્શિત કરવા અને અનેક ક્ષેત્રોને એકસાથે છેદવાની નવીન રીતો શોધવાના માધ્યમો અને સાધનો પૂરા પાડે છે.

તે એક વ્યાપક શિક્ષણ વાતાવરણ બનાવવા માટે, પાંચ મહત્વપૂર્ણ ક્ષેત્રોને એકસાથે લાવે છે, તેથી વિદ્યાર્થીઓને ભાગ લેવા, સહકાર આપવા અને સમસ્યાનું નિરાકરણ કરવા પ્રોત્સાહિત કરે છે. આ સામાન્ય રીતે, વિદ્યાર્થીઓને તેમના મગજની ડાબી અને જમણી બાજુનો એકસાથે ઉપયોગ કરવા માટે પ્રેરણા આપે છે.

નેશનલ એજ્યુકેશન એસોસિએશને 21મી સદીના કાર્યબળમાં સફળતા માટે મહત્વના ચાર મુખ્ય કૌશલ્ય ક્ષેત્રો પ્રદાન કર્યા છે:

1. કોમ્યુનિકેશન

સ્ટીમ એજ્યુકેશન એકંદરે મહત્વનું છે, પરંતુ જો આપણે તેની સૌથી મૂલ્યવાન વિશેષતાઓમાંની એક વિશે વાત કરીએ તો કોમ્યુનિકેશન એ ખોટી પસંદગી નથી. સ્ટીમ શિક્ષણ વિદ્યાર્થીઓને સંચાર કૌશલ્ય શીખવા માટે પ્રોત્સાહિત કરે છે. આ કૌશલ્યો ભાવનાત્મક બુદ્ધિ અને વ્યક્તિ જે રીતે બીજા સાથે સંપર્ક કરે છે તેની સાથે વ્યવહાર કરે છે.

કૌશલ્યો વચ્ચે મહત્વપૂર્ણ સ્પષ્ટ અને સંપૂર્ણ રીતે વાતચીત કરવાની યોગ્યતા છે. સ્ટીમ લર્નિંગમાં, વિદ્યાર્થીઓને રોજિંદા જીવનમાં વિવિધ કાર્યો કરવા માટે પ્રેરિત કરવામાં આવે છે જે સારી વાતચીત કૌશલ્ય બનાવે છે. આ કાર્યો ગ્રૂપ પ્રોજેક્ટ્સ રાખવા અને ફેલો સાથે

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)

(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

સહયોગથી લઈને સંશોધન પ્રસ્તુતિઓથી લઈને કલાનું મૂલ્યાંકન કરવાથી લઈને પેપરમાં ગ્રેડની વાતચીત વગેરેમાં અલગ-અલગ હોઈ શકે છે.

2. સહયોગ

સ્ટીમ શિક્ષણનો નિર્ણાયક ભાગ સહયોગ છે! સહયોગ શા માટે મહત્વપૂર્ણ છે? જે વસ્તુઓનો આપણે દરરોજ ઉપયોગ કરીએ છીએ, પછી તે એપ્સ હોય કે ગેજેટ્સ હોય કે વાહનો, ટીમવર્કનું પરિણામ છે, લોકો શ્રેષ્ઠ કરવા માટે સહકાર આપે છે! શ્રેષ્ઠ ટીમો કેવી રીતે રચાય છે? જ્યારે દરેક સભ્યને અન્યના ઇનપુટ્સનું અવમૂલ્યન કર્યા વિના ટેબલ પર પોતાનું વિશિષ્ટ યોગદાન લાવવા અને ચમકવા માટે પરવાનગી આપવામાં આવે છે. સ્ટીમ શિક્ષણ વર્ગખંડમાં સ્પર્ધાત્મકને બદલે સહયોગી સાર લાવવાની પ્રેરણા આપે છે. જ્યારે વિદ્યાર્થીઓને રસાયણશાસ્ત્રની પ્રતિક્રિયાઓમાં સાથે મળીને કામ કરવાની તક આપવામાં આવે છે અથવા તેમના ક્લાસ ફેલોના કલાત્મક કાર્યની પ્રશંસા કરવાની ખાતરી આપવામાં આવે છે, ત્યારે તેઓ તેમના સાથીઓને સહકાર આપવા અને પ્રશંસા કરવાનું શીખે છે.

3. ક્રિટિકલ થિંકિંગ અને પ્રોબ્લેમ સોલ્વિંગ

માહિતી મેળવવી મુશ્કેલ નથી પરંતુ તેની સાથે શું કરવું તે શોધવાનું છે! જ્યારે કોઈ વ્યક્તિ વિવેચનાત્મક રીતે વિચારવા સક્ષમ હોય છે, ત્યારે તે જે શીખ્યા તેને કેવી રીતે લાગુ કરવું તે આપમેળે જાણે છે. જટિલ વિચારસરણી એ જાણવા તરફ દોરી જાય છે કે કેવી રીતે કાર્યક્ષમ રીતે ફિલ્ટર કરવું, જીવનના નિર્ધારિત પરિબલો દ્વારા વર્ગીકરણ કરવાની મંજૂરી આપે છે. આ અણધાર્યા પડકારો દ્વારા અથવા વ્યાખ્યાયિત તરીકે કંઈક ચલાવવામાં હોઈ શકે છે.

ભવિષ્યની કારકિર્દી હોય કે ગત જીવન, આખરે સમસ્યાઓનો ઉકેલ લાવવો પડશે. ક્રિટિકલ થિંકિંગ એ એક નિર્ણાયક કૌશલ્ય છે જે યુગોથી લાવવામાં આવ્યું છે અને 21મી સદીનું સંચાલન કરતી વખતે તે નોંધપાત્ર છે.

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)

(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

4. સર્જનાત્મકતા

21મી સદીનું સૌથી મહત્વનું કૌશલ્ય સર્જનાત્મકતા છે. અન્ય કૌશલ્યો જેમ કે સંચાર અથવા સહકાર ખાસ કરીને શીખવી શકાય છે પરંતુ આ સર્જનાત્મકતા માટે કામ કરતું નથી. સ્ટીમ એજ્યુકેશન એવા વાતાવરણનું નિર્માણ કરીને સર્જનાત્મકતાનો વિકાસ કરે છે જ્યાં વિદ્યાર્થીઓ પોતાની જાતને કેવી રીતે વ્યક્ત કરવી તે શોધે છે.

સહાયક અને સ્વીકાર્ય વર્ગખંડનું વાતાવરણ હોવાને કારણે વિદ્યાર્થીઓને તેમના વ્યક્તિત્વનું અન્વેષણ કરવાની તક મળે છે. આનાથી વિદ્યાર્થીઓ પૂર્વધારણાઓને બાજુ પર રાખે છે અને વિવિધ વિષયો વિશે અલગ રીતે વિચારે છે.

STEAM નું મહત્વ

1. સ્વતંત્ર વિચારને પ્રોત્સાહન આપે છે

- સ્ટીમ અભ્યાસક્રમમાં, વિદ્યાર્થીઓ શીખવાના વાતાવરણમાં કામ કરે છે જે ન્યૂનતમ જોખમ પ્રદાન કરે છે, અને ભૂલો અને નિષ્ફળતા ઉત્પાદક હોઈ શકે છે તે વિચારને મજબૂત બનાવે છે.
- રસ્તામાં, શીખનારાઓ તેમની પોતાની ગતિ અને કૌશલ્ય સ્તરે જાય છે; તેઓ શરૂઆતના પાયા સાથે સમય પસાર કરી શકે છે અથવા જટિલ ખ્યાલો સાથે કામ કરીને પોતાને પડકાર આપી શકે છે.
- વિદ્યાર્થીઓ વિચારની નવી સ્પર્શકતાને અનુસરી શકે છે, અને વિચારોનું મુક્ત વહેતું આદાનપ્રદાન છે જે બૌદ્ધિક અવરોધોથી બંધાયેલ નથી.

2. આંતરશાખાકીય અભિગમ

- સ્ટીમ-કેન્દ્રિત શિક્ષણ કોસ-ડિસિપ્લિનરી ભાર દ્વારા ચલાવવામાં આવે છે, જે શીખનારાઓને વિચારવાની બહુવિધ, બાજુની રીતોથી ખુલ્લા પાડે છે.
- વિજ્ઞાન અને ટેક જેવા વિષયો કળા કરતાં વધુ મૂલ્યવાન નથી, પરંતુ તમામ

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

વિષયો એકબીજા સાથેના સંબંધમાં રજૂ કરવામાં આવે છે.

- કાર્યક્ષમ સોફ્ટવેર માટે કોડ લખવો તે એક વસ્તુ છે, પરંતુ ઉત્પાદનને વપરાશકર્તા-મૈત્રીપૂર્ણ અપીલ છે તેની ખાતરી કરવા માટે તે મજબૂત કલાત્મક કુશળતા લે છે.
- તે વિદ્યાર્થીઓને શીખવે છે કે તેઓ એક ચોક્કસ વિષય સુધી મર્યાદિત નથી, અથવા તકનીકી અથવા કલાત્મક વિષય વચ્ચે પસંદગી કરવી જોઈએ; તેમની કુશળતા આના સંયોજન દ્વારા રચી શકાય છે.
- STEAM દ્વારા પ્રમોટ કરાયેલા વિષયોનું સમાન પ્રતિનિધિત્વ તેને ખરેખર સારી રીતે ગોળાકાર કાર્યક્રમ બનાવે છે જે વિદ્યાર્થીઓની વિકસતી જિજ્ઞાસા અને રુચિઓની શ્રેણીને આકર્ષે છે.

3. લક્ષ્ય-લક્ષી, પ્રોજેક્ટ આધારિત શિક્ષણ

- સ્ટીમ પ્રોગ્રામ્સની એક કેન્દ્રિય વિશેષતા એ છે કે હેન્ડ-ઓન, પ્રોજેક્ટ-આધારિત શિક્ષણ. શીખનારાઓ એવા પ્રોજેક્ટ્સ પર કામ કરી રહ્યા છે કે તેમને કયા મુદ્દાઓ અપીલ કરે છે. વિદ્યાર્થીઓ ધ્યેય નક્કી કરે છે અને તેને કઈ કૌશલ્યો પ્રાપ્ત કરવી તે પસંદ કરે છે, જેથી તેઓ વિવિધ પદ્ધતિઓનું અન્વેષણ કરી શકે અને પ્રયોગ કરી શકે.
- કલાત્મક ઘટકનો ઉમેરો ગણિત અને પ્રોગ્રામિંગ જેવા જટિલ વિષયોને વધુ સુલભ અને ઓછા માનસિક રીતે ડરાવનારા બનાવે છે.

4. સર્જનાત્મક સમસ્યા હલ કરવાની કુશળતાનો વિકાસ

- ઘણા ઉદ્યોગોમાં ટેકનિકલ જ્ઞાનની આવશ્યકતા હોવા છતાં, સર્જનાત્મક સમસ્યાનું નિરાકરણ એ જોબ માર્કેટમાં સૌથી વધુ ઇચ્છિત કૌશલ્યોમાંથી એક છે.
- સર્જનાત્મકતા એ એક કૌશલ્ય જેવું લાગે છે જે અમુક વ્યક્તિઓને સહજ રીતે આવે છે, પરંતુ તે વાસ્તવમાં તે છે જેને યોગ્ય સ્ટીમ શિક્ષણ દ્વારા પ્રોત્સાહન આપી શકાય છે.

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

5. વાસ્તવિક દુનિયાની એ લકેશનો સાથે જોડાણ

- સ્ટીમ પ્રોગ્રામ વિદ્યાર્થીઓને વાસ્તવિક, ભૌતિક વાતાવરણમાં જોવા મળતા "મોટા ચિત્ર" વિભાવનાઓ માટે ખુલ્લા પાડે છે. વેબસાઇટ બનાવવા અથવા મૂળભૂત રોબોટ બનાવવા જેવા પ્રોજેક્ટ વિદ્યાર્થીઓને નાના પાયે વાસ્તવિક દુનિયાની સમસ્યાઓ સાથે વધુ સારી રીતે સંપર્ક કરવા સક્ષમ બનાવે છે.
- આ તેમને તેમના તાત્કાલિક ભૌતિક અને સામાજિક વાતાવરણને ઓળખવામાં અને તેનાથી સંબંધિત કરવામાં મદદ કરે છે, જેમ કે બિલ્ડીંગ સોફ્ટવેર કે જે આંકડાઓનું વિશ્લેષણ કરે છે અથવા આર્કિટેક્ચર ડિઝાઇન કરે છે જે મોટા શહેરમાં અસ્તિત્વમાં હોઈ શકે છે.

STEAM ના ફાયદા

- તે વિદ્યાર્થીઓની સામાજિક ક્ષમતાઓમાં સુધારો કરે છે. સ્ટીમ લર્નિંગમાં, વિદ્યાર્થીઓ જટિલ કાર્યો સાથે જુદા જુદા જૂથોમાં કામ કરે છે. આવી સ્થિતિમાં, દરેક વ્યક્તિ તેમના મંતવ્યો વ્યક્ત કરવાનો પ્રયાસ કરે છે, આ વિદ્યાર્થીઓને તેમના સામાજિક શિક્ષણ પર બોલવા અને પ્રયાસ કરવા માટે પડકાર આપે છે.
- વિદ્યાર્થીઓ એવી કૌશલ્યો શીખે છે જેનો ઉપયોગ વાસ્તવિક દુનિયાની સમસ્યાઓના ઉકેલમાં થઈ શકે છે અને તે માત્ર સિદ્ધાંત સુધી મર્યાદિત નથી. આ વિદ્યાર્થીઓને વધુ શીખવા માટે પ્રેરિત કરે છે કારણ કે તેઓ જ્ઞાનનો વ્યવહારિક ઉપયોગ કરી શકે છે. જો આપણે આપણા વિદ્યાર્થીઓને સફળ બનાવવા માંગતા હોય, તો આપણે તેમને શીખવવાની જરૂર છે કે તેઓ વિવિધ સંજોગોમાં તેમના જ્ઞાનનો ઉપયોગ કેવી રીતે કરી શકે.
- શું આપણે ક્યારેય વિચાર્યું છે કે પ્રાથમિક શાળાના વિદ્યાર્થીઓ હાઈસ્કૂલ કરતાં કેમ વધુ વ્યસ્ત છે? જવાબ સરળ છે - પ્રેરણાનો અભાવ. પરંપરાગત શિક્ષણ પદ્ધતિઓ કંટાળાજનક હોઈ શકે છે અને ફરજિયાત શિક્ષણ તરફ દોરી જાય છે. સ્ટીમ શિક્ષણ એક મનોરંજક અને ઉત્તેજક અભ્યાસક્રમ પૂરો પાડે છે, જેનાથી વિદ્યાર્થીઓ અભ્યાસ અને તેમની પ્રતિભા બંને પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરે છે.

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)

(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

- સ્ટીમ એજ્યુકેશન દરેક વિદ્યાર્થી અનુસાર શીખવાના અનુભવને કસ્ટમાઇઝ કરે છે. આ એક વિદ્યાર્થી કેવી રીતે શીખે છે અને તે કેટલું જાણે છે તેના પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરે છે. તે વિદ્યાર્થીઓને પોતાના માટે બોલવા અને તેમની રુચિઓ તેમના સાથીઓને જણાવવા માટે એક પ્લેટફોર્મ પૂરું પાડે છે. સ્વ-હિમાયતની આ તક તે બધું કહે છે!
- કોમ્પ્યુટેશનલ કૌશલ્યો પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરવું એ સ્ટીમ લર્નિંગની શ્રેષ્ઠ બાબતોમાંની એક છે. આ કૌશલ્યોનો ઉપયોગ સમસ્યાઓની તપાસ કરવા અને ઉકેલો શોધવા માટે થઈ શકે છે. વિદ્યાર્થીઓને કોડિંગ માટે તૈયાર કરવા અને સમસ્યાઓના નિરાકરણમાં નિદાનની ઉજ્જત રીત માટે વિવિધ સ્ટીમ પ્રોડક્ટ્સની રચના કોમ્પ્યુટેશનલ કૌશલ્યો દ્વારા કરવામાં આવી છે.
- સ્ટીમ શિક્ષણ આત્મવિશ્વાસ વિકસાવવા પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરે છે, ખાસ કરીને એવા વિદ્યાર્થીઓમાં કે જેઓ અસામાજિક છે અને એકલા કામ કરવાનું પસંદ કરે છે. તેના દ્વારા, જે વિદ્યાર્થીઓ સૌથી શાંત હોય છે તેઓ તેમને સૌથી વધુ ગમતા વિષય વિશે આત્મવિશ્વાસ રાખીને નેતૃત્વ કરવા માંગે છે.
- તે સાંસ્કૃતિક યોગ્યતા પ્રદાન કરે છે જે વિદ્યાર્થીઓને વર્ગખંડમાં વિવિધ વૈવિધ્યસભર લોકો સાથે વાર્તાલાપ કરવા તરફ દોરી જાય છે. આનો અર્થ એ છે કે વિદ્યાર્થીઓ એકબીજા સાથે વાતચીત કરે છે, સાંસ્કૃતિક તફાવતો ધરાવે છે, તેમને તફાવતોને સમજવા માટે સ્વાગત અને આકર્ષક ચર્ચા કરવાની મંજૂરી આપે છે.
- ઘણા વિદ્યાર્થીઓમાં ટેકનોલોજી સાક્ષરતાનો અભાવ હોય છે જેથી તેઓ વ્યવહારિક વિશ્વમાં અપમાન અને નિષ્ફળતા તરફ દોરી જાય છે. સ્ટીમ એજ્યુકેશન વિદ્યાર્થીઓને ટેકનોલોજી, એન્જિનિયરિંગ અને પ્રોગ્રામિંગનું જ્ઞાન પ્રદાન કરે છે અને તેનો પ્રોજેક્ટ્સમાં સમાવેશ કરે છે. આ તેમને વ્યવહારુ ભાવિ વિશ્વ માટે તાલીમ આપે છે!

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

3.3. 5E મોડલ: એક શિક્ષકના પગલાં અને ભૂમિકા

- ખ્યાલ

5E મોડલ શીખવાની રચનાત્મક સિદ્ધાંત પર આધારિત છે, જે સૂચવે છે કે લોકો અનુભવોમાંથી જ્ઞાન અને અર્થનું નિર્માણ કરે છે. પ્રવૃત્તિઓને સમજીને અને તેના પર પ્રતિબિંબિત કરીને, વિદ્યાર્થીઓ નવા જ્ઞાનને અગાઉના વિચારો સાથે સમાધાન કરવામાં સક્ષમ બને છે. વિષયના નિષ્ણાત બેવરલી જોબ્રાકના જણાવ્યા અનુસાર, "શૈક્ષણિક ચળવળો, જેમ કે પૂછપરછ આધારિત શિક્ષણ, સક્રિય શિક્ષણ, અનુભવલક્ષી શિક્ષણ, શોધ શિક્ષણ અને જ્ઞાન નિર્માણ, રચનાવાદની વિવિધતા છે."

વર્ગખંડમાં, રચનાત્મકતા માટે શિક્ષકોને તેમના સૂચનાત્મક અભિગમમાં પૂછપરછ, સંશોધન અને મૂલ્યાંકન બનાવવાની જરૂર છે. ઘણી રીતે, આનો અર્થ એ છે કે શિક્ષક એક સુવિધા આપનારની ભૂમિકા ભજવે છે, વિદ્યાર્થીઓને નવી વિભાવનાઓ શીખવા પર માર્ગદર્શન આપે છે.

“5E મોડલ ઓફ ઇન્સ્ટ્રક્શન સક્રિય શિક્ષણને પ્રોત્સાહન આપે છે. વિદ્યાર્થીઓ સાંભળવા અને વાંચવા કરતાં વધુ સંકળાયેલા છે. તેઓ પ્રશ્નો પૂછવાનું, અવલોકન કરવાનું, મોડેલ કરવાનું, પૃથ્થકરણ કરવાનું, સમજાવવાનું, તારણો કાઢવાનું, પુરાવાઓથી દલીલ કરવાનું અને પોતાની સમજણ વિશે વાત કરવાનું શીખે છે. વિદ્યાર્થીઓ સમજૂતીઓ બનાવવા, સમસ્યાઓ ઉકેલવા અને યોજના બનાવવા અને તપાસ હાથ ધરવા સાથીદારો સાથે સહયોગથી કામ કરે છે.” -રોજર બાયબી

- પગલાં અને શિક્ષકની ભૂમિકા

1. સંલગ્ન

5E મોડલનો પ્રથમ તબક્કો વિદ્યાર્થીઓને કોઈ ઘટના, ઓબ્જેક્ટ, સમસ્યા,

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)

(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

પરિસ્થિતિ અથવા ઘટના પર માનસિક રીતે ધ્યાન કેન્દ્રિત કરીને સંલગ્ન કરે છે. Engage તબક્કામાંની પ્રવૃત્તિઓ વિદ્યાર્થીઓને ભૂતકાળ અને વર્તમાન શીખવાના અનુભવો વચ્ચે જોડાણ કરવામાં મદદ કરવા, અગાઉની વિભાવનાઓને ઉજાગર કરવામાં અને શીખવાના ક્રમના આવશ્યક પ્રશ્નો અને શીખવાના પરિણામો તરફ વિચારવાનું આયોજન કરવામાં મદદ કરવા માટે ડિઝાઇન કરવામાં આવી છે.

સંલગ્ન તબક્કામાં શિક્ષકની ભૂમિકા પરિસ્થિતિ રજૂ કરવાની, સૂચનાત્મક કાર્યને ઓળખવા અને પ્રવૃત્તિઓ માટે નિયમો અને પ્રક્રિયાઓ નક્કી કરવાની છે. શિક્ષક વિચારો, અનુભવો અને ભાષાની શ્રેણીને ઉજાગર કરવા માટે પ્રારંભિક ચર્ચાઓની રચના પણ કરે છે જેનો વિદ્યાર્થીઓ ઉપયોગ કરે છે જે આવનારા પાઠ માટે સંસાધનો બની જાય છે.

વિદ્યાર્થી વર્તન

- જેવા પ્રશ્નો પૂછે છેજેમ કે, "આ કેમ થયું?" "હું આ વિશે પહેલેથી જ શું જાણું છું?" "હું આ વિશે શું શોધી શકું?" "આ સમસ્યા કેવી રીતે ઉકેલી શકાય?"
- જિજ્ઞાસા અને અજાયબીઓની અભિવ્યક્તિ દ્વારા વિષયમાં રસ બતાવે છે
- વિચારો વ્યક્ત કરીને, અવલોકનો શેર કરીને અને પ્રારંભિક મોડલ બનાવીને જોડાણ દર્શાવે છે
- ખ્યાલ અથવા વિચારની વર્તમાન સમજને વ્યક્ત કરે છે

શિક્ષણ વ્યૂહરચના (શિક્ષકની ભૂમિકા)

- પ્રશ્નો ઉભા કરે છે અથવા સમસ્યાઓ ઉભી કરે છે
- વિદ્યાર્થીઓના વર્તમાન જ્ઞાનને ઉજાગર કરતા પ્રતિભાવો બહાર કાઢે છે
- વિદ્યાર્થીઓને અગાઉના કાર્ય સાથે જોડાણ કરવામાં મદદ કરે છે

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)

(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

- શીખવાના પરિણામો પોસ્ટ કરે છે અને પાઠમાં સ્પષ્ટપણે તેનો સંદર્ભ આપે છે
- વિદ્યાર્થીઓને તેઓ જે વિચારે છે તે વ્યક્ત કરવા આમંત્રિત કરે છે
- વિદ્યાર્થીઓને તેમના પોતાના પ્રશ્નો ઉઠાવવા માટે આમંત્રિત કરે છે

2. શોધખોળ કરો

એકવાર વિદ્યાર્થીઓ પ્રવૃત્તિઓમાં વ્યસ્ત થઈ ગયા પછી, તેમને વિચારોનું અન્વેષણ કરવા માટે સમયની જરૂર છે. અન્વેષણ પ્રવૃત્તિઓ ડિઝાઇન કરવામાં આવી છે જેથી તમામ વિદ્યાર્થીઓને સામાન્ય, નક્કર અનુભવો હોય જેનો ઉપયોગ ઔપચારિક રીતે વૈજ્ઞાનિક અને તકનીકી વિભાવનાઓ અને સમજૂતીઓ રજૂ કરતી વખતે અને ચર્ચા કરતી વખતે થઈ શકે. વિદ્યાર્થીઓ પાસે વસ્તુઓ, ઘટનાઓ અથવા પરિસ્થિતિઓની તપાસ કરવાનો સમય હોય છે. આ પ્રવૃત્તિઓમાં તેમની માનસિક અને શારીરિક સંડોવણીના પરિણામે, વિદ્યાર્થીઓ ઘટનાઓ પર પ્રશ્ન કરે છે, પેટર્નનું અવલોકન કરે છે, ચલોને ઓળખે છે અને પરીક્ષણ કરે છે અને કારણભૂત સંબંધો સ્થાપિત કરે છે.

અન્વેષણ તબક્કામાં શિક્ષકની ભૂમિકા શીખવાની સુવિધા પૂરી પાડવાની છે. તેઓ પ્રવૃત્તિઓ શરૂ કરે છે અને વિદ્યાર્થીઓને વસ્તુઓની તપાસ કરવા માટે સમય અને તક આપે છે,

સામગ્રી અને પરિસ્થિતિઓ. શિક્ષક વિદ્યાર્થીઓને ક્રોચ અને માર્ગદર્શન આપે છે કારણ કે તેઓ અવલોકનો અથવા ડેટા રેકૉર્ડ કરે છે અને તેનું પૃથ્થકરણ કરે છે અને મોડલ અથવા પ્રારંભિક સમજૂતીઓ બનાવવાનું શરૂ કરે છે.

વિદ્યાર્થી વર્તન

- ટેસ્ટ આગાહીઓ અને પૂર્વધારણાઓ સ્વરૂપે નવું આગાહીઓ અને પૂર્વધારણાઓ
 - અન્ય લોકો સાથે સમસ્યાઓની ચર્ચા કરે છે
 - આયોજન કરે છે અને તપાસ કરે છે જેમાં તેઓ ડેટાનું અવલોકન કરે

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

છે, વર્ણન કરે છે અને રેકૉર્ડ કરે છે

- સમસ્યા હલ કરવા અથવા પ્રશ્નનો જવાબ આપવા માટે જુદી જુદી રીતો અજમાવી
- પ્રારંભિક મોડેલો બનાવે છે
- બીજાના વિચારો સાથે સરખામણી કરે છે

શિક્ષણ વ્યૂહરચના (શિક્ષકની ભૂમિકા)

- પ્રશ્નો અથવા સમસ્યાઓ પ્રદાન કરે છે અથવા સ્પષ્ટ કરે છે
- સામાન્ય અનુભવો આપે છે
- વિદ્યાર્થીઓ જ્યારે વાતચીત કરે છે ત્યારે તેમનું અવલોકન કરે છે અને સાંભળે છે
- વિદ્યાર્થીઓ માટે સલાહકાર તરીકે કામ કરે છે
- વિદ્યાર્થીથી વિદ્યાર્થીની ક્રિયાપ્રતિક્રિયાને પ્રોત્સાહિત કરે છે
- તપાસ કરતા પ્રશ્નો પૂછે છેવિદ્યાર્થીઓને તેમના અનુભવો સમજવામાં મદદ કરવા અને જ્યારે જરૂરી હોય ત્યારે તેમને રીડાયરેક્ટ કરવા
- વિદ્યાર્થીઓને સમસ્યાઓનો ઉકેલ લાવવા માટે સમય પૂરો પાડે છે

3. સમજાવો

સમજાવવાના તબક્કામાં બે ભાગોનો સમાવેશ થાય છે. સૌપ્રથમ, શિક્ષક વિદ્યાર્થીઓને તેમના પ્રારંભિક મોડેલ અને સંલગ્ન અને અન્વેષણ તબક્કાઓમાં અનુભવોમાંથી સમજૂતીઓ શેર કરવા કહે છે. બીજું, શિક્ષક વિદ્યાર્થીઓના શિક્ષણને ટેકો આપવા માટે સંસાધનો અને માહિતી પ્રદાન કરે છે અને વૈજ્ઞાનિક અથવા તકનીકી ખ્યાલોનો પરિચય આપે છે.

વિદ્યાર્થીઓ આ સંસાધનો અને માહિતી તેમજ અન્ય વિદ્યાર્થીઓના વિચારોનો ઉપયોગ તેમના પુરાવા-આધારિત મોડેલો અને સમજૂતીઓ બનાવવા અથવા

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

સુધારવા માટે કરે છે. એન્જિનિયરિંગમાં, વિદ્યાર્થીઓ સ્થાપિત માપદંડોના આધારે સમસ્યાઓના ઉકેલો ડિઝાઇન કરે છે.

વિદ્યાર્થી વર્તન

- અન્ય વિદ્યાર્થીઓને મોડેલો, સમજૂતીઓ, જવાબો અથવા સંભવિત ઉકેલો બતાવે છે
- અન્ય લોકો દ્વારા આપવામાં આવતી સ્પષ્ટતાઓને વિવેચનાત્મક રીતે સાંભળે છે અને પ્રશ્નો પૂછે છે
- તપાસમાંથી પુરાવાનો ઉપયોગ કરીને સમજાવે છે
- લેબલ્સ, પરિભાષા અને ઔપચારિક વૈજ્ઞાનિક ભાષાનો ઉપયોગ કરે છે
- વર્તમાન વિચારસરણીને ભૂતપૂર્વ વિચાર સાથે સરખાવે છે
- વિચારો અને વર્તમાન સમજને રેકૉર્ડ કરે છે
- નવા પુરાવા અથવા તર્ક રજૂ કરવામાં આવે તે રીતે વિચારો, મોડેલો અને સ્પષ્ટતાઓને સમાયોજિત કરે છે

શિક્ષણ વ્યૂહરચના (શિક્ષકની ભૂમિકા)

- વિદ્યાર્થીઓને તેમના પોતાના શબ્દોમાં ખ્યાલો અને વ્યાખ્યાઓ સમજાવવા પ્રોત્સાહિત કરે છે
- વિદ્યાર્થીઓ પાસેથી સમર્થન (પુરાવા) અને સ્પષ્ટતા માટે પૂછે છે
- મીની-લેક્ચર, ટેક્સ્ટ, ઇન્ટરનેટ અથવા અન્ય સંસાધનો દ્વારા ઔપચારિક રીતે વ્યાખ્યાઓ, સમજૂતીઓ અને માહિતી પ્રદાન કરે છે
- વિદ્યાર્થીઓના ખુલાસાઓ પર બને છે
- વિદ્યાર્થીઓને તેમના વિચારોની અન્યો સાથે સરખામણી કરવા અને જો ઈચ્છે તો તેમના વિચારોને સુધારવા માટે સમય પૂરો પાડે છે.

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

4. વિસ્તૃત

એકવાર વિદ્યાર્થીઓએ કોઈ ઘટનાની સમજૂતી અથવા સમસ્યા માટે ડિઝાઇન ઉકેલો તૈયાર કર્યા પછી, તેમને આગળના અનુભવોમાં સામેલ કરવું મહત્વપૂર્ણ છે. જે તેઓ શીખી રહ્યાં છે તે ખ્યાલો, પ્રક્રિયાઓ અથવા કૌશલ્યો લાગુ કરે છે, વિસ્તૃત કરે છે અથવા વિસ્તૃત કરે છે. કેટલાક વિદ્યાર્થીઓને હજુ પણ ગેરસમજ હોઈ શકે છે, અથવા તેઓ માત્ર સંશોધન અનુભવના સંદર્ભમાં ખ્યાલ સમજી શકે છે. વિસ્તૃત પ્રવૃત્તિઓ વિદ્યાર્થીઓને તેમની વિભાવનાઓ અને કૌશલ્યોની સમજને લાગુ કરવા માટે સમય આપે છે. તેઓ તેમની સમજને સમાન ઘટના અથવા સમસ્યાઓ માટે લાગુ કરી શકે છે.

વિદ્યાર્થી વર્તન

- નવી, પરંતુ સમાન પરિસ્થિતિઓમાં નવા લેબલ્સ, વ્યાખ્યાઓ, સમજૂતીઓ અને કુશળતા લાગુ કરે છે
- પ્રશ્નો પૂછવા, ઉકેલો પ્રસ્તાવિત કરવા, નિર્ણયો લેવા, પ્રયોગો ડિઝાઇન કરવા અથવા પડકાર પૂર્ણ કરવા માટે અગાઉની માહિતીનો ઉપયોગ કરે છે
- પુરાવા પરથી વાજબી તારણો દોરે છે
- પુરાવા અને તર્કનો ઉપયોગ કરીને અન્ય લોકો દ્વારા કરવામાં આવેલા મોડેલો, સ્પષ્ટતાઓ અથવા દલીલોની ટીકા કરે છે
- નવા અને અગાઉના અનુભવો વચ્ચે વૈચારિક જોડાણો બનાવે છે
- અન્યને સમજણ પહોંચાડે છે

શિક્ષણ વ્યૂહરચના (શિક્ષકની ભૂમિકા)

- વિદ્યાર્થીઓ શબ્દભંડોળ, વ્યાખ્યાઓ અને નવા સંદર્ભોમાં અગાઉ પૂરા પાડવામાં આવેલ સમજૂતીઓનો ઉપયોગ કરે તેવી અપેક્ષા રાખે છે

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)

(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

- વિદ્યાર્થીઓને નવી પરિસ્થિતિઓમાં ખ્યાલો અને કૌશલ્યો લાગુ કરવા પ્રોત્સાહિત કરે છે
- વધારાના પુરાવા, સ્પષ્ટતા અથવા તર્ક પૂરા પાડે છે
- અગાઉ રજૂ કરાયેલા વૈજ્ઞાનિક શબ્દો અને વર્ણનોના વિદ્યાર્થીઓના ઉપયોગને મજબૂત બનાવે છે
- એવા પ્રશ્નો પૂછે છે જે વિદ્યાર્થીઓને પુરાવા અને ડેટામાંથી વાજબી તારણો કાઢવામાં મદદ કરે છે

5. મૂલ્યાંકન કરો

તે મહત્વનું છે કે વિદ્યાર્થીઓ તેમના સ્પષ્ટીકરણની ગુણવત્તા પર પ્રતિસાદ મેળવે. અનૌપચારિક રીતે, આ સમગ્ર શિક્ષણ ક્રમ દરમિયાન થઈ શકે છે. ઔપચારિક રીતે, શિક્ષક શીખવાના ક્રમના તે સંક્ષિપ્ત મૂલ્યાંકનનું સંચાલન પણ કરી શકે છે. મૂલ્યાંકનનો તબક્કો વિદ્યાર્થીઓને તેમની સમજણ અને ક્ષમતાઓનું મૂલ્યાંકન કરવા પ્રોત્સાહિત કરે છે અને શિક્ષકોને શીખવાના લક્ષ્યો અને પરિણામો પ્રાપ્ત કરવા તરફ વ્યક્તિગત વિદ્યાર્થીની પ્રગતિનું મૂલ્યાંકન કરવાની મંજૂરી આપે છે.

વિદ્યાર્થી વર્તન

- અન્ય વિદ્યાર્થીઓને પ્રતિસાદ આપે છે
- પ્રગતિ અથવા જ્ઞાનનું મૂલ્યાંકન કરે છે
- ચેક્સ રૂબ્રિક સાથે અથવા સ્થાપિત માપદંડો વિરુદ્ધ કામ કરે છે
- પૂર્વ જ્ઞાન સાથે વર્તમાન સમજની તુલના કરીને પ્રગતિનું મૂલ્યાંકન કરે છે
- વધારાના પ્રશ્નો પૂછે છે જે ખ્યાલમાં વધુ ઊંડા જાય છે અથવા વધારાના શિક્ષણ તરફ દોરી જાય છે
- શિસ્તના મુખ્ય વિચારો, કોસકટિંગ ખ્યાલો અને વિજ્ઞાન અને

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

એન્જિનિયરિંગ પ્રેક્ટિસની સમજણ દર્શાવે છે

- અવલોકનો, પુરાવા અને અગાઉ સ્વીકૃત ખુલાસાઓનો ઉપયોગ કરીને ખુલ્લા પ્રશ્નોના જવાબો આપે છે

શિક્ષણ વ્યૂહરચના (શિક્ષકની ભૂમિકા)

- ખુલ્લા પ્રશ્નો પૂછે છે જેમ કે, "તમે કેમ વિચારો છો...?" "તમારી પાસે કયા પુરાવા છે?" "તમે પ્રશ્નનો જવાબ કેવી રીતે આપશો?"
- વિદ્યાર્થીઓ તરીકે નોંધો અવલોકન અને રેકૉર્ડ કરે છે
નિદર્શનવ્યક્તિગતશીખેલા ખ્યાલોની સમજ અને કુશળતાના પ્રદર્શન
- વિદ્યાર્થીઓની સમજણના પુરાવા એકત્ર કરવા માટે વિવિધ આકારણીઓનો ઉપયોગ કરે છે વિદ્યાર્થીઓને તેમની પોતાની પ્રગતિનું મૂલ્યાંકન કરવાની તકો પૂરી પાડે છે

3.4. પ્રતિ બંબીત શિક્ષણ: ખ્યાલ, ગબ્સ સાયકલ અને શિક્ષક ખ્યાલની ભૂમિકા

પ્રતિબિંબિત શિક્ષણશિક્ષણનું એક સ્વરૂપ છે જેમાં વિદ્યાર્થી તેમના શીખવાના અનુભવોને પ્રતિબિંબિત કરે છે.શીખવાની પ્રક્રિયાનું એક અગત્યનું પાસું એ છે કે વિદ્યાર્થીઓ દૂર જાય અને તેમના અનુભવ પર વિચાર કરે. પ્રતિબિંબિત શિક્ષણ શક્તિઓનું પરીક્ષણ અને સુધારણા માટેના ક્ષેત્રોની શોધખોળની આંતરિક પ્રક્રિયા દ્વારા જટિલ-વિચાર કૌશલ્યોના વિકાસ પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરે છે. શીખનાર પોતાની સમજણ અને સમજશક્તિના સંદર્ભમાં અર્થ રચે છે અને સ્પષ્ટ કરે છે, વૈચારિક પરિપ્રેક્ષ્યમાં પરિવર્તનને સમર્થન આપે છે. પ્રતિબિંબિત શિક્ષણની સકારાત્મક અસર સારી રીતે દસ્તાવેજીકૃત કરવામાં આવી છે, જે ડેવી (1938) અને શોન (1983) ના કાર્યોમાંથી ઉ વે છે જ્યાં પ્રતિબિંબની પ્રક્રિયા ખોટી માન્યતાઓને પડકારે છે અને સ્પષ્ટતા પ્રદાન કરે છે.

પ્રતિબિંબિત શિક્ષણપ્રક્રિયા અને તેના સંબંધિત પરિણામોને સુધારવા માટે,

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)

(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

શીખવાની પ્રક્રિયા દરમિયાન વિદ્યાર્થીના જ્ઞાન, ક્ષમતાઓ અને પ્રદર્શનનું સક્રિયપણે નિરીક્ષણ અને મૂલ્યાંકન કરવાનો સમાવેશ થાય છે.

ઉદાહરણ તરીકે, જો કોઈ વિદ્યાર્થી પરીક્ષા માટે અભ્યાસ કરી રહ્યો હોય, તો તે પોતાની જાતને પૂછીને પ્રતિબિંબિત શિક્ષણમાં જોડાઈ શકે છે કે તે જે વિષયોનો અભ્યાસ કરી રહ્યો છે તે દરેક વિષયને તે કેટલી સારી રીતે સમજે છે, અને આ આંકડોના આધારે તમારે કયા વિષયો પર વધુ સમય પસાર કરવાની જરૂર છે.

પ્રતિબિંબિત શિક્ષણ વિવિધ રીતે અને વિવિધ સંદર્ભોમાં લાભદાયી હોઈ શકે છે, તેથી તેમાં જોડાવું ઘણીવાર યોગ્ય છે. જેમ કે, નીચેના લેખમાં તમે રિફ્લેક્ટિવ લર્નિંગ વિશે વધુ શીખી શકશો, અને તમે પોતે તેમાં કેવી રીતે જોડાઈ શકો છો, તેમજ તમે અન્ય લોકોને તેમાં જોડાવા માટે કેવી રીતે પ્રોત્સાહિત કરી શકો છો તે જોશો.

વ્યાવસાયિક સંદર્ભમાં, આ તરીકે ઓળખાય છે પ્રતિબિંબિત પ્રેક્ટિસ, જેમાં પ્રતિબિંબિત પ્રક્રિયાનો ઉપયોગ વ્યક્તિને અનુભવોને અલગ રીતે સમજવા અને તે મુજબ પગલાં લેવાની મંજૂરી આપે છે.

પ્રતિ બંબીત શિક્ષણના ફાયદા

વિદ્યાર્થી માટે પ્રતિબિંબિત શિક્ષણના ઘણા ફાયદા છે, જેમાં નીચેનાનો સમાવેશ થાય છે:

- તમારા શીખવાની જવાબદારી સ્વીકારવી અને પરિણામે, તમારા વ્યક્તિગત વિકાસ માટે
- મેટાકોગ્નિટિવ બનવું, અથવા તમારી આંતરિક વિચારસરણી પ્રક્રિયાઓથી વાકેફ થવું
- તમારી ક્રિયાઓ દ્વારા તમારા હેતુઓથી વાકેફ થવું
- તમે જે કાર્ય શીખવા માટે મૂકી રહ્યા છો અને તેમાંથી તમે શું મેળવી

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

રહ્યા છે તે વચ્ચેની કડી જોવી.

ગબ્સનું પ્રતિ બંબીત ચક્ર

1988 માં ગ્રેહામ ગિબ્સ દ્વારા અનુભવોમાંથી શીખવા માટેનું માળખું આપવા માટે ગિબ્સની પ્રતિબિંબીત ચક્ર વિકસાવવામાં આવી હતી. તે અનુભવોને ચક્રાસવા માટે એક માળખું પ્રદાન કરે છે, અને તેના ચક્રીય સ્વભાવને જોતાં, પુનરાવર્તિત અનુભવો માટે ખાસ કરીને સારી રીતે ઉધાર આપે છે, જે તમને તે વસ્તુઓમાંથી શીખવાની અને યોજના બનાવવાની મંજૂરી આપે છે જે કાં તો સારી હતી અથવા સારી ન હતી. તે 6 તબક્કાઓને આવરી લે છે:

- વર્ણનઅનુભવની
- લાગણીઓઅને અનુભવ વિશે વિચારો
- મૂલ્યાંકનઅનુભવ, સારા અને ખરાબ બંને
- વિશ્લેષણપરિસ્થિતિને સમજવા માટે
- નિષ્કર્ષતમે શું શીખ્યા અને તમે અલગ રીતે શું કરી શક્યા હોત તે વિશે
- એક્શન પ્લાનતમે ભવિષ્યમાં સમાન પરિસ્થિતિઓ સાથે કેવી રીતે વ્યવહાર કરશો, અથવા સામાન્ય ફેરફારો જે તમને યોગ્ય લાગશે.

નીચે આના પર વધુ માહિતી છે:

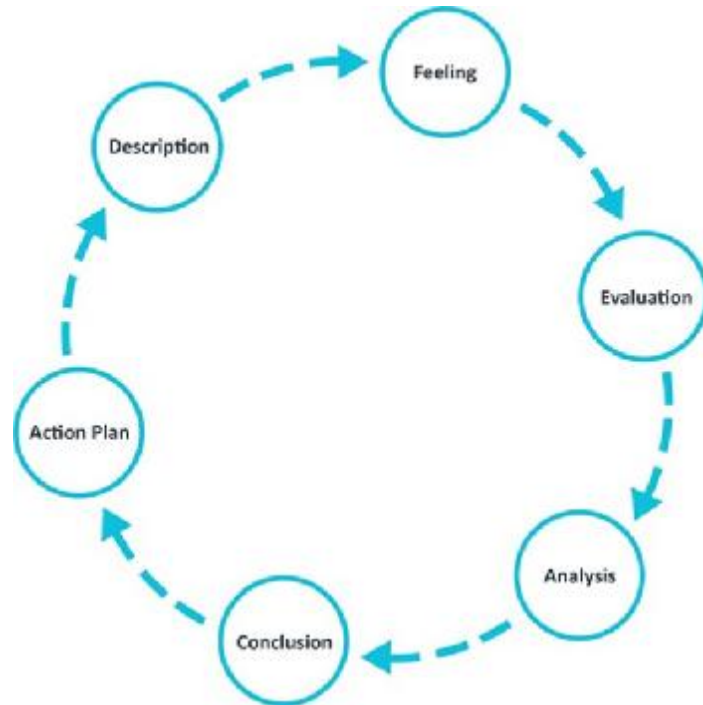
- મોડેલ - દરેક તબક્કાને સંપૂર્ણ વર્ણન આપવામાં આવે છે, જે તમારી જાતને પૂછવા માટેના પ્રશ્નોનું માર્ગદર્શન આપે છે અને પ્રતિબિંબમાં આ કેવી રીતે દેખાય છે તેનું ઉદાહરણ
- પ્રતિબિંબની વિવિધ ઊંડાણો - આ મોડેલનો ઉપયોગ કરીને વધુ

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

સંક્ષિપ્તમાં પ્રતિબિંબિત કરવાનું ઉદાહરણ

આ પ્રતિબિંબનું માત્ર એક મોડેલ છે. તેનું પરીક્ષણ કરો અને જુઓ કે તે તમારા માટે કેવી રીતે કાર્ય કરે છે. જો તમને લાગે કે ફક્ત થોડા જ પ્રશ્નો તમારા માટે મદદરૂપ છે, તો તેના પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરો. જો કે, દરેક તબક્કા વિશે વિચારીને તમે તમારા શીખવાના અનુભવ સાથે વિવેચનાત્મક રીતે જોડાઈ શકો છો.

ગિબ્સના પ્રતિબિંબિત ચક્રના 6 તબક્કાઓ દર્શાવતો પરિપત્ર આકૃતિ

ગિબ્સનું પ્રતિબિંબિત ચક્ર

ગિબ્સે મૂળરૂપે પુનરાવર્તિત પરિસ્થિતિઓમાં તેના ઉપયોગની હિમાયત કરી હતી, પરંતુ તબક્કા અને સિદ્ધાંતો એકલ અનુભવો માટે પણ સમાન રીતે સારી રીતે લાગુ પડે છે. જો એકલા અનુભવ સાથે કરવામાં આવે, તો કાર્ય યોજના વધુ સામાન્ય બની શકે છે અને ભવિષ્યમાં તમે તમારા નિષ્કર્ષને કેવી રીતે

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

લાગુ કરી શકો છો તે જુઓ.

મોડેલના દરેક તબક્કા માટે સંખ્યાબંધ મદદરૂપ પ્રશ્નો નીચે દર્શાવેલ છે. કોઈએ તે બધાનો જવાબ આપવાની જરૂર નથી પરંતુ તે તબક્કામાં કઈ પ્રકારની વસ્તુઓનો સમાવેશ કરવો અર્થપૂર્ણ છે તે વિશે તેઓ માર્ગદર્શન આપી શકે છે. વ્યક્તિ પાસે અન્ય સંકેતો હોઈ શકે છે જે તેના માટે વધુ સારી રીતે કાર્ય કરે છે.

વર્ણન

અહીં પરિસ્થિતિનું વિગતવાર વર્ણન કરવાની તક છે. અહીં સમાવિષ્ટ કરવાના મુખ્ય મુદ્દાઓ શું થયું તેની ચિંતા કરે છે. વ્યક્તિની લાગણીઓ અને તારણો પછીથી આવશે.

મદદરૂપ પ્ર ૧:

- ☐ શું થયું?
- ☐ તે ક્યારે અને ક્યાં બન્યું?
- ☐ કોણ હાજર હતું?
- ☐ તમે અને બીજા લોકોએ શું કર્યું?
- ☐ પરિસ્થિતિનું પરિણામ શું આવ્યું?
- ☐ તમે ત્યાં કેમ હતા?
- ☐ તમે શું થવા માંગતા હતા?

લાગણીઓ

અહીં તમે અનુભવ દરમિયાન અનુભવેલી કોઈપણ લાગણીઓ અથવા વિચારોનું અન્વેષણ કરી શકો છો અને તેઓએ અનુભવ પર કેવી અસર કરી

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

હશે.

મદદરૂપ પ્ર ૧:

- ☐ પરિસ્થિતિ દરમિયાન તમે શું અનુભવતા હતા?
- ☐ પરિસ્થિતિ પહેલા અને પછી તમે શું અનુભવતા હતા?
- ☐ તમને શું લાગે છે કે અન્ય લોકો પરિસ્થિતિ વિશે શું અનુભવી રહ્યા હતા?
- ☐ તમને લાગે છે કે અન્ય લોકો હવે પરિસ્થિતિ વિશે શું અનુભવે છે?
- ☐ પરિસ્થિતિ દરમિયાન તમે શું વિચારતા હતા?
- ☐ હવે પરિસ્થિતિ વિશે તમે શું વિચારો છો?

મૂલ્યાંકન

અહીં તમારી પાસે પરિસ્થિતિમાં શું કામ કર્યું અને શું કામ ન કર્યું તેનું મૂલ્યાંકન કરવાની તક છે. શક્ય તેટલું ઉદ્દેશ્ય અને પ્રામાણિક બનવાનો પ્રયાસ કરો. તમારા પ્રતિબિંબમાંથી સૌથી વધુ મેળવવા માટે, પરિસ્થિતિના હકારાત્મક અને નકારાત્મક બંને પાસાઓ પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરો, પછી ભલે તે મુખ્યત્વે એક અથવા અન્ય હોય.

મદદરૂપ પ્રશ્નો:

- ☐ અનુભવ વિશે શું સારું અને ખરાબ હતું?
- ☐ શું સારું થયું?
- ☐ શું એટલું સારું ન થયું?
- ☐ તમે અને અન્ય લોકોએ પરિસ્થિતિમાં શું યોગદાન આપ્યું છે (સકારાત્મક અથવા નકારાત્મક રીતે)?

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

વિ લેખણ

વિશ્લેષણનું પગલું એ છે કે જ્યાં તમને શું થયું તે સમજવાની તક મળે છે. અત્યાર સુધી તમે પરિસ્થિતિમાં શું બન્યું તેની આસપાસની વિગતો પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કર્યું છે. હવે તમારી પાસે તેમાંથી અર્થ કાઢવાની તક છે. તમે વિવિધ પાસાઓને લક્ષ્ય બનાવવા માંગો છો કે જે સારી રીતે અથવા ખરાબ રીતે ગયા અને તમારી જાતને શા માટે પૂછો. જો તમે શૈક્ષણિક સાહિત્યનો સમાવેશ કરવા માંગતા હો, તો તેને સમાવવાનું આ કુદરતી સ્થળ છે.

- ☐ શા માટે વસ્તુઓ સારી થઈ?
- ☐ તે સારું કેમ ન થયું?
- ☐ હું પરિસ્થિતિનો શું અર્થ કરી શકું?
- ☐ કયું જ્ઞાન – મારું પોતાનું અથવા અન્ય (ઉદાહરણ તરીકે શૈક્ષણિક સાહિત્ય) મને પરિસ્થિતિ સમજવામાં મદદ કરી શકે છે?

તારણો

આ વિભાગમાં તમે શું થયું તે વિશે તારણો કરી શકો છો. આ તે છે જ્યાં તમે તમારા શિક્ષણનો સારાંશ આપો છો અને તમારી ક્રિયાઓમાં કયા ફેરફારો ભવિષ્યમાં પરિણામને સુધારી શકે છે તે પ્રકાશિત કરો છો. તે અગાઉના વિભાગો માટે કુદરતી પ્રતિભાવ હોવો જોઈએ.

મદદરૂપ પ્રશ્નો:

- ☐ આ પરિસ્થિતિમાંથી હું શું શીખ્યો?
- ☐ સામેલ દરેક વ્યક્તિ માટે આ કેવી રીતે વધુ હકારાત્મક પરિસ્થિતિ હોઈ શકે?

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

- આવી પરિસ્થિતિને વધુ સારી રીતે હેન્ડલ કરવા માટે મારે કઈ કુશળતા વિકસાવવાની જરૂર છે?
- હું બીજું શું કરી શક્યો હોત?

એક્શન પ્લાન

આ પગલા પર તમે ભવિષ્યમાં સમાન અથવા સંબંધિત પરિસ્થિતિમાં તમે અલગ રીતે શું કરશો તેની યોજના બનાવો. તમે તમારી જાતને અલગ રીતે કાર્ય કરવા માટે કેવી રીતે મદદ કરશો તે વિશે વિચારવું પણ અત્યંત મદદરૂપ થઈ શકે છે - જેમ કે તમે માત્ર તમે અલગ રીતે શું કરશો તેની યોજના જ નથી બનાવતા, પણ તમે તે કેવી રીતે થાય તેની ખાતરી કરશો. કેટલીકવાર માત્ર અનુભૂતિ પૂરતી હોય છે, પરંતુ અન્ય સમયે રીમાઇન્ડર્સ મદદરૂપ થઈ શકે છે.

મદદરૂપ પ્ર ૧:

- જો મારે તે જ વસ્તુ ફરીથી કરવી હોય, તો હું અલગ રીતે શું કરીશ?
- મને જરૂરી કૌશલ્યો હું કેવી રીતે વિકસાવીશ?
- હું કેવી રીતે ખાતરી કરી શકું કે હું આગલી વખતે અલગ રીતે કામ કરી શકું?

ગબની સાયકલને અનુસરતા વ્યવહાર, ઉદાહરણ

પગલું 1 - વર્ણન

મારા મિત્રોના જૂથે એક બીજાને અભ્યાસક્રમનો એક વિષય શીખવવાનું શરૂ કર્યું હતું અને તેની સામગ્રી શીખવવાનો અને શેર કરવાનો મારો વારો હતો.

પગલું 2 - લાગણીઓ

દૃશ્ય વિશે વિચારતી વખતે, હું ખૂબ નર્વસ અનુભવતો હતો કારણ કે મેં તે વિષય પહેલાં વાંચ્યો ન હતો અને મને વિશ્વાસ નહોતો કે હું સામગ્રી તૈયાર કરી શકીશ અને

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)

(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

અસરકારક રીતે શીખવી શકીશ. જો કે, મારા વારાના દિવસે હું ઉત્સાહિત હતો અને વધુ હકારાત્મક અનુભવું છું. મારા મિત્રોએ મારી શિક્ષણ પ્રક્રિયાને સકારાત્મક બોડી લેંગ્વેજ સાથે ટેકો આપ્યો જેણે મને આરામ કરવામાં અને સમગ્ર પ્રક્રિયાનો આનંદ માણવામાં મદદ કરી, જોકે મને પછીથી ચિંતા થઈ કે મારા દ્વારા તૈયાર કરવામાં આવેલી સામગ્રી યોગ્ય ન હતી.

પગલું 3 - મૂલ્યાંકન

આ ઉપરાંત, બધા મિત્રો મારા પ્રયત્નોથી ખૂબ સંતુષ્ટ હતા અને તેઓ મારા દ્વારા શીખવવામાં આવેલ વિષયને સંપૂર્ણ રીતે સમજી શક્યા હતા. ચાલુ

નકારાત્મક બાજુ, સામગ્રી ચોક્કસ રીતે તૈયાર કરવામાં આવી ન હતી તેથી મારે થોડા પૃષ્ઠો પછી ઉમેરવું પડ્યું

પગલું 4 - વિ લેષણ

પ્રતિબિંબ પર, મને સમજાયું કે મારે ભૌતિક વિકાસ પર વધુ સંશોધન કરવું જોઈએ. જોકે સંતુલન પર, લેકચર સહભાગીઓ વચ્ચે સ્વસ્થ ક્રિયાપ્રતિક્રિયા સાથે અસરકારક હતું. વ્યાખ્યાન પછી મારા કેટલાક મિત્રો સાથે વાત કરતાં, તેમના હકારાત્મક

પ્રતિસાદથી મને એ સમજવામાં મદદ મળી કે મારા આઉટગોઇંગ વ્યક્તિત્વથી મારા મિત્રોને આરામનો અનુભવ થયો અને વ્યાખ્યાન દરમિયાન મુક્તપણે પ્રશ્નો પૂછી શકાય.

પગલું 5 - નિષ્કર્ષ

આ અનુભવના પરિણામે મારામાં આત્મવિશ્વાસ વધ્યો અને મને સમજાયું કે ભૂલો કરવી ઠીક છે.

પગલું 6 - એક્ટન પ્લાન

આગલી વખતે જ્યારે હું કોઈ વિષય શીખવીશ, ત્યારે હું ભૌતિક બાજુના ભાગ પર વધુ

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)

(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

સંશોધન કરી શક્યો હોત. હું મારા શિક્ષકો પાસેથી પણ સલાહ લઈ શકું છું જેઓ વિષયો શીખવવાની ટેવ ધરાવે છે. આ મને વધુ સારી રીતે સંગઠિત અને આત્મવિશ્વાસ અનુભવવામાં મદદ કરશે.

એકમ: 4 અદ્યતન શિક્ષણશાસ્ત્રના વલણો

4.1. બ્લેન્ડેડ લર્નિંગ : કન્સેપ્ટ, ફોર્મ, શિક્ષકની ભૂમિકા

મિશ્રિત શિક્ષણ એ શૈક્ષણિક અભિગમ છે જે ઓનલાઈન શિક્ષણ પ્રવૃત્તિઓ અને સંસાધનો સાથે પરંપરાગત સામ-સામે સૂચનાને જોડે છે. તે વધુ લવચીક અને વ્યક્તિગત શિક્ષણ અનુભવ બનાવવા માટે પરંપરાગત વર્ગખંડમાં શિક્ષણ અને ઓનલાઈન શિક્ષણ બંનેના શ્રેષ્ઠ પાસાઓને એકીકૃત કરે છે. અહીં ખ્યાલની ઝાંખી છે:

1. **ઓનલાઈન અને વ્યક્તિગત શિક્ષણનું એકીકરણ:** મિશ્રિત શિક્ષણનો હેતુ ઓનલાઈન અને વ્યક્તિગત રીતે શીખવાની પદ્ધતિઓ બંનેના ફાયદાઓનો લાભ લેવાનો છે. સંમિશ્રિત શિક્ષણ વાતાવરણમાં, વિદ્યાર્થીઓ પરંપરાગત વર્ગખંડની પ્રવૃત્તિઓ, જેમ કે વ્યાખ્યાનો, ચર્ચાઓ અને હાથ પરની કસરતો તેમજ ઇન્ટરેક્ટિવ મોડ્યુલ્સ, મલ્ટીમીડિયા સામગ્રી અને સહયોગી પ્રોજેક્ટ્સ જેવી ઓનલાઈન પ્રવૃત્તિઓના સંયોજનમાં જોડાય છે.
2. **સુગમતા અને વૈયક્તિકરણ:** મિશ્રિત શિક્ષણ વિદ્યાર્થીઓને શીખવાની સામગ્રીને એક્સેસ કરવા અને તેમની પોતાની ગતિ અને સગવડતા મુજબ પ્રવૃત્તિઓમાં ભાગ લેવા માટે સુગમતા પ્રદાન કરે છે. તે વ્યક્તિગત વિદ્યાર્થીઓની જરૂરિયાતો, પસંદગીઓ અને શીખવાની શૈલીઓને અનુરૂપ વ્યક્તિગત શિક્ષણ અનુભવો માટે પરવાનગી આપે છે. વિદ્યાર્થીઓ વિષયવસ્તુની સમીક્ષા કરી શકે છે, સોંપણીઓ પૂર્ણ કરી શકે છે અને અનુસૂચિત વર્ગ સમયની બહાર ઓનલાઈન વધારાની શિક્ષણ પ્રવૃત્તિઓમાં જોડાઈ શકે છે, જે સ્વ-નિર્દેશિત શિક્ષણ અને અન્વેષણ માટેની તકો પૂરી પાડે છે.
3. **વિભેદક સૂચના:** મિશ્રિત શિક્ષણ વિદ્યાર્થીઓની વિવિધ જરૂરિયાતોને પહોંચી વળવા શિક્ષકોને સૂચનાઓને અલગ પાડવા સક્ષમ બનાવે છે. શિક્ષકો વિદ્યાર્થીઓના પ્રદર્શન પર ડેટા એકત્ર

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)

(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

કરવા અને તે મુજબ સૂચનાઓને સમાયોજિત કરવા માટે ઓનલાઇન મૂલ્યાંકનો અને વિશ્લેષણોનો ઉપયોગ કરી શકે છે. તેઓ વ્યક્તિગત વિદ્યાર્થીની પ્રગતિ અને શીખવાના લક્ષ્યોના આધારે લક્ષિત સમર્થન, હસ્તક્ષેપ અથવા એક્સ્ટેન્શન પ્રદાન કરી શકે છે.

4. **સગાઈ અને ક્રિયાપ્રતિક્રિયામાં વધારો:** મિશ્રિત શિક્ષણ વિદ્યાર્થીઓ અને શિક્ષકો વચ્ચે સક્રિય જોડાણ અને ક્રિયાપ્રતિક્રિયાને પ્રોત્સાહન આપે છે. ઓનલાઇન લર્નિંગ પ્લેટફોર્મ અને ટૂલ્સ ચર્ચા મંચો, જૂથ પ્રોજેક્ટ્સ અને વર્ચ્યુઅલ ક્લાસરૂમ્સ દ્વારા સહયોગી શિક્ષણ, પીઅર ક્રિયાપ્રતિક્રિયા અને પ્રતિસાદની આપ-લે માટે તકો પ્રદાન કરે છે. વ્યક્તિગત વર્ગના સત્રો અરસપરસ પ્રવૃત્તિઓ, ચર્ચાઓ અને અનુભવો પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરી શકે છે જે સમજણને વધારે છે અને શિક્ષણને મજબૂત બનાવે છે.
5. **સંસાધનો અને સમર્થનની એક્સેસ:** મિશ્રિત શિક્ષણ શૈક્ષણિક સંસાધનો અને સહાયક સેવાઓની વિશાળ શ્રેણીની એક્સેસને વિસ્તૃત કરે છે. વિદ્યાર્થીઓ વર્ગખંડની સૂચનાને પૂરક બનાવવા અને તેમના શીખવાના અનુભવને વધારવા માટે મલ્ટીમીડિયા સામગ્રી, શૈક્ષણિક વેબસાઇટ્સ, ડિજિટલ પાઠ્યપુસ્તકો અને ઓનલાઇન ટુટોરિયલ્સ એક્સેસ કરી શકે છે. વધુમાં, ઓનલાઇન સંચાર સાધનો વિદ્યાર્થીઓને શિક્ષકો, સાથીદારો અને નિષ્ણાતો સાથે સમર્થન, પ્રતિસાદ અને સહયોગ માટે જોડાવા માટે સક્ષમ કરે છે.
6. **ટેકનોલોજી એકીકરણ:** મિશ્રિત શિક્ષણ એ શીખવાની પ્રક્રિયાના મુખ્ય સક્ષમકર્તા તરીકે ટેકનોલોજી પર આધાર રાખે છે. શૈક્ષણિક તકનીકી સાધનો અને પ્લેટફોર્મ, જેમ કે લર્નિંગ મેનેજમેન્ટ સિસ્ટમ્સ (LMS), વિડિયો કોન્ફરન્સિંગ સોફ્ટવેર, ઇન્ટરેક્ટિવ સિમ્યુલેશન્સ અને ઓનલાઇન એસેસમેન્ટ ટૂલ્સ, મિશ્રિત શિક્ષણ અનુભવો પહોંચાડવા અને સંચાલિત કરવામાં કેન્દ્રિય ભૂમિકા ભજવે છે.

એકંદરે, મિશ્રિત શિક્ષણ એ શિક્ષણ પ્રત્યે લવચીક, ગતિશીલ અને વિદ્યાર્થી-કેન્દ્રિત અભિગમ પ્રદાન કરે છે જે શિક્ષણ અને શીખવાના પરિણામોને વધારવા માટે ટેકનોલોજીની શક્તિનો ઉપયોગ કરે છે. પરંપરાગત અને ઓનલાઇન શીખવાની પદ્ધતિની શક્તિઓને સંયોજિત કરીને, મિશ્રિત શિક્ષણ વિવિધ શૈક્ષણિક સંદર્ભોમાં નવીનતા, કસ્ટમાઇઝેશન અને શીખવાની અસરકારકતામાં સુધારો કરવાની તકો પૂરી પાડે છે.

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

- મિશ્રિત શિક્ષણ સ્વરૂપો:-

ઓનલાઈન અને વ્યક્તિગત ઘટકોને કેવી રીતે સંયોજિત અને સંરચિત કરવામાં આવે છે તેના આધારે મિશ્રિત શિક્ષણ વિવિધ સ્વરૂપો લઈ શકે છે. અહીં મિશ્રિત શિક્ષણના કેટલાક સામાન્ય સ્વરૂપો છે:

1. **પરિભ્રમણ મોડલ:** પરિભ્રમણ મોડેલમાં, વિદ્યાર્થીઓ સામ-સામે સૂચના અને ઓનલાઈન શિક્ષણ પ્રવૃત્તિઓ સહિત વિવિધ શીખવાની પદ્ધતિઓ વચ્ચે ફેરવે છે. આ મોડેલને વિવિધ રીતે સંરચિત કરી શકાય છે:
 - **સ્ટેશન પરિભ્રમણ:** વિદ્યાર્થીઓ વર્ગખંડમાં અલગ-અલગ સ્ટેશનો વચ્ચે ફરે છે, દરેક એક અલગ શીખવાની પ્રવૃત્તિ ઓફર કરે છે, જેમ કે શિક્ષકની આગેવાની હેઠળની સૂચના, સ્વતંત્ર અભ્યાસ, જૂથ કાર્ય અથવા ઓનલાઈન શિક્ષણ.
 - **લેબ રોટેશન:** વિદ્યાર્થીઓ તેમના સમયનો અમુક હિસ્સો કોમ્પ્યુટર લેબ અથવા નિયુક્ત ટેકનોલોજીથી સજ્જ જગ્યામાં વિતાવે છે, જ્યાં તેઓ ઓનલાઈન શિક્ષણ પ્રવૃત્તિઓમાં જોડાય છે અથવા શિક્ષકની દેખરેખ હેઠળ ડિજિટલ સંસાધનોનો ઉપયોગ કરે છે.
2. **ફ્લેક્સ મોડલ:** ફ્લેક્સ મોડલ વિદ્યાર્થીઓને તેમની શીખવાની ગતિ, માર્ગ અને સ્થળ પર વધુ નિયંત્રણ આપે છે. વિદ્યાર્થીઓને ઓનલાઈન શિક્ષણ સંસાધનો અને પ્રવૃત્તિઓની એક્સેસ હોય છે, જે તેઓ સુનિશ્ચિત વર્ગ સમયની બહાર સ્વતંત્ર રીતે જોડાઈ શકે છે. શિક્ષકો જરૂરિયાત મુજબ માર્ગદર્શન, સમર્થન અને વ્યક્તિગત સૂચના પ્રદાન કરે છે, પરંતુ વિદ્યાર્થીઓ તેમના શિક્ષણનું સંચાલન કેવી રીતે કરે છે તેમાં સુગમતા હોય છે.
3. **ફ્લિપ કરેલ વર્ગખંડ:** ફ્લિપ કરેલ વર્ગખંડ મોડેલમાં, સૂચનાત્મક સામગ્રી વર્ગ સમયની બહાર ઓનલાઈન વિતરિત કરવામાં આવે છે, સામાન્ય રીતે વિડિઓઝ, વાંચન અથવા ઇન્ટરેક્ટિવ મોડ્યુલના સ્વરૂપમાં. પછી વર્ગ સમયનો ઉપયોગ સક્રિય શિક્ષણ પ્રવૃત્તિઓ માટે કરવામાં આવે છે, જેમ કે ચર્ચાઓ, સહયોગી પ્રોજેક્ટ્સ, સમસ્યાનું નિરાકરણ અથવા હાથ પરની કસરતો, જ્યાં વિદ્યાર્થીઓ લાગુ કરે છે અને સામગ્રી વિશેની તેમની સમજને વધારે છે.

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)

(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

4. **સમૃદ્ધ વર્ચ્યુઅલ મોડલ:** સમૃદ્ધ વર્ચ્યુઅલ મોડલમાં, મોટાભાગનું શિક્ષણ ઓનલાઇન થાય છે, પ્રસંગોપાત સામ-સામે મીટિંગ્સ અથવા ચોક્કસ હેતુઓ માટે સત્રો, જેમ કે પ્રોજેક્ટ-આધારિત શિક્ષણ, પ્રયોગશાળાઓ, વર્કશોપ અથવા મૂલ્યાંકનો. વિદ્યાર્થીઓ તેમની પોતાની ગતિએ ઓનલાઇન શિક્ષણ પ્રવૃત્તિઓ, સંસાધનો અને સોંપણીઓ સાથે જોડાય છે અને જરૂરિયાત મુજબ શિક્ષકો પાસેથી સમર્થન અને માર્ગદર્શન મેળવે છે.
5. **હાઇબ્રિડ મોડલ:** હાઇબ્રિડ મોડલ પરંપરાગત રૂબરૂ સૂચનાના ઘટકોને ઓનલાઇન શિક્ષણ ઘટકો સાથે જોડે છે, પરંતુ ચોક્કસ માળખું અને અમલીકરણ બદલાઈ શકે છે. આ મોડલ વિદ્યાર્થીઓ અને શિક્ષકોની જરૂરિયાતો અને પસંદગીઓને આધારે ઓનલાઇન અને વ્યક્તિગત ઘટકોને કેવી રીતે એકીકૃત કરવામાં આવે છે તેમાં સુગમતા માટે પરવાનગી આપે છે.
6. **સંકલિત મોડલ:** સંકલિત મોડેલમાં, એક સંકલિત અને અરસપરસ શિક્ષણનો અનુભવ બનાવવા માટે ઓનલાઇન અને વ્યક્તિગત રીતે શીખવાની પ્રવૃત્તિઓ એકીકૃત રીતે સંકલિત કરવામાં આવે છે. શિક્ષકો શીખવાના અનુભવોની રચના કરે છે જે ચોક્કસ શીખવાના ઉદ્દેશ્યોને હાંસલ કરવા અને વિદ્યાર્થીઓને અર્થપૂર્ણ રીતે જોડવા માટે બંને પદ્ધતિઓની શક્તિનો લાભ લે છે.

મિશ્રિત શિક્ષણના દરેક સ્વરૂપમાં તેના ફાયદા અને પડકારો હોય છે, અને સૌથી યોગ્ય મોડલ શીખવાના લક્ષ્યો, વિષયવસ્તુ વિસ્તાર, વિદ્યાર્થીઓની જરૂરિયાતો, ઉપલબ્ધ સંસાધનો અને તકનીકી ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર જેવા પરિબલો પર આધાર રાખે છે. સંમિશ્રિત શિક્ષણ અનુભવોને કાળજીપૂર્વક ડિઝાઇન અને અમલીકરણ કરીને, શિક્ષકો આકર્ષક, વ્યક્તિગત અને અસરકારક શિક્ષણ વાતાવરણ બનાવી શકે છે જે વિદ્યાર્થીઓની વિવિધ જરૂરિયાતોને પૂર્ણ કરે છે.

- **શિક્ષકની ભૂમિકા:-**

સંમિશ્રિત શિક્ષણ વાતાવરણમાં, શિક્ષકની ભૂમિકા વિવિધ જવાબદારીઓને સમાવિષ્ટ કરવા માટે વિકસિત થાય છે જે વિદ્યાર્થીઓને વ્યક્તિગત અને ઓનલાઇન એમ બંને રીતે શીખવામાં સહાય અને સુવિધા આપે છે. અહીં કેટલીક મુખ્ય ભૂમિકાઓ છે જે શિક્ષકો મિશ્રિત શિક્ષણમાં ભજવે છે:

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)

(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

1. **અભ્યાસક્રમ ડિઝાઇન અને સૂચના:** શિક્ષકો ઓનલાઇન અને વ્યક્તિગત રીતે શીખવાની પ્રવૃત્તિઓને અસરકારક રીતે એકીકૃત કરવા માટે અભ્યાસક્રમની રચના અને આયોજન કરે છે. તેઓ સૂચનાત્મક સામગ્રી, સંસાધનો અને મૂલ્યાંકનો પસંદ કરે છે અથવા બનાવે છે જે શીખવાના ઉદ્દેશ્યો સાથે સંરેખિત થાય છે અને વિદ્યાર્થીઓની વિવિધ જરૂરિયાતો અને શીખવાની શૈલીઓ પૂરી કરે છે.
2. **સુવિધા અને માર્ગદર્શન:** શિક્ષકો સહાયક અને માર્ગદર્શક તરીકે સેવા આપે છે જે વર્ગખંડમાં અને ઓનલાઇન એમ બંને રીતે વિદ્યાર્થીઓની શીખવાની પ્રગતિને સમર્થન આપે છે. તેઓ વિદ્યાર્થીઓને વિભાવનાઓને સમજવામાં, સમસ્યાઓ ઉકેલવામાં અને સોંપણીઓને પૂર્ણ કરવામાં મદદ કરવા માટે સૂચના, સ્પષ્ટતા, પ્રદર્શન અને પ્રતિસાદ પ્રદાન કરે છે. શિક્ષકો ઓનલાઇન પ્લેટફોર્મ કેવી રીતે નેવિગેટ કરવું, સંસાધનોને કેવી રીતે એક્સેસ કરવું અને ડિજિટલ કન્ટેન્ટ સાથે અસરકારક રીતે કેવી રીતે જોડાઈ શકાય તેનું માર્ગદર્શન પણ આપે છે.
3. **વ્યક્તિગત શિક્ષણ સપોર્ટ:** શિક્ષકો વિદ્યાર્થીઓની વ્યક્તિગત જરૂરિયાતો, રુચિઓ અને ક્ષમતાઓને પૂર્ણ કરવા માટે સૂચનાઓને અલગ પાડે છે. તેઓ મૂલ્યાંકન ડેટા દ્વારા વિદ્યાર્થીઓની શક્તિ અને વિકાસ માટેના ક્ષેત્રોને ઓળખે છે અને જરૂરિયાત મુજબ વ્યક્તિગત સહાય, હસ્તક્ષેપ અને સંવર્ધન પ્રવૃત્તિઓ પ્રદાન કરે છે. શિક્ષકો દરેક વિદ્યાર્થીની શીખવાની પ્રોફાઇલને અનુરૂપ એક-એક-એક ટુટરિંગ, નાના જૂથ સૂચના અથવા અનુકૂળનશીલ શિક્ષણ માર્ગો ઓફર કરી શકે છે.
4. **ટેક એકીકરણ અને સપોર્ટ:** શિક્ષકો શિક્ષણના અનુભવો અને પરિણામોને વધારવા માટે શૈક્ષણિક તકનીકી સાધનો અને પ્લેટફોર્મને સૂચનાઓમાં એકીકૃત કરે છે. તેઓ પોતાને અને તેમના વિદ્યાર્થીઓને ડિજિટલ ટૂલ્સ, સોફ્ટવેર અને ઓનલાઇન સંસાધનોથી પરિચિત કરે છે, તાલીમ, મુશ્કેલીનિવારણ અને જરૂરિયાત મુજબ તકનીકી સહાય પૂરી પાડે છે. શિક્ષકો સામગ્રી પહોંચાડવા, સહયોગની સુવિધા આપવા અને વિદ્યાર્થીની પ્રગતિનું અસરકારક રીતે મૂલ્યાંકન કરવા ટેકનોલોજીનો લાભ લે છે.
5. **મોનીટરીંગ અને એસેસમેન્ટ:** શિક્ષકો વિદ્યાર્થીઓની પ્રગતિ અને ઓનલાઇન અને વ્યક્તિગત રીતે બંને પ્રકારની શીખવાની પ્રવૃત્તિઓમાં વ્યસ્તતાનું નિરીક્ષણ કરે છે. તેઓ સમજને માપવા,

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)

(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

ગેરસમજોને ઓળખવા અને તે મુજબ સૂચનાને સમાયોજિત કરવા માટે રચનાત્મક મૂલ્યાંકન વ્યૂહરચનાઓનો ઉપયોગ કરે છે. શિક્ષકો વિદ્યાર્થીઓના પ્રદર્શનને ટ્રેક કરવા, સમયસર પ્રતિસાદ આપવા અને સૂચનાત્મક નિર્ણયોની જાણ કરવા માટે ઓનલાઇન પ્લેટફોર્મ્સ અને મૂલ્યાંકનોમાંથી ડેટાનું વિશ્લેષણ કરે છે.

6. **સહયોગ અને સંચારની સુવિધા:** શિક્ષકો સહયોગી અને ઇન્ટરેક્ટિવ શિક્ષણ વાતાવરણને પ્રોત્સાહન આપે છે જ્યાં વિદ્યાર્થીઓ સાથીદારો સાથે જોડાઈ શકે, વિચારો શેર કરી શકે અને પ્રોજેક્ટ પર સહયોગ કરી શકે. તેઓ ઓનલાઇન ચર્ચાઓ, જૂથ કાર્ય અને સહયોગી પ્રવૃત્તિઓની સુવિધા આપે છે જે જટિલ વિચારસરણી, સંચાર કૌશલ્ય અને ટીમ વર્કને પ્રોત્સાહન આપે છે. શિક્ષકો પણ વિદ્યાર્થીઓ વચ્ચે વાતચીતને પ્રોત્સાહિત કરે છે અને પીઅર પ્રતિસાદ અને સમર્થન માટે તકો પ્રદાન કરે છે.
7. **પ્રતિબિંબ અને સતત સુધારણા:** શિક્ષકો તેમની શિક્ષણ પદ્ધતિઓ, વિદ્યાર્થીઓના પરિણામો અને મિશ્રિત શિક્ષણ અનુભવોની અસરકારકતા પર પ્રતિબિંબિત કરે છે. તેઓ તેમની સૂચનાત્મક વ્યૂહરચનાઓ, અભ્યાસક્રમની રચના અને ટેકનોલોજીના ઉપયોગનું મૂલ્યાંકન કરવા અને તેને સુધારવા માટે વિદ્યાર્થીઓ, સહકાર્યકરો અને વહીવટકર્તાઓ પાસેથી પ્રતિસાદ માંગે છે. શિક્ષકો સંમિશ્રિત શિક્ષણમાં શ્રેષ્ઠ પ્રયાસો સાથે વર્તમાન રહેવા અને તેમની શિક્ષણ કૌશલ્યને વધારવા માટે વ્યાવસાયિક વિકાસ પ્રવૃત્તિઓમાં જોડાય છે.

એકંદરે, મિશ્રિત શિક્ષણ વાતાવરણમાં, શિક્ષકો અર્થપૂર્ણ શિક્ષણ અનુભવો ગોઠવવામાં, વિદ્યાર્થીઓની વૃદ્ધિ અને સફળતાને ટેકો આપવા અને સહયોગ, પૂછપરછ અને સતત સુધારણાની સંસ્કૃતિને પ્રોત્સાહન આપવામાં મુખ્ય ભૂમિકા ભજવે છે.

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

4.3.આકારણીની આધુનિક તકનીકો: ખ્યાલ અને પરિચય

1. ક્વિઝ (ગુગલ ફોર્મ):-

ગુગલ ફોર્મ્સનો ઉપયોગ કરીને ક્વિઝ બનાવવી એ એક સીધી પ્રક્રિયા છે. તમને પ્રારંભ કરવામાં મદદ કરવા માટે અહીં એક પગલું-દર-પગલાની માર્ગદર્શિકા છે:

1. **Google ફોર્મ્સ ઍક્સેસ કરો:** વેબસાઇટ (<https://www.google.com/forms>) ની મુલાકાત લઈને અથવા તમારી Google ડ્રાઇવમાંથી Google Forms એપ ખોલીને Google Forms પર જાઓ.
2. **સાઇન ઇન કરો:** તમારા Google એકાઉન્ટમાં સાઇન ઇન કરો જો તમે પહેલાથી સાઇન ઇન નથી. આ તમને Google ડ્રાઇવ પર તમારી ક્વિઝ બનાવવા અને સાચવવાની મંજૂરી આપશે.
3. **નવું ફોર્મ શરૂ કરો:** નવું ફોર્મ શરૂ કરવા માટે "+" ખાલી" અથવા "ખાલી ફોર્મ" વિકલ્પ પર ક્લિક કરો.
4. **પ્રશ્નો ઉમેરો:** તમારી ક્વિઝમાં નવો પ્રશ્ન ઉમેરવા માટે "+" પ્રશ્ન ઉમેરો" બટન પર ક્લિક કરો. તમે બહુવિધ-પસંદગી, ટૂંકા જવાબ, ફકરો અને વધુ સહિત વિવિધ પ્રકારના પ્રશ્નોમાંથી પસંદ કરી શકો છો.
5. **પ્રશ્નની વિગતો દાખલ કરો:** પ્રશ્નનો ટેક્સ્ટ અને પ્રશ્ન માટે કોઈપણ વધારાની સૂચનાઓ અથવા વિગતો દાખલ કરો. બહુવિધ-પસંદગીના પ્રશ્નો માટે, તમે "વિકલ્પ 1," "વિકલ્પ 2," વગેરે પર ક્લિક કરીને જવાબ વિકલ્પો ઉમેરી શકો છો.
6. **પ્રશ્ન સેટિંગ્સ કસ્ટમાઇઝ કરો:** તમે પ્રશ્ન બોક્સના તળિયે-જમણા ખૂણે ત્રણ બિંદુઓ પર ક્લિક કરીને દરેક પ્રશ્ન માટે સેટિંગ્સને કસ્ટમાઇઝ કરી શકો છો. વિકલ્પોમાં પ્રશ્ન જરૂરી બનાવવાનો, જવાબનો પ્રતિસાદ ઉમેરવાનો અથવા જવાબના વિકલ્પોને શફલિંગ કરવાનો સમાવેશ થઈ શકે છે.

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)

(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

7. વધુ પ્રશ્નો ઉમેરો: "+" પ્રશ્ન ઉમેરો" પર ક્લિક કરીને અને પગલાં 5 અને 6નું પુનરાવર્તન કરીને તમારી ક્વિઝમાં પ્રશ્નો ઉમેરવાનું ચાલુ રાખો.
8. વિભાગો ગોઠવો (વૈકલ્પિક): જો તમારી ક્વિઝમાં બહુવિધ વિભાગો છે, તો તમે "વિભાગ ઉમેરો" બટન પર ક્લિક કરીને તેને ગોઠવી શકો છો. આ તમને સંબંધિત પ્રશ્નોને એકસાથે જૂથ કરવાની અને વિભાગના શીર્ષકો અથવા વર્ણનો ઉમેરવાની મંજૂરી આપે છે.
9. તમારી ક્વિઝનું પૂર્વાવલોકન કરો: તમારી ક્વિઝનું પૂર્વાવલોકન કરવા અને ઉત્તરદાતાઓને તે કેવી રીતે દેખાશે તે જોવા માટે ઉપર-જમણા ખૂણે આંખના ચિહ્ન પર ક્લિક કરો.
10. ક્વિઝ સેટિંગ્સ કસ્ટમાઇઝ કરો: તમારી ક્વિઝ માટે સેટિંગ્સને કસ્ટમાઇઝ કરવા માટે ઉપર-જમણા ખૂણે સેટિંગ્સ (ગિયર) આઇકોન પર ક્લિક કરો. વિકલ્પોમાં પ્રતિસાદોને મર્યાદિત કરવા, ઇમેઇલ સરનામાં એકત્રિત કરવા અને સબમિશન પછી પ્રતિસાદકર્તાઓને તેમના પ્રતિસાદોને સંપાદિત કરવાની મંજૂરી આપવાનો સમાવેશ થઈ શકે છે.
11. તમારી ક્વિઝ શેર કરો: એકવાર તમારી ક્વિઝ તૈયાર થઈ જાય, પછી તમે ઉપર-જમણા ખૂણે "મોકલો" બટન પર ક્લિક કરીને તેને અન્ય લોકો સાથે શેર કરી શકો છો. તમે લિંકને સીધી શેર કરવાનું પસંદ કરી શકો છો, તેને ઇમેઇલ દ્વારા મોકલી શકો છો અથવા તેને વેબસાઇટ પર એમ્બેડ કરી શકો છો.
12. પ્રતિભાવો જુઓ: જેમ જેમ ઉત્તરદાતાઓ તમારી ક્વિઝ પૂર્ણ કરે છે, તેમ તમે "પ્રતિસાદો" ટેબ પર ક્લિક કરીને રીઅલ-ટાઇમમાં તેમના પ્રતિસાદો જોઈ શકો છો. તમે વધુ વિગતવાર વિશ્લેષણ માટે Google શીટ્સમાં પ્રતિસાદો જોવાનું પણ પસંદ કરી શકો છો.

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

2. રમતો (કાહૂત)

Kahoot નો ઉપયોગ કરીને રમત બનાવવી એ શીખવાની આકારણી કરવા અથવા ઇન્ટરેક્ટિવ ક્વિઝ, સર્વેક્ષણો અથવા ચર્ચાઓનું આયોજન કરવાની એક મનોરંજક અને આકર્ષક રીત છે. કહૂટ પર ગેમ બનાવવામાં તમારી મદદ કરવા માટે અહીં એક પગલું-દર-પગલાની માર્ગદર્શિકા છે:

1. સાઇન ઇન કરો અથવા સાઇન અપ કરો: કહૂટ વેબસાઇટ પર જાઓ (<https://kahoot.com>) અને તમારા Kahoot એકાઉન્ટમાં સાઇન ઇન કરો. જો તમારી પાસે એકાઉન્ટ નથી, તો તમે મફતમાં સાઇન અપ કરી શકો છો.
2. નવું કહૂટ બનાવો: એકવાર તમે સાઇન ઇન કરી લો તે પછી, નવી Kahoot ગેમ બનાવવાનું શરૂ કરવા માટે સ્ક્રીનની ટોચ પર "બનાવો" બટન પર ક્લિક કરો.
3. રમતનો પ્રકાર પસંદ કરો: તમે બનાવવા માંગો છો તે રમતનો પ્રકાર પસંદ કરો: ક્વિઝ, સર્વે, ચર્ચા અથવા ગડબડ. જો તમે બહુવિધ-પસંદગીના પ્રશ્નો સાથે રમત બનાવવા માંગતા હોવ તો "ક્વિઝ" પસંદ કરો.
4. વિગતો દાખલ કરો: તમારી Kahoot રમત માટે શીર્ષક અને વર્ણન દાખલ કરો. તમારી રમતને વધુ આકર્ષક બનાવવા માટે તમે કવર ઇમેજ ઉમેરવાનું પણ પસંદ કરી શકો છો.
5. પ્રશ્નો ઉમેરો: તમારી Kahoot ગેમમાં પ્રશ્નો ઉમેરવાનું શરૂ કરવા માટે "પ્રશ્ન ઉમેરો" બટન પર ક્લિક કરો. તમે દરેક પ્રશ્ન માટે ચાર જેટલા જવાબ વિકલ્પો સાથે બહુવિધ-પસંદગીના પ્રશ્નો ઉમેરી શકો છો.
6. પ્રશ્નની વિગતો દાખલ કરો: પ્રશ્નનો ટેક્સ્ટ દાખલ કરો અને ઉપલબ્ધ વિકલ્પોમાંથી સાચો જવાબ પસંદ કરો. તમે તમારા પ્રશ્નને વધારવા માટે છબીઓ અથવા વિડિયો પણ ઉમેરી શકો છો.
7. સમય મર્યાદા સેટ કરો: વૈકલ્પિક રીતે, તમે ટાઈમર સ્લાઈડરને સમાયોજિત કરીને દરેક પ્રશ્ન માટે સમય મર્યાદા સેટ કરી શકો છો. આ રમતમાં પડકાર અને તાકીદનું તત્વ ઉમેરે છે.

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)

(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

8. **સેટિંગ્સ કસ્ટમાઇઝ કરો:** તમારી Kahoot રમત માટે સેટિંગ્સ કસ્ટમાઇઝ કરવા માટે "સેટિંગ્સ" બટન પર ક્લિક કરો. તમે પ્લેયર ઓળખકર્તાઓને સક્ષમ કરવા, પ્રશ્ન ટાઈમરને ચાલુ અથવા બંધ કરવા અને વિદ્યાર્થીઓને તેમની પોતાની ગતિએ રમતમાં જોડાવા દેવા જેવા વિકલ્પો પસંદ કરી શકો છો.
9. **તમારા કહૂટનું પૂર્વાવલોકન કરો:** તમારી Kahoot રમત શરૂ કરતા પહેલા, તે ખેલાડીઓને કેવી રીતે દેખાશે તે જોવા માટે "પૂર્વાવલોકન" બટન પર ક્લિક કરો. આ તમને કોઈપણ ભૂલો માટે તપાસવા અથવા જરૂરિયાત મુજબ ગોઠવણો કરવાની મંજૂરી આપે છે.
10. **સાયવો અને લોન્ચ કરો:** એકવાર તમે તમારી Kahoot રમતથી સંતુષ્ટ થઈ જાઓ, તમારા ફેરફારો સાયવવા માટે "સેવ" બટન પર ક્લિક કરો. પછી, તમારી Kahoot રમત શરૂ કરવા માટે "પ્લે" બટન પર ક્લિક કરો અને તમારા પ્રેક્ષકો સાથે રમવાનું શરૂ કરો.
11. **શેર ગેમ PIN:** Kahoot એક અનન્ય ગેમ PIN જનરેટ કરશે જેનો ઉપયોગ ખેલાડીઓ તમારી રમતમાં જોડાવા માટે કરી શકે છે. તમારા પ્રેક્ષકો સાથે આ PIN શેર કરો જેથી તેઓ તેમના ઉપકરણોનો ઉપયોગ કરીને રમતમાં જોડાઈ શકે.
12. **કહૂટ રમો:** "સ્ટાર્ટ" બટન પર ક્લિક કરીને રમત શરૂ કરો. ખેલાડીઓ રમત PIN નો ઉપયોગ કરીને રમતમાં જોડાઈ શકે છે અને તેઓ તેમના ઉપકરણો પર પ્રશ્નો જોશે. ખેલાડીઓ સાચા જવાબો માટે પોઈન્ટ કમાય છે અને લીડરબોર્ડ પર ટોચના સ્થાન માટે સ્પર્ધા કરે છે.

બસ! તમે કહૂટ ગેમ બનાવી છે. તમારા પ્રેક્ષકો સાથે મનોરંજક અને ઇન્ટરેક્ટિવ રીતે રમવાનો અને સંલગ્ન થવાનો આનંદ માણો.

3.સ્ટુડન્ટ રિસ્પોન્સ સિસ્ટમ (મેન્ટિમીટર)

મેન્ટિમીટર એ એક બહુમુખી વિદ્યાર્થી પ્રતિસાદ પ્રણાલી છે જે શિક્ષકોને વિદ્યાર્થીઓને જોડવા અને રીઅલ-ટાઇમ પ્રતિસાદ મેળવવા માટે ઇન્ટરેક્ટિવ પ્રસ્તુતિઓ, ક્વિઝ, મતદાન અને સર્વેક્ષણો બનાવવાની મંજૂરી આપે છે. મેન્ટિમીટરનો ઉપયોગ કરવા માટે અહીં એક પગલું-દર-પગલાની માર્ગદર્શિકા છે:

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)

(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

1. સાઇન ઇન કરો અથવા સાઇન અપ કરોમેન્ટીમીટર વેબસાઇટ પર જાઓ
(<https://www.mentimeter.com>) અને તમારા Mentimeter એકાઉન્ટમાં સાઇન ઇન કરો. જો તમારી પાસે એકાઉન્ટ નથી, તો તમે મફતમાં સાઇન અપ કરી શકો છો.
2. નવી પ્રસ્તુતિ બનાવો: એકવાર તમે સાઇન ઇન કરી લો તે પછી, નવી મેન્ટીમીટર પ્રસ્તુતિ બનાવવાનું શરૂ કરવા માટે "નવી પ્રસ્તુતિ બનાવો" બટન પર ક્લિક કરો.
3. સ્લાઇડ પ્રકાર પસંદ કરો: તમે બનાવવા માંગો છો તે સ્લાઇડનો પ્રકાર પસંદ કરો: બહુવિધ પસંદગી, વર્ડ ક્લાઉડ, ક્વિઝ, ઓપન-એન્ડેડ, રેટિંગ અથવા અન્ય કોઈપણ ઉપલબ્ધ સ્લાઇડ પ્રકાર.
4. સ્લાઇડ સામગ્રી દાખલ કરો: તમારી સ્લાઇડ માટે પ્રશ્ન અથવા પ્રોમ્પ્ટ, તેમજ કોઈપણ વધારાની સૂચનાઓ અથવા વિગતો દાખલ કરો. બહુવિધ-પસંદગીની સ્લાઇડ્સ માટે, તમે જવાબ વિકલ્પો ઉમેરી શકો છો. અન્ય સ્લાઇડ પ્રકારો માટે, જેમ કે વર્ડ ક્લાઉડ અથવા ઓપન-એન્ડેડ, વિદ્યાર્થીઓ ટેક્સ્ટ સાથે પ્રતિસાદ આપી શકે છે.
5. સેટિંગ્સ કસ્ટમાઇઝ કરો: તમારી સ્લાઇડ માટે સેટિંગ્સને કસ્ટમાઇઝ કરો, જેમ કે સ્લાઇડનો સમયગાળો, પ્રતિસાદો અનામી અથવા દૃશ્યમાન છે કે કેમ અને સહભાગીઓ બહુવિધ પ્રતિસાદો સબમિટ કરી શકે છે કે કેમ.
6. વધુ સ્લાઇડ્સ ઉમેરો: "સ્લાઇડ ઉમેરો" બટન પર ક્લિક કરીને અને 3-5 પગલાંઓનું પુનરાવર્તન કરીને તમારી મેન્ટીમીટર પ્રસ્તુતિમાં સ્લાઇડ્સ ઉમેરવાનું ચાલુ રાખો.
7. તમારી પ્રસ્તુતિનું પૂર્વાવલોકન કરો: તમારા વિદ્યાર્થીઓ સમક્ષ તમારું મેન્ટીમીટર પ્રેઝન્ટેશન રજૂ કરતાં પહેલાં, તે સહભાગીઓને કેવી રીતે દેખાશે તેનું પૂર્વાવલોકન કરવા માટે "હાજર" બટન પર ક્લિક કરો. આ તમને કોઈપણ ભૂલો માટે તપાસવા અથવા જરૂરિયાત મુજબ ગોઠવણો કરવાની મંજૂરી આપે છે.

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)

(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

8. તમારું મેન્ટિમીટર રજૂ કરો: "પ્રેઝન્ટ" બટન પર ક્લિક કરીને તમારા વિદ્યાર્થીઓ સમક્ષ તમારું મેન્ટિમીટર પ્રેઝન્ટેશન રજૂ કરવાનું શરૂ કરો. સહભાગીઓ પ્રદાન કરેલ કોડ અથવા લિંકનો ઉપયોગ કરીને તમારી પ્રસ્તુતિમાં જોડાઈ શકે છે.
9. પ્રતિભાવો જુઓ: જેમ જેમ સહભાગીઓ તમારી મેન્ટિમીટર પ્રસ્તુતિનો પ્રતિસાદ આપે છે, તેમ તમે તેમના પ્રતિભાવો રીઅલ-ટાઇમમાં જોઈ શકો છો. મેન્ટિમીટર સહભાગીઓના પ્રતિભાવોના વિઝ્યુલાઇઝેશન અને સારાંશ પ્રદાન કરે છે, જેમ કે ચાર્ટ, આલેખ અને શબ્દ વાદળો, જે તમે વર્ગમાં પ્રદર્શિત કરી શકો છો.
10. જોડાઓ અને ક્રિયાપ્રતિક્રિયા કરો: પ્રસ્તુતિઓ, પ્રવચનો, ચર્ચાઓ અથવા વર્કશોપ દરમિયાન તમારા વિદ્યાર્થીઓને જોડવા અને તેમની સાથે વાર્તાલાપ કરવા માટે મેન્ટિમીટરનો ઉપયોગ કરો. તમારી પ્રસ્તુતિ દરમિયાન પ્રશ્નો પૂછીને, મતદાનના અભિપ્રાયો અથવા પ્રતિસાદ માંગીને સક્રિય સહભાગિતાને પ્રોત્સાહિત કરો.
11. પરિણામો સાચવો: તમારા મેન્ટિમીટર સત્ર પછી, તમે પરિણામો અને પ્રતિસાદોને પછીની સમીક્ષા અને વિશ્લેષણ માટે સાચવી શકો છો. તમે સાથીદારો સાથે શેર કરવા અથવા તેને તમારી શિક્ષણ સામગ્રીમાં એકીકૃત કરવા માટે ડેટાની નિકાસ પણ કરી શકો છો.

બસ! તમે વિદ્યાર્થીઓને જોડવા અને રીઅલ-ટાઇમમાં પ્રતિસાદ મેળવવા માટે મેન્ટિમીટર પ્રેઝન્ટેશન બનાવ્યું છે અને તેનો ઉપયોગ કર્યો છે. મેન્ટિમીટર એ વર્ગખંડમાં સક્રિય શિક્ષણ, વિદ્યાર્થીઓની સંલગ્નતા અને સહયોગને પ્રોત્સાહન આપવા માટેનું એક શક્તિશાળી સાધન છે.

4. પીઅર સમીક્ષા

પીઅર રિવ્યુ એ એકેડેમિક્સ અને સંશોધનમાં વિદ્રતાપૂર્ણ કાર્યને પ્રકાશિત અથવા રજૂ કરવામાં આવે તે પહેલાં તેની ગુણવત્તા, માન્યતા અને મહત્વનું મૂલ્યાંકન કરવા માટે વપરાતી પ્રક્રિયા છે. તેમાં સમાન ક્ષેત્રના નિષ્ણાતો (સાથીદારો) કામની ચોકસાઈ, કઠોરતા અને જ્ઞાનના શરીરમાં યોગદાનની ખાતરી કરવા માટે વિવેચનાત્મક રીતે મૂલ્યાંકન કરે છે. અહીં પીઅર સમીક્ષા પ્રક્રિયાની ઝાંખી છે:

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)

(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

1. **સબમિશન:** પ્રક્રિયા ત્યારે શરૂ થાય છે જ્યારે લેખક તેમની હસ્તપ્રત, સંશોધન પેપર અથવા શૈક્ષણિક કાર્યને વિદ્વતાપૂર્ણ જર્નલ, કોન્ફરન્સ અથવા અન્ય પ્રકાશન સ્થળ પર વિચારણા માટે સબમિટ કરે છે.
2. **સંપાદકીય સ્કીનીંગ:** સબમિશન પ્રાપ્ત કર્યા પછી, પ્રકાશન સ્થળના સંપાદક એ આકારણી કરવા માટે પ્રારંભિક સ્કીનીંગ કરે છે કે શું સબમિશન વિચારણા માટેની મૂળભૂત આવશ્યકતાઓને પૂર્ણ કરે છે, જેમ કે જર્નલના અવકાશ સાથે સુસંગતતા, ફોર્મેટિંગ માર્ગદર્શિકાઓનું પાલન અને નૈતિક ધોરણોનું પાલન.
3. **સમીક્ષકોને સોંપણી:** જો સબમિશન સંપાદકીય સ્કીનીંગમાંથી પસાર થાય છે, તો સંપાદક હસ્તપ્રત એક અથવા વધુ બાહ્ય સમીક્ષકોને સોંપે છે, જેઓ લેખક જેવા જ ક્ષેત્રમાં નિષ્ણાત હોય છે. સમીક્ષકોની પસંદગી સામાન્ય રીતે તેમની કુશળતા, પ્રતિષ્ઠા અને નિષ્પક્ષતાના આધારે કરવામાં આવે છે.
4. **પીઅર સમીક્ષા:** સમીક્ષકો તેની ગુણવત્તા, મૌલિકતા, કાર્યપદ્ધતિ, સ્પષ્ટતા અને મહત્વનું મૂલ્યાંકન કરવા સબમિશનનું કાળજીપૂર્વક મૂલ્યાંકન કરે છે. તેઓ લેખક અને સંપાદકને સુધારણા માટે રચનાત્મક પ્રતિસાદ, વિવેચન અને ભલામણો પ્રદાન કરે છે. પ્રકાશન સ્થળની નીતિઓના આધારે પીઅર સમીક્ષામાં ડબલ-બ્લાઈન્ડ, સિંગલ-બ્લાઈન્ડ અથવા ઓપન રિવ્યુ પ્રક્રિયાઓ સામેલ હોઈ શકે છે.
5. **સંપાદકીય નિર્ણય:** સમીક્ષકોના પ્રતિસાદના આધારે, સંપાદક પ્રકાશન માટે સબમિશન સ્વીકારવા, લેખક તરફથી પુનરાવર્તનની વિનંતી કરવા અથવા સબમિશનને સંપૂર્ણ રીતે નકારવા ગેનો સંપાદકીય નિર્ણય લે છે. નિર્ણય સમીક્ષકોની ટિપ્પણીઓ, પ્રતિસાદ પર લેખકના પ્રતિભાવો અને પ્રકાશન સ્થળના ઉદ્દેશ્યો અને ધોરણો સાથે એકંદરે ફિટને ધ્યાનમાં લઈ શકે છે.
6. **પુનરાવર્તન અને ફરીથી સબમિશન:** જો પુનરાવર્તનોની વિનંતી કરવામાં આવે, તો લેખક સમીક્ષકોના પ્રતિભાવના જવાબમાં હસ્તપ્રતને સુધારે છે અને સંપાદકને સુધારેલ સંસ્કરણ

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)

(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

સબમિટ કરે છે. સંશોધિત હસ્તપ્રત સ્વીકૃતિ માટે પ્રકાશન સ્થળના ધોરણોને પૂર્ણ ન કરે ત્યાં સુધી પીઅર સમીક્ષાના વધુ રાઉન્ડમાંથી પસાર થઈ શકે છે.

7. **પ્રકાશન અથવા પ્રસ્તુતિ:** એકવાર હસ્તપ્રત સ્વીકારવામાં આવે તે પછી, તે વિદ્યતાપૂર્ણ જર્નલમાં પ્રકાશિત થાય છે, કોન્ફરન્સમાં રજૂ કરવામાં આવે છે, અથવા અન્યથા શૈક્ષણિક સમુદાયમાં પ્રસારિત કરવામાં આવે છે. પીઅર-સમીક્ષા કરાયેલા પ્રકાશનોને વિદ્યતાપૂર્ણ માહિતીના વિશ્વસનીય અને ભરોસાપાત્ર સ્ત્રોત ગણવામાં આવે છે અને તે ક્ષેત્રના અન્ય સંશોધકો દ્વારા વારંવાર ટાંકવામાં આવે છે.

પીઅર સમીક્ષા શૈક્ષણિક અને સંશોધનમાં ઘણા મહત્વપૂર્ણ હેતુઓ પૂરા પાડે છે:

- **ગુણવત્તા ખાતરી:** પીઅર સમીક્ષા ક્ષેત્રના નિષ્ણાતો દ્વારા સખત તપાસને આધીન કરીને વિદ્યતાપૂર્ણ કાર્યની અખંડિતતા, સચોટતા અને વિશ્વસનીયતાની ખાતરી કરવામાં મદદ કરે છે.
- **પ્રતિસાદ અને સુધારણા:** પીઅર સમીક્ષા લેખકોને તેમના કાર્યને સુધારવા માટે મૂલ્યવાન પ્રતિસાદ અને સૂચનો પ્રદાન કરે છે, જે ઉચ્ચ-ગુણવત્તાવાળા સંશોધન પરિણામો તરફ દોરી જાય છે.
- **જ્ઞાન પ્રસાર:** પીઅર-સમીક્ષા કરેલ પ્રકાશનો શૈક્ષણિક સમુદાય અને વ્યાપક લોકોમાં નવા જ્ઞાન અને શોધોના પ્રસારની સુવિધા આપે છે.
- **શૈક્ષણિક માન્યતા:** પીઅર-સમીક્ષા કરેલ જર્નલોમાં પ્રકાશન એ શૈક્ષણિક માન્યતા, કારકિર્દીની પ્રગતિ અને સંશોધકો માટે ભંડોળની તકો માટેનો મુખ્ય માપદંડ છે.

એકંદરે, શિષ્યવૃત્તિના ધોરણો જાળવવામાં, શૈક્ષણિક પ્રવચનને ઉત્તેજન આપવા અને વિવિધ વિદ્યાશાખાઓમાં જ્ઞાનની સીમાઓને આગળ વધારવામાં પીઅર રિવ્યુ નિર્ણાયક ભૂમિકા ભજવે છે.

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

4.3. ડિજિટલ પોર્ટફોલિયો: ખ્યાલ, પ્રકાર લાભો, મર્યાદા

1.0 ખ્યાલ

વિદ્યાર્થી પોર્ટફોલિયો એ શૈક્ષણિક કાર્યનું સંકલન છે અને હેતુ માટે એસેમ્બલ કરાયેલા શૈક્ષણિક પુરાવાના અન્ય સ્વરૂપો છે. અથવા પોર્ટફોલિયો એ રેકૉર્ડ્સનો સંગ્રહ છે જે તમારી સિદ્ધિઓ, કુશળતા અને અનુભવોને પ્રતિબિંબિત કરે છે. પોર્ટફોલિયો એ વિદ્યાર્થીઓના કાર્યનો ઢગલો નથી જે એક સેમેસ્ટર અથવા વર્ષમાં એકઠા થાય છે. તેના બદલે, પોર્ટફોલિયોમાં વિદ્યાર્થીઓના કાર્યનો હેતુપૂર્વક પસંદ કરેલ સબસેટનો સમાવેશ થાય છે. "હેતુપૂર્વક" વિદ્યાર્થી કાર્ય પસંદ કરવાનો અર્થ એ છે કે તમે પોર્ટફોલિયોને કયા પ્રકારની વાર્તા કહેવા માંગો છો તે નક્કી કરો.

વિદ્યાર્થી પોર્ટફોલિયો એ વિદ્યાર્થીઓના કાર્ય અને સંબંધિત સામગ્રીનો વ્યવસ્થિત સંગ્રહ છે જે એક અથવા વધુ શાળાના વિષયોમાં વિદ્યાર્થીની પ્રવૃત્તિઓ, સિદ્ધિઓ અને સિદ્ધિઓનું નિરૂપણ કરે છે. સંગ્રહમાં વિદ્યાર્થીઓના પ્રતિબિંબ અને સ્વ-મૂલ્યાંકનના પુરાવા, પોર્ટફોલિયોની સામગ્રી પસંદ કરવા માટેની માર્ગદર્શિકા અને કાર્યની ગુણવત્તાને માપવા માટેના માપદંડોનો સમાવેશ થવો જોઈએ. ધ્યેય વિદ્યાર્થીઓને પોર્ટફોલિયોને ભેગા કરવામાં મદદ કરવાનો છે જે તેમની પ્રતિભા દર્શાવે છે, તેમની લેખન ક્ષમતાઓનું પ્રતિનિધિત્વ કરે છે અને તેમની શાળાની સિદ્ધિઓની વાર્તાઓ જણાવે છે.

પોર્ટફોલિયો સોંપવા માટેના ચોક્કસ ધ્યેયો અથવા હેતુઓને ઓળખવા એ અસાઇનમેન્ટ બનાવવાનું પ્રથમ અને સૌથી મહત્વપૂર્ણ પગલું છે. જેમ પ્રમાણભૂત ઓળખવાથી અધિકૃત મૂલ્યાંકન વિકસાવવાના બાકીના પગલાઓનું માર્ગદર્શન મળે છે, તેમ પોર્ટફોલિયો માટેના તેના હેતુ(ઓ)ને ઓળખવાથી પોર્ટફોલિયો સોંપણીના નિર્માણમાં સામેલ અન્ય તમામ નિર્ણયોને પ્રભાવિત કરે છે.

2.0 પોર્ટફોલિયોનો હેતુ

પોર્ટફોલિયોની તૈયારીના પ્રથમ અને સૌથી મહત્વપૂર્ણ કાર્યો પોર્ટફોલિયો માટેના હેતુઓ નક્કી કરવા છે. પોર્ટફોલિયોનો હેતુ સીધી પ્રક્રિયાને અસર કરે છે જેના દ્વારા પોર્ટફોલિયો બનાવવામાં આવે છે. ઉપરાંત, પોર્ટફોલિયોના હેતુઓ નક્કી કરે છે કે તેમાં કયા પ્રકારની વસ્તુઓ હોવી

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

જોઈએ.

શિક્ષણમાં વિવિધ હેતુઓ માટે પોર્ટફોલિયોનો ઉપયોગ કરી શકાય છે. પોર્ટફોલિયોનો હેતુ વપરાશકર્તાઓની માંગના આધારે આકાર લઈ શકાય છે. પોર્ટફોલિયોનો ઉપયોગ કરતા શિક્ષકનો ઉદ્દેશ્ય સમયાંતરે વિદ્યાર્થીની પ્રગતિનું મૂલ્યાંકન કરવાનો, શિક્ષણની કાર્યક્ષમતા નક્કી કરવાનો, વિદ્યાર્થીઓના માતા-પિતા સાથે જોડાણ કરવાનો, શિક્ષણ કાર્યક્રમનું મૂલ્યાંકન કરવાનો, શાળાઓને સંપર્ક કરવા સક્ષમ બનાવવાનો છે. કોમોડિટી સાથે, વિદ્યાર્થીઓને સ્વ-મૂલ્યાંકન માટે મદદ કરવા અને શીખવાની પ્રક્રિયામાં વિદ્યાર્થીઓના નબળા મુદ્દાઓ નક્કી કરવા. પ્રશિક્ષકો તેનો ઉપયોગ વિવિધ વિશિષ્ટ હેતુઓ માટે કરી શકે છે, જેમાં નીચેનાનો સમાવેશ થાય છે:

- સ્વ-નિર્દેશિત શિક્ષણને પ્રોત્સાહિત કરવું.
- શું શીખ્યા છે તેના દૃષ્ટિકોણને વિસ્તૃત કરવું.
- શીખવા વિશે શીખવાનું પ્રોત્સાહન.
- ઓળખાયેલ પરિણામો તરફ પ્રગતિનું પ્રદર્શન.
- સૂચના અને મૂલ્યાંકન માટે આંતરછેદ બનાવવું.
- વિદ્યાર્થીઓ માટે પોતાને શીખનારા તરીકે મૂલ્ય આપવાનો માર્ગ પૂરો પાડવો.
- પીઅર-સપોર્ટેડ વૃદ્ધિ માટે તકો ઓફર કરે છે.

3.0 પોર્ટફોલિયો આકારણીના પ્રકાર

પ્રક્રિયા અને ઉત્પાદન/શોકેસ પોર્ટફોલિયો બે મુખ્ય પ્રકારના પોર્ટફોલિયોનું પ્રતિનિધિત્વ કરે છે. આ દિવસોમાં પોર્ટફોલિયોનો સૌથી લોકપ્રિય પ્રકાર ઇ-પોર્ટફોલિયો છે.

પ્રક્રિયા પોર્ટફોલિયોશીખવાના તબક્કાઓનું દસ્તાવેજીકરણ કરે છે અને વિદ્યાર્થીની વૃદ્ધિનો પ્રગતિશીલ રેકૉર્ડ પૂરો પાડે છે. શિક્ષકો પ્રક્રિયા પોર્ટફોલિયોનો ઉપયોગ વિદ્યાર્થીઓને શીખવાના

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)

(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

ધ્યેયો ઓળખવામાં, સમયની સાથે પ્રગતિ દસ્તાવેજ કરવા અને શીખવાની નિપુણતા દર્શાવવામાં મદદ કરે છે. શિક્ષકો પ્રક્રિયા પોર્ટફોલિયોનો ઉપયોગ કરવાનું પસંદ કરે છે કારણ કે તેઓ જે તબક્કાઓમાંથી વિદ્યાર્થીઓ પસાર થાય છે અને જેમ તેઓ શીખે છે અને પ્રગતિ કરે છે તેના દસ્તાવેજીકરણ માટે તેઓ આદર્શ છે. પ્રક્રિયા પોર્ટફોલિયો હંમેશા વિદ્યાર્થીના શ્રેષ્ઠ કાર્યનો સંગ્રહ નથી; તેમાં સંઘર્ષો અને પડકારો પરના પ્રતિબિંબો સાથે વિવિધ પ્રકારના શીખવાના પ્રયાસો અથવા પોલિશ દસ્તાવેજીકરણનો સમાવેશ થઈ શકે છે.

ઉત્પાદન/શોકેસ પોર્ટફોલિયોશીખવાના કાર્યમાં નિપુણતા અથવા કમાણીના ઉદ્દેશ્યોના સમૂહનું નિદર્શન કરે છે અને તેમાં ફક્ત શ્રેષ્ઠ કાર્ય શામેલ છે. પ્રોડક્ટ ઓરિએન્ટેડ પોર્ટફોલિયો એ એવા કામનો સંગ્રહ છે જે વિદ્યાર્થી તેને શ્રેષ્ઠ માને છે. ઉદ્દેશ્ય દસ્તાવેજીકરણ અને સિદ્ધિઓની ગુણવત્તા અને શ્રેણીને બદલે પ્રતિબિંબિત કરવાની પ્રક્રિયા છે જે તેમને ઉત્પન્ન કરે છે. સામાન્ય રીતે વિદ્યાર્થીને તેના તમામ કાર્યને ત સુધી એકત્રિત કરવાની આવશ્યકતા હોય છે, તે સમયે તેણે ઉચ્ચતમ ગુણવત્તાના કાર્યને રજૂ કરતી કલાકૃતિઓ પસંદ કરવી આવશ્યક છે.

ઇલેક્ટ્રોનિક પોર્ટફોલિયોતકનીકી પ્રગતિ દ્વારા શક્ય બન્યું છે. વર્તમાન ટેકનોલોજી ટેક્સ્ટ, ગ્રાફિક્સ, ધ્વનિ અને વિડિયોના રૂપમાં માહિતીને કેપ્ચર અને સ્ટોરેજ માટે પરવાનગી આપે છે, તેથી વિદ્યાર્થીઓ લેખન નમૂનાઓ, ગણિતની સમસ્યાઓના ઉકેલો, કલા કાર્યના નમૂનાઓ, વિજ્ઞાન પ્રોજેક્ટ્સ અને મલ્ટીમીડિયા પ્રસ્તુતિઓને એક સુસંગત દસ્તાવેજમાં સાયવી શકે છે. ઇલેક્ટ્રોનિક પોર્ટફોલિયો પરંપરાગત પોર્ટફોલિયો અનુસાર માહિતીને ઇલેક્ટ્રોનિક રીતે એકત્રિત કરવા, સંગ્રહ કરવા અને મેનેજ કરવા જેવા ઘણા ફાયદા આપે છે. તાજેતર માં

વર્ષોથી, તકનીકી વિકાસ સાથે સમર્થિત શૈક્ષણિક તકોને કારણે, ઇલેક્ટ્રોનિક પોર્ટફોલિયોનો વધુ ઉપયોગ થાય છે.

4.0 પોર્ટફોલિયોનો વિકાસ

પ્રથમ, શિક્ષક અને વિદ્યાર્થીએ પોર્ટફોલિયોની સામગ્રીને સ્પષ્ટ રીતે ઓળખવાની જરૂર છે, જે વિદ્યાર્થીઓના કાર્ય, પ્રતિબિંબ, શિક્ષકના અવલોકનો અને કોન્ફરન્સ રેકૉર્ડ્સના નમૂનાઓ છે.

બીજું, શિક્ષકે પોર્ટફોલિયોની સામગ્રીનો ટ્રેક રાખવા અને પોર્ટફોલિયોને ગ્રેડ કરવા માટે

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)

(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

મૂલ્યાંકન પ્રક્રિયાઓ વિકસાવવી જોઈએ.

ત્રીજું શિક્ષકને પોર્ટફોલિયો કોન્ફરન્સ યોજવા માટે એક યોજનાની જરૂર છે, જે ઔપચારિક અને અનૌપચારિક બેઠકો છે જેમાં વિદ્યાર્થીઓ તેમના કાર્યની સમીક્ષા કરે છે અને તેમની પ્રગતિની ચર્ચા કરે છે. કારણ કે તેઓ પ્રતિબિંબિત શિક્ષણ અને શિક્ષણને પ્રોત્સાહિત કરે છે, આ પરિષદ પોર્ટફોલિયો મૂલ્યાંકન પ્રક્રિયાનો આવશ્યક ભાગ છે.

- પોર્ટફોલિયોનો હેતુ નક્કી કરો. પ્રોગ્રામને જાણ કરવા માટે પોર્ટફોલિયો મૂલ્યાંકનના પરિણામોનો ઉપયોગ કેવી રીતે કરવામાં આવશે તે નક્કી કરો.
- પોર્ટફોલિયો સંબોધિત કરશે તે શીખવાના પરિણામોને ઓળખો.
- નક્કી કરો વિદ્યાર્થીઓ તેમના પોર્ટફોલિયોમાં શું સમાવશે. પોર્ટફોલિયોમાં આઇટમ્સની શ્રેણી હોઈ શકે છે - યોજનાઓ, અહેવાલો, નિબંધો, રેઝ્યૂમે, ચેકલિસ્ટ્સ, સ્વ-મૂલ્યાંકન, નોકરીદાતાઓ અથવા સુપરવાઈઝરોના સંદર્ભો, ઓડિઓ અને વિડિયો ક્લિપ્સ. શોકેસ પોર્ટફોલિયોમાં, વિદ્યાર્થીઓ તેમના પ્રોગ્રામના તની નજીક પૂર્ણ થયેલ કાર્યનો સમાવેશ કરે છે. વિકાસલક્ષી પોર્ટફોલિયોમાં, વિદ્યાર્થીઓ કાર્યક્રમમાં વહેલા અને મોડેથી પૂર્ણ થયેલ કાર્યનો સમાવેશ કરે છે જેથી વિકાસનો નિર્ણય કરી શકાય.
- પોર્ટફોલિયોની ગુણવત્તા નક્કી કરવા માટે સ્કોરિંગ માપદંડ (દા.ત., રૂબ્રિક) ઓળખો અથવા વિકસાવો.
- પ્રદર્શનના ધોરણો અને ઉદાહરણો સ્થાપિત કરો (ઉદાહરણ તરીકે, ઉચ્ચ, મધ્યમ અને ઓછા સ્કોરિંગ પોર્ટફોલિયોના ઉદાહરણો).
- વિદ્યાર્થીની સૂચનાઓ બનાવો જે સ્પષ્ટ કરે છે કે વિદ્યાર્થીઓ કેવી રીતે એકત્રિત કરે છે, પસંદ કરે છે, પ્રતિબિંબિત કરે છે, ફોર્મેટ કરે છે અને સબમિટ કરે છે.

5.0 પોર્ટફોલિયોનો ઉપયોગ

- વિદ્યાર્થીના સ્વ-મૂલ્યાંકન, પ્રતિબિંબ અને વિવેચનાત્મક વિચારસરણીને પ્રોત્સાહન આપવું.

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)

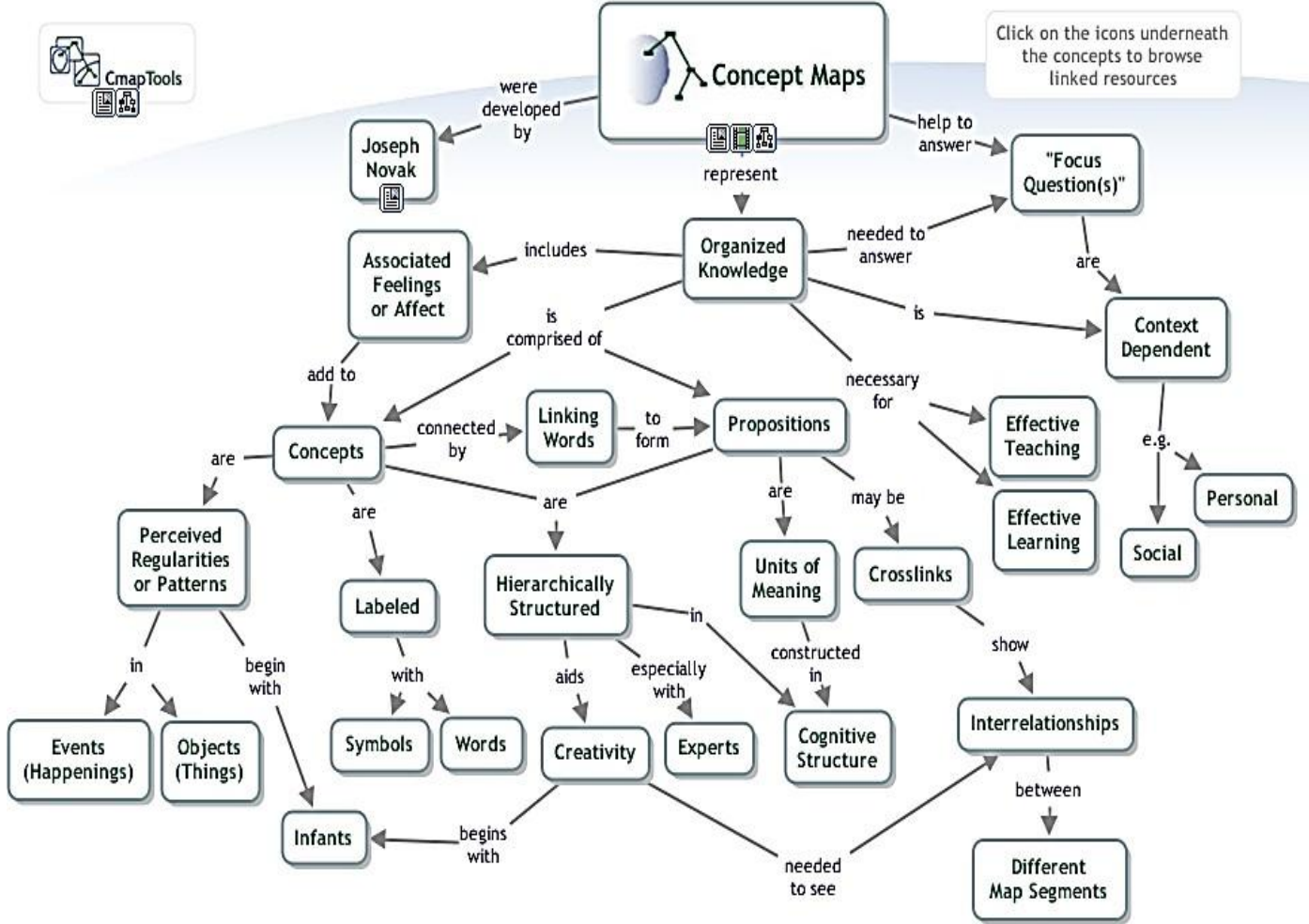
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

- વિદ્યાર્થીઓના કાર્યના વાસ્તવિક નમૂનાઓના આધારે કામગીરીનું માપન.
- વિદ્યાર્થીઓ તેમના શીખવાના લક્ષ્યોને કેવી રીતે પૂર્ણ કરે છે તે માપવામાં સુગમતા પ્રદાન કરવી.
- શિક્ષકો અને વિદ્યાર્થીઓને શીખવાના લક્ષ્યોને નિર્ધારિત કરવા અને તે લક્ષ્યોને પ્રાપ્ત કરવા તરફની પ્રગતિનું મૂલ્યાંકન કરવાની જવાબદારી વહેંચવા સક્ષમ બનાવવું.
- વિદ્યાર્થીઓને તક આપવીશીખવાની પ્રક્રિયામાં વ્યાપક ઇનપુટ છે.
- પીઅર મૂલ્યાંકન અને ટુટરિંગ, સહકારી શિક્ષણ જૂથો અને પીઅર કોન્ફરન્સિંગ સહિત સહકારી શિક્ષણ પ્રવૃત્તિઓની સુવિધા આપવી.
- તબક્કામાં શિક્ષણની રચના માટે પ્રક્રિયા પૂરી પાડવી.
- વિદ્યાર્થીઓ અને શિક્ષકોને સ્ટ્રક્ચર્ડ અને અનસ્ટ્રક્ચર્ડ કોન્ફરન્સમાં શીખવાના લક્ષ્યો અને તે લક્ષ્યો તરફની પ્રગતિ વિશે ચર્ચા કરવાની તકો પૂરી પાડવી.
- વિવિધ પ્રકારના ડેટા અને સામગ્રીનો સમાવેશ કરીને વિદ્યાર્થીઓની પ્રગતિના બહુવિધ પરિમાણોનું માપન સક્ષમ કરવું.

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

4.4. કન્સેપ્ટ મેપિંગ

કન્સેપ્ટ મેપિંગનો કન્સેપ્ટ મેપ

• ખ્યાલ

કન્સેપ્ટ મેપ એ જ્ઞાનની શોધ અને માહિતી એકત્ર કરવા અને શેર કરવા માટે વેબ ડાયાગ્રામનું એક વિશિષ્ટ સ્વરૂપ છે. કન્સેપ્ટ મેપિંગ એ કન્સેપ્ટ મેપ વિકસાવવા માટે કાર્યરત વ્યૂહરચના છે. જે વિભાવનાઓ, વિચારો, સિદ્ધાંતો અથવા પ્રશ્નોનું દ્રશ્ય નિરૂપણ છે. કન્સેપ્ટ નકશા અસ્તિત્વમાં છે અથવા નવા સંબંધો બતાવી શકે છે. તેઓ માહિતીની પ્રક્રિયા કરવા, માહિતીને સંગ્રહિત

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)

(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

કરવા અથવા પુનઃપ્રાપ્ત કરવા અને સમસ્યાઓ હલ કરવામાં સહાયક છે.

ખ્યાલ નકશા એ માહિતીની દ્રશ્ય રજૂઆત છે. તેઓ ચાર્ટ, ગ્રાફિક આયોજકો, કોષ્ટકો, ફ્લોચાર્ટ, વેન ડાયાગ્રામ, સમયરેખા અથવા ટી-ચાર્ટનું સ્વરૂપ લઈ શકે છે. કન્સેપ્ટ નકશા ખાસ કરીને એવા વિદ્યાર્થીઓ માટે ઉપયોગી છે જેઓ દૃષ્ટિની રીતે વધુ સારી રીતે શીખે છે, જો કે તેઓ કોઈપણ પ્રકારના શીખનારને લાભ આપી શકે છે. તે એક શક્તિશાળી અભ્યાસ વ્યૂહરચના છે કારણ કે તે તમને મોટું ચિત્ર જોવામાં મદદ કરે છે: ઉચ્ચ-સ્તરના ખ્યાલોથી પ્રારંભ કરીને, ખ્યાલ નકશા તમને મદદ કરે છે ભાગ અર્થપૂર્ણ જોડાણો પર આધારિત માહિતી. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, મોટા ચિત્રને જાણવું વિગતોને વધુ નોંધપાત્ર અને યાદ રાખવામાં સરળ બનાવે છે.

વિઝ્યુઅલ એલિમેન્ટ્સ ધરાવતા વર્ગો અથવા સામગ્રી માટે અથવા જ્યારે વિવિધ વસ્તુઓ વચ્ચેના સંબંધોને જોવું અને સમજવું મહત્વપૂર્ણ હોય ત્યારે કન્સેપ્ટ નકશા ખૂબ જ સારી રીતે કામ કરે છે. તેનો ઉપયોગ માહિતીનું પૃથ્થકરણ કરવા અને સરખામણી કરવા અને વિપરીત કરવા માટે પણ થઈ શકે છે.

• મહત્વ

પ્લોટનિક (1997) કોન્સેપ્ટ મેપિંગના પાંચ હેતુઓની યાદી આપે છે:

- વિચારો પેદા કરવા (મગજનું તોફાન, વગેરે)
- જટિલ માળખું ડિઝાઇન કરવા માટે (લાંબા લખાણો, હાઇપરમીડિયા, મોટી વેબ સાઇટ્સ વગેરે)
- જટિલ વિચારોનો સંચાર કરવો
- નવા અને જૂના જ્ઞાનને સ્પષ્ટપણે એકીકૃત કરીને શીખવામાં મદદ કરવી
- સમજણનું મૂલ્યાંકન કરવું અથવા ગેરસમજણનું નિદાન કરવું.

ખ્યાલ નકશો એક સરળ અને વધુ અસરકારક રીતે સંખ્યાબંધ વિવિધ વસ્તુઓ

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)

(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

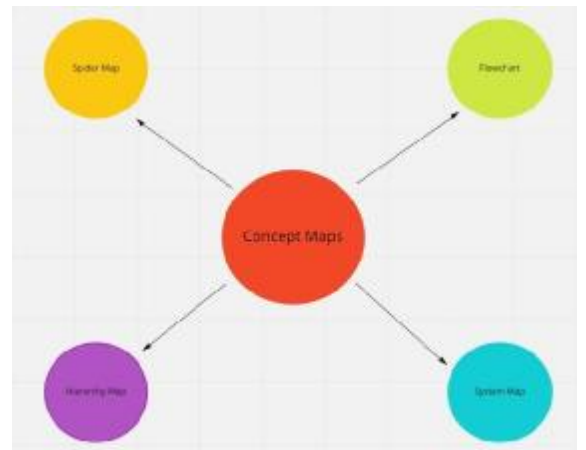
કરવામાં મદદ કરી શકે છે. કન્સેપ્ટ મેપિંગ નીચેની રીતે નોંધપાત્ર મહત્વ ધરાવે છે;

- વિગતવાર વિષયમાં શોધો:કન્સેપ્ટ મેપ બનાવતી વખતે, તમે એકંદર ખ્યાલથી શરૂઆત કરો અને પછી પેટા-વિષયોને ઓળખવા માટે કામ કરો. તેના માટે જરૂરી છે કે તમે અને તમારી ટીમ સપાટી-સ્તરની માહિતીને પકડવાને બદલે, વિષયમાં તમારા દાંતને ખરેખર ડૂબી દો.
- તમારા વિચારો ગોઠવો:જો તમે અને તમારી ટીમ બ્રેઈનસ્ટોર્મિંગ સત્ર અથવા વર્કશોપમાં ભાગ લેશો, તો તમે ઘણા બધા વિચારો સાથે સમાપ્ત થવા માટે બંધાયેલા છો. તે મોટા ગૂંચવણ પર કાર્ય કરવું મુશ્કેલ હોઈ શકે છે, અને એક ખ્યાલ નકશો તમને દ્રશ્ય, સમજવામાં સરળ રીતે તેનો અર્થ સમજવામાં મદદ કરે છે.
- મહત્વપૂર્ણ માહિતી યાદ રાખો:અભ્યાસો દર્શાવે છે કેદ્રશ્ય શિક્ષણશ્રાવ્ય શિક્ષણ કરતાં વધુ સારી યાદ ઉત્પન્ન કરે છે. તેથી, જો તમે અને તમારી ટીમને કોઈ સમસ્યામાંથી પસાર થવાની અથવા કોઈ વિષયને સમજવાની જરૂર હોય, તો ખ્યાલ નકશો સમજણ અને જાળવણી બંનેને પ્રોત્સાહન આપશે.
- સંબંધોને સમજો:સંબંધો પર ભાર એ ખ્યાલ નકશાનો સૌથી મોટો ફાયદો છે, કારણ કે તે ફક્ત તમને વિચારો જ નહીં પરંતુ તેઓ એકબીજા સાથે કેવી રીતે સંબંધિત છે તે બતાવવા માટે અસ્તિત્વમાં છે. આ તમને અને તમારી ટીમને એવા કનેક્શન્સને ઉજાગર કરવામાં મદદ કરી શકે છે જે તમે તમારી જાતે ઓળખી ન હોય.

• કન્સેપ્ટ મેપના પ્રકાર

1. સ્પાઈડર નકશો

આ નકશાને તેનું નામ એટલા માટે પડ્યું કારણ કે તે સ્પાઈડર વેબ જેવો દેખાય છે. એક કેન્દ્રમાં તમારા મૂળ

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

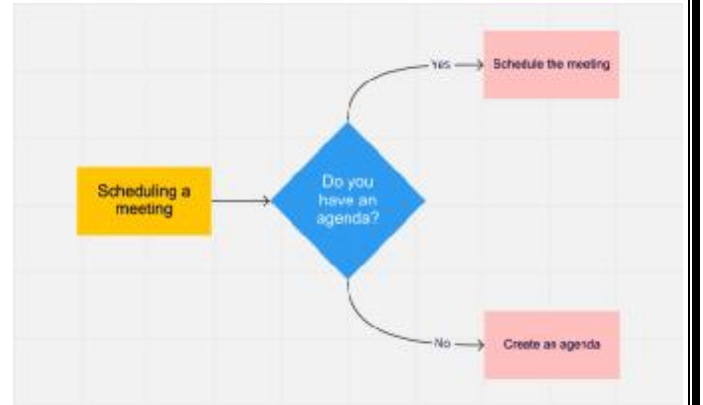
વિચાર સાથે શરૂ થાય છે, અને પછી
રેડિયલ પેટર્નમાં સબટોપિક્સની
બહારની તરફ શાખા કરો. પેટા-
વિષયો નાના પેટા-વિષયોમાં
વિભાજિત થઈ શકે છે, અને તેથી
આગળ.

સ્પાઈડર નકશાનું ઉદાહરણ

જ્યારે તમારી પાસે એક જ વિચાર અથવા થીમ હોય કે જેના પર તમે બિલ્ડ કરવા
માંગો છો.

2. ફ્લોચાર્ટ

આ કોન્સેપ્ટ મેપ પ્રક્રિયાના
સ્ટેપ્સ બતાવે છે. સામાન્ય
રીતે, તીરો વિવિધ
પસંદગીઓનું પ્રતિનિધિત્વ
કરે છે જે કરવામાં આવે છે
અથવા જે ક્રિયાઓ લેવામાં
આવે છે — લગભગ જેમ
તમે તમારું પોતાનું સાહસ
પસંદ કરી રહ્યાં છો. ફ્લોચાર્ટ
પણ એક પ્રકારનો ખ્યાલ
નકશો છે.

તેનો ઉપયોગ કરે કરવો:

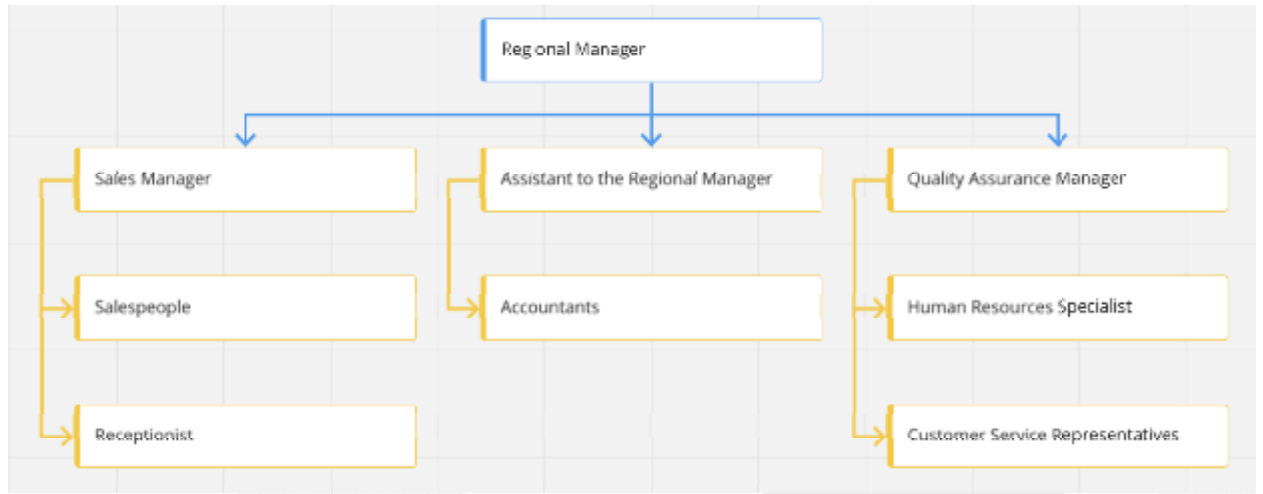
જ્યારે તમારે કોઈ પ્રક્રિયાને સમજવાની અથવા નિર્ણય લેવાની જરૂર હોય.

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

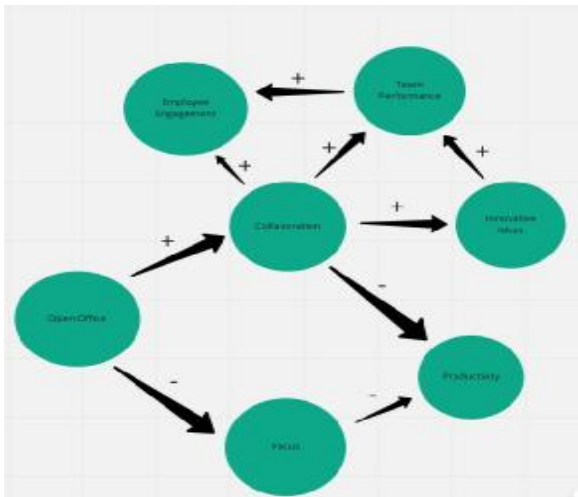
3. વંશવેલો નકશો

વંશવેલો નકશો એ એક પ્રકારનો ખ્યાલ નકશો છે જે કોઈ વસ્તુનો ક્રમ દર્શાવે છે. ઉદાહરણ તરીકે, તમારી કંપનીના સંસ્થાકીય ચાર્ટ વિશે વિચારો. તે વંશવેલો નકશાનું ઉદાહરણ છે, કારણ કે તે લોકોની ભૂમિકાઓ અને તેમની શ્રેષ્ઠતાના સ્તરો દર્શાવે છે.

વંશવેલો નકશો એ એક પ્રકારનો ખ્યાલ નકશો છે જે માળખું અને ક્રમ દર્શાવે છે

તેનો ઉપયોગ કરવો:જ્યારે તમારે સિસ્ટમના તત્વોને સમજવાની જરૂર હોય છે, તેની સાથે કયા તત્વો ઉચ્ચ સ્થાને છે અને કયા સૌથી નીચા સ્થાને છે.

4. સિસ્ટમ નકશો

સિસ્ટમ નકશો નિઃશંકપણે તમામ પ્રકારના કોન્સેપ્ટ નકશાઓમાં સૌથી જટિલ છે, કારણ કે તે ખ્યાલના તમામ વિવિધ ભાગો અને તે કેવી રીતે એકબીજા સાથે સંકળાયેલા છે તે દર્શાવે

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)

(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

છે. સકારાત્મક અથવા નકારાત્મક સહસંબંધોની નોંધ લેવા માટે કનેક્ટિંગ લાઇનમાં "+" અથવા "-" શામેલ હોઈ શકે છે. તેઓ મોટાભાગે જાળા જેવા દેખાતા હોય છે, પરંતુ સ્પાઈડર નકશો જે રીતે કરે છે તે રીતે કેન્દ્રમાંથી બહારની તરફ જવાની જરૂર નથી.

ફાયદા

- કન્સેપ્ટ નકશા વિદ્યાર્થીઓને "મોટા ચિત્ર" જોવા અને સંબંધોની કલ્પના કરવામાં મદદ કરે છે.
- સંકલ્પના નકશા મોટી માત્રામાં માહિતીની પ્રક્રિયા કરવા અને સંગ્રહ કરવા માટે સારા છે.
- લિંક્સ દ્વારા, ખ્યાલ નકશા ગતિશીલ રીતે માહિતી રજૂ કરે છે
- કન્સેપ્ટ મેપ વિદ્યાર્થીઓને મેટાકોગ્નિટિવ કૌશલ્ય વિકસાવવામાં મદદ કરે છે.

ગેરફાયદા

- વિભાવના નકશાનો ઉપયોગ વિદ્યાર્થીઓના કાર્યની તુલનાત્મક રેન્કિંગ મુશ્કેલ બનાવે છે. કેટલીકવાર બધા ખ્યાલ નકશા સમાન દેખાય છે.
- પ્રશિક્ષક માટે મૂલ્યાંકન વધુ સમય લે છે (બહુવિધ પસંદગીના પ્રશ્નની તુલનામાં).
- વિભાવના નકશાને સ્કોર કરવાની પ્રક્રિયામાં, સુસંગતતા માટે ગ્રેડિંગ રૂબ્રિકનો ઉપયોગ કરવો જોઈએ.
- જે વિદ્યાર્થીઓએ હકીકતલક્ષી યાદ રાખવા માટે મજબૂત કૌશલ્યો વિકસાવી છે તેઓ કદાચ ખ્યાલ, વિચારો, સિદ્ધાંતો, પ્રશ્નો વગેરે વચ્ચેના સંબંધોને જોવાની જરૂર હોય તેવા ખ્યાલ નકશા દ્વારા પ્રતિકાર કરી શકે છે અને ડરાવી શકે છે.
- જે વિદ્યાર્થીઓ ઉચ્ચ સ્તરે વિચારવા ટેવાયેલા હોય છે (જેમ કે સામાન્ય રીતે સ્નાતક વિદ્યાર્થીઓ હોય છે) તેઓને ખ્યાલ નકશા કંટાળાજનક અને સમય માંગી શકે છે.

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)
(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

નોલેજ કોર્નર

પગલું દ્વારા પગલું સૂચનાઓ

હકીકતલક્ષી અને કાલ્પનિક જ્ઞાન શીખવા માટે

- એવા ખ્યાલનો પરિચય આપો જે બધા વિદ્યાર્થીઓને પરિચિત હોય, અથવા વિદ્યાર્થીઓને તેઓ પરિચિત હોય તેવા વૈચારિક જ્ઞાનથી શરૂઆત કરવા કહો.
- વિદ્યાર્થીઓને 10 વધારાના ખ્યાલો લખવા કહો જે તેઓ આ મુખ્ય ખ્યાલ સાથે સાંકળે છે
- તેમને 10 વિભાવનાઓને "સૌથી સામાન્ય અને સમાવિષ્ટ" થી "ઓછામાં ઓછા સામાન્ય અને સમાવિષ્ટ" અથવા "સૌથી મહત્વપૂર્ણ" થી "ઓછામાં ઓછા મહત્વપૂર્ણ" સુધી ક્રમ આપવા માટે કહો. આ પગલાને થોડી મિનિટોની જરૂર પડશે.
- વિદ્યાર્થીઓને કાગળના મોટા ભાગની ટોચની નજીક "સૌથી સામાન્ય" અથવા "સૌથી મહત્વપૂર્ણ" ખ્યાલ લખવાનું કહો. તેમને આ "સુપરઓર્ડિનેટ કોન્સેપ્ટ"ને બોક્સ અથવા ડાકારમાં બંધ કરવા દો. પેનને બદલે પેન્સિલનો ઉપયોગ કરો! (પોસ્ટ-તે આ પગલા માટે ઉત્તમ છે.)
- સમજાવો કે તમે ઇચ્છો છો કે તેઓ તેમની સૂચિમાંથી વિભાવનાઓને જોડે, દિશાત્મક લિંક્સ સાથે એક સમયે એક જોડી અને, સૌથી અગત્યનું, લિંકિંગ લાઇનને લેબલ કરવા. નકશા પર તમામ વિભાવનાઓ દેખાય ત્યાં સુધી આ પ્રક્રિયા ચાલુ રાખો.
- વિદ્યાર્થીઓને પુષ્કળ સમય આપો. તેમને ઘણી બધી શાખાઓ અને પદાનુક્રમના ઘણા સ્તરો શામેલ કરવા પ્રોત્સાહિત કરો. નકશાના એક ક્ષેત્રમાં અન્ય ક્ષેત્રોની સાથે ક્રોસ-લિંકિંગ ખ્યાલો પર વિશેષ ભાર મૂકો. નોંધ કરો કે તેઓ તેમના નકશાને અનન્ય અને વ્યક્તિગત રીતે અર્થપૂર્ણ બનાવવા ઇચ્છે તેટલા વધારાના ખ્યાલો ઉમેરી શકે છે. તેમને યાદ કરાવો કે બોક્સ અથવા ડાકારમાં ફક્ત એક કે બે શબ્દો અથવા ખ્યાલનું ખૂબ જ ટૂંકું અને સ્પષ્ટ

SHREE H.N.SHUKLA GROUP OF B.ED. COLLEGES

(Affiliated To Saurashtra University & NCTE)

(Vaishali Nagar 2 & 3, Near Amrapali Under Bridge ,Rajkot)

વર્ણન હોવું જોઈએ. તેમને કહો કે તેઓ ઈચ્છે તેટલી વાર તેઓ તેમના નકશા ફરીથી દોરે.

- સર્જનાત્મકતાને પ્રોત્સાહિત કરો.
- વર્ગ સાથે તેમના નકશા શેર કરવા માટે કેટલાક વિદ્યાર્થીઓને પસંદ કરો. તમે દરેક જૂથને તેમના નકશા પ્રદર્શિત કરવા માટે પારદર્શિતા પ્રદાન કરી શકો છો. ખ્યાલો વચ્ચે યોગ્ય જોડાણો પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરો.
- વિદ્યાર્થીઓને યાદ કરાવો કે ખ્યાલ નકશા અભ્યાસ માટે ખૂબ જ મદદરૂપ થઈ શકે છે. તેઓનો ઉપયોગ પાઠ્યપુસ્તકના શબ્દશૈલીના ઘણા પૃષ્ઠોને સંક્ષિપ્ત સારાંશમાં સંક્ષિપ્ત કરવા માટે થઈ શકે છે. કન્સેપ્ટ નકશા સૈદ્ધાંતિક ખ્યાલો વચ્ચેના સંબંધોને પ્રસ્તુત કરવા માટે ઉપયોગી દ્રશ્ય સહાય બનાવે છે અને વપરાશકર્તાઓને નવા સંશોધન પ્રશ્નો અથવા સમસ્યાના ઉકેલો સાથે આવવામાં મદદ કરે છે.
- આગલા વર્ગમાં, તમારા અભ્યાસક્રમમાંથી એક કેન્દ્રીય ખ્યાલ રજૂ કરો અને તમારા વિદ્યાર્થીઓને આ વિષય પર એક ખ્યાલ નકશો બનાવવા માટે કહો. નકશા એકત્રિત કરો અને તેમની સમીક્ષા કરો, પરંતુ તેમને ગ્રેડ કરશો નહીં. તમે નકશાને સુધારવાની રીતો સૂચવી શકો છો.
- વિદ્યાર્થીઓને નકશા પાછા આપો અને સૂચવો કે તેઓ તેમના કેટલાક વિચારો પર પુનર્વિચાર કરે. તેમને દરેક પુનરાવૃત્તિ માટે વિવિધ રંગીન પેન્સિલોનો ઉપયોગ કરવાનું કહો જેથી વિદ્યાર્થીઓ સમય સાથે તેમના વિચારો કેવી રીતે બદલાય છે તેનું નિરૂપણ કરી શકે અને ભાર મૂકે. સમાન નકશાનો ઉપયોગ ઘણા વર્ગના સમયગાળા માટે થઈ શકે છે, અને જ્યારે પણ વિદ્યાર્થીઓને આવું કરવાની જરૂર હોય ત્યારે તેમને ઉમેરવા, કાઢી નાખવા, પુનઃસંગઠિત કરવા અથવા નવેસરથી શરૂ કરવા માટે પ્રોત્સાહિત કરવામાં આવી શકે છે.